AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Alper Fatih ABİDİN

TEKSTİL MÜZELERİ
VE
TÜRKİYE İÇİN BİR TEKSTİL MÜZESİ ÖRNEĞİ

Müzecilik Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Alper Fatih ABİDİN

TEKSTİL MÜZELERİ
VE
TÜRKİYE İÇİN BİR TEKSTİL MÜZESİ ÖRNEĞİ

Danışman

Prof. Dr. Nevzat ÇEVİK

Müzecilik Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Alper Fatih ABİDİN' in bu çalışması, jürimiz tarafından Müzecilik Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	:	Prof. Dr. Mehmet ÖZHANLI	(İmza)
Üye (Danışmanı)	:	Prof. Dr. Nevzat ÇEVİK	(İmza)
Üye	:	Yrd. Doç Dr. Şevket AKTAŞ	(İmza)

Tez Başlığı: Tekstil Müzeleri ve Türkiye İçin Bir Tekstil Müzesi Örneği

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 09/03/2018
Mezuniyet Tarihi : 29/03/2018

(İmza)
Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Tekstil Müzeleri ve Türkiye İçin Bir Tekstil Müzesi Örneği” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımca yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

(İmza)

Alper Fatih ABİDİN

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	**Alper Fatih ABİDİN**
Öğrenci Numarası	**20135236007**
Enstitü Ana Bilim Dalı	**Müzecilik**
Programı	**Tezli Yüksek Lisans**
Programın Türü	**(X) Tezli Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Tezsiz Yüksek Lisans**
Danışmanının Unvanı, Adı-Soyadı	**Prof.Dr. Nevzat ÇEVİK**
Tez Başlığı	**Tekstil Müzeleri ve Türkiye İçin Bir Tekstil Müzesi Örneği**
Turnitin Ödev Numarası	**929632156**

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam **322** sayfalık kısmına ilişkin olarak, **13/03/2018** tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç **% 12**

alıntılar dahil **% 10** 'dur.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(**X**) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

( ) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımca yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

13/03/2018
(imzası)
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Prof. Dr. Nevzat ÇEVİK

İ Ç İ N D E K İ L E R

KISALTMALAR LİSTESİ..... iv

ÖZET……...…….……v

SUMMARY……..... vi

ÖNSÖZ ….. vii

GİRİŞ…..... 1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEKSTİLİN İNSAN HAYATINDAKİ YERİ VE ANADOLU TEKSTİL TARİHİ

1.1. Tekstilin Tanımı 5

1.2. Tekstilin İnsan Hayatındaki Yeri 6

1.3. İnsan Neden Giyinir 7

1.4. Dünyadaki En Eski Tekstil Örnekleri 15

1.5. Anadolu Tekstil Tarihi 21

1.5.1. Anadolu'da Keçecilik 27

1.5.2. Anadolu'da Tekstil Boyamacılığı 29

1.6. Türkiye'de Tekstil Müzeciliği Tarihi 31

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYADAKİ TEKSTİL VE MODA MÜZELERİ ÖRNEKLERİ

2.1. Kuzey Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 38

2.2. İngiltere'deki Tekstil ve Moda Müzeleri 46

2.3. Avrupa'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 49

2.4. Orta Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 65

2.5. Güney Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 67

2.6. Doğu Asya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 70

2.7. Asya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri 72

2.8. Dünya'daki Tekstil İmalatı ve Sanayi Müzeleri 77

2.9. Dantel Müzeleri 82

2.10. Yorgan Müzeleri 84

2.11. Ayakkabı Müzeleri 85

2.12. Şapka Müzeleri 88

2.13. Çanta ve Cüzdan Müzeleri 89

2.14. Mücevher Müzeleri 91

2.15. Yelpaze Müzeleri 91
2.16. Goblen Müzeleri 92
2.17. Düğme Müzesi 93
2.18. Makara Müzesi 94
2.19. Sepet Müzeleri 94
2.20. Papirüs Müzeleri 95
2.21. Parşomen Müzesi 97
2.22. Denizcilik ve Düğümleri Müzesi 97

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE'DEKi TEKSTİL MÜZELERİ VE MÜZELERDE SERGİLENEN TEKSTİLLER

3.1. Türkiye'deki Tekstil Müzeleri 99
3.2. Türkiye'de Müzelerde Sergilenen Tekstiller 104
3.3. Türkiye'nin Arkeolojik Tekstil Eserleri 114

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE İÇİN BİR TEKSTİL MÜZESİ ÖNERİSİ

4.1. Tekstil Müzesinin Kuruluş Süreci 118
4.2. Tekstil Müzesinin Yeri 118
4.3. Tekstil Müzesinin Mimarisi 119
4.4. Müzenin Bütçesi 122
4.5. Yeni Müzecilik Kavramlarının Uygulanması 123
4.6. Müze Koleksiyonunun Oluşturulması 124
4.7. Müzenin Geliştirilmesi ve Ön Hazırlık 125
4.8. Tekstil Müzesinin Amacı 125
4.9. Tekstil Müzesinin Sergileri 126
4.9.1. Sürekli Sergiler 129
4.9.2. Geçici Sergiler 129
4.9.3. Mobil Sergiler 129
4.9.4. Sanal Sergiler 130
4.10. Müzenin Hedef Kitlesi 130
4.11. Tekstil Müzesinin Bölümleri 132
4.11.1. Danışma 132

4.11.2. Vestiyer ve Emanet Dolapları 133
4.11.3. İdari Birimler (Ofisler) 133
4.11.4. Kafeterya 133
4.11.5. Sergi Salonları 133
4.11.6. Geçici Sergi Salonları 133
4.11.7. Çok Amaçlı Toplantı ve Gösteri Salonu 134
4.11.8. Etkinlik Atölyeleri 134
4.11.8.1. İplik ve Dokuma Atölyesi 135
4.11.8.2. Halı ve Kilim Atölyesi 135
4.11.9. Bakım ve Onarım Atölyeleri 135
4.11.9.1. Tekstil Konservasyon Atölyesi 136
4.11.9.2. Tekstil Restorasyon Atölyesi 137
4.11.9.3. Tekstil Numune ve Rekonstrüksiyon Atölyesi 137
4.11.9.4. Tekstil Laboratuvarı 138
4.11.10. Kütüphane 138
4.11.11. Müze Güvenlik Birimi 138
4.11.12. Müze Satış Ofisi 138
4.11.13. Tuvaletler 139
4.12. Müzenin Etkinlikleri 139
4.13. Basın ve Yayın Bölümü 139

SONUÇ 141
KAYNAKÇA 145
EK 1-Dünya'daki Tekstil Müzeleri Listesi ve Temaları 167
LEVHALAR DİZİNİ 268
LEVHALAR 272

KISALTMALAR LİSTESİ

AAMCC	Amerikan Müze Küratörleri Komitesi Birliği
Akt.	Aktaran
Bkz.	Bakınız
CIETA	Uluslararası Eski Tekstiller Araştırma Merkezi
DATU	Doğal Boya Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi
ed.	Editör
ETN	Avrupa Tekstil Ağı
IASSTR	İpekyolu Tekstil Çalışmaları Uluslararası Birliği
ICOM	Uluslararası Müzeler Konseyi
IRCICA	İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
KUDAKA	Kuzey Anadolu Kalkınma Projesi
M. Ö.	Milattan Önce
M. S.	Milattan Sonra
NEMO	Avrupa Müze Organizasyonları Ağı
LEMO	Online Yaşayan Sanal Müze
Lev.	Levha
SODES	Sosyal Destek Programı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler
vb.	ve benzeri

ÖZET

"Tekstil Müzeleri ve Türkiye İçin Bir Tekstil Müzesi Örneği" adlı bu çalışmada, dünyanın çeşitli ülkelerindeki farklı içerikteki Tekstil Müzeleri ve Türkiye'deki az sayıda olan Tekstil Müzeleri ile Türkiye'deki arkeoloji ve etnografya müzelerindeki tekstiller incelenerek listelenmiştir. Dünya'daki ve Türkiye'deki Tekstil Müze örnekleri karşılaştırılarak Türkiye için yeni ve kapsamlı bir müze önerisi oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın çıkış noktası, binlerce yıldır tekstil yolları üzerinde bulunan Anadolu'da kaybolmakta olan Türk tekstil kültürünü korumak, Tekstil tarihimizin varlığını sürdürmek için çağımıza uygun, yaşayan ve kendini geliştiren, kapsamlı bir Türk Tekstil müzesini yaratma koşullarını aramak olmuştur.

Bu nedenle, çalışmanın giriş bölümünde, bu araştırmaya neden gereksinim duyulduğu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıklar ve tanımları içermektedir.

Birinci bölümde, tekstilin insan ve toplum hayatındaki yerine, Anadolu tekstil tarihine, Dünya'da ve Türkiye'de günümüze ulaşmış en eski tekstil örneklerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde Dünya'daki tekstil müzeleri, koleksiyon içerikleri, tasarladıkları sergilerden örnekler verilmiştir.

Üçüncü bölümde, Türkiye'deki tekstil müzeleri, Tekstil müze çeşitleri bağlamında ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Dördüncü bölümde ise Türkiye için bir Tekstil müzesi modeli oluşturulmaya çalışılmıştır.

Sonuç bölümünde yapılan araştırma sonuçları değerlendirilerek özetlenmiş ve Türkiye'de çağımıza uygun bir Tekstil müzesine duyulan ihtiyaç nedenleriyle birlikte vurgulanmıştır. Çalışma ayrıca tüm dünyadaki tekstil müzelerinin içerikleri belirtilen bir Ek ile tamamlanmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda değişen dünyadaki örneklerine bakılarak, kültürel tekstil kimliğimizi öne çıkararak koruyacak, evrensel, modern, yaşayan, gelişen, geliştiren, tematik müzeleri altında toplayacak bir tekstil müzesine Türkiye'de önemli bir ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Tekstil Müzesi, Müzecilik

SUMMARY

TEXTILE MUSEUMS AND SETTING A TEXTILE MUSEUM MODEL FOR TURKEY

In this thesis which is named as; " Textile Museums and Setting a Textile Museum Model for Turkey", textile museums with different contents around the world and archeology and ethnography museums in Turkey that has textile contents are analysed and a textile museum model was set for Turkey. A new comprehensive museum model for Turkey was attempted by comparing archeology and textile museums in Turkey and in the World.

Starting point of my work was to protect the Turkish textile culture that is about to disappear in Anatolia, which has been on textile routes for thousands of years, and to search for the conditions for creating a comprehensive Turkish textile museum that is timeless and self-sufficient in order to maintain the existence of our textile history.

For this reason, in the introductry part of the study, the purpose of the research, the implications, limitations and definitions are included.

In the first chapter; the place of textile in human and community life, Anatolian textile history, the oldest textile samples that have survived in the world and Turkey are mentioned.

In the second part, examples of textile museums from the world, collection contents, exhibitons designed are mentioned.

In the third chapter, textile museums in Turkey have been examined in detail in the context of the kinds of Textile museums.

In the fourth chapter, the textile museum model is set for Turkey.

In the final section, the results of the research are evaluated and summarized and the need of the contemporary textile museums in Turkey was emphaissed with reasons. The study was also completed with an Annex, which specifies the contents of the textile museums all over the world.

As a result of this research; with general review of textile museum examples around the changing world, improving the necessity of a universal, modern, living, developing textile museum which will drive Turkish cultural identity forward by preserving and subsuming the thematic museums under its roof is emphasized.

Keywords: Textile Musuems, Textile, Museology

ÖNSÖZ

Bu araştırmayı, uzun yıllar çalıştığım tekstil sektörüne farklı bir açıdan bakmamı sağlayan Sayın Hocam Prof. Dr. Nevzat Çevik sayesinde gerçekleştirdim. Tezimi yöneten ve danışmanlığımı üstlenen değerli hocama bana bu imkânı tanıdığı için teşekkür ederim. Ayrıca çalışmama başladığım andan itibaren bilgi birikimleri ve içtenlikleriyle beni aydınlattığı için Sayın Hocam Prof. Dr. Eser Gültekin'e ve Sayın Hocam Prof. Dr. Günseli Orhon'a ve yüksek lisans eğitimimde ders aldığım tüm Hocalarıma şükranlarımı sunarım.

Alper Fatih ABİDİN

Antalya, 2018

GİRİŞ

Nesilden nesile gelen eski bir kumaş parçası bazen çok önemli olabilir. Bir bez parçası kuşaklar arasında gelirken bir bellek ve anlam yüklenir. O bez veya deri parçası insanın ona şekil vererek üzerinde taşıdığı andan itibaren artık onun bir parçası olarak zamana tanıklık eder. Bir hayvan derisi insanın şekline girdiği anda artık onun ıslah olmuş bir evcil hayvanı gibi onunla beraber yaşamaktadır. Birçok ülkede, basit bir bez parçası kullanıcıya veya mülk sahibine güç verir. Tekstil insanın bağımlılık duygusuna güçlendirir veya ona fiziksel ya da bir erk objesi olarak ruhsal koruma sağlayabilir.

Tekstil, onu iplikten yaratan dokumacıdan, üç boyutlu hale getiren terziye, sahibine ulaştıran satıcıdan ve yolculuğunun devamında eşlik edecek son sahibine kadar uzun bir yol kat eder. Diğer bir bakış açısıyla beşikte kundaktan ölümde kefene kadar tekstil insanın gözünü dünyaya açtığı andan kapattığı ana kadar onun dünyadaki şahitidir. Tekstil doğum, yaş, evlilik, ölüm ve hayatın sonu gibi yaşamın her evresinde hayati bir rol oynar. Antik çağlardan beri tekstil ticaretin önemli bir maddesi ve güçlü bir statü belirleyicisi olmuştur. Uzman bir kişi genellikle bir parça bezin nereden geldiğini, tarihteki yerini ve nasıl yapıldığını söyleyebilir. Ülkemizin nesiller boyu bir tekstil zenginliğine sahip ve tekstil ticaretinin merkezi yolları üzerinde olması tekstille aramızda önemli bir bağ sağlamaktadır.

Tekstil eserler dünyanın en kırılgan eserleridir ve en iyi koşullarda bile korunması zordur. Bununla birlikte yıllar boyu eski bir tekstilin böceklerin, mikro organizmanların, iklimin ve insanların kullanımından kaynaklı aşınmalara ve yıpranmalara karşı dayanıklı kalması büyük bir şanstır.

Geçmişi canlandırmak için her türlü nesneyi araştıran, toplayan, bakım ve onarımını yaparak, görsel sunum yapan müzelerin tekstil her zaman koleksiyonlarının bir parçası olmuştur. Zaman içinde dünyada moda kavramını gelişmesi ile birlikte tekstil ve moda müzelere estetiği getiren ana araçlardan biri haline gelmiştir. Kültürel mirasın korunması sağlayan müzeler dünyada birçok ülkede uzun yıllardır dokümantasyon yapmaktadır. Bunu yaparken kişisel koleksiyonlara da kapılarını açarlar. Müzelerin bu sorgulayıcı, soruşturmacı yapısı nadir bulunan tekstil miraslarını belgelemeye, dijital hale getirmeye ve koruma altına almaya teşvik eder.

Dünyada birçok örneği olan tekstil müzeleri, ilk olarak tekstil endüstrisi için örnek birer koleksiyon olarak kurulmuştur. Bu geleneği tekstil uzmanları, tasarımcılar, üreticiler ve müşteriler ilham ve gelişim için takip etmiştir.

Tekstil müzesi, tasarımı ve modayı kullanarak geçmişten bugüne tekstil ile toplumsal sorulara yanıt arar. Aynı zamanda tekstildeki teknik ve üslup gelişmeleri ile uygulanan sanat ve teknolojideki diğer alanlar arasında bir bağlantı kurarak bunu bir kültürel genel gelişimin parçası olarak görünür kılar. Tekstil müzesi, tekstil alanındaki güncel gelişmeleri ve daha geniş tarihsel bağlamlarla ilgili sorularını yanıtlar.

Tekstil müzelerinin bu kadar önem teşkil ettiği düşünülürse, tarihi tekstil yolları üzerindeki Anadolu'da bu konuda daha fazla yol kat edilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada Türk tekstil kültürünün korunması doğrultusunda değişen Dünyadaki örneklerini aratmayacak bir tekstil müzesine ihtiyacından yola çıkarak, Türkiye'de neden tekstil müzesine ihtiyaç duyulduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, tekstil müzesi kavramının tanıtılması, dünyadaki örneklerin listelenmesi, dünyadaki tematik tekstil müzelerinden örnekler verilerek ve Anadolu'daki tekstil geçmişi vurgulanarak, Türkiye'de ileride kurulacak tekstil müzelerine fikir oluşturmasının sağlanması, derlenen bilgiler doğrultusunda Türkiye için bir tekstil müzesi modeli oluşturulmasıdır.

Bu amaç doğrultusunda, tekstil müzesinin tanımı, varoluş amacı, içerikleri, toplumsal getirisi, neden ihtiyaç duyulduğu, kurulması için öneriler hakkında bir fikir yaratılacaktır.

Çalışmanın Önemi

Tezin sonuçları doğrultusunda, Kültür Turizm Bakanlığı ve ilgili devlet kurumlarının bünyesinde bir araştırma merkezinin de bulunduğu kapsamlı bir tekstil müzesinin gerekliliğine kanaat getirmesi düşünülmektedir.

Çalışmanın Şekli ve Sınırlılıklar

Konuyla ilgili Türkçe kaynak yok denecek kadar kısıtlıdır. Mümkün olduğunca yerli ve yabancı kaynak taranmıştır.

Tanımlar

Müze, toplumun ve toplumsal gelişimin hizmetinde olan halka açık, insana ve yaşadığı çevreye tanıklık eden materyallerin üzerinde araştırma yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan, inceleyen ve bu materyalleri eğitim amacı ile topluma estetik zevkler verebilme doğrultusunda sergileyen kar düşüncesinde bağımsız, sürekliliği olan kuruluşlardır[1].

Tekstil Müzesi, tekstil ve sanatları ile ilgili materyallerin üzerinde araştırma yapar, toplar, korur, inceler, tarihlendirir, belgelendirir ve bu materyalleri sergiler. Tekstilin oluşturulmasında kullanılan araçlar ve makineler de tekstil müzesi kapsanma girer.

Çalışmanın Yöntemi

Hipotez

Tekstil binlerce yıldır aynı coğrafi çizgiler üzerinde hareket etmektedir. Tekstilin bu çizgi üzerinde değişen konumlarda bir yaşam döngüsü vardır. İlk yolculuğuna ihtiyaç duyularak başlayan tekstil, zaman içinde kişisel çabalarla statü ve ayrıcalık göstergesi için bir araç olmuştur. Az olana ve zor bulunana duyulan ilgi kısa zamanda tekstile talebi arttırmış ve bunu bir ticari meta haline getirmiştir. Tarih boyunca tekstil her zaman önemli ticaret kalemlerinden biri olmuştur. Bu yaşam döngüsü üzerinde imalatın belirli bir noktada zirve yapmasında sonra tekstil bir sonraki noktasına hareket eder. Arkasında tekrar aynı döngüsünü tamamlayıncaya dek müthiş bir bilgi birikimi bırakır. Bu bilgi çağın gören insanları tarafından saklanır, belgelendirilir ve ileri çağlara aktarılır.

Örneklere bakarsak Friglerin Anadoluda zamanın büyük dokumacılarıyken bunu kaya resimleriyle belgelendirmeleri, Avrupa Sanayi devrimi sonrası İngiltere'deki ilk su değirmeni ile çalışan iplik eğirme sistemlerinin müzeye dönüştürülmesi pek de farklı konular değildir.

Türkiye 2000'li yılların ilk 10 yıllık diliminin sonunda girdiğinde tekstil krizi ile birlikte bayrak el değiştirmiştir. Hali hazırda işleyen tekstil işletmelerinin yanında kapısını kapatan tekstil firmalarının sayısı da oldukça çoktur. Bunun yanında folklor ile çağlardır taşınan geleneksel kültürün en önemli uzantıları olan Anadolu dokumaları, halılar, kilimler ve yöresel eski teknikler de hızlı bir şekilde yok olmaktadır. Gerekli çalışma, belgelendirme, koruma yapılmazsa kültürel değerler zaman içinde kaybolacaktır. İçinde araştırma merkezi içeren bir tekstil müzesinin tarihi tekstil yolu üzerinde bir istasyon olarak yerini almasının zamanı gelmiştir.

[1] ICOM,1995; http:://icom.museum (erişim tarihi: 21.04.2017)

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma teknikleri kullanılarak var olan bilgilere yenilerini katmak esas alınmıştır. Genel olarak tarama modeli uygulanmış ve karşılaştırma yapılarak Türkiye'nin dünya örnekleri içinde bulunduğu durum gözlenip belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya konu olan bilgiler literatür taraması ve internet kaynaklarından bir sistem içinde bütünleştirilerek toparlanmıştır. Bu doğrultuda geçmişte ve tez süresinde ziyarette bulunulan müzeler araştırmadaki gözlemlere fikir sağlamıştır. Araştırmaya konu olan dünyadaki tekstil müzeleri ismen listelenmiş ve koleksiyon içerikleri hakkında başlıklarla bilgilendirme yapılmıştır.

Araştırmanın Kapsamı

Araştırmada önerilen tekstil müzesinin konusunu oluşturan dünyadaki tekstil müze örnekleri, dünyadaki tekstil müzelerindeki gelişimi algılamak, önemini idrak etmek ve Türkiye'de kurulacak bir tekstil müzesinin Türkiye ekonomisine ve kültürüne katkılarını anlaşılır kılmak için çalışmanın kapsamına alınmıştır.

Tekstil başlık olarak çok kapsamlı ve dünyadaki örnek tekstil müzesi sayısı oldukça fazla olduğundan dünyada 82 ülkeden 1250 tekstil müzesi listelenmiş, bu örneklerden 176 örneğe değinilmiş, Türkiye'den içinde Tekstil müzelerinin olduğu 80 arkeoloji ve etnografya müzesine değinilmiştir. Bu doğrultuda dünyadaki örneklerle Türkiye'deki tekstil kültürü arasında bir bağlantı kurularak en uygun çözümleme önerisinde odaklanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEKSTİLİN İNSAN HAYATINDAKİ YERİ VE ANADOLU TEKSTİL TARİHİ

1.1. Tekstilin Tanımı

Türk Dil Kurumu, *tekstil*'i dar anlamda dokuma ve dokumacılık, mensucat olarak tanımlamıştır.

Tekstil, geniş anlamda her türlü tekstil elyafından çeşitli yöntemler uygulayarak (iplik yapımı[2], dokuma[3], örme[4] ve dokusuz yüzey elde etme yöntemleri) yüzey elde etme süreci ile bu ürünlere uygulanan boyama, baskı, dikiş gibi işlemleri ve bu alanda her tür sanatı olarak tanımlanabilir[5].

Tekstil çok geniş uygulama alanı olan bir bilimdir. Hayvansal, bitkisel veya insan yapımı lifler tekstilin ana kullanım ürünleridir.

Tekstil, giyilebilen her şey, bazı dekorasyon ürünleri ve her çeşit aksesuarları da içine alan imalat sektörüdür.

Tekstil, Latince bir kavram olan '*texere*' kelimesinden türetilmiştir. Dokuma ve örme kumaş anlamına gelmekledir. Tekstil kavramı tekstil liflerini, tekstil ürünlerini ve yan mamullerini ve bunları kullanarak elde edilen malları kapsamaktadır. Batı dillerinden gelen tekstil kelimesi, sadece kumaş demek iken, Türkçede bu terim çok daha geniş anlamlara kavuşmuştur.

Tekstil sektörü, hazır giyim ve ev tekstili olmak üzere 2 ana kategoriye ayrılır. Tekstil sektörünün giyim ile ilgilenen ve buna yönelik üretim yapan bölümü hazır giyimdir. Ev tekstili ise perde, nevresim, çarşaf, her çeşit örtüler ve havlu gibi ev içinde kullanılan tekstil ürünlerinin üretimiyle ilgilenir. Hazır giyim ise iç giyim, dış giyim, yazlık,

---

[2] İplik elde edilmesinin temelini eğirme işlemi oluşturur. Bunlar sırasıyla bitkisel ve hayvansal liflerin taranarak birbirine koşut konuma getirilmesiyle (tarama) ve taranmış liflerden üretilecek ipliğin kalınlığına uygun bir demetin çekilmesiyle (çekme/sağma), çekilen bu demete büküm verilmesi ve oluşan ipliğin sarılmasıdır (sarma) (Lev.1b). Başer, 1998

[3] Dokuma, çözgü ve atkı ipliklerinden oluşur. Tekstil ipliklerin birbirinden bir açı yaparak geçirildiği bir dokuda olup boyuna yöndeki iplikler "çözgü"yü, bunun çevresinden enine dokunarak giden kesintisiz iplikler ise "atkı"yı oluşturur. Dokuma tezgâhında çözgü iplikleri birbirine koşut ve belirli sayıda olmak üzere yan yana bulunur ve atkı iplikleri çözgü ipliklerinin dik olarak onların bir altından bir üstünden olmak üzere geçirilir. Tekstiller, çözgü ve atkı ipliklerinin birbirleri arasından nasıl geçtiklerine göre düz dokumalar, düğümlü halılar, ilmekli örgü işleri, iğne oyaları, danteller gibi çeşitlere ayrılır (Lev.1a). Başer, 1998

[4] Örme, ipliklerin tek ya da toplu olarak beslenmesi ile örücü elemanların ipliklere ilmek formunu çekim yardımıyla kazandırarak yan yana ve boylamasına bağlantılar oluşturması sonucunda tekstil yüzeyi elde etme işlemine denir. Örgünün erken dönemine baktığımızda örgüyü, bir iplik ya da yünden kumaş üretme üretme tekniği olarak basit anlamda tanımlarız. Dokumacılığın aksine bir tezgâh veya başka bir ekipman gerektirmez. Marmaralı, 1998

[5] Ergür, 2002: 265

kışlık gibi birçok alt dallara ayrılarak insanların günlük giyim ve aksesuar ihtiyaçlarını karşılar.

1.2. Tekstilin İnsan Hayatındaki Yeri

Nesnel kültürün önemli bir bileşeni olan tekstil karşımıza teknolojinin ürünü, kültürlerin sembolü, sanat eserleri ve ticaret öğeleri olarak çıkar. Gerçektende tekstil sanatı, temel bir insani faaliyeti temsil eder. Sembolik olarak da herhangi bir toplumda çok fazla değeri içerir.

Tekstil, insanlar ona ihtiyaç duyduğunda icat edilmiştir. Hatta hiçbir zaman karşılıklı temas kurmayan farklı kültürler tarafından biribirlerinden öğrenmeden, etkileşimsiz bir biçimde aynı içgüdüsel yolla bulunmuş ve kullanılmıştır. Arkeolojinin çok tartışmalı etkileşim kuramını tekstil konusu ve örnekleri net biçimde açıklayacak güçtedir[6]. Her kültür tarih boyunca elindeki malzemeyle dokuma yapmış ve çeşitli ürünlere dönüştürmüştür. Bazı tekstiller daha sonra tamamen farklı bir amaç için kullanılmak üzere icat edilmiştir. Tekstil tarihi oldukça geniş ve renklidir.

İnsanların tekstil kullanımı binlerce yıl önceye dayanmaktadır. Tekstillerdeki erken gelişim hakkındaki bilgiler, doğru kayıtlarla belirgin olmadığı için oldukça azdır. İlk tekstil muhtemelen, yiyecek taşımak için bir araç veya barınakta bir döşek olarak geliştirilmiştir. Sonraki aşamalarda giysiye dönüştürülmüş olabilir. İlk insanlar, hava koşullarından korumak için kendi saçlarından ve ciltlerinden daha fazlasına ihtiyaç duyduklarını fark ettiklerinde, neyin mevcut olduğunu görmek için etraflarına baktılar. İnsanlar üşüdüklerini hissettiklerinde, onları sıcak tutabileceğini düşündükleri hayvanların derilerini gördüler. Bu hayvanları yiyorlardı ve kürklerini de örtünmek için kullandılar. Avladıkları hayvanların derilerini elbise olarak giyinmekte kullanmaya başladılar. Bu kürkler devamlı kullanıldığında hayvan derisinin şeklinden dolayı hareketlerinin kısıtlandığını ve avlanmalarının zorlaştığını fark ettiler ve derinin yumuşaklığını korumak için deriyi yeniden şekillendirmeyi denediler. Bu amaçla hayvanların kemiklerini iğne ve sinirlerini iplik olarak kullandılar. Eski insanlar, çimleri, sazları, yaprakları ve bitkisel lifleri vücutlarını örtmek için kullandılar. Ayrıca, zaman içinde lifleri döndürmeyi, ipliğe dönüştürmeyi ve bu iplikleri birbirinin içinden geçirerek bir bez oluşturmayı öğrendiler. Keten ve yün, kullanılan ilk ipliklerdi. Çünkü bu liflerin ipliğe dönüşmesi daha kolaydı. Ayrıca hayvanların saçlarını yatak olarak kullandılar; bu saçlar birbirine dolanarak bir kumaş oluşturuyordu. Bu yöntem devamında keçe bezinin üretiminin

[6] Çevik, 2005: 111-120

temellerini oluşturdu. Binlerce yıl dolaştıktan sonra insanlar diğer insanlarla bir yerde yaşayabileceklerini ve ihtiyaç duydukları ürünleri yetiştirebileceklerini öğrendiler. Bu ilk tarım toplumu olarak bilinir. İnsanlar ihtiyaçları doğrultusunda et ve deri üretmek için hayvan yetiştirmeyi öğrendiler. Yiyebilecekleri bitkileri yetiştirmeyi öğrendiler. İnsanlar artık bütün zamanlarını avcılık ve çiftçilik yapmak için harcamıyorlardı. Sazlardan, at saçlarından hayvan yünlerinde iplik üretmeyi öğrendiler. Daha sonra, bu uzun iplik parçalarını çimlerin toprağı örttüğü gibi nasıl birbirlerinden içinden geçireceklerini öğrendiler. İplik yapımında kullanabilecekleri diğer elyafları aramaya başladılar. Buldukları pamuk, yün, ipek ve ketendi. Günümüze geldiğimizde bu lifler halen en popüler tekstil lifleridir. Alpaka ve angora gibi diğer lifler de zaman içinde keşfedildi. Ancak bugün bile bu elyafların temini kısıtlı ve yaygın olarak kullanımları pahalıdır. İnsanoğlu tarafından binlerce yıldır kullanılan dört elyaf keten, yün, ipek ve pamuktur. İnsan yapımı elyaflar tekstille 20. yüzyılın başlarında tanışmıştır. 18. yüzyılın ortalarına kadar iplik ve dokuma elle yapılmıştır. Bu alandaki ilerleme, fabrika sisteminin ve üretimin başlangıcı olarak sanayi devrimi ile sonuçlanmıştır. Antik çağlardan itibaren kumaşlarda renkler kullanılmıştır. Sentetik boyalar keşfedilene kadar bitkilerden ve böceklerden elde edilen boya maddeleri kullanılmıştır. Fotosentezle üretilen selüloz tüm bitkilerin iskeletini oluşturur. Pamuk, selülozik insan yapımı lifler, suni sentetik elyaflar, keten yün ve ipek tekstil liflerinin ana kaynaklarıdır. Hayvanlar tarafından alınan gıdalar lif oluşturan proteinlere dönüştürülür. Lifleri oluşturan kaynak materyal ağaçtan elde edilen selülozdur.

1.3. İnsan Neden Giyinir

Giyim, uygarlık tarihi kadar eski olan bir konudur. Giyinme ilk çağlarda insanların vücutlarını tabiatın etkilerinden korumak için ihtiyaç duymasıyla doğmuştur. Sözlük anlamı "giyilecek şey, elbise" olarak açıklanan giyimi, "vücudu tabiatın etkilerinden koruyan, medeniyetin ilerlemesiyle değişiklik gösteren, insan vücuduna göre şekil alan giysilerin tümüdür" diye açıklayabiliriz[7].

Giysi tekstilin insan vücudunda şekillendiği haldir. İnsan vücudunda 3 boyutla hale gelen tekstil vücudun hareket ve alışkanlıklarına bürünerek giyen kişinin kimliğine eşsiz bir kalite ve değer kazandırır. Ancak insan vücudundan ayrıldığında şeklini ve görselliğini kaybeder.

[7] Ergür, 2002: 93

Giyim, vücudu örtmek, insanın kendisini daha çekici hissetmesi ve başkalarıyla iletişim kurması için kullanılır. İnsanlar pek çok farklı nedenle giysiler giyer. Bu nedenlerin bazıları korunmak ve konfor gibi fizikseldir. Diğer nedenler psikolojik ve sosyal nedenlerdir. Giysiler insana güven verir ve kişiliğini ifade etmesine yardımcı olur. Giysiler ayrıca insanların diğer insanlarla özdeşleşmesine de yardımcı olur.

Farklı kültürler iklim, moda, din ve ekosistem etkisi altında farklı etkenlerle kıyafetlere yaklaşmıştır. Aynı etkiler altında bu kültürler tarih boyunca giysilerini değiştirmiştir.

Bütün insanların temel ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçları karşılamak, yaşamda tatmin ve keyif sağlar. Giyim bu ihtiyaçların bir kısmını karşılamaya yardımcı olur. Giyimin insan hayatındaki rolü hakkında bir şey bilmek insanı anlamaya yardımcı olur. Giyim, herkesin hayatının karmaşık ama büyüleyici bir parçasıdır.

İnsan öncelikle *korunmak* için giyinir. İnsan, yeryüzünün neresinde olursa olsun, giyim yoluyla kendisini, bedenini, atmosfer koşulları, zararlı nesneler, böcekler vb. çevresel etmenlerden korur[8]. Bu anlamda giysi, insanın ilk sahip olduğu nesnedir. En fakir insanın bile bir giysisi vardır[9].

Milyonlarca yıl doğada diğer canlılar gibi çıplak yaşayan insan uygarlık tarihi içerisinde aklın getirdiği hayatı kolaylaştırma güdüsü sonucu neredeyse 40.000 yıl önce giyinmeyi öngörmüş ve şimdi artık çoktan kendini koruyamaz hale evrilmiştir. Artık, insanın derisi savunmasızdır ve yağmur, kar, rüzgâr, soğuk ve ısı gibi dış etkenlere doğrudan maruz kaldığında kendini koruyamaz ve etkilenir. Bazı iş kollarında iş yaparken veya spor yaparken zarar görebilir veya yaralanabilir. İnsan bu durumlarda korunmak için giysilere ihtiyaç duyar. Bazen giysiler insanın rahatı için yardımcı olurlar. Giysiler teri emer, ısı şoklarına karşı korur, kazayla oluşacak yanıklara, çiziklere ve pürüzlü yüzeylere karşı deri arasında bir tampon olur. Doğru giysiler insan vücudunu aşırı derecede sıcak veya aşırı derecede soğuk sıcaklıklara karşı izole eder.

Eskimolar gibi şiddetli soğuk havalarda yaşayan insanlar kürke ihtiyaç duyar. Kürk, vücuttaki sıcak havayı yakalar ve hayat kurtarıcı bir yalıtım tabakası oluşturur. Çöl göçebeleri, zararlı çöl güneşinden, uzun dökümlü beyaz elbiseler ve başlarını örtmek suretiyle bedenlerini kurutmaktan alıkoyarlar. Giysiler bedenlerini serin tutar.

---

[8] Beals ve Hoijer, 1959: 368

[9] Tezcan, 1981: 255-257

Koruyucu giysiler sadece sıcak, soğuk veya kazalardan koruyucu anlamında değil, ayrıca ruhu ve zihni kötülüklerden koruma anlamında da kullanılır. Örneğin, giysiler şemsiyelerin, eldivenlerin, siperliklerin güneşten ve soğuktan koruduğu gibi tılsımlı ve diğer süslemeli büyülerle de sihre, manevi düşmanlara, günahlara ve müstehcenliğe karşı da korur[10].

İnsanlar *güvenlik* için giyinir. Giysiler cildi zarar ve yaralanmalardan korumaya hizmet eder. Bazı sporlar ve meslekler koruyucu elbiseler giymeyi gerektirir. İtfaiyeciler tehlikeli durumlarda asbest giyerler, polis memurları kurşungeçirmez yelekler giyerler. Bu örnekler geçmiş zaman şövalyelerinin zırhları gibi örneklerle de çoğaltılabilir.

Teknolojik giysiler de bu listeye eklenebilir. Yerçekimsiz ortamda kan dolaşımının düzene sokulması için astronot kıyafetlerinin zürafadan esinlenerek yapılmış olması bu konudaki özel örneklerden bir tanesidir. Teknolojinin artmasıyla beraber radyomanyetik dalgalara karşı koruyan giysiler, nükleer ve biyolojik silahlara karşı koruyan giysiler vb. tekstilin çağın ihtiyaçları doğrultusunda geliştiğinin en önemli kanıtlarıdır.

İnsanlar *sanitasyon* nedeniyle de özel giysiler kullanabilir. Günümüzde gıda imalatı veya tıbbi ürünler üreten insanlar dâhil doktorlar, hemşireler özel sıhhi üniformalar giyerler. Çocuk bezi olarak kullanılan bezler de tekstilin bir başka kullanım alanıdır.

Giyim insanları bir grubun üyeleri olarak *tanınmak* için kullanılabilir. Bazı giyim, renk ve aksesuarlar bazı etkinlileri ve meslekleri temsil eder. Örneğin hostesler, pilotlar gibi. Giyim, bireyin toplumda ekonomik veya üretim sisteminde mesleki rolünü gösterir[11].

Bir üniforma grup üyelerini tanımlamanın en kolay yolarından biridir. Üniformalar, anlık tanımayı sağlayabilir ve grup için özel bir görüntü oluşturabilir. Polis teşkilatı mensupları, itfaiye veya askeri elbiseler gibi üniformaları kamu güvenliği için hızlı ve kolay bir şekilde tanınabilir. Spor takımlarında takımları belirlemek ve rakiplerinden farklı olarak onlara farklı renkler giyerler.

Restoran işçileri, havayolu personelleri ve otel personelleri gibi hizmet işyerlerinde çalışan insanlar da özel üniforma giyerler. Bu üniformalar, işçiyi müşterileri için tanımlamanın yanı sıra şirket için bir görüntü yaratmaya yardımcı olur.

---

[10] Flügel, 1930: 96

[11] Eicher ve Roach, 1979: 7-21

Genel olarak giyim birçok kültürde, erkekleri kadınlardan ayırmak, yaşlıları gençlerden ayırmak için kullanılır, örneğin; pantolon ve kravat erkeklikle, etekler ve yüksek topuklar dişilikle bağlantılıdır[12].

Giysilerde stiller ve renkler kullanılır. Bazı meslekler eşsiz bir kıyafet tarzı gerektirir. Hâkimler geleneksel siyah kıyafeti giyerler. Bakanlar, rahipler ve diğer din adamları, dini hizmetlerde bulunmak için özel giysiler giyebilirler. Giysilerin tarzı, yaptıkları şeyin geçmişle bağlantılı olduğunu görsel olarak göstermek için genellikle yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Birçok kişi hayatlarında özel günler için özel stil ve kıyafetler giyer. Mezuniyetlerde giyilen püsküllü cüppe ve şapkalar, simokin gibi örnekler çoğaltılabilir.

İlkel topluluklarda giyimi değerlendirecek olursak, Batı Afrika'nın Lo Wiili kabilesinin kadınları giysi olarak yeni koparılmış iki dalın yapraklarını kullanırlar. Bu yaprakları vücutlarının önüne ve arkasına takarlar. Bu dalları da dar bir kemerle bağlarlar. Komşu bir topluluğun kadınları ise yün ya da pamuktan liflerden dokunmuş dizlerine kadar etek giyerler. Bedoin gibi bazı çöl kabilelerindekiler ise baştan ayağa kadar giyinirken aynı sıcak iklimde olan Avustralya çöllerindekiler hiçbirşey giyinmezler. Kuzey Amerika'nın bazı soğuk bölgelerindeki yerliler kürk giyerken, Güney Amerika yerlileri ise ince bir örtü örtünürler[13]. Elbise genellikle ilkel dönemlerde giyilmemiştir. Hayvan dişlerinden yapılan takılar, bunları taşıyan savaşçıların hangi kabileden olduğunun ve avcılık yeteneklerini diğer kabilelere göstererek kahramanlıklarının derecesini belirtecek niteliktedir. Aynı zamanda bilezik ve kolye gibi bu takılar estetik amaçlarla da kullanılmaktaydı. İlkel toplumlarda avlanılan hayvanların postları avcı erkeklerin ilk giysileri olmuştur. Bu postlar kesilmeden, vücuda oturmamış olarak ve çoğunlukla iki parça halinde omuzdan bağlanarak kullanılmıştır. Posttan yapılan bu elbiseler, hayvanın cinsine ve durumuna göre, kürklü tarafı içe veya dışa getirilerek bir omuzu açık bırakacak biçimde taşınmıştır. Günümüzde Eskimolar ve Laponlar gibi kuzey toplulukları soğuktan ve kardan korunmak için kürk ve hayvan postlarından giysiler kullanmaktadır. Bazı ilkel topluluklar da ağaç kabuğunu örtü olarak kullanmışlardır. Günümüzde ağaç liflerinden yapılan ve Topa olarak adlandırılan bu giysileri Pasifik yerlilerinde görmekteyiz[14]. Bazı ilkel kabileler, vücutlarının belli kısımlarını, büyüsel etkilerden korunmak için örterler. Eskimolar dışarıda çok sıkı giyinirlerken kulübelerinin

[12] Sproles ve Burns, 1994: 7-12

[13] Hammond, 1971: 70

[14] Tizer ve Sapmaz, 1965:3

içinde ise bir şey giymeden dolaşırlar. Bu tamamen fiziksel bir reaksiyondur. İlkel toplumlarda utanma duygusu sonucu giyinmenin Hristiyan misyonerlerin etksiyle geldiği belirtilmektedir. İlkel insanlarda en basit giyim, bacaklar arasına geçirilen ot, çimen, saz, işlenmiş ağaç kabuğu, deri, post veya kumaş gibi bir örtüden oluşur. Önlük şeklinde daha gelişmiş örtülerde vardır. At binen halklar ve kutup kuşağında yaşayanlar pantolon giyerler. Soğuktan en iyi koruyucu olarak deri Kutup bölgesinde çizmelerde sıkça kullanılırken Asya ve Kuzey Afrika'da ise örme sandaletler yaygındır. Deri ayakkabılar ve sandaletler yoğun olarak Asya'nın yüksek kültürlerinde ve Kuzey Amerika yerlilerinde gözlemlenir. İlkel toplumlarda çeşitli teknikler kullanılarak yapılmış kumaşlara ve boyama örneklerine rastlanır[15].

Giyimin sosyolojik çalışmaları üzerine yapılan ilk çalışmalar; giyimin fonksiyonlarını, korunma, tevazu, kibir ve süslenme üzerine olduğu üzerinedir[16].

Tekstili sosyal açıdan değerlendirecek olursak, Batı kültüründe, tekstil kamusal alan dediğimiz sahada politik ve sosyal süreçlerin içerisindedir. Batı dünyasının hukuki, dini, askeri kurumlarını inceleyecek olursak, tekstilin bu kurumlarda, bayrak, afiş, zengin işlemeli paneller, bezler, giysiler, askeri grupların üniformaları, rozet gibi nesnelerle otoriteye hizmet ettiğini görürüz.

Toplum, giderek karmaşıklaştıkça, toplumsal güçlerin kırılması ve çoğalması, anlamlandırma sembollerinin çoğalmasına da neden olur. Bu konuda bayrak önemlidir.

Bilinen en eski bayraklar "vexilloidler" dir. Kolektif kimliğin simgesi olan, kabile, klan ya da ailenin sembolünü içerirler. Amblemler ve renkler genellikle halkın yöneticilerini ve tanrıları temsil eder. Çağdaş bir perspektifle değerlendirilecek olursak bayrağın öncüsü olan vexilloid tam bir bayrak değildir. Bu ilk bayraklar, deri, ağaç veya metalden yapılmıştır. İlk bez bayrak M. Ö. 100 yıllarında Batıda Romalılar tarafından kullanılmıştır[17].

Tekstil görsel semboller olarak da işlev görür. Tekstil üniformalar, afişler, bayraklar, dekoratif bezler, sosyal ve politik ortamda kimliği belirler. Tekstil, bir gruba dâhil olanlar ve grup dışındakileri tanımlar. Bayrak, tekstilin güçle bağdaştırmanın en önemli örneğidir.

Kumaş dinsel gücü de taşır ve simgeler. İslamiyetteki seccadeler, kabe örtüleri, tılsımlı gömlekler, kutsal emanetler, peygamber giysilerinden kalanlar, Hristiyanlıkta Hz.İsa'nın kefeni, azizlerin giysileri, Musevilikte parakat, ark perdesi gibi örnekler çoğaltılabilir. Genel

[15] Örnek, 1971: 94

[16] Dunlap, 1928: 64-78; Flügel, 1930; Lurie, 1981: 3-60

[17] Smith, 1975: 7

anlamda değerlendirilirsek, kutsal kumaşlar, ibadet kumaşları, kutlama kumaşları, tarikat ve festival kumaşları şeklinde sınıflandırılabilir.

Giysiler ile iletişim mümkündür çünkü giysiler birer semboldür. Bir sembol başka bir varlığı temsil eden varlıktır[18]. Dil metaforu ile farklı giyim kodları ve linguistik kodlarının komplikasyonlarının arkasında giyimin mükemmel bir şekilde sergilendiği açıktır. Giyim unsurlarına belirli anlamlar yüklenebilir. Örneğin kavisli ve açısal tasarımlar erkeklik ve dişilikle bağdaştırılabilir. Buna ilaveten koyu renkler resmi vesayetlere açık renkler gayriresmi ve günlük hayatla ilişkilendirilebilir[19].

Sembol olarak tekstil, yüzyıllar boyunca dünyanın birçok yerinde yetki ve otorite olarak kullanılmıştır. Bu hem zengin hem fakir toplumlar için geçerlidir. Tekstilin süsleme, üniforma veya diğer eserler açısından kullanımı aslında iki şekildedir. İlk önce otoritelere sahip bir lider giyer ve kendini görünür hale getirir. Örneğin dini törenlerde, özel kıyafetler ve kumaşlar kullanılır. İkincisi lider, sembollerle temsil edilir. Hapishanelerde tek tip kıyafet uygulaması ıslah edilmenin ve otoritenin en basit simgesel örneğidir.

Tekstil sosyal ve siyasal sistem içindeki bir iktidar tekniği ve aracıdır. Tekstil halkın ve üst sınıfın buluşabileceği noktayı yaratır.

Tekstil çağdaş sanatların uygulanmasında önemli bir araçtır. Giyim aklın ve bedenin dış yüzüdür. O zaman tekstil halkın çemberindeki özel eldir. Tekstilden başka hiçbir sanat formu vücut ile ilişkiyi aynı sıcaklıkla kuramaz. Tekstil ile sanatçının sıcaklığı kavrayabilirsiniz ve günün sonunda onu üzerinizden çıkarıp duvara asılabilirsiniz.

Giyimin diğer bir fonksiyonu da süslenmeyle alakalıdır. Giysi bir nevi kişisel dekorasyon için kişinin çekiciliğini artırmak, statü ve kimliğini simgelemek ve bireyin benlik saygısını yükseltmek için kullanılabilir[20]. Ayrıca yaratma eyleminde her zaman estetik bir zevk ve süsleme sanatı vardır[21].

İnsanlar görünümlerini geliştirmek için kendilerini süslerler. Görünüşlerini iyileştirme ve olumlu yönde dikkati çekme umuduyla kıyafetler, mücevherler ve kozmetikler giyerler. Süslenme, aynı zamanda insanların eşsizliğini ve yaratıcılığını ifade etmelerine yardımcı olur. Giysi ve aksesuarlar, görünüşü farklı şekillerde geliştirmek için kullanılabilir.

[18] Morris, 1955

[19] Davis, 1992

[20] Sproles ve Burns, 1994: 7-12

[21] Eicher ve Roach, 1979: 8-26

Giyim, toplumdaki rolünün yanında, moda da insanlığın hâkimiyeti statüsünde sıklıkla ortaya çıkar.

Moda, sadece giyim değildir, olayları, sanatı, fikirleri, yaşamı ve ahlakı esas alan bir sembolizmdir[22]. Moda bireylerin farklılaşma ve kişiliğe duyulan ihtiyacı da tatmin eder. Moda bireylerin kendilerini başkalarından ayırt etmeleri için de bir yoldur[23]. Aynı zamanda toplumsal bağlılığa olan bir gereksinimdir. Bazen sosyal grup üyeleri bir araç haline gelen giyim stilini grubu tanımlamak için benimser. Adiyet duygusu ihtiyacı duyan veya kabul görmek isteyen bireyler sosyal onay almak için grubun normlarını uyar[24].

Bu konuda "kişinin zevkine göre değil başkaları için giyinmesi" ifadesi daima kullanılır.

Giyim bir statü aracıdır. Giyim moda ile birlikte gücü ve prestiji vurgulamak için önemli bir araçtır[25]. Nasrettin Hoca'nın "Ye Kürküm" öyküsü giyimin statü aracı olarak kullanılışının en güzel örneklerinden biridir. Günümüzde giyimin ve dış görünümün kişi hakkında ilk yargıyı oluşturduğu bir gerçektir. Kişi kendini göstermek, dikkat çekmek için bir araç olarak giysiyi kullanabilir. Ayrıca giysi, vücudun özürlü sayılan yanlarını kapatma işlevine de sahiptir.

İyi giyinmiş bir kişilik, dünya çapında kırmızı halı ile karşılanmaktadır. İnsan, yemek yemeden birkaç gün ayakta kalabilir; ancak elbise olmadan yapamaz. Giyim, birlikte yaşayan insan toplumu için önemlidir.

Tekstil toplumsal kimliğin korunmasıyla da ilgilidir. Doğumda kundaktan, ölümde kefene kadar insanın başlangıçtan sona olan yolculuğunda şahididir.

Tekstilin taşınabilirliği tekstili insanın bir kimlik kartı gibi geçmişini ve sosyal birikimini simgelerle ve renklerle bir mesaj olarak verebilmesini sağlamıştır.

Arasında tekstil nesnelerinin de bulunduğu, kültürlerin en önemli sunumu olan evrensel sanat eserlerindeki şekil, renk ve form gibi benzerlikler tekstilin yaratıcılığın önemli bir unsuru olduğunun göstergesidir. Dünyanın farklı bölgelerindeki çok uzak kültürlerin ağılıklı olarak kilim, halı gibi tekstillerinde yapılan araçtırmalarda pek çok ortak motif ve sembole raslanmıştır. Bu çalışmalar insan yaratıcılığının ırk, din, dil gibi faktörlerin çok ötesinde olduğunun kanıtıdır. Jung'a göre bu ortak bilinçaltından kaynaklanır. Bir toplumun

[22] Sapir, 1931: 139-144

[23] Eicher ve Roach, 1979: 8-26; Sproles ve Burns, 1994

[24] Sproles, 1985: 15-28; Sproles ve Borns, 1994

[25] Anspach, 1967

duygu formunu en iyi dışa vurumu renk ve giyim şeklidir. Günümüzde sanat ve giyimdeki kültürel mesajlar moda bağlamında değerlendirilmelidir. Dünyaca ünlü moda tasarımcıların hangi ölçüde yaratıcı olduklarını açığa çıkartmak gerekir. Yörel sanatlarda ki yaratıcılığın ve estetğin evrensel kavramlara katkıda bulunduğunu düşünmek gerekir. Kırsal kesimlerdeki el sanatlarına baktığımızda kadınlar tarafından dokunan kilimler, halılar ve iğne oyaları insanların kendi kültürel geçmişlerini sembolize eder. Zihinsel gelişim açısından bakıldığından, Türk işlemelerinde kullanılan şekil ve renk ilişkisi dikkat çekmektedir. Örneğin, çiçekler ve diğer bitkiler genellikle doğaya ve diğer insanlara duyulan sevgiyi yansıtırken biber biçimindeki iğne oyası kadının kocasına duyduğu öfkeyi yansıtmak için kullanılır. Farklı kültürler için çoğaltılabilicek örnekler tekstilin soyut bir iletişim yöntemine sahip olduğunu göstermektedir[26].

Dünyada en korunmuş kültürler olarak Afrika kültürlerine baktığımızda Gana'nın *Kente* kumaşları renkleri ve kalitesiyle akla gelen en önemli Afrika tekstillerindendir (Lev.2a). Bu kumaşlar ruhani anlamlar içeren desenleri ile ilk olarak seromonilerde kullanılmıştır, zaman içinde de ruh hallerini ve beklentilerinin dışa vurumu olarak giysilere yansımıştır. *Kente* Akan dilinde 'sepet' anlamına gelir. Kente kumaşı, her iri kendi özel anlamları ve öyküleri olan farklı tasarımlar, renkler ve desenler içerir (Lev.2b). Kente Bezi Ashanti topluluğunun ortaya çıkmasından gelişmesine ve köle ticaretin, tarihini ve yaşama dâhil etmesine dair her şeyi yansıtır. Ashanti efsanesine göre bütün hikâye örümcek 'Ananse' nin ağının ihtişamına kapılan çiftçilerin evlerine döndüklerininde aynı örümcek ağını yapmaya çalışmasıyla başlamıştır. Örümcek Ananse'nin mitolojik Arachne ile benzerlik göstermesi de ayrıca ilginçtir. Kente kumaşlarının ayrıcalıklı olmasının bir sebebi de insanların giysileri kullanım amacı, tasarımlarının ardındaki öyküler ve atasözleridir. Desenler yalnızca Ashanti sözleriyle kategorize edilmez, birden fazla anlamı içerir. Kentelerde her bir renk belirli bir niteliğe ve anlama sahiptir (Lev.2b). Örneğin siyah, olgunlaşma, yaşlanma ve ruhsal enerji; mavi, sükûnet, uyum, iyi talih ve aşk; altın, zenginlik ve manevi saflık gibi[27].

Sonuç olarak, giysi kültür ve toplumu analiz etmek için müthiş bir malzemedir. Giysi toplum hakkındaki bilgiyi, ritüeli ve değeri içinde barındırır. Tekstil bireyler ve gruplar arasında bilgiyi ve mesajları taşıyan bir dil gibi davranmaktadır. Giyim, bireyin olmak istediği rol ve bazen de oynadığı rolü için bir araçtır. Birey giyim ile büyük sesler çıkarabilir. Giyim bireylerin kimliğini belirli bir yaş grubuna aitliğini, sosyal ve mesleki grubunu, dinini,

[26] Orhon, 2002: 70-80

[27] http://afrikadanismani.com/index.php/afrika-makalelerim/ (erişim tarihi: 19.01.2018)

ideolojisini, ırkını, dil grubunu, ulusunu, politik düşüncesini ifade edebilir. İnsanlar daha çocukken farklı değer ve simge sistemlerine ait giysileri öğrenir, hangisi ona kimlik hissi veriyor ve güvenini pekiştiriyorsa ona yönelir. Toplumun hayat tiyatrosunda her rol için değerli bir giysi, kostüm türü vardır.

1.4. Dünyadaki En Eski Tekstil Örnekleri

Doğal liflerden yapılmış organik tekstiller zamana meydan okuyamaz ve kolaylıkla yok olurlar. Böcekler, mikroorganizmalar, su, yangın ve sürtünme kumaşları kısa zamanda yok eder.

Arkeolojik tekstiller söz konusu olduğunda, çok kuru çöl ortamları; turba bataklıkları gibi çok ıslak, su dolu ortamlar; buzullar gibi donmuş ortamlar gibi çok istisnai durumlarda tekstil doğa sayesinde doğaya karşı direnebilir. Entropiye meydan okuyan tekstillerden en çok telaffuz edilen örnekleri aşağıdakilerdir.

1.4.1. 4.000 Yıllık Yatay Pileli Keten Tunik

Antik Mısır mezarlarında bol miktarda keten bulunur, ancak yatay kıvrımlara sahip tamamen sağlam giysiler nadirdir. Nil'in batı kıyısındaki Asyut'daki Orta Krallık Mezarlarında belirsiz bir cinsiyette iskelet bir mumya yanındaki bir tabutta uzun ince bir tunik bulunmuştur. M. Ö. 2.000 yıllarına dayanır ve muhtemelen yanına gömülmüş olan kişiye aittir. Bu antik tekstil nesnesi (Lev.3), çok nadir olmasının yanı sıra üzerindeki dikişsiz pilelerin nasıl yapıldığının sırrını da saklamaktadır. Keten ıslandığında uygulanan bir çeşit presleme işlemi olabileceği, ancak 4.000 yıl boyunca pilelerin bu şekilde bozulmadan nasıl kaldığı tam olarak bilinmemektedir. Louvre Müzesinde sergilenmektedir[28].

1.4.2. Dünyanın En Eski Pantolonu

Çin'in kuzeybatısında yer alan Turfan (Tulufan) yakınlarındaki Yanghai mezarlığında 2014 yılında keşfedilen yün pantolon, M.Ö. 1122 - 926'ya tarihlenmekte ve hala oldukça diri durmaktadır. Pantolonun paçalarını Zig-zag desenler süslemektedir ve diz kısmında eşkenar dörtgenli meander deseni bulunmaktadır. Koyu kahverengi hatlar ve sürtünmeden kaynaklı yıpranmış bölge pantolon sahibinin ata bindiğini göstermektedir. Pantolonun zekice tasarlanmış ziggurat şeklindeki ağ kısmı, pantolonun bacak arası sürtünmesini önlemek için pratik olduğu kadar şık bir görünümde sağlamıştır. Bu örnek bildiğimiz kadarıyla dünyadaki

[28] http://www.louvre.fr/en/oeuvre-notices/tunic-pleated-linen (erişim tarihi: 19.12.2017)

en eski pantolondur (Lev.4). Yaz aylarında 50 ° C ve kışın -10 ° C'yi gören çakıl çölünde 3.000 yıllık korunarak günümüze gelmiştir. Bölgedeki bulgular arasında ayrıca renkli koyun derisinden bir çizme, tüylü bir şapka, küçük bir sırt çantası ve saçaklı bir etek de bulunmaktadır. Pantolon Alman Arkeoloji Enstitüsünde sergilenmektedir[29].

1.4.3. Dünyanın En Eski Sandaletleri ve Ayakkabısı

Dünyadaki en eski sandalet çifti, 1938'de Oregon'daki Fort Rock Havzasında keşfedilmiştir ve her iki ayakkabı da bir arada bulunmuştur (Lev.5a). Fort Rock Sandaletleri, sarımsak kabuğundan yapılmış, başparmak ve bileği kavrayacak bir ip içermektedir. Aynı bölgede birçok örnek bulunmuş ve örnekler 9.300 ile 10.000 yıl arasında tarihlenmektedir. Araştırmacılar sandaletlerin bilekten kavrayarak bağlandığını tahmin etmektedirler[30].

Dünyanın en eski deri ayakkabısı, 2010 yılında Güneydoğu Ermenistan'da Areni-1 mağarasında keşfedilmiştir (Lev.5b). Yaklaşık 5.500 yıllık olduğu tahmin edilen ayakkabının kahverengi deriden küçük sağ teki bulunmuştur (ayakkabı ölçüsü US7 veya 37,5 numaraya denk gelmektedir), bir kadına ait olduğu öne sürülmüştür. Araştırmacılar ayakkabının, bitkisel yağla sulanmış tek parça deriden kesildiğini ve onu giyen ayağa uyacak şekillendirildiğini belirtmiştir. Aynı zamanda izolasyon için veya giyilmediğinde ayakkabının şeklini korumak için içi çimle doldurulmuş halde bulunmuştur[31].

1.4.4. Dünyanın En Eski Cüzdanı

Arkeologlar, 2012 yılında Almanya'nın Leipzig kentinde bir mezarda 4.500 yıllık dünyanın en eski çantasını çıkarmıştır. Deri veya kumaştan yapılmış olan çanta yüz köpek dişi ile kaplanmıştır (Lev.6). Araştırmacılar ele ulaşan örnek doğrultusunda zamanın modern bir el çantası olabileceği kanaatine varmıştır. Arkeolojik buluntularda köpek dişleri, genelde saç süslemeleri ve kolyelerde süsleme amaçlı kullanıldığı için cüzdanın zamanın modası olduğu sonucuna varılmıştır.

Kazı bölgesinde bronz çağı dönemine ait taş aletler, kehribar bir kolye ve kemik düğmelerin de olduğu zengin eserler çıkarılmıştır. Araştırmacılar ayrıca aynı bölgede yaklaşık

[29] http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1040618214002808 (erişim tarihi: 19.12.2017)

[30] http://natural-history.uoregon.edu/gbsandalsdrawings (erişim tarihi: 19.12.2017)

[31] https://news.nationalgeographic.com/news/2010/06/100609-worlds-oldest-leather-shoe-armenia-science (erişim tarihi: 19.12.2017)

bir kilo civarında altın takı ile gömülmüş olan M.Ö. 50'ye tarihlenen bir kadının da mezarını keşfetmişlerdir[32].

1.4.5. Dünyanın En Eski Halısı

Yaklaşık 2.500 yıl önce simetrik çift düğüm tekniği kullanılarak dokunan Pazyryk halısı, Sibirya'nın soğuk ve kurak Altay Dağları'ndaki bir İskit aristokratının mezarında bulunmuştur (Lev.7). Renkleri ve desenleri ile hala göz kamaştırmaktadır. Desene baktığımızda, merkezdeki karenin içinde yirmi dört Lotus tomurcuğu yerleştirilmiştir. Lotusların etrafında 44 adet Grifon[33], Grifonları da 24 adet güzel geyik ile çevrelemiştir. Bir dış çerçevede geyikler tekrardan lotuslarla çevrelenmiştir. En geniş çerçevede de at sırtında 28 adam bulunmaktadır. En dış son dikdörtgen çerçeve de yaklaşık 100 Grifonla sahneyi kapatmaktadır. Antik Halı St.Petersburg Hermitage Müzesinde sergilenmektedir[34].

1.4.6. Dünyanın En Eski Trikosu

1700 yıllık dünyanın en eski kazağı 2013 yılında bir Norveç buzulunda bulunmuştur (Lev.8). Kuzu veya koyun yününden dokunmuş yeşilimsi kahverengi tekne kazağının ortalama 1 metre 75 cm'lik bir adama ait olduğu tahmin edilmektedir. Tasarımına bakılırsa Demir Çağı için oldukça şık olabilir. Kazak iki kez yamalandığı için hem yıpranmış hem de bakımlı görünmektedir. Bazı araştırmacılara göre ikinci onarımda kolların eklenmiş olabileceğini belirtilmektedir. Buzulda 50'den fazla tekstil parçası daha bulunmuştur. Analiz ve tarihleme hala devam etmektedir. Araştırmacılar küresel ısınmanın önümüzdeki yıllarda ortaya daha birçok antik giysi ve aksesuarı da çıkartacağını belirtmektedir[35].

1.4.7. Dünyanın En Eski Eteği

Ermenistan'daki Areni-1 mağarası, arkeologlar için antik bir moda deposuna dönüşmüştür. 5.900 yıl ile tarihlenen dünyanın en eski ayakta kalan eteği, bilinen en eski deri ayakkabının yanında bulunmuştur (Lev.9). Etek sazlıklardan dokunarak yapılmıştır. Kenarı

---

[32] https://news.nationalgeographic.com/news/2012/06/120627-worlds-oldest-purse-dog-teeth-science-handbag-friederich (erişim tarihi: 19.12.2017)

[33]Grifon, kuş başlı, aslan vücutlu ve kanatlı efsanevi bir hayvandır. İlkçağlarda Mezopotamya'da, özellikle Asur ikonografisinde önemli bir yer tutar. Eski Yunan, Etrüsk ve Bizans sanatında, maden, fildişi ve kemikten heykellerin süslemelerinde görülür. Önder, 1945: 89

[34] https://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/25.+Archaeological+Artifacts/879870 (erişim tarihi: 19.12.2017)

[35] http://www.texascoritani.com/recreating-a-tunic-from-the-norwegian-iron-age (erişim tarihi: 19.12.2017)

boyunca bir karşı örgü bandı vardır. İlk eteğin bir bütün olarak nasıl görüneceği kesin olarak bilinmemekle beraber ilk eteği kadının mı erkeğin mi giydiği anlamak da mümkün değildir. Bununla birlikte araştırmacılar, bunun dünyanın en eski sazlıktan dokunmuş giyeceklerini temsil ettiğine inanmaktadır. Areni-1 mağarasında etek ve ayakkabıların yanı sıra aynı zamandan beri var olduğuna inanılan mumyalanmış bir keçinin keşfedilmesinden de heyecan yaratmıştır. Tahminler doğruysa, Ermeni keçi, Mısır'da bulunan mumyalanmış hayvanlardan yaklaşık bin yıl daha eskidir[36].

1.4.8. Dünyanın En Eski Çorapları

Dünyanın en eski çoraplarının yaşı M.S. 250'den M.S. 420'ye kadar uzanmaktadır (Lev.10). Roma-Mısır dönemine ait olduğu düşünülen çoraplar 1800'lü yılların sonunda orta Mısır'daki eski bir Yunanistan kolonisinde bulunan bir mezarlıkta keşfedilmiştir. Mısır'daki Antik Yunan şehri Oxyrhynchus'un sıcak kumları 1600 yaşındaki çorapları günümüze birçok antik tekstille birlikte taşımıştır. Bazı gözlemciler tarafından "uzaylı çorapları" veya "ıstakoz ayaklıların çorapları" olarak tanımlanan örme yün çoraplar parlak kırmızıdır. Araştırmacılar sandaletlerle giyilmeye uygun olsun diye bölünmüş parmak özelliğine sahip olduklarına inanmaktadır. Onlar tek iğne örme türüne çok nadir bir örnek olarak algılanmaktadır. Çoraplar Londra'daki Victoria ve Albert Müzesinde sergilenmektedir[37].

1.4.9. Dünyanın En Eski Cüzdanı

Bilinen en eski cüzdan ise 5.000 yılı aşkın bir zaman önce Otzi Buz Adamı tarafından kullanılmış ve günümüze ulaşmıştır. 1991 yılında Avvusturya-İtalya sınırındaki Ötztal Alplerinde keşfedilmiş olan, 5.300 yıl önce yaşamı bir adamın doğal şartlarda oldukça iyi korunmuş mumyasıdır[38].

1.4.10. Dünyanın En Eski Elbisesi

Genellikle dünyanın en eski giysisi olarak tanımlanan Tarkhan elbisesi, Kahire'den yaklaşık 30 mil uzaklıktaki eski bir Mısır mezarlığında bulunmuştur (Lev.11). İlk hanedan ya da eski krallık döneminden itibaren, elbise (veya tunik) ketenden yapılmıştır. Bu nedenle

[36] https://www.world-archaeology.com/world/asia/armenia/armenia-5900-year-old-womens-skirt-found-in-cave (erişim tarihi: 19.12.2017)

[37] http://www.smithsonianmag.com/arts-culture/taking-a-closer-look-at-an-odd-pair-of-very-very-old-socks-84123314/, http://collections.vam.ac.uk/item/O107787/pair-of-socks-unknown (erişim tarihi: 19.12.2017)

[38] http://www.iceman.it (erişim tarihi: 19.12.2017)

giysiler için bilinen en eski tekstil kumaşını içermektedir. Araştırmacılar, dirsek ve koltuk alt kısımlarında belirgin kırışma gösterdiği için, giysinin hayatta sıkça kullanıldığını söylemektedir. 1913'de bulunan 5.000 yıllık elbisenin önemi 1977'ye kadar anlaşılmamıştır. Tunik bir keten yığını halinde 60 yıldan fazla süre temizlenmemiştir ve uygun şekilde incelenmemiştir. Şu anda Londra'daki Victoria ve Albert Müzesinde sergilenmektedir[39].

1.4.11. Dünyanın En Eski Atkı-Tunik Takımı, Egtved'li Kızın Atkılı Eteği

Araştırmacılara göre, Egtved'li genç kız, M.Ö. 1370'de öldüğünde iyi gezmiş ve zengin olmalıydı. Danimarka'nın Jylland yarımadasında Egtved'in dışındaki bir bölgede bir çukura yerleştirilmiş içi oyulmuş bir meşe ile birlikte gömülmüş halde bulunan kızın iskeleti üzerindeki atkılı tunik oldukça korunmuş olarak bulunmuştur (Lev.12). Mezar 1921'de kazılana dek vücudu hemen hemen parçalanmıştı ancak uzun sarışın saçları bozulmamış ve kıyafetlerin üzerinde serilmiş bir biçimde bulunmuştur. Kısa, dokuma bir yün tunik ve bir yün etek giymektedir. Ayrıca karın merkezinde geniş bir bronz disk olan bir kemer de bulunmaktadır. Danimarka müzesinde sergilenmektedir[40].

1.4.12. Huldromose Kadınının Kıyafeti

Huldremose Kadını, Egtved Kızı'nın son dinlenme yerinin 100 mil güneybatısında bulunmuştur. M.Ö. 2. yüzyılda orada gömülmüştür ama turba bataklıklarını büyüleyici anaerobik ortamı sayesinde yumuşak dokuları bile korunmuştur. Huldromose kadınının kıyafeti uzun çizgili bir etek, iki renkli eşarp ve iki koyun derisi örtü ve dıştaki bir renk koyu kahverengi yün gövdesinde açık yün yakalıdır (Lev.13). Bataklık eteğe birkaç bin yılda hardal rengi vermiştir, atkıyı da çikolata kahverengisine çevirmiştir. Şu anda Danimarka Ulusal Müzesinde sergilenmektedir[41].

1.4.13. Parakas Tekstilleri

20. yüzyılın başlarında, bilinmeyen bir Perulu kültürden nakışlı pançolar, türbanlar, baş bantları ve diğer çeşitli kaplamalı özel koleksiyonlar ortaya çıkmaya başlayınca arkeologlar yağmacılara rüşvetle tekstillerin çıktığı yerleri öğrendiler. Peru'daki Parakas

[39]http://www.ucl.ac.uk/museums/petrie/about/collections/objects/tarkhan-dress (erişim tarihi: 19.12.2017)

[40]http://en.natmus.dk/historical-knowledge/denmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-bronze-age/the-egtved-girl (erişim tarihi: 19.12.2017)

[41]http://en.natmus.dk/historical-knowledge/denmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-early-iron-age/the-woman-from-huldremose (erişim tarihi: 19.12.2017)

yarımadasında tuzlu kumlar mumya demetlerini ve canlı renkleri zamandan koruyarak günümüze getirmiştir (Lev.14). Deve yünü ve pamuktan yapılmış M.Ö. 300 ile 500 arası zaman dilimine dayanan tekstiller Parakas insanlarına aittir. Araştırmacılara göre bu insanlar 200'den fazla rengi doğal boyama yöntemleriyle elde etmiştir. Eserler kaktüs dikenlerinden yapılmış iğneler ile el işçiliğiyle yapılmış nakışlarla süslüdür. Yağmadan hayatta kalan Parakas tekstilleri, müze profesyonelleri tarafından dahi kötü muamele görmüştür fakat hala işçilikleri, çeşitlilikleri ve canlı renkleriyle ayrıcalıklı ve dikkat çekicidir. Eserlerden bir kısmı Gothenberg Dünya Tarihi Müzesinde sergilenmektedir[42].

1.4.14. Dünyanın En Eski İpek Giysisi Lady Dai'nin Boyalı İpek Mezar Bayrağı

T şeklindeki boyalı ipek mezar bayrağı, Çin'in Changsha kentinde Mawangdui arkeolojik sahasında 1970'lerin başında Xin Zhui'nin vücudu etrafında sarılı olarak bulunan birçok ipek üründen biri olarak bulunmuştur (Lev.15). Muhtemelen Lady Dai'nin mezarına kocası veya başka bir akrabası, muhtemelen oğulları tarafından M.Ö. 163'te ölümünden sonra gömülürken konulmuştur. Mezar ve bedeni iyi şekilde korunarak tarihteki en eski ipek örneklerle beraber olağanüstü şartlarda günümüze ulaşabilmiştir. Bu ipek bayrak bedeni tabuta yatırılmadan önce cenazesinde taşındı. Bayrak Han Hanedanlığının mitolojisinin zengin bir temsilidir. Bayrak üzerindeki tasvire bakıldığında yukarıda ateş ejderinin başkanlık ettiği göksel dünyadadır. Ortada ise Lady Dai, hizmetkârlarının üçü ile yukarı doğru yükselerek ailesinin ruhunun güvenli yolculuğu için dua eder. En altta ise, garip canavarların ve deniz canlıların cesedi koruduğu yer resmedilmiştir. Hunan Eyalet Müzesinde sergilenmektedir[43].

1.4.15. Dünyanın En eski Erkek Mantosu, Sicilya'nın Norman Kralı 2.Roger'ın Mantosu

Manto, 1130'dan 1154'e kadar Sicilya'daki Norman kralı olan Roger II'ye ait olduğu net olmamakla beraber bu mantonun onun döneminde yapıldığı kesindir (Lev.16). Mantonun işçiliği kesinlikle bir kral için uygun olduğu belirtilmektedir. Araştırmacılar, geleneksel Bizans ayin elbisesinin manto şeklinde parıldayan kızıl simli zemini ile mantonun Bizans dönemine ait olduğunu, altın nakışların da Arap el sanatları ile Palermo'da hazırlanmış

[42] http://www.paracas.se/en/about (erişim tarihi: 19.12.2017)

[43] http://www.hnmuseum.com/hnmuseum (erişim tarihi: 19.01.2018)

olabileceğini belirtmektedir. Nakışçılar manto kenarına yazdıkları tanımlama ile mantonun hangi dönemde ve nerede yapıldığı hakkında bilgi vermiştir.

1.4.16. Wari Duvar Eşyaları

Zamana meydan okuyan duvar dokumalarının yardımcısı bu sefer çöl ya da bataklıklar değildir. Çömlekler korumuştur. Pre-Inka halkı olan Wari kabilesi tarafından yapılmış doksan altı bez insan şekilli seramik çömleklerde sıkıcı sarılmış halde bulunmuştur (Lev.17). Makav[44] tüylerinden yapılmış dokumalar en az bin yıl renklerini bozmadan günümüze ulaşabilmiştir. Ortalama 75 cm. eninde, 215 cm. boyunda düz dokuma pamuklu bir sırta tüylerin sırayla dikilmesi şeklinde yapılmıştır. Araştırmacılar, dokumaların battaniye veya pelerin şeklinde kullanımdan ziyade duvara asılmak üzere yapıldığını belirtmektedir. Çünkü her bir parçanın köşelerinde devekuşu liflerinden dokunmuş bir şerit bulunmaktadır. Bazı örnekler Metropolitan Müzesinde sergilenmektedir[45].

1.5. Anadolu Tekstil Tarihi

Anadolu, üç bin yıldır tekstil sanayi ve ticaretinde önde gelen topraklardır. Yaklaşık 3.900 yıl önce Hitit merkezi Kaniş'e (Kayseri civarında) Asur (Musul) tekstil kervanlarının Güneydoğu-Anadolu'da uğradığı kasabalar, sonraki dönemlerde tekstil sanayi ve ticaret merkezleri olarak yükselmiştir. Kaniş-Karum Anadolu'nun ilk uluslararası ticaret merkezidir.

H. İnalcık'ın belirttiği üzere, bu şehirlerin ürettiği belli başlı lüks dokuma, *kutnu* (Arapça kutn, pamuk) belki Assur döneminin başlıca dokuma çeşidi olan kutanum ile ilişkilidir. Ankara-Beypazarı köylerinde, ince tiftik keçisi yününden lüks sof kumaşları imalatı İsa'dan önceki yüzyıllara (Friglere) çıkar. Bu lüks kumaş çesidi, İslam-öncesi kadim İran İmparatorluğu'nda da imal edilmektedir. Avrupa ancak 17. yüzyılda Ankara'da satın aldığı tiftik ipliği ve yünü ile bu pahalı lüks kumaşı imale başlamıştır, fakat boyacılıkta uzun zaman rekabet edememiştir[46]

[44] Makav ya da Ara papağanları Güney Amerika kıtasında yaşayan gösterişli ve renkli tropik papağan türleridir. Tüylerinin renklerini binlerce yıl koruyor olmasından ve renk çeşitliliğinden dolayı bölgedeki geçmiş uygarlıklarda ritüel, süslenme ve tekstilin bütünleyici malzemesi olarak kullanılmıştır. http://britannica.com/animal/macaw (erişim tarihi: 19.01.2018)

[45] https://www.metmuseum.org/art/collection/search/312685 (erişim tarihi: 19.01.2018)

[46] İnalcık, 2008: 7

R.S. Young Gordion kazı çalışmalarında kilimin çıkış noktasının Anadolu olduğunu belirtmiştir. Friglerin tekstili Romalılara miras kalmış ve bu geleneği devam ettirmişlerdir. Hatta Friglerin nakışın mucidi olarak nitelendirilebilir[47].

Gordion'da 1950'den sonra yapılan kazılarda, Friglerin kilim dokumacılığında oldukça başarılı olduklarını görüyoruz. Türk kiliminin atası Frig halıları (Latince: Tapes) hala ününü korumaktadır ve Fransızca "Tapis" olarak bilinir[48].

Frigler dokuma motiflerini mimari öğelere de yansıtmışlardır. Midas açık hava tapınağının yüzeyinde bulunan figürler ile kumaş kalıntıları üzerindeki figürler en net örneklerdendir (Lev.18a-b).

Ayrıca Gordion kazısında açığa çıkarılan Frig bina formları olan Megaronlardan Megaron 2, geometrik desenlerle süslenmiş ve bilinen en eski çakıl taşı mozaik örneğine sahiptir. Taban kırmızı, mavi, beyaz renkli nehir çakıl taşlarıyla kaplıdır. Büyük olasılıkla yapı Ana Tanrıça Kybele'ye adanmıştır. Renkli taşlarla tekstil motifleri zemine işlenmiştir (Lev.19a-b) ve Megaron 3 yapısında da tekstil örnekleri bulunmuştur[49].

Gordion'da ele geçen binlece ağırşak, dokuma tezgâhı ağırlığına ilaveten birçok kumaş izine rastlanmıştır. Frigler ipin türüne göre dokuma yöntemi geliştirmişlerdir. Bitki liflerinden elde edilen ipler, hayvan yünlerinden elde edilen ipliklerden çok daha öncelerde dokunmaya başlanmıştır[50].

Gordion'da pamuk hariç, kendir, keçi yünü ve keten parçaları da bulunmuştur. Desenler ise oldukça çeşitlidir [51].

Frigyada dokunan duvar halıları geometrik şekillerden oluşurken, Asur ve Mısır halıları bitki ve hayvan motfilerinden oluşmaktaydı[52].

Ayrıca altın ipliklerle nakış işlemeciliğinin ilk kez Friglerin uyguladığı bilinmektedir (Lev.20). Nakış işleyen kişi anlamına gelen Latince kelime "Phrygio" bu olasılığı güçlendirmektedir[53].

---

[47] Young, 1982: 133

[48] Bloch ve Wartburg, 1950: 595

[49] Burke, 2010: 122-123

[50] Bellinger, 1962: 6

[51] Bellinger, 1962: 15

[52] Perrot ve Chipiez, 1892: 189

[53] Frig Nakışına, *Pliny the Elder*'in (M.S. 23-79), *Naturalis Historia*'sında atıfta bulunulmuştur. Kitabın 8. Bölümü lxxiv referansında Homeros, Friglerin zafer cübbelerinin yapımı için iğne kullandıklarını ve bu nedenle bu tür kıyafetlere Phrygionian adının verildiğini belirtmiştir. Geç Latince'de *altın nakışı* için *auriphrygium* terimi kullanılır. *Opus Phrygium* veya *Opus Phyrgionum* genel olarak altın iplikli çalışmalar veya nakış anlamına gelebilir. Vogelsang ve Eastwood, 2016: 74-75

Karkamış'ta bir krala ait olduğu tahmin edilen altın boncuklarla süslenmiş bir dokuma parçası bulunmuştur[54].

Daha yakın zaman geldiğimizde H. İnalcık'ın anlatımıyla, Anadolu'da tekstil için büyük önem teşkil eden Sof kumaşına[55] özelliğini kazandıran kırmız boyası, yine Anadolu'dan ihraç olunuyordu; fakat Avrupa bu sanatta uzun zaman geri kalmıştır. Zaman içinde Diyarbakır ve Türk kırmızısının sırlarını öğrenmek için Türkiye'den Hristiyan ustalar getirtilmiştir. İnalcık'a göre bugün dünya tekstil sektöründe başta gelen *Blue Jean'*in menşei'de, Anadolu'dur. Floransa, Doğu'nun etkisi altında ipekli sanayinde 13. yüzyılda uzmanlaştır ve Avrupa pazarlarını ele geçirerek, Avrupa'nın en zengin en medeni durumuna yükselmiştir. Floransalı ticaret ajanları, İran ipeğini 15. yüzyılda Bursa'dan alıp götürüyorlardı. Cenova ve Venedik'ten sonra Fransa ve İngiltere bu servet kaynağından oldukça geç yararlanıp kendi sanayilerini kurabilmişlerdir[56].

R. Genç'e göre, bugünkü söyleyişle "Dokumak" eski söyleyişi ile "Tokımak" sözü, tokmak kelimesinden kaynaklanan bir fiildir. Herhangi bir şeyi tokmaklayarak, tokmak ile döverek imal etmek anlamına gelmektedir. Osmanlı döneminin sonlarına kadar, tokmak ile dövülerek imal edilen kılıç ve benzeri silahlar içinde halı, kilim vb. gibi tezgâhta iplik düğümlerinin bir tokmak ile sıkıştırılmasıyla yapılan dokumalar ve halılar içinde "dokumak" fiili kullanılmaktadır. Günümüzde ise bu tabir yalnız halı, kilim ve kumaş imal etmek için kullanılır. Kaşgarlı Mahmud Divanü Lügati't-Türk adlı eserinde, 11. yüzyılda Türklerin kullandıkları dokuma ve yaygı işleri hakkındaki terimleri teker teker ele alarak incelemiştir[57].

Faslı seyyah İbni Batuta (1304 - 1369) Seyahatnamesi'nde Osmanlı Öncesi Dönemde Anadolu'da dokumacılık hakkında önemli bilgiler vermiştir. Batuta eski adıyla Tonuzlu veya Donguzlu olarak Denizli'den sözetmektedir. Bölgede eşsiz altın işlemeli pamuklu elbiselerin dokunduğundan, çevre pamuğunun kaliteli olduğundan ve kuvvetli eğrilme işleminden dolayı uzun dayanımlı oldüğundan sözetmektedir. Battuta ayrıca Bursa ve civarında ipekçilik yapıldığınından da bahsetmektedir. Gezgin ayrıca İzmir'de bulunduğu sırada kendisine

[54] Barnett, 1975: 431-432; Perrot ve Chipiez, 1892: 212

[55] Sof, tiftik yapağısından bükülerek yapılan iplikle dokunan düz bir kumaştır. Dokunduktan sonra yıkanıp fırınlanarak hazır hale getirilir. Tez, 2009: 20

[56] İnalcık, 2008: 7

[57] Genç, 1997: 8

kemhadan[58] yapılmış iki kat elbise verildiğini, Kemha'nın Bağdat, Tebriz, Nişabur ve Çin'de dokunan bir kumaş olduğunu bildirmektedir[59].

Dokuma tekstiller hammaddesine göre bitkisel liflerden üretilenler; pamuklular ile hayvansal liflerden üretilenler; yünlüler ve ipekliler olmak üzere üç kategoride incelenebilir. H. Tezcan'ın Osmanlı Dokumacılığı üzerine yaptığı araştırmalara göre, Osmanlı kaynaklarında pamuk, Pembe olarak geçmektedir. Pamuklu dokumalar içinde en çok adı geçenler; bez, bogası[60], kirpas[61], alaca[62], dimi, tülbent, mendil, yemeni, basma çit ve yazmadır. Bitkisel kökenli lifler olan keten ve kenevirin üretimi genel olarak Karadeniz kıyılarında yapılmaktaydı. Yünlü dokumacılıkta iki önemli merkez anılmaktadır. İlk merkez Ankara ve çevresi, tiftik keçileriyle ve dolayısıyla sof kumaşlarıyla ünlüdür. Tiftik keçisinin tüylerinin inceliği, parlaklığı ve uzunluğu sebebiyle parlak sofların dokuma kalitesini arttırmaktaydı. Diğer bir yün dokuma üretim merkezi; Osmanlının büyük miktarda ve devamlı ihtiyacı olan çuha'nın dokunduğu Selânik ve çevresidir. Genel olarak yünlü dokuma üretilen yerler Ankara ve Selanik'e ilaveten Koçhisar, Tosya, Erzincan, Erzurum, Antalya, Lofça, Filibe, Tırnova, Samakov, Şumnu ve İstanbul'dur. Bu merkezlerden batıda İzmir, kuzeybatıda Edirne, kuzeyde Trabzon, doğuda Diyarbakır, Mardin ve Erzincan gelen kervanların uğrak yeri ve önemli ticaret merkezleri olmuştur[63].

H. İnalcık, 1500'lerde Bursa'nın, İran ve Akdeniz arasında başlıca ipek ticaret merkezi durumuna geldiğini ve Bursa'da tüm dünya pazarlarında kemha ve kadifeleri aranan ve taklit edilen bir ipekli sanayinin geliştiğini belirtmektedir.

Türkler Anadolu'ya gelirken dokumacılık kültürlerini ve bilgilerini de birlikte getirmeleri Anadolu'daki varlığı çok daha eskilere dayanan fakat 11. yüzyılda etkinliğini yitirmiş olan dokumacılığın gelişmesinde büyük katkı sağlamıştır. Z. Tez'e göre, Osmanlıların dokuma alanında etkin olmalarının ve zaman içinde kendilerine özgü bir üslup geliştirebilmelerinin nedeni, Türklerin göçebe kültürüne dayanan dokumacılık geçmişi ve

[58] Kemha, havsız kadife'ye verilen diğer bir isimdir. Fransızlar "brocard" adını vermiştir. Osmanlı da genellikle padişah kaftanı yapımında kullanılan, havsız kadife gibi kalın, Atlas ve Kutnu kalitesinde, ağır ipekli bir kumaştır. Çözgüsü ve atkısı ipek, üst sıra atkısı ayrıca altın alaşımlı gümüş ya da doğrudan gümüşlü kılaptanla dokunmuş ipekli kumaştır. Tez, 2009: 17

[59] Parmaksızoğlu, 1971: 14

[60] Bogasi, Amerikan Bezine ya da kaput bezine benzer, seyrek dokunmuş astarlık pamuklu bez olup "bohasi" adıyla da anılırdı. Ortaçağ İtalya'sında"bocassino" adıyla tanınan Yakındoğu kaynaklı ince bir pamuklu kumaştır. Tez, 2009: 13

[61] Kirpas, pamuk kimi zaman keten ipliğinden dokunmuş astarlık kumaştır. Tez, 2009: 17

[62] Fesrengi ve lacivert zemin üzerine sarı çizgili bir kumaş olup "pamuklu alaca" ve "ipekli alaca" diye ikiye ayrılır. Bursa, Halep ve Manisa alacalarının yanı sıra en değerli türü "Erzincan alacası" idi. İpekli olanından "Şam alacası" ve "Halep alacası" ünlüydü ve en pahalısı "Şam alacası" idi. Eskiden kadın ve erkek giysileri (pantolon, şalvar, entari, mintan, vb.) yapımında kullanılırdı. Tez, 2009: 12

[63] Tezcan, 2001: 1

Anadolu'nun bu alandaki zengin hammadde olanağın birleştirmiş olmasıdır. 14. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geçen zaman içinde Osmanlı toprakları üzerinde değişik yörelerde, çeşitli türlerde kumaş imal eden merkezler oluşmuştur. Bu merkezler, ipekli kumaşta başta Bursa olmak üzere Bilecik, İstanbul, Aydos, Edirne, Konya, Menemen, Sakız, Musul, Mardin, Diyarbakır, Halep, Şam, Bağdat anılırdı. Pamuklu dokumacılığında ise yine başta Bursa olmak üzere İstanbul, Alaşehir, Denizli, Antalya, Adana, Urfa, Mardin, Diyarbakır, Musul, Bağdat ve Halep önemli kentlerdi[64].

Ayrıca, Anadolu, Avrupa'dan çok önceleri, pamuklu ve ipekli sanayi ve ticaretinde, Hindistan'dan sonra dünyada en önemli merkezdi.

H. İnalcık, 1400 - 1600 arası dönemde Anadolu'nun, tekstil ürünlerini yalnızca Balkanlar'a ve Karadeniz'in kuzeyine değil, batı ülkelerine de ihraç eden bir tekstil bölgesi olduğunu vurgulamaktadır. Yaptığı çalışmalar 13. yüzyılda Türk halılarının Suriye, Mısır ve Avrupa'ya ihraç edilen lüks mallar arasında olduğunu göstermektedir. Anadolu'da üretilen pahalı kemhalar ve sof kumaşı; Rus Çarlarının, İtalya ve Fransız prens ve prenseslerinin ve İskoç Piskoposlarının da aralarında bulunduğu Avrupa'lı seçkinlerden büyük ilgi gören lüks tekstil ürünleriydi. N. Atasoy'un anlattığına göre, bugün en büyük Bursa Kemha koleksiyonlarından biri Moskova'dadır. Fransa ve İtalya'da "boucasin" ya da "bocassino" diye bilinen ince pamuklular da Anadolu'dan yapılan ithalat listelerinde görülmektedir. Kefe, Akkerman ve Buda'ya ihraç edilen ürünler arasında, ucuz bir pamuklu türü olan kirbas gibi sıradan dokumalar da bulunmaktaydı. Ankara, ihraç ettiği değerli soflarıyla ünlüyken, Bursa ipekli üretiminde; Aksaray, Gördes, Kula ve Uşak halı dokumacılığında uzmanlaşmıştı. Isparta, Borlu, Menemen, Tire, Karaman, Tokat, Çorum ve Kastamonu'da üretilen çeşitli pamuklu kumaşlar, Osmanlı İmparatorluğunun her yerine gönderilmekteydi. Sonuç olarak, Avrupa'nın sanayi atılımı ile artan makine dokumalarının Türk dokumalarını Avrupa pazarlarından uzaklaştırdığı 19. yüzyıla kadar, Anadolu dünyanın en önemli tekstil üretim merkezlerinden biriydi[65].

Ortaçağ'ın tekstil tarihçesinde Avrupa (özellikle İtalya), pahalı yünlü kumaşlarda uzmanlaşmıştı ve bunları Orta-Doğu'ya ve Türkiye ile İran üzerinden diğer Çin'e kadar Asya ülkelerine ihraç ediyordu. Avrupa doğudan ipekli, altınlı ve nakışlı kemhalar, saten, kadife ve ince pamuklu kumaşlar ithal etmekteydi. Avrupa Doğu'dan yünlü ürünler olarak sadece halı ve sof kumaşları alıyordu. İpekli sanayiyi değerlendirdiğimizde ise İtalya'nın

[64] Tez, 2009: 57

[65] İnalcık, 2008: 13

Floransa'sındaki Lucca tek üretim ve ihracat merkeziydi. Erken zamanlarda teknik ve tasarımın merkezi genellikle Orta-Doğu'ydu. Orta-Doğu'dan pamuklu dokuma teknolojisini ilk alan Avrupa ülkesi İtalya'ydı. Ortaçağ'da bir Avrupa tekstil ürünü olan yün ve pamuk karışımından oluşan fustian veya diminin haricinde, pamuklu dokuma tezgâhları Batı-Avrupa ülkelerinde oldukça geç kalarak 17. yüzyılda kurulmuştur[66].

Anadolu'da Selçuklu döneminde yapılmış bir kemha parçasının ortaya çıkarılması, 13. yüzyılın başlarında Anadolu'da gelişmiş bir ipekli sanayinin bulunduğu konusunda çok önemli bir kanıttır. Aynı dönemde, İtalyan kaynaklarında Müslüman tacirlerin Kuzey - Karadeniz limanlarına ipek kumaş topları götürdüğü anlatılmaktadır.

İran'dan ipek kervanları, Osmanlıların koruması altında Bursa'ya kadar güvenlik içinde gelmekteydi; Pera Cenevizlileri burada İran ipeğini satın alabiliyordu. İnalcık, Osmanlıların 1352'de, Orhan Gazi zamanında Cenevizlilere bazı ticari ayrıcalıklar tanımış olmasının ilginç olduğunu vurgulamaktadır. İranlı tüccarlar Bursa'ya getirdikleri ipeği, özellikle Floransa'dan gelen yünlüleri içeren Batı'dan gelen mallarla, takas etmekteydiler.

Bursa Osmanlı döneminde sadece İran ipeğinin değil; Arap ve Hint baharatının, boya ve ilaçların da önemli bir pazarıydı. Bu değerli mallar, Bursa'ya Mekke – Şam - Halep üzerinden getirilir; Edirne üzerinden Balkanlar'a ve Macaristan'a, Akkerman - Lvov kervan yolu üzerinden Polonya'ya ve kuzey ülkelerine yeniden ihraç edilmekteydi. Bursa'da ipek sanayi, Türk imalat sektörünün oldukça gelişmiş bir alanıydı. Şehirde Kadife, Kemha, saten gibi her çeşit ipek kumaş dokunmaktaydı. Başlıca ipek dokuma türleri arasında en değerlisi, bazen altın ve gümüş sırmalarla süslenen ağır kemhalardı. İpekli kumaşlar çok çeşitli şekillerde kullanılıyordu. Halı, türban, başörtüsü, gece başlığı, havlu, peştamal, atkı, terlik ve düğme yapımında da ipek kullanılırdı. Anadolu'nun tekstil üretiminin büyük kısmı pamuklu, yünlü, ipekli ve halılardan, çok fazla olmasa da kenevir ve keten mamullerinden oluşmaktaydı. Pamukluların *kirbas* gibi daha çok günlük kullanıma uygun kaba dokulu olanlarla *dülbend* denen ince dokuma çeşitleri de bulunuyordu. Kirbas, köylü ve kasabalıların gündelik eşya ve iç çamaşırı yapımında kullanıldıkları ucuz pamuklu dokumalardır. (*Kirbas* sözcüğü, Sanskritçe *karpasi*'den alınmıştır.) Buna karşılık Kaşgarlı Mahmut'un 11. yüzyılda yazdığı Türkçe sözlükte yer alan ve bugünkü Türkçede de bulunan *bez* ya da *böz* sözcüğü, genellikle pamuktan üretilmiş kalın dokumaların adıdır[67].

[66] İnalcık, 2008: 13

[67] İnalcık, 2008, 14

Kirbas üretiminde ve ihracatında adı geçen başlıca merkezler, Kuzeydoğu Anadolu'da Amasya - Tokat – Kastamonu ve Çorum Bölgesi; Orta Anadolu'da Burdur - Isparta - Karaman - Konya ve Kayseri Bölgesi ve Batı Anadolu'da Denizli, Tire, Menemen, Bergama, Nazilli, Akhisar gibi birçok kent ve kasabaydı.

Batı Anadolu'daki en önemli üretim ve ticaret merkezi olan İzmir'in, Avrupa'ya, özellikle de Fransa'nın Marsilya Limanı'na ihraç edilen kaba beyaz mavi pamuklularla ilgili ismi kaynaklarda sıkça geçmektedir.

Yine İnalcık'ın aktarımıyla, Marsilya Ticaret Odası'nın arşivinden yararlanan Fransız tarihçisi Paul Masson ve Japon tarihçi Fukosawa İzmir'den ve Güneydoğu-Anadolu'dan yüklü miktarda ithal edilen beyaz ve mavi renkte kalın pamuklu dokuma kumaşların İspanya'ya ihraç edildiğini, İspanya'nın da bunları plantasyonlarda çalışan köleleri giydirmek üzere Amerika'daki kolonilerine gönderildiğini anlatır. Daha sonra, aynı mavi pamuklu dokumalar, Amerika Birleşik Devletleri'nin güney eyaletlerindeki pamuk tarlalarında çalışan köleleri giydirmekte kullanılmıştır. Günümüzde "Blue Jean" diye bildiğimiz bu kumaş, kendilerini emekçi sınıflara yakın hisseden gruplar yoluyla önce Amerika'da, daha sonra da tüm dünyada gençlerin gözdesi haline gelmiştir. Blue Jean'in boyanmasında kullanılan, Batı dillerinde Hindistan menşeli indigo adını alan mavi boya diğer adıyla çivit, daha 15. yüzyılda Osmanlının en önemli ithalat kalemleri arasındadır.

Osmanlı topraklarında Hint dokumalarının taklitlerin üretilmeye başlaması bu durumu biraz değiştirmiştir. 17. yüzyılda hem elit kesim hem de halk arasında Hint dülbend ve basmaların moda olmasıyla Avrupa'da da buna benzer bir kriz yaşanmıştır. İpekli, yünlü ve keten sanayileri paniğe kapılınca, Hint tekstil ürünlerine kısıtlamalar, hatta yasaklar getirilmiştir ve bu kriz sonucunda Batı'da pamuklu sanayiler gelişmeye başlamıştır[68].

1.5.1. Anadolu'da Keçecilik

İnsanoğlunun kullandığı bilinen en eski tekstil yüzeyi keçedir. İlk defa nasıl yapıldığı ve kullanıldığı kesin olarak bilinmemesine rağmen; kullanımına ait en eski yazılı belge Homeros'un İlyada adlı eserindedir. *"Eyi denenmiş ve deriden kenarlarla çevrelenmiş bir başlık (bu senin armağanındır Meriones) onun şakaklarını taçlandırdı, içi yumuşak yünlü idi, dibine keçe döşenmişti"* [69]. Destanda adı geçen keçe başlığın, Hitit kabartmalarındaki görülen

[68] İnalcık, 2008: 15

[69] Dölen, 1992: 369

tanrıların ve soyluların başlıkları olması yüksek ihtimaldir. Bu tür başlıklar daha sonra Friglerde karşımıza çıkmaktadır.

Göçebe Türk toplulukları yetiştirdikleri hayvanların yünlerini çadırlarda ve diğer eşyalarında süsleyici unsurlarda kullanmışlar ve ayrıca kendi geleneksel yöntemleriyle halı, kilim, keçe vb. ürünlerin yapımını bir el sanatı olarak gerçekleştirmişlerdir[70]. Türk El Sanatlarının ilk örneklerini vermesi açısından önemli bir yere sahip olan Pazırık Kurganındaki geleneksel yöntemlerle yapılmış olan ve aplike tekniği ile desenlenmiş tepme keçe örnekleri M.Ö. 4. ve 3. yüzyıllara tarihlenmiştir.

Pazırık Kurganı'ndan çıkarılan konar-göçer yaşamlarının önemli bir parçası olan eserlerin arasında detaylı çalışılmış keçelerin bulunması; Orta Asya Türklerinin M.Ö. 3 yüzyıldan çok daha önceleri tarih sahnesine çıktığını düşündürmektedir. Keçe, soğuk iklimlerde yaşayan toplumlarda ısınma, sıcak iklimlerde yaşayan toplumlarda serinliği sağlaması ve bunun yanında su geçirmezlik özelliğinden dolayı, eski dönemlerden itibaren hem sarayın hemde halkın tercih etiği bir ürün olma özelliğini korumuştur.

Malazgirt Zaferi'den sonra Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Türk boyları, gelirken kültürlerini de bu topraklara getirmişlerdir. Getirdikleri el sanatlarının arasında keçecilik bulunmaktadır. Kullanım alanının genişliği keçeyi, her zaman günlük yaşamın bir parçası yapmıştır[71].

TDK sözlüğünde "Keçe": "Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş", "yapağı veya keçi kılının dürülüp, kuvvetlice bastırılması veya dövülmesiyle elde edilen; kepenek, çadır, çarık, külah ve döşeme örgüsü yapımında kullanılan dokunmamış kaba kumaş" olarak tanımlanmaktadır.

M. And'ın belirttiği üzere, Göktürklerde keçe yaygılar (örtüler), tahta çıkış törenlerinde kağanlar tarafından kullanılmıştır. Kağanın kendisine bağlı topluluğun ileri gelenleri tarafından bir keçe havaya kaldırılır ve güneşin döndüğü yönde dokuz kez, otağın etrafında döndürülürdü. Keçe, Göktürk döneminde sadece bir eşya olarak değil aynı zamanda bir devlet ve hukuk sembolü de olmuştur. Anadolu'da yerleşik ve göçebe düzende yaşamaya devam eden Selçuklular'da da keçe kullanımı çadır, eyer örtüleri, börk, çizme ve giyim kuşamda devam etmiştir. Bu dönemde çoban giysisi olarak bilinen kepeneklere, keçe başlıklarda eklenmiştir. Yine aynı dönemde keçe giysilere yapılan işlemeler çeşitlenmiş ve Konya bu alanda en önemli merkez olmuştur. Selçuklular döneminden Osmanlıya geçerken

[70] Ergenekon, 1994: 13

[71] Özhekim, 2009: 123

Ahilik teşkilatı Loncalara dönüşmüş ve Keçecilik de Loncalarda yerini almıştır. Dönemin şenliklerinde esnaf alaylar içinde yer alan keçeciler, heyvacılar, hançer yapanlar, kürkçüler, ekmekçiler, çamaşırcılar ve leke çıkaranlar, nalca çivisi yapanlar, sırt ve sırık hammalları, Yahudi sarrafları ile birlikte yeşil bayrakları taşıyarak geçişe katılmışlardır[72].

Osmanlı Dönemi'nde keçe, şapka gibi başlıklar ve benzeri giysilerde de kullanılmıştır Genellikle şapka veya başlıkların şekli giyen kişinin sınıfını ya da rütbesini gösteren birer simge haline gelmiştir[73].

1.5.2. Anadolu'da Tekstil Boyamacılığı

İnsanların tekstilleri renklendirmeleri, farklı olma ihtiyacı ile birlikte giysilerini süsleme ve kumaşların diğer kullanımları için boyamaya yönlenmesiyle başlamıştır. İlk boyalar doğada bulunan sebzeler, bitkiler, ağaçlar, likenler ve böcekler gibi kaynaklardan türetilmiştir. Doğal boyalara bağımlılık 1850'li yıllara kadar sürmüştür.

Doğal boyamacılığın tekstil elyafında kullanımının M.Ö. 4.000 yıllarında Hindistan'da ve Mezopotamya'da başlamış olduğu bilinmektedir[74].

Kil tabletlerin günümüze taşıdığı bilgiler ışığında, M.Ö. 3.000 yıllarında Eski Mezopotamya'da kırmızı renk boyamalarda kermes böceğinin kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır.

M.Ö. 800 yıllarında Asur kralı II. Sargon, Urartu krallığını yendikten sonra, Urartu Krallığının Sarayından yağmalanan tekstiller, kayıt altına aldırmıştır. Kırmızı renkli bu tekstillerin de Ağrı'dan geldiği kaydedilmiştir. Bu bilgiye dayanarak, yağmalanan bu tekstillerde Ağrı dağı'nda kermes kullanılmış olabileceği söylenebilir[75].

M.Ö. 7. yüzyıla ait bir diğer tablette ise direkt, mordanlı ve küp boyama yöntemlerinden bahsedilmektedir. Mavi için iki farklı ton indigo, mor için kök boya ve indigo, kırmızı için kök boya, yeşil için sarı, sarı için zerdeçal ve indigo kullanılmış olduğundan bahsedilmektedir.

Ballard, Gordion'da bulunan kumaş örneklerinde yapılan kimyasal analizlerde indigoya rastlandığını belirtmiştir[76].

---

[72] And, 1982: 22-45

[73] Çeliker, 2011: 5

[74] Karadağ, 2007: 8-9

[75] Forbes, 1964: IV 102

[76] Ballard, 2012: 165-170

Ayrıca Frig dokumacılığında elbiselerin boyamasında kullanılan frig taşının, önce şaraba batırıldığı, taş kırmızı renge gelinceye denk yakıldığı ve daha sonra tekrar tatlı şaraba batıırldığı ve bu işlemin 3 kere tekrar edildiğini belirtmiştir[77].

M.Ö. 500 yılına tarihlendirilen dünyanın en eski halı örneği olan Pazırık halısı ve aynı kurganda bulunan keçe örneğindeki kırmızı rengin boyarmadde analizlerinde kök boya ve Polonya kermesi olarak bilinen *Porphyrophora polonica* kullanılmış olduğu tespit edilmiştir[78].

Antik dönemde boyaları değerlendirdiğimizde mor boya kralların ve soyluların kendilerini özel ve farklı kılma çabasının en belirgin aracıdır. Doğada ender bulunması ve dikkat çekiciliği bu rengi bir statü göstergesi yapmış ve altın gibi zenginlik ve asalet simgesi haline getirmiştir. Bu rengin en canlı tonları deniz kabuklularından Mureksden elde ediliyordu[79]. Mureks boyası üretimi Akdeniz sahillerinde M.Ö. 2.000'de başlamıştır. Belki'de Myra antik kenti adını mureksden almıştır[80].

"Kraliyet moru" ifadesine ilk kez M.Ö. 13. yüzyıla ait Knosos'ta bulunan bir tablette rastlanmıştır. M.Ö. 1. yüzyılda Orta Doğu'ya egemen olan Asur Uygarlığı'nda deniz kabuklularından elde edilen mor renk, çok önemli bir boyarmadde olmuştur. Bu nedenle özellikle İbraniler, Yunanlılar ve Persliler başta olmak üzere, çeşitli uygarlıkların dünyanın bu bölgesine ilgileri artmıştır. Mısır'da, mor renk daha ileri bir zamanda ancak Helenistik döneminde güç simgesi olarak benimsenmiştir. 15. yüzyılda hem boyama için salyangozların öldürülmeleri hem de çok pahalı bir uygulama olması nedeniyle kullanımı yasaklanmıştır. Anadolu'da mureksden boya üretimine dair bulgulara, Aperlai (Henüz kazısına başlanmayan antik kent, Kekova Koyu'nun batısındaki Sıçak yarımadası'ın batı yakasındaki Asar Koyu kıyısındadır), Phaselis, Kinet Höyük (Kilikya'da İskenderun'un kuzeyinde denizden içeride kalmış liman yerleşimi), Troia, Agothhonisi (Didyma'nın hemen karşısındaki ada) rastlanmıştır[81].

19. yüzyılın sonlarına doğru doğal boyarmaddelerin kullanımı bazı boyarmaddelerin kimyasal olarak sentez edilmesinden dolayı giderek azalmıştır.

20. yüzyılın başlarında ve sonrasında doğal boyamacılık giderek azalmıştır. Fakat 1980'lerden sonra bazı sentetik boyarmaddelerin toksik ve kanserojen özellikleri ve çevre

[77] Moore, 1834: 126

[78] Böhmer ve Thomson, 1991: 33

[79] Aygün, 2016: 1

[80] Çevik, 2010: 57

[81] Aygün, 2016: 21-23

kirliliğine neden olmalarının farkına varılmasıyla, doğal boyarmaddelerin kullanımlarını yeniden gündeme getirilmiştir.

Günümüzde doğal boyarmaddelerin kullanımını desteklemek adına birçok doğal boya projeleri başlamış ve bu çalışmaların sayıları gün geçtikçe artmaktadır[82].

1.6. Türkiye'de Tekstil Müzeciliği Tarihi

Türk tekstil müzeciliği ismen oldukça yeni bir kavram olup Bursa'daki Merinos Tekstil ve Sanayi Müzesi ile ilk Türk Tekstil Müzesi 2011 yılında kurulmuştur.

Türk tekstilinin başrol oyuncusu halı için açılan ilk müze Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1979'da açılmıştır. Sultanahmet Camisi Hünkâr Kasrı'nda bulunan Halı Müzesi'ndeki eserler vakıf teberrükat ambarlarında çeşitli tarihlerde ve çeşitli nedenlerle toplanan eserlerden oluşturulmuştur. Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi ile Türk Yazı Sanatları Müzesi'ni kurma çalışmaları esnasında, Yavuz Selim Medresesi'nin (Halıcılar Köşkü Medresesi) ve Yeni Cami Hünkâr Kasrı'nın altındaki depolarda ve Şehzade Camisi imaretinde, çeşitli türbe, dergâh ve camilerden toplanan değerli halı, kilim, sumak[83], cicim[84] gibi yaygıların olduğu dikkati çekmiştir. İlkel şartlarda korunan bu tekstil eserlerin bir müzeye uygun olduğu düşünülmüştür. Halı Müzesi'nin kurulduğu Hünkâr Kasrı Sultan Ahmet Cami ile birlikte Sultan I.Ahmet tarafından 1609–1617 yıllarında Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa`ya yaptırılmıştır. Müzede Bergama, Kula, Uşak, Kırşehir, Konya, Lâdik, Kafkas ve Kazak halılar bir araya getirilmiştir. Bu eserler ilk kez 1972`de Yapı ve Kredi Bankası'nın Galatasaray'daki galerisinde sergilenmiş ve büyük ilgi uyandırmıştır. Bunun ardından 1979`da Halı Müzesi onarımı tamamlanan Sultanahmet Camisi Hünkâr Kasrı'nda bu halılar ve onları tamamlayan depolardan getirilen diğer örnekler ziyarete açılmıştır. Bu arada halı ve kilimlerin bakımları Belkıs (Acar) Balpınar'ın kontrolünde yapılmış, çerçevelenmiş, konunun uzmanlarınca brandaları dikilmiştir. 1978`de Divriği Ulu Camisi'nden çalınan 22 halı ve bir kilim 1982 yılında Kayseri'de bulunmuş ve müzeye getirilmiştir.

Önceki dönemde tekstiller, müzecilik ve koleksiyon kavramı içinde değerlendirilmiştir. Şu anda Türkiye'deki tekstil eserleri kişisel koleksiyonlarda ve etnografya müzelerinde dağınık olarak bulunmaktadır.

---

[82]Karadağ, 2007: 8-9

[83]Sumak, Anadolu'da kullanılan bir çeşit Yürük örtü veya sergi dokumasıdır. Atkı ipliğinin kullanılmadığı dokumalar çeyiz çuvalı, namazlağ, heybe, yaygı gibi ev eşyalarının dokumasında tercih edilmektedir. Önder, 1945: 234

[84]Cicim, ensiz olarak dokunan parçaların yan yana birleştirilmesiyle meydana gelen kilimlerdir. Dokunan parçalar birbirbirine birleştirildiği zaman desenler birbirini tamamlar. Üzerlerindeki motifler yıldız, baklava biçiminde madalyon, keskin çizgili geometrik bezemeler olarak dikkati çeker. Desenler, zemine sonradan işlenmiş hissi verir. Önder, 1945: 44

Osmanlı dönemini değerlendirdiğimizde ilk koleksiyonculuk kavramının içinde tekstil nesneleri bulunmaktaydı. Kutsal emanetler, ganimetler, hediyeler ve padişah giysileri gibi tekstil nesneleri saray hazinesinde muhafaza edilerek kuşaktan kuşağa taşınırdı. Fakat tekstilin muhafazası zor olduğu için çok nadir parçalar günümüze ulaşabilmiştir.

H. Özkasım'ın değindiği gibi koleksiyonların, Batı'da, 18. yüzyılda topluma açılması; kurumsallaşmayı da gerektirmiştir. Günümüzde ziyaretçi ve iletişim odaklı bir yaklaşımla toplumla bütünleşmeyi hedefleyen müzeler, 19. ve 20. yüzyıl boyunca hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Ülkemizde ise müzeler; öncelikle kültürel mirasımızı ve zengin tarihimizi korumayı hedefleyen, 19. yüzyılın Batılılaşma çabalarının göstergesi olan "çağdaş bir kurum" olarak ortaya çıkmışlardır[85].

Türklerde, manen önemli olan ve bu nedenle de değerli görülen eşyaların halkın görmesi için teşhir edilmesi çok eskiye dayanır. Gerek türbelerde gerekse tekkelerde korunan ve sergilenen eşyalar nedeniyle bu mekânlar, Türkiye'nin ilk müzeleri olarak kabul edilebilir. Türbelerde, ölen kişinin kullandığı miğfer, zırh, silah ve giysileri ile ona armağan edilmiş eşyaları vardır. Ayrıca türbenin donanımında kullanılan şamdan, seccade, halı, kumaş, tülbent, sarıklar ve duvarlara asılmış yazı levhaları türbeleri adeta küçük bir müze niteliğine sokar. Aynı durum tekkeler içinde geçerlidir. Tekkeyi kuran kişinin eşyaları ile o tarikat için kutsal sayılan birtakım âlem, bayrak, asa, silah, elbise ve müzik aletleri gibi eşyalar da titizlikle korunur ve gelen kişilerin görmesi için tekkenin bir yerinde duvarlara asılırdı. Mevlana Müzesi, buna bir örnek olup, bina 1927'de Atatürk'ün emriyle müze haline getirilmiştir[86].

Çağdaş müzecilik anlayışı Batı'da, 1930 - 40'lı yıllarda başlamış ve 1960'larda giderek yaygınlaşmıştır. Ülkemizde de bu bakış açısı batıdakiyle aynı dönemde başlamış olmasına rağmen, müzelerimiz, koleksiyon anlamındaki çeşitlilik, yeni sergileme ve anlatım yöntemleri, toplumla iletişim gibi, çağdaş müzecilik anlayışının gereği olan amaçlarını uygulamaya geçirmede aynı doğrultuda paralellik / eşzamanlılık gösterememişlerdir. Bu durum Türk müzeciliğinin gelişim sürecine koruma temelli olarak yansımıştır. Dolayısıyla Türkiye'de müzecilik alanındaki uygulamalar müzelerin gelişim sürecinde, özellikle koruma, toplama, ilk müzecilik hareketlerini oluşturan yasal yapı, koleksiyonların çeşitlenmesi ve müze mekânlarının gelişimi doğrultusunda genel hatlarıyla ele alınmıştır[87].

---

[85] Özkasım ve Ögel, 2005: 102

[86] Özkan, 2004: 9

[87] Özkasım ve Ögel, 2005: 97

Bazı kaynaklar bir tür korumacılık anlayışı sergilenmesi açısından, daha önceki medeniyetlere ait işlenmiş parçaların bu eserlerin yok olmalarını önleyecek bir tutumla Türk mimari eserlerinde kullanılmasını Türklerde ilk müzecilik hareketleri olarak değerlendirmekte ve müzeciliğimizin tarihini Selçuklu dönemine dek indirmektedirler[88].

Bu yaklaşımla, Türk müzeciliğinin ilk izleri, 13. yüzyıl Selçuklu Dönemi'nde eski Konya'nın bulunduğu höyüğü çevreleyen ve günümüzde hiçbir izi kalmayan sur duvarlarının etrafında ele geçen çeşitli dönemlere ait eserlerin nizami bir şekilde dizilmesi ile karşımıza çıkar.

S. Eyice, "Müzeciliğimizin Başlangıcı ve Türk - İslam Eserleri Müzeleri" başlıklı makalesinde, Konya - Ilgın arasındaki Selçuklu Kervansarayı (Kadın Hanı)'nın cephelerinde, Konya'daki sur duvarları ve kapılarında, Antik Roma veya Bizans dönemine ait kitabeye işlenmiş mimari parçaların kullanılmasını örneklemiştir. Buna istinaden, Osmanlı döneminde de çeşitli eski ve kıymetli sanat eserlerinin, nadir ve değerli eşyaların, hediye ve ganimetlerin benzeri bir yaklaşımla saklandıklarını ve toplandıklarını ifade etmektedir[89].

Ayrıca Kahramanmaraş Kalesi etrafında Dulkadiroğulları Beyliği Dönemi'nde de Geç Hitit eserlerinin biriktirildiği bilinmektedir.

Osmanlı Dönemi'nde ise ata yâdigarı kıymetli eserler, hediyeler ve savaşlarda elde edilen ganimetler sarayların hazine dairelerinde korunmaktaydı.

Ayrıca padişahların giysi ve kişisel eşyalarının da sarayda bir gelenek olarak toplandığı ve bohçalar içinde saklanarak muhafaza edildiği bilinmektedir[90].

Bu doğrultuda koleksiyonculuk olarak yola çıkılmasa da sonuçta çeşitli ve zengin bir koleksiyon oluşmuştur. Daha çok Atalara saygı, geleneklere bağlılık ve estetik değerlere duyarlılıktan kaynaklanan bir korumacılık anlayışıyla oluşan bu koleksiyonlar, özellikle 16. yüzyıldan itibaren giderek gelişmiş, dünya çapında ün yapmaya ve değerlendirilmeye başlamıştır[91].

Müze kavramı, resmi olarak ilk kez, Maârif Nezâretine sadrazamlık makamından gönderilen bir talimat yazısında 29 Ocak 1869 tarihinde yer almış ve ilk tabir *müzehane* olarak kullanılmıştır[92].

---

[88] Eyice, 1990: 5-8; Gerçek, 1999; Pasinli, 2002'dan akt. Özkasım, 2005: 97

[89] Eyice, 1990, 5-8'dan akt. Özkasım, 2005: 98

[90] Pasinli, 2002'dan akt: Özkasım, 2005: 98

[91] Eyice, 1990: 5-8; Gerçek, 1999; Pasinli, 2002'dan akt. Özkasım, 2005: 98

[92] Gerçek, 1999'dan akt. Özkasım, 2005: 98

Kantarcıoğlu'nun ifadesiyle, başlangıçta Maârif Nezâreti (Milli Eğitim Bakanlığı) bünyesindeki Müze-i Hümâyun Umûm Müdürlüğü'nce yürütülen müzecilik çalışmaları, Cumhuriyetin kuruluşundan sonra dahi, uzunca bir süre aynı bakanlık (Milli Eğitim Bakanlığı) çatısı altında, ancak değişen ve giderek önem kazanan birimlerce yürütülmüştür. Bu durum, ilk kez 1971 yılında, Kültür Bakanlığı'nın bağımsız bir bakanlık olarak kuruluşuyla değişmiştir. Bir protokolle Kültür Bakanlığı'na devredilen müzelerin yönetimi 1972 yılında Kültür Bakanlığı'nın lağvedilmesiyle, kısa bir süre Başbakanlık müsteşarlığınca yürütülmüşse de, aynı yıl Kültür Bakanlığı'nın yeniden kuruluşuyla, müzeler için "merkeziyetçi yönetim erki" günümüze dek devam etmiştir[93]. Ancak 2003 yılında yapılan bir düzenleme ile Kültür ve Turizm Bakanlıkları yeniden birleştirilerek "Kültür ve Turizm Bakanlığı" adını almıştır[94].

Arkeolojik ve askeri koleksiyonların yanı sıra, Abdülmecid döneminde (1839-1861) sergilenen "Elbise-i Atika" koleksiyonu da farklı içeriğe sahip bir başka koleksiyondur. Sultanahmet Meydanı'ndaki İbrahim Paşa Sarayı'nda sergilenen ve Yeniçeri kıyafetlerine ilaveten Osmanlı döneminin belli başlı tüm görevlilerinin kıyafetlerini de tanıtan bu koleksiyon, "Kıyafethane" ya da "Yeniçeri Müzesi (Museé des Janissaires)" olarak da anılmıştır. Ancak fazla uzun ömürlü olamayan bu koleksiyon kısa sürede harap olmuş, geriye kalan bazı parçalar ise Aya İrini'deki Askeri Müze'ye devredilmiştir[95].

19. yüzyıl ortalarından itibaren giderek artan bir hızla yağmalanan İslamî döneme ait eserler de, az sayıda olmakla birlikte yine koruma amacıyla bu yüzyılın sonlarına doğru toplanmaya başlamışlardır. Ancak bu eserlerin bir müze çatısı altında toplanmaları, 20. yüzyılın ilk çeyreğini bulmuştur. Bu amaçla 1914 yılında açılan ve İslam sanatı alanında ülkemizin ilk müzesi olan Evkaf-ı İslamiye Müzesi (bugünkü adıyla Türk ve İslam Eserleri Müzesi), aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu zamanında açılan son müze olma özelliğini de taşımaktadır[96].

Bir sanat müzesi kurulması yolundaki çalışmalar ise ilk kez yine 19. yüzyıl sonlarında başlatılmıştır. Güzel Sanatlar Okulu'nun kuruluşuyla da yakından ilişkili olan bu girişim sonucunda bir koleksiyona başlanmış, ancak müzenin açılışı gerçekleştirilememiştir. 1883'te açılan Güzel Sanatlar Okulu öğrencilerinin eğitimini desteklemek ve bilgi ile görgülerini

[93] Kantarcıoğlu, 1990'dan akt. Özkasım, 1995: 98

[94] TBMM, 2004: tbmm.gov.tr/kanunlar/k4848.html (erişim tarihi: 19.12.2017)

[95] Eyice, 1990; Gerçek, 1999'dan akt. Özkasım, 1995: 99-100

[96] Ölçer, 2002'dan akt. Özkasım, 1995: 100

artırmak amacıyla bir resim koleksiyonu ve bu koleksiyonun sergileneceği bir resim salonu oluşturulması düşüncesi, sanat koleksiyonları için de bir başlangıç olmuş ve Elvah-ı Nakşiye olarak anılan resim koleksiyonu da bu amaçla meydana getirilmiştir[97].

Ancak ilk sanat müzesi, Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1937 yılında Atatürk'ün emriyle kurulan İstanbul Resim ve Heykel Müzesi olmuştur.

Aslında geleneklerimizden dolayı hepimiz birer tekstil koleksiyoneri sayılabiliriz. Evlilik öncesi gelinin yıllarca emek verip hazırladığı ve ailesinden yadigârları da içeren ve çocuklarına da devrettiği tekstil ürünleri bir koleksiyon olarak değerlendirilebilir. Prensip olarak da bu koleksiyon düğün öncesinde halka sergilenir.

Müzelerin yaklaşık 200 yıllık bir geçmişi olduğu ifade edilse de Avrupa tarihi içinde müzenin dayandığı kültürel alt yapı önemli bir yer bulmuştur ve bu konu birçok bilim insanı tarafından değerlendirilmiştir. Dolayısıyla müzeciliğin kökeni de Avrupa merkezli bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Müze kurumunun modern bir değer olarak değerlendirilmesi açısından bu yaklaşım doğru olsa da müzelerin temel işlevleri ekseninde bu bakış açısı geliştirilebilir. Lakin müzelerin Batılı kökleri öne çıkarılırken Batı kültürünün bir parçası olarak *çeyiz geleneği* göz ardı edilmiştir. Oysaki müzenin görevleri koleksiyon oluşturma, koleksiyonu koruma ve sergileme amacına hizmet etmektir. Müzenin bu görevlerine ilaveten müzeciliğin kökeni ile ilgili de düşünmemiz gerekir[98].

Günümüzde birçok tekstil esere ev sahipliği yapan Etnografya müzelerinin temeli ise 25 Mayıs 1928'de atılmıştır. Günümüzde tekstillerin dağınık olarak yer aldığı etnografya müzeleri ile alakalı Ziya Gökalp ilk yıllarda şöyle demiştir: "Etnografya müzesinin vazifesi, milli müzeninkinden başkadır. Milli müze, milli tarihimizin müzesidir. Etnografya müzesi ise, milletimizin hâlihazırdaki hayatının müzesidir. 'Hâl'ın 'mâzi'den farkı ne ise etnografya müzesinin farkı da odur. Etnografya müzesi, evvela, milletimizin bugün muhtelif livalarda, kazalarda, şehirlerde, köylerde, obalarda kullanmakta olduğu bütün eşyayı toplayacaktır[99]. M. Aksoy'un belirttiği gibi Gökalp 'in bu etnografik eşyaların toplanması önerisi, önemli ölçüde yerine getirilmediği için, kültürel mirasımızın birer parçası olan eşya ve diğer objeler ya batılı araştırmacılar tarafından ya da köylerde teknolojik araç-gereç satan esnaflar tarafından

[97] Edhem, 1970'dan akt. Özkasım, 2005: 100

[98] Demir, 2012: 125

[99] Gökalp, 1980: 43'dan akt. Aksoy, 2011: 73

toplanmış ve çoğunun akıbeti bilinmemektedir. Bu süre günümüzde de önemli ölçüde devam etmektedir[100].

[100] Aksoy, 2011: 73

İKİNCİ BÖLÜM
DÜNYADAKİ TEKSTİL VE MODA MÜZELERİ ÖRNEKLERİ

Tekstil Müzeleri, tekstil tarihi, tekstil sanatları ve tekstille ilgili nesnelerin sergilendiği müzelerdir. Tekstil Sanayi ve Tekstil Üretiminin makineleri, mekanik sistemleri (dokuma tezgâhları) veya el ile iplik, kumaş, giyim üretiminin her safhası ve ekipmanları, tekstil liflerinin üretiminde kullanılan ipek, pamuk ve yün liflerinin vb. üretiminin her safhası ve ekipmanları, Tekstilin tüm kullanım alanları, halı, kilim, perde, nakış, dantel, goblen ve yorgan gibi dekoratif sanatlarda kullanılan tekstiller, kostümler ve kostümleri tamamlayıcı şapka, çanta gibi aksesuarlar tekstil müzelerinin içeriğini oluşturur.

Günümüzde müzelerde giysiler çeşitli şekillerde toplanmış ve sergilenmiştir. 18. yüzyılda *Madame Taussaud Balmumu Müzesi*[101] ünlülerin kendileri yanında kıyafetlerini de sergileyerek ün kazanmıştır. Bugün antropoloji ve etnografya müzeleri, tarih müzeleri, sanat müzeleri, tasarım müzeleri, özel moda ve tekstil müzeleri gibi çeşitli müzeler tekstil ve elbiseleri toplamaktadır.

Moda tekstilin zaman içindeki akışlarına küçük işaretler koymak için değişime olan ihtiyaçtan doğan yapay ya da kendiliğinden oluşan değişiklikler ve yeniliklerdir.

Modayı da tekstilin bütünleyicisi olarak düşündüğümüzde Moda müzelerini de tekstil müzeleri altında değerlendirmemiz gerekir. Bir moda müzesi giysi ve aksesuarlara odaklıdır ve yaşadığı dönemin imzasını taşır.

Dünyadaki moda ve tekstil müzelerini değerlendirirsek, moda müzelerinin tekstil müzeleri ile birleşik örnekleri olduğu gibi sadece moda konseptindeki örnekleri de vardır.

Tekstil müzeleri içeriğinde tekstilin tüm kullanım alanlarını kapsadığı için birçok müze türünü de doğurmaktadır. Kısaca söylemek gerekirse, tekstil içeren her şeyin müzesi vardır. Örneğin, şapka müzeleri, yorgan müzeleri, halı müzeleri, kilim müzeleri, dantel müzeleri, ayakkabı müzeleri, çanta müzeleri, goblen müzeleri, vb.

Bayraklar, çadırlar, mendiller, sepetler, mobilyalar, havlular, masa ve yatak örtüleri tekstil koleksiyonlarının parçaları olabilir.

---

[101]Madame Tussauds, merkezi Londra'da bulunan, ilki 1835'de açılan balmumu müzeleridir. Aralarında New York, Amsterdam, Berlin, Hong Kong, İstanbul, Sidney ve Tokyo'nunda bulunduğu yirmidört şehirde müzenin şubeleri bulunmaktadır. Balmumundan heykel ustası Marie Tussaud (1761-1850) tarafından kurulmuştur.. Thomson ve Gale 2.Cilt, 2005: 60

Dünyada birçok Tekstil ve Moda müzesi bulunmaktadır ayrıca birçok ulusal müzede de tekstil ürünler sergilenmektedir. Dünyanın farklı bölgelerinden örneklendirdiğim müzelerin seçiminde alanında farklı olan, özel veya kapsamlı koleksiyon içeren müzeler tercih edilmiştir.

2.1. Kuzey Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.1.1. Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Metropolitan Sanat Müzesi dünyadaki en önemli müzelerden biridir (Lev.21). New'york'da 1937'de kurulan Metropolitan Sanat Müzesinde yeniden adlandırılan Anna Wintour Kostüm müzesi, otuz bini aşkın kostüm ve aksesuarlardan oluşan bir koleksiyona sahiptir. Müzede beş kıtadan yedi yüzyıllık kadın, erkek ve çocuk giysileriyle bölgesel kostümler ve aksesuarlar sergilenir. Kostüm Enstitüsü yılda en az bir veya daha fazla özel sergi düzenlemektedir. Tekstillerin hassas doğası gereği, koleksiyonlar her zaman halka açık değildir. Bununla birlikte müzenin yıl boyunca moda odaklı iki sergisi mevcuttur. Kostüm Enstitüsü tarafından organize edilen tarih ve içeriğin tartışıldığı "Museum in Art" (Sanatta Müze), tekstil, resim, heykel ve dekoratif sanat koleksiyonlarını içeren ilk sergi ve Aktris Sarah Jessica Parker'in sesi rehberliğinde tarihi kostümleri içeren "Costume: The Art of Dress" (Kostüm: Elbisenin Sanatı) sergisidir. Sahnelerin arkasında modern bir kostüm koruma laboratuarı vardır. Ayrıca, Met ve Brooklyn Kostüm Koleksiyonunun içeriğini barındırabilecek genişletilmiş bir depolama tesisi ve dünyanın en önde gelen moda kütüphanelerinden bir olan Irene Lewisohn Kostüm Referans Kütüphanesi bulunmaktadır. Koleksiyonlarının boyutu 35.000'den fazla nesneden oluşan müzeyi yılda ortalama 6 milyon'dan fazla kişi ziyaret eder[102].

Manhattan'ın ünlü Teknoloji Moda Enstitüsü'nde bulunan ***MFIT Müzesi***, yenilikçi ve ödüllü özel sergileri ile bilinir (Lev.22). Amerikan Müzeler Birliği tarafından bir müze için bilinen en yüksek tanınma oranı ile akreditasyon kazanmıştır. 1960'ların sonlarında kurulan ve her yıl 100.000 kişi tarafından ziyaret edilen müze 18. yüzyıldan günümüze kadar 50.000 giysi ve aksesuar içeren kalıcı bir koleksiyona sahiptir. MFIT müzesi, çağdaş, avant-garde modaya yönelik estetik ve tarihsel açıdan önemli giysilere sahiptir. 1975 yılında kurulan müzenin koleksiyonu 50.000 nesneden fazladır ve yıllık ziyaretçi sayısı 100.000'den fazladır. 3 Sergi mekânı olan müze sergilerden birini tarihi elbiseler üzerine değişken bir sergiye ithaf

[102] https://www.metmuseum.org (erişim tarihi: 07.07.2017)

etmiştir. Alt katta yer alan geniş sergileme alanı geçici sergiler içindir. Tarihi galerinin yanındaki üst kattaki küçük sergi alanı, MFIT'in lisanüstü öğrencileri tarafından küratörlüğü üstlenen sergilere yer verir[103].

1926'da kurulan ***New York Şehir Müzesi*** eski müzelerden birdir. 17. yüzyılın sonlarından günümüze kadar geniş bir aralıkda 25.000'in üzerinde kıyafet ve aksesuara sahiptir. Koleksiyon çoğunlukla bunları giyen New Yorklularla bağlantılı belgelendirilmiş bir geçmişe sahiptir. Koleksiyon, çok sayıda kıymetli önlük, tiyatro kostümü ve aksesuarları ile Claire McCardell, Amin Bocher, Vera Maxwell, Norman Norell ve Valentina gibi New York'un ünlü tasarımcılarının eserlerini içeriyor. Müzede ayrıca New York şehrinde moda ile ilgili materyallerin bir referans arşivinden oluşan fotoğraflar, süreli yayınlar ve kataloglara sahip bir arşiv bulunur. Koleksiyon, modanın tadını hissettirirken, aynı zamanda gelişen kentin kültürel ve sosyal alanlarının geçmişini de içermektedir[104].

Washington'daki 1925'te koleksiyoncu ***George Hewitt Myers*** tarafından kurulan ***Tekstil Müzesi*** 2015 yılında ***The George Washington Üniversitesi Müzesi***'nin bir parçası olarak yeniden açılmıştır (Lev.23). Müzenin misyonu, dünya tekstillerinin sanatsal özelliklerine ve kültürel önemine ilişkin yerel, ulusal ve uluslararası kamuoyunun bilgi ve beğenisini arttırmaktır. 1925 yılında George Hewitt Myers, Batı dışı kültürlerin geleneklerinden yola çıkarak 275 kilim ve 60 ilgili tekstil koleksiyonuyla tekstil müzesini kurmuştur. 1957'de öldüğünde koleksiyon 500 kilim ve 3.500 tekstil nesnesine ulaşmıştır. O tarihten bu yana müze batı dışı tekstil sanatlarının tüm yelpazesini daha da genişletmiştir. M.Ö. 3.000 'den günümüze uzanan 19.000'den fazla nesne ve tarih geçmişi 5.000 yıla uzanmaktadır. Doğu Halıları koleksiyonu içindeki 15. yüzyıl Memlûk halıları, İspanyol halıları ve klasik Hint parçaları dünyadaki müzelerin hiçbirinde benzeri yoktur. Ayrıca Anadolu ve Orta Asya halılarının geniş bir koleksiyonuna ve Türkiye dışındaki en iyi koleksiyona sahip olduğu söylenebilir. Diğer tekstil eserlerine baktığımızda Koptic tekstiller alanında dünyanın en iyi koleksiyonuna sahiptir. Buna ek olarak müze Hint, Güneydoğu Asya, Orta Asya, Fars, Türk ve Yunan tekstillerinin önemli bir koleksiyona da sahiptir. Koleksiyon sayısı az olmakla beraber Çin, Japonya ve Afrika tekstil ürünleri de bulunmaktadır. Müze ayrıca Kolomb öncesi Peru tekstil ürünlerine de sahiptir. Özellikle iyi temsil edilen stiller arasında Ocucaje, Nasca, Huari, Chimu, Chancay, Inca bulunmaktadır. Buna ek olarak Guatemala, Meksika, Ekvator, Peru ve Bolivya'dan Kolomb öncesi

[103] http://www.fitnyc.edu/museum (erişim tarihi: 07.07.2017)

[104] http://www.mcny.org (erişim tarihi: 07.07.2017)

kökenlerden gelen modern geleneklerde geniş bir tekstil kalemi içermektedir. Müze Panama'daki Kuna Yalaların geniş bir molas koleksiyonuna da sahiptir. Müze sergileri yaratılmış oldukları kültürlerin dini, sosyal, sanatsal, ekonomik ve ekolojik yönlerini keşfetmek suretiyle hem tekstilleri sanat olarak sunmak hem de onları kültürel bir bağlamda sergilemek için tasarlanmıştır[105].

Utah'daki ***Brigham Sanat ve Tarih Kent Müzesi*** 1970 yılında kurulmuştur. Müze koleksiyonları kentin ilk yerleşim fotoğrafları ve tarihi belgeleri içerir. Müze ayrıca Utah sanatçılarının eserleri de dâhil olmak üzere bir güzel sanatlar koleksiyonuna sahiptir[106].

Massachusetts'de Caroline Stevens Rogers tarafından 1960 yılında kurulan ***Amerikan Tekstil Tarihi Müzesi,*** Amerikan'nın sanat, bilim ve tekstil tarihi üzerine odaklanmıştır. Müze 2016 yılında kapanmıştır. Osborne kütüphanesi kitap, baskı, fotoğraf ve el yazmaları içeren geniş bir koleksiyona sahipti. Kütüphanede iplikçiler, dokumacılar, tasarımcılar, mimarlar vb. için geniş bir dokümantasyona sahipti. Müze sergileri mekân ve zaman, tekstil devrimi, uzay ve zaman, koruyucu giysiler, tekstillerin dünyayı nasıl değiştirdiği üzerine çalışmalar şeklindeydi[107].

Sürekli moda sergileri olmayan, ancak sık moda sergileri düzenleyen müzelere bakacak olursak, 1977'de kurulan ***Brooklyn Müzesi***'nden devam edebiliriz (Lev.24). Brooklyn Müzesi'nin 23.500'in üzerinde parça içeren koleksiyonu, depolama ve sergileme için kaynak eksikliği nedeniyle 2009'da ***Metropolitan Museum of Art***'a transfer edilmiştir. Müze devamlı bir moda vitrinine sahip değildir. Bunun yanında "Killer Heels: The Art of the High–Heeled Shoe" (Katil Topuklar: Yüksek Topuklu Ayakkabı Sanatı) (2014'de açılış) , Jean Paul Gaultire'in "The Fashion World of Jean Paul Gaultier" (Jean Paul Gaultier'in Moda Dünyası) (2013), "Workt by Hand: Hidden Labor and Historical Quilts" (Elleriyle Çalışılanlar: Gizli İşçilik ve Tarihi Yorganlar) (2013) ve "American High Style: Fashioning a National Collection" (Amerikanın Üst Stilleri: Ulusal Koleksiyon Hazırlama) (2010) gibi sergiler açmıştır[108].

[105] https://museum.gwu.edu (erişim tarihi: 27.07.2017)

[106] http://www.brighamcitymuseum.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

[107] http://www.athm.org (erişim tarihi: 07.07.2017)

[108] https://www.brooklynmuseum.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

Washington dışındaki ilk Smithsonian Müzesi olan ***Cooper-Hewitt Tasarım Müzesi*** 1896'da kurulmuştur. Müze, 25.000'den fazla nesneden oluşan bir tekstil koleksiyonuna sahiptir. Hem tekstil hem de moda ile ilgili sergileri olmuştur[109].

Boston Güzel Sanatlar Müzesi, 1870'de kurulmuştur (Lev.25). Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük dördüncü müzesidir. Müze yılda ortalama 1 milyondan fazla ziyaretçi alır. Müzede devamlı bir elbise sergisi bulunmamaktadır. Önemli sergilerinden bir kaçı: Think Pink (2013-4) (Pembe Düşün), Hippie Chic (2013), Figure/Fabric/Fantasy: Collecting of Fashion Drawing (2012) (Şekil/Kumaş/Fantezi: Moda Tasarımı Koleksiyonu), Beauty as Duty: Textiles and the Home Front in WWII Britain (2011-2) (Görev Güzellik: 2. Dünya Savaşında Tekstil ve Ev). Müze koleksiyonu, Amerikan ipekçiliği, Avrupa Halıları, Ortadoğu Halıları, Afrikalı Kente Kumaşları ve lüks moda eserlerini içeren 27.000'den fazla nesne içerir[110].

Rhode Island Tasarım Okulu, 1877'de kurulmuştur ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yirminci en büyük sanat müzesidir. Müzenin sergilerinden Sanatçı Rebel Dandy'nin (2013) sergisi şimdiye dek erkek giyiminde en kapsamlı sergilerden biridir. Haziran 2014'de "The New Angelo Donghia Costume and Textiles Gallery and Study Center (Angelo Donghia Kostüm ve Tekstil Galerisi ve Çalışma Merkezi) Müzenin sahip olduğu M.Ö.1500'e kadar giden 26.000 parçalık koleksiyonu sergilemeye başladı. Koleksiyondaki en eski eser, bir Mısır mezarından çıkan kumaş parçasıdır[111].

Kent Eyalet Üniversitesi Müzesi, çağdaş, tarih ve dünya modalarının koleksiyonlarını incelemek ve araştırmak için 1985'de kurulmuştur. 20.000 nesne içeren müze koleksiyonu tekstil ve giyimin ötesine geçerek Amerikan bardak, mobilya, resim ve diğer dekoratif sanatları da kapsamaktadır. Müze ayrıca, dekoratif sanatlara ayrılmış süreli yayınların ve kitapların bulunduğu bir kütüphaneye de ev sahipliği yapmaktadır. Müzenin kalıcı koleksiyonu, 20.000'den fazla nesneden oluşmaktadır. Bunların arasında Kanal, Balmain, Balenciaga, Givency, Courreges, Valentino, Halston ve Miyake gibi önemli moda koleksiyonları ve 18. yüzyıldan günümüze kostümler ile tekstilleri bulunmaktadır. Moda koleksiyonunda seçilmiş 18. ve 19. yüzyıl Çin kostümleri, Orta Avrupa giyim eşyaları ve bir zamanlar Marlene Dietrich'e ait bir takım kıyafetler de bulunmaktadır. Müze modaya ek

[109] https://www.cooperhewitt.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

[110] http://www.mfa.org/collections/textiles-and-fashion-arts (erişim tarihi: 10.07.2017)

[111] https://risdmuseum.org (erişim tarihi: 10.07.2017)

olarak, Amerikan tablolarının ve dekoratif sanatların küçük bir koleksiyonuna ve 20. yüzyıldan Tartet / Miller koleksiyonuna da ev sahipliği yapmaktadır[112].

1856'da kurulan ***Chicago Tarih Müzesi***, yılda ortalama 250.000 ziyaretçi alarak dikkat çeken müzelerden biridir (Lev.26). Müzede 18. yüzyılın ortalarından günümüze kadar 50.000'den fazla kostüm ve tekstil eseri bulunmaktadır. Koleksiyon dünyanın en büyük ikinci koleksiyonudur ve aynı zamanda modanın eksiksiz hazinelerinden biridir. Koleksiyonun genişliği, Chicago'nun yanı sıra kostüm üreticilerinin yükselişini de yansıtır. Eski başkanlar, spor yıldızları, ünlüler tarafından giyilen her bir parça Chicago müzesinde karşınıza çıkabilir[113].

Georgia Üniversitesindeki 1948'de kurulan Tekstil, Ticaret ve Endüstri Departmanı'nın ***Tarihi Giyim ve Tekstil Koleksiyonu***, 1800'lü yıllardan 1990'lara dek uzanan 1500'den fazla giysi, aksesuar ve tekstil içeren bir koleksiyondur. Koleksiyon kadın, erkek ve çocuk giyim eşyaları, şapka, ayakkabı ve mücevheratın yanı sıra 19. yüzyıldan yorgan ve örtüleri de içerir (Lev.27). 1920'lerin süsleme elbiseleri, 1940'ların özel elbiseleri, 1960'ların kâğıt elbiseleri, 1880'lerin sonlarına ait düğün ve vaftiz kıyafetleri, tören kıyafetleri koleksiyonun dikkat çekici parçalarıdır. Giysi ve tekstil eserlerinin yanı sıra koleksiyonda Godey ve Vogue dergilerin yanı sıra otantik fotoğraflar ve 19. ile 20. yüzyılın ortalarına ait tarihi elbiseleri de içeren fotoğraflarda vardır. Koleksiyonda Claire McCardell, Pauline Trigere, bill Blass, Mary McFadden ve Geoffrey Beene'nin yanı sıra uluslar arası tasarımcılar Yves St.Laurent, Mariano Fortuny ve Sonia Rykiel gibi önde gelen tasarımcıların hazır giyim örnekleri bulunmaktadır[114].

Los Angeles'in Moda Tasarım ve Mağazacılık Enstitüsü'ndeki Kampüsü'nün zemin katında bulunan ***FIDM Moda Tasarım ve Mağazacılık Müzesi,*** 18. yüzyıldan günümüze film ve tiyatro kostümlerini de içeren 12.000'den fazla kostüm, aksesuar ve tekstil nesneyi içeren koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır (Lev.28). 1978'de kurulan FIDM Müzesi, her yıl Motion Picture Costume Design (Film Kostümleri Tasarımı) sergisini sunmaktadır[115].

San Francisco'da yer alan 1895'de kurulan ***DeYoung Müzesi*** bir güzel sanatlar müzesidir (Lev.29). Caroline ve H.McCoy Jones Tekstil Sanatları Bölümü, 13.000 kadar dünyadan 125 ülkeden geleneksel tekstil nesneleri ve kostümleri içermektedir. Amerika

[112] https://www.kent.edu/museum (erişim tarihi: 10.07.2017)

[113] https://www.chicagohistory.org/research/aboutcollection/costumes (erişim tarihi: 09.07.2017)

[114] http://www.fcs.uga.edu (erişim tarihi: 09.07.2017)

[115] http://www.fashionandtextilemuseums.com/fidm-museum (erişim tarihi: 09.07.2017)

Birleşik Devletlerinin en geniş ve kapsamlı koleksiyonlarından biridir. El-tezgâhı dokumalar, dokusuz yüzeyler, örme örnekleri, nakışlarla ve boncuklarla işlenmiş tekstiller koleksiyonun dikkat çekici bölümünü oluşturur. Ayrıca Türkmen Halıları, 12. yüzyıl ile 15. yüzyıl arası Orta Asya ve Kuzey Hint nadir ipekleri, Türkiye dışındaki Anadolu Kilimleri, Avrupa resimli halıları, zarif kilise tekstilleri, Bay bölgesi lif sanatları koleksiyonun önemli örnekleridir. 1930'lardan beri müze, Christian Dior, Madame Gres, Yves Saint Laurent, Cristobal Balenciaga ve CocoChanel 'in göz alıcı parçaları ile 2. Dünya Savaşı sonrası dönemdeki 20. yüzyıl modası ile de bilinmektedir[116].

San Jose Yorgan ve Tekstil Müzesi California'da 1977'de kurulmuş Amerika'daki ilk yorgan müzesidir. Kalıcı koleksiyonu, tarihi yorganlar, çağdaş sanat yorganları ve tekstil temelli sanat formlarının yanı sıra dünya kültürlerinden giysiler ve kıyafetleri içeren 850 nesneden oluşmaktadır. 1977'de kurulan müzenin koleksiyonu yerel ve ulusal düzeyde eşsiz sanat ve malzeme kültürü ile ayrıcalıklıdır. Müze indekslenmiş bir kitap arşivine ve araştırmacıların periyodik olarak randevu ile faydalanılabileceği bir kütüphaneye sahiptir. Müze, birçok kültürden insanın sesini duyurmak için tekstili bir iletişim aracı olarak kullanmalarına odaklanan, dünyanın dört bir yanından sergiler sunmaktadır[117].

1938 yılında kurulan ***Tekstil Moda Koleksiyonu*** modanın tarihini korunmayı ve belgelendirmeyi amaç edinmiş Kuzey Teksas Üniversitesine bağlı kar amacı gütmeyen bir organizasyondur (Lev.30). Teksas Moda Koleksiyonu, 15.000'den fazla nesneyi bir araya getirerek kendini öğrenciler, araştırmacılara ve halk için modayı korumaya ve belgelemeye adamıştır. Müze Amerikalı ve uluslararası tasarımcılar tarafından 19. ve 20. yüzyılın modasını ve hazır giyim tasarımlarını toplamaktadır[118].

Tropikal Tarım ve İnsan Kaynakları Kolejinin Moda Tasarımı ve Ticaret programına bağlı ***Tarihi Kostüm Müzesi,*** Amerika Üniversitelerindeki en büyük tekstil, giyim ve sanat eserleri ile alakalı koleksiyonlarından birisidir. Tarihi kostüm müzesi eğitim, araştırma ve tanıtım programları için önem taşımaktadır. Müze Asya, Havai, Etnik ve Batı koleksiyonundan oluşan dört alt koleksiyondan oluşur. Asya koleksiyonu Amerika Birleşik devletlerindeki akademik kurumlar arasında en büyük 18. yüzyıla giden Güney Asya, Doğu Asya ve Güneydoğu Asya koleksiyonuna sahiptir. 1300 nesneden oluşan Havai koleksiyonu

[116] http://deyoung.famsf.org/deyoung/collections/textile-arts (erişim tarihi: 09.07.2017)

[117] https://www.sjquiltmuseum.org (erişim tarihi: 08.07.2017)

[118] http://tfc.unt.edu (erişim tarihi: 08.07.2017)

Amerika Birleşik Devletlerindeki kendi alanındaki tek koleksiyondur. Koleksiyon Havai'ye göçle gelen kültürün Havai yaşamına adapte oluşunu belgelendirmektedir[119].

2.1.2. Kanada'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Kanada'nın tekstil imalatındaki şahane geçmişi, ilk yerleşimcilerin giyim eşyaları ve mobilyalar için yün dokumaya başladığı 1671 yılına kadar gider. 1827'de ilk tekstil fabrikası kurulur ve devamında Ontario, Quebec ve Maritems'da fabrikalar kurulmaya başlar.

Kanada'daki en önemli kostüm koleksiyonu olarak düşünülen Montreal'deki ***McCord Müzesi***'nin koleksiyonu, 1959 yılından bu yana 18.900 nesneden oluşan kıyafet ve aksesuarlar içermektedir. Kadın elbiselerin bolluğu, şemsiyeler, şapkalar, ayakkabılar, Montreal'in tasarımcılarının yarattığı bir mucizedir. Koleksiyondaki erkek giyim, takım elbiseleri, mont ve aksesuarları ve çocuk kıyafetleri oldukça iyi temsil edilmektedir. 1726'dan günümüze ulaşan Kuzey Amerika'nın en eski örtü yorganı dâhil olmak üzere nakışlı numuneler, yorganlar ve diğer tekstil nesneleri de koleksiyonun içeriğindedir[120].

Toronto'da bulunan ***Ontario Kraliyet Müzesi,*** Kuzey Amerika'nın ve Kanada'nın en büyük müzelerinden biridir (Lev.31). 1912'de kurulan 100 yıllık müze her yıl bir milyondan fazla ziyaretçi çekmektedir ve bu da müzeyi Kanada'da en çok ziyaret edilen müze yapmaktadır. 2008'de açılan Patricia Harris Tekstil ve Kostüm Galerisi 50.000'den fazla tekstil kostüm nesnesinden dönüşümlü olarak 200 parçayı sergilemektedir. Koleksiyon M.Ö. 1. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar geniş bir aralıktadır. Olağanüstü örnekler arasında Çin İmparatorluk Kostümü, Mısır'dan geç antik ve erken İslami eserler, Barok dönemden günümüze Batı Moda örnekleri ve Kanada örtüleri sayılabilir. Müze koleksiyonu tekstil tasarımında ve teknolojisinde 3.000 yıllık dönemdeki kapsamlı dönüşümleri sergilemektedir[121].

Kanada Tekstil Müzesi, Toronto'nun en ilgi çekici görsel sanatlar organizasyonlarından biridir. 200'den fazla ülkeden ve bölgeden 12.000'den fazla nesne ile müze kalıcı koleksiyonunda geleneksel kumaşlar, giysiler, halılar, boncuk işleri ve sepetler ile kültürel bir çeşitlilik sunar. Müze çağdaş uluslararası sanatçıların çağdaş sergilerine de yer verir. Müze 1975 yılında Kanada Halı ve Tekstil Müzesi olarak kurulmuştur. Mirvish Köyü'ndeki bir dondurma dükkânının üzerinde yer alan müzenin koleksiyonu başlangıçta iş

[119] http://www.museum.hawaii.edu/collections (erişim tarihi: 08.07.2017)

[120] http://www.musee-mccord.qc.ca (erişim tarihi: 23.07.2017)

[121] http://www.rom.on.ca/en/exhibitions-galleries/galleries/world-cultures/patricia-harris-gallery-textiles-costume (erişim tarihi: 23.07.2017)

gezileri sırasında toplanan tekstiller üzerine kurulmuştur. Müze 1989'da bugünkü yerine taşınmıştır. Kanada Tekstil Müzesi, dünyadaki 13.000'den fazla dokuma grubunun kalıcı bir koleksiyonuna sahiptir ve içeriğinde 2.000 yıllık tarihten tekstiller, kumaşlar, tören bezleri, giysiler, halılar, yorganlar ve bunlarla ilgili eserler yer alıyor. Müzede, çağdaş eserlerin küratörlü sergi koleksiyonlarıyla çizilen tekstil tarihi ve etnografik eserler sunulmaktadır. Müzenin sayısallaştırma projelerinden biri olan Kültürel Çeşitliliğin Kumaşları, 7.000 esere çevrimiçi erişim sağlarken, ikinci aşamada 3.500 maddeye erişim sağlanacaktır[122].

1940'larda Sonya Bata'nın koleksiyonu ile başlayan ve 1995'de kurulan ***Bata Ayakkabı Müzesi*** de Toronto'daki diğer önemli müzelerden biridir (Lev.32). Müze dört galerisinde değişik stil ve fonksiyonlarda ayakkabıları sunmaktadır. Sergilenen ayakkabılar Çin ayakkabılarından Antik Mısır sandaletlerine kadar geniş bir çeşitliliktedir. Müze 4500 yıllık tarih ve koleksiyon 20. yüzyılı yarı şeffaf bir sergilemeyle sunmaktadır. Diğer üç sergi alanındaysa değişen sergiler olmaktadır. Müze binası Raymond Moriyama tarafında tasarlanmış ve açılan bir ayakkabı kutusuna benzemektedir. Müzenin elindeki en önemli koleksiyonlardan biri Kızılderili kültürlerden geniş bir koleksiyona sahip olmasıdır. Koleksiyon 13.500 nesne içerir. Müze insanlığın sosyal ve kültürel hayatındaki rolünü anlamaya yönelik araştırmalar yürütür ve sponsorluğunu yapar[123].

1953'de kurulan ***Winnipeg Kostüm Müzesi*** 2010 yılında kapanmış olmasına rağmen koleksiyonları halka açık sergilerine devam etmektedir. Kanada'nın ilk müzesi, Kanada'nın giyim ve tekstil koleksiyonunu toplama, koruma, sergileme ve Kanada kimliğini ve kırsal ve şehir sosyal tarihini yansıtmayı amaç edinerek kurulmuştur. 35.000 nesneden oluşan koleksiyon erkek, kadın ve çocuk giysilerinin yanında aksesuar ve çeşitli eşyaları içerir. En eski nesnelerden biri takriben 1765 yılına ait mavi - beyaz ipek tafetta bir elbise ve ayakkabı takımıdır[124].

Ontario'daki ***Mississippi Vadisi Tekstil Müzesi***, Almonte'de eski Rosamond yün işletmesinin içinde kurulmuş bir müzedir. 1867'de inşa edilmiştir. Bu bölge Kanada'nın Mississippi Vadisi tarihi ve tekstil sanayi ile ilgilidir. Sergiler bölgedeki ilk tekstil işletmesinden günümüze gelinceye kadar geçen süreci belgelendirmektedir. Müze geleneksel

---

[122] http://www.textilemuseum.ca (erişim tarihi: 23.07.2017)

[123] http://www.batashoemuseum.ca (erişim tarihi: 23.07.2017)

[124] http://www.costumemuseumcanada.com (erişim tarihi: 23.07.2017)

tekstil ekipmanlarının ve tekstil işlemlerinin nasıl çalıştığını bölgenin kültürel mirası ile birleştirmiş ve tekstil sanayinin Kanada'nın gelişimindeki rolünü vurgulamaktadır[125].

2.2. İngiltere'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Viktorya ve Albert Müzesi 4.500.000 nesnelik koleksiyonu ile dünyanın en büyük dekoratif sanatlar müzesidir. 1852'de kurulmuştur (Lev.33). Müze adını Kraliçe Viktorya ve Prens Albert'in adlarının kısaltmasından almıştır. Dört yüzyıllık koleksiyonu dünyadaki en büyük ve kapsamlı elbise topluluğudur. Koleksiyonda yer alan anahtar öğeler arasında nadir 17. yüzyıl önlükleri, 18. yüzyıl mantua[126] elbiseleri, 1930'ların gece kıyafetleri, 1960'ların günlük giysileri ve savaş sonrası modası yer alıyor. Ayrıca 21. yüzyıl tasarımcılarından parçaların sayısı da gün geçtikçe artmaktadır. Müze'ye 1957'de ilk moda küratörü atanmıştır, ilk elbiseler 1840'larda toplanmaya başlanmıştır. Tekstil koleksiyonu başta Avrupa olmak üzere 53.000'den fazla örnek içerir. Koleksiyon içeriğinde dokumalar, baskılar, kapitoneler, danteller, goblenler ve halılar bulunmaktadır. Goblen koleksiyonunda, bilinen en eski Avrupa duvar halısı olan St. Gereon Kumaşının bir parçası bulunur. Koleksiyonun diğer en gözde noktaları, Devonshire Avcılık Goblenleridir. Hollanda'da dokunmuş çeşitli hayvanların avlanmasını gösteren bu çok nadir 15. yüzyıl halılarını özel yapan sadece yaşları değil aynı zamanda boyutlarıdır. Avrupa'nın en eski yorgan örneği olan 14. yüzyıl Sicilya Tristan Yorganı'nın bir örneği koleksiyonun içeriğindedir. Kostüm koleksiyonu, çoğunlukla 1600'den günümüze kadar 14.000'den fazla kıyafet ve aksesuar içeren İngiltere'deki en kapsamlı koleksiyondur. Kostümlerin eskiz, tasarım defterleri bilgisayar görseli olarak sergilenir. Eski çağlardan gelen günlük giysiler genelde sağ kalmadığından, koleksiyonda zamanına uygun yapılmış olarak sergilenmektedir. Koleksiyonda başta Opus Anglicanum[127] olmak üzere ortaçağ hediyeleri de sergilenmektedir. Müzenin moda koleksiyonunda Coco Chanel, Christian Dior, Christobal Balenciaga, Hubert de Givency, Yves Saint Laurent, Irene Galitzine, Mila Schön, Guy Laroche, Valentino Garavani, Norman Hartnell, Zandra Rhodes, Hardy Amies, Jean Muir, Mary Quant, Norman Norell, Christian Lacroix ve Pierre Cardin gibi ünlü tasarımcıların eserleri yer almaktadır. Müze koleksiyonuna eklemek için

[125] http://mvtm.ca/mvtm (erişim tarihi: 23.07.2017)

[126]Mantua, ilk kez 1670 yılında işlemeli yün kumaşlardan yapılmış giysilerdir. 17. yüzyılda mahkeme kıyafetleri olarak kullanılmıştır. İsminin Fransızca manto anlamına gelen "manteau" kelimesinden geldiği varsayılmaktadır. Thomson ve Gale 2. Cilt, 2005: 379

[127]Opus Anglicanum, diğer adıyla "İngiliz İşi" olarak da adlandırılan iğne işlerine; Ortaçağ İngiltere'sinde dini veya seküler kullanımda tercih edilen ve genellikle kadife veya keten üzerine altın ve gümüş iplikler kullanılarak yapılan giyim veya tekstil ürünlerine verilen genel addır. Bu tür nakışlar, özellikle 12.yüzyıl ve 14.yüzyıl sonlarına doğru Avrupa çapında büyük talep görmüştür ve çoğunlukla diplomatik hediyeler için kullanılan lüks ürünlerdir. Coatsworth, 2016: 4

modern moda örnekleri edinmeye devam etmektedir. Müze ayrıca devam etmekte olan bir tekstil ve kıyafet koruma programı yürütmektedir. Zarar görmüş, kirlenmiş ve zamana dayanamamış tekstil ürünlerini yenileme konusunda da hizmet vermektedir. Müze yıllık ortalama 3.000.000'dan fazla ziyaretçi almaktadır[128].

2007'den önce Kostüm Müzesi olan Somerset'deki ***Bath Moda Müzesi,*** tarihi ve şık elbiselerin dünyadaki en iyi koleksiyonlarından biridir (Lev.34). Ulusal öneme sahip bir koleksiyon olarak tasarlanan Moda Müzesi, CNN tarafından dünyanın en iyi 10 müzesinden biri olarak listelenmiştir. 1963 yılında kostüm koleksiyoncusu ve akademisyen Doris Langley Moore'un koleksiyonunu bağışlaması ile temeli atılan Bath Moda Müzesi yılda yaklaşık 130.000 kişi ağırlıyor. Aynı zamanda müze, moda ve kostüm tarihi konusunda dünyanın önde gelen kuruluşlarından biridir. Müzenin diğerlerinden önemli bir farkı vardır. Kurulduğu 1963 yılından bugüne, kurucusunun isteği üzerine, her sene "Yılın Giysisi (Dress of the year)" seçilir. Müze koleksiyonu 30.000 nesne içermektedir[129].

Londra Müzesi, Londra'nın tarih öncesinde günümüze Londra'nın tarihini belgeleyen 1976'da kurulmuş bir müzedir. 24.000'in üzerinde nesneden oluşan koleksiyon Tudor döneminden günümüze dek uzanır. Koleksiyonun çekirdeğini moda kıyafetler ve aksesuarlar içerir. 20. yüzyıl kıyafetleri daha çeşitlidir ve daha geniş bir sosyo-ekonomik, etnik ve kültürel gruptan giyimleri içerir. İlginç bileşenleri arasında Londra'da tasarlanan, üretilen, satılan ve giyilen giyim ve tekstil ürünleri; kraliyet giysileri ve meslek kıyafetleri, kostüm ve aksesuarlar, 16. yüzyıldan 1829'a kadar neredeyse 4000 parça moda plakası bulunur[130].

Manchester'daki ***Kostüm ve Kıyafet Galerisi,*** 20.000'den fazla nesne ile İngiltere'nin en büyük giyim ve moda aksesuarları koleksiyonunu barındırmaktadır. Müze 18. yüzyıldan kalma tekstil tüccarlarından Platt Hall'un evi olan şık bir mekân da yer almaktadır. Koleksiyon, 17. yüzyıldan günümüze erkekler, kadınlar ve çocuklar tarafından giyilen kıyafetler oluşturmaktadır. Elbiselerin çoğu günün modasını temsil etmektedir. Diğer nadir ürünler arasında Lancashire dokumacıların özel işçilikleri de dikkat çekicidir. Galeri İngiltere'de giyilmiş özel tasarım giysilerini ve Mancester'in Güney Asya'lı toplulukları tarafından giyilmiş geleneksel giysilerini toplamaya devam etmektedir. Galerinin moda

[128] https://www.vam.ac.uk (erişim tarihi: 11.07.2017)

[129] https://www.fashionmuseum.co.uk (erişim tarihi: 11.07.2017)

[130] https://www.museumoflondon.org.uk (erişim tarihi: 11.07.2017)

dergileri ve süreli yayınlardan oluşan kapsamlı bir koleksiyonu da vardır. Müze 1823'de açılmıştır[131].

2003'de açılan ***Londra Moda ve Tekstil Müzesi***'nin koleksiyonu çağdaş modanın değişen yüzünü 1947'den günümüze dek vurgulamaktadır. Koleksiyondaki tüm nesneler, Christian Dior, Balenciaga, Biba, Mary Quant ve Viviene Westwood gibi tasarımcılardan gelen önemli giysilerle moda, tekstil ve mücevherat tasarım ve üretimi ile ilgilidir. Müze, örnekler, kâğıt desenleri, tekstil gibi 40 yıllık çalışmaları içeren olağanüstü bir kaynak olan Zandra Rhodes koleksiyonunu içerir. Moda ve Tekstil Müzesi sadece moda, mücevher ve tekstil tasarımıyla ilgili öğeleri göstermek, toplamak ve yeni nesil yaratıcılara ilham vermek amacıyla değil koleksiyonları hem araştırmacılara hem de öğrencilere sunmak amacıyla bir erişim noktası oluşturur[132].

Totnes Tekstil ve Moda Müzesi'nde sergilemekte olan Devonshire Dönemi Kostüm Koleksiyonu 1650'den 20. yüzyılın sonuna kadar uzanan (ancak 19. yüzyıldan önce gelen birkaç parça vardır.) kadınlar, erkekler ve çocuklara ait binlerce parça tekstil kalemine sahiptir. Tones'daki Tudor'un (Butterwalk Merkezinde) tüccarlarından birinin evinde yer alan müze her yaz ortalama 50 yeni kıyafetle temalı bir sergi düzenler[133].

Northampton Sanat Müzesi ve Galerisi, 12.000 çift ile dünyadaki en büyük ayakkabı koleksiyonuna sahiptir. Koleksiyon, ulusal ve uluslararası olarak önemli, güzel sanatları da içeren 12.000 nesne ve belgesel kayıtları dâhil 50.000 arşiv kaydından oluşmaktadır. Müze 1884'de kurulmuştur. Müzede ayakkabıya ayrılmış iki galeri bulunmaktadır. Birinci Galeri Antik Mısırdan günümüze ayakkabı tarihi üzerine odaklanır. Diğer galeri ise eski bir ayakkabı fabrikasının yeniden canlandırılması üzerinedir[134].

Guernsey Folklor ve Kostüm Müzesi 250 yıllık geleneksel kostümleri içerir. 1978'de kurulan müzenin koleksiyonu 8.000 parçadan fazladır. Müze kostümleri ve tekstil içeriği Guersney, Alderney, Sark ve Herm bölgesine aittir. Koleksiyonda şapkalar, çantalar, eldivenler, ayakkabılar, eşarplar ve her erkek, bayan ve çocuk giyimine gerekli her tür aksesuar bulunmaktadır. Ayrıca koleksiyon içeriğinde işleme masa örtüleri, 19. yüzyıla başlarına ait yorganlar ve ev tekstilleri de bulunmaktadır[135].

---

[131] http://manchesterartgallery.org (erişim tarihi: 12.07.2017)

[132] http://www.ftmlondon.org (erişim tarihi: 12.07.2017)

[133] http://www.devonmuseums.net/Totnes--Fashion-and-Textiles-Museum/Devon-Museums (erişim tarihi: 12.07.2017)

[134] http://www.batashoemuseum.ca (erişim tarihi: 13.07.2017)

[135] http://www.nationaltrust.gg/places-to-visit/folk-costume-museum-saumarez-park (erişim tarihi: 13.07.2017)

2.3. Avrupa'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.3.1. İspanya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

1973'de açılan ***Madrid Kostüm Müzesi*** *(Museo del Traje)*, çağdaş, tarihi ve etnografik giysiler, üniformalar, mücevherler, aksesuarlar ve çeşitli tekstilleri içere yaklaşık 30.000 nesneye sahiptir. Tarihi giysi koleksiyonunda, 16. ve 17. yüzyıldan (mücevher, ayakkabı ve aksesuarlar dâhil olmak üzere) nadir ve önemli sayıda erkek ve kadın giysileri bulunmaktadır. Geleneksel halk kıyafetleri ve kostümleri İspanya'nın dört bir yanından gelmektedir ve günümüz giyim departmanı Balneciaga'dan Pedro Rodgriguez'e, Lino'ya, Rosin'aya, Natalio'ya ve Elio Pertegaz ve Berhanyer'e kadar İspanyol tasarımcılarından eserleri içerir[136].

2011'de açılan ***Balenciaga Müzesi*** koleksiyonu, yaklaşık 1.600 parçadan oluşan bir moda koleksiyonudur ve müze sadece Balenciaga'nın en kapsamlı ve kaliteli kreasyonlarına ev sahipliği yapmaktadır (Lev.35). Cristobal Balenciaga, 1895 yılında Getaria'da doğmuştur, 1937'de moda evini açmadan önce oldukça tanınmaktadır ve bu moda evini 1968'de kapatmıştır. Moda Dünyasında teknik bilgisi ve imalat konusundaki 1950 ve 1960'larda saygı gören ve kreasyonları dikkat çeken bir modacıydı. Tüm tasarım ve dikiş sürecinde ellerini kullanarak kumaşlarını şekillendiren ünlü tasarımcı, moda tarihinin "sayılı" isimlerinden biri olarak anılmaktadır. Özellikle gelinlikleriyle dikkat çeken müze koleksiyonunda, Christobal Balenciaga Fundaziao'nun 1200 eserinden 90 tanesi sergilenmektedir. Yeni bir müze olmasına rağmen moda müzeleri içerisinde en önemli müzelerden biridir[137].

Barselona Tasarım Müzesi *(Museo del Diseny*), 2008'de açılmıştır. Giysi koleksiyonunda 16. yüzyıldan günümüze kadar olan parçalar bulunmaktadır (Lev.36). Tekstil koleksiyonunda koptik eserler, Mağribi, Gotik ve Rönesans eserlerin yanı sıra nakış, dantel ve baskılar yer almaktadır. Ayrıca müzenin İspanyol üretimi koleksiyonu dikkat çekicidir. Müze daha önce var olan bazı yerli müzelerin bir araya getirilmesinin sonucudur[138].

Gümüş Yolundaki Mücevherler Müzesi *(Museu de las Alhajas en la Via de la Plata)* Leon'da bir mücevher ve kostüm müzesidir. 2011 yılında açılan müzede, 19. yüzyıl İspanyol geleneksel kostümleri ve Leon Bölgesinden 16. ile 18. yüzyılın mücevherleri olmak üzere 3.000'den fazla nesnenin bulunduğu bir koleksiyon bulunmaktadır. Bu müze, belki de İspanya'da geleneksel kuyumculuk ürünlerinin en iyi koleksiyonunu içerir; nerdeyse tüm

[136] http://www.mecd.gob.es/mtraje/inicio.html (erişim tarihi: 15.07.2017)

[137] http://www.cristobalbalenciagamuseoa.com (erişim tarihi: 15.07.2017)

[138] http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny (erişim tarihi: 15.07.2017)

parçaların üretildiği el sanatları yüzyıllar boyunca yok oldu. Dikkat edici sergiler arasında "Collaradas" denilen gerdanlık mücevherler, fildişi ve sedeften yapılmış Manila şallarını vardır. Devamlı sergide çocuklar, gençler, yetişkinlerin geleneksel kostümleri ve mücevherleri içeren 7 oda vardır[139].

2.3.2. Portekiz'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Lizbon Ulusal Kostüm ve Moda Müzesi *(Museu Nacional do Traje e da Moda),* 1977'de açılmıştır. Moterio-Mor Sarayı'nda bulunan müzede, 18. ve 19. yüzyıllardan gelen başta kadın ve erkek kostümleri olmak üzere sivil, ev ve uluslar arası elbiseler ile aksesuarlar, tekstil üretim ekipmanları olmak üzere 33.000 nesne bulunmaktadır. Dikkat çekici benzersiz bir içeriğe sahip bebek ve kostümleri koleksiyonuna sahiptir. Devamlı sergide Portekiz Modası üzerinde durulur[140].

Lizbon Tasarım ve Moda Müzesi *(Museu do Design e Da Moda*), koleksiyonu uluslararası düzeyde önemli bir tasarım ve moda koleksiyonunda oluşan 1.200 parçadan oluşur. Müzedeki Mobilya ve küçük objeler, 1937'den 20. yüzyılın sonuna kadar önemli tasarımcıları ve hareketlerini yansıtır. 2008'de açılan müzede 1937'den 20. yüzyıla kadar moda tarihini şekillendiren giyim, ayakkabı ve aksesuarları, mobilya ve küçük nesnelerle birlikte sergilenmektedir. Alessandro Mendini, Alexander Mc Queen, Balenciaga, Charlotte Perriand, Campana Brothers, George Nelson, Jean Royere, Jean-Paul Gaultier, Joe Colombo, Le Corbusier, Marc Newson, Paco Rabanne, Ron Arad ve Viviene Westwood, Francisco Capelo Koleksiyonuna destek veren tasarımcılardır[141].

2.3.3. İtalya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Pitti Sarayındaki ***Floransa Kostüm Galerisi*** *(Galeria del Costume),* 1983'de açılmış önemli müzelerden biridir. Müze koleksiyonu, Giorgio Armani, Gianni Versace ve Valentino gibi moda tasarımcılarının öğeleri de dâhil olmak üzere 16. yüzyıldan modern zamana kadar değişen giysileri, aksesuarları ve tiyatro kostümlerini içerir. Müze kendini moda tarihine adamıştır ve sergiler düzenli olarak değiştirilir. Koleksiyonda Medici'nin 16. yüzyıl cenaze kıyafetleri de bulunmaktadır. Bu giysiler müzenin kendi laboratuvarında restore edilerek

[139] http://www.museoalhajas.es (erişim tarihi: 15.07.2017)

[140] http://www.museudotraje.gov.pt (erişim tarihi: 17.07.2017)

[141] http://www.mude.pt (erişim tarihi: 17.07.2017)

restorasyonu sağlanmıştır. Pitti Sarayı, 1457'de Pitti Ailesi için inşa edilen Floransa'nın en büyük mimari yapısı olan bir saraydır. Bir dönem Medici Ailesi'ne de ev sahipliği yapan bu sarayda onlara ait eşya ve eserleri görmek mümkündür. Brunelleschi tarafından tasarlanan Pitti Sarayı, Luca Fancelli tarafından yapılmıştır. Pitti Ailesi için inşa edilen saray, 16. yüzyıllarda Medici Ailesi'ne satılmıştır. Pitti Sarayı'nda beş tane önemli müze ve galeri bulunmaktadır. Sarayın birinci katında 16. ve 17. yüzyıldan kalma önemli resimlerin görülebileceği Palatine Galerisi vardır. Bu galeride Barok ve Rönesans eserleri mevcuttur. Kronoloji ve içerik sıralamasına dikkat edilmese de yapıldığı ve tasvir ettiği dönemlerin önemi nedeniyle görülmeye değer bir galeridir. Galerinin 1 ve 5 nolu odalarındaki tavan freskleri oldukça görkemlidir. Mitoloji galeride kullanılan bir diğer öğedir. Yine birinci katta görülebilecek bir diğer kısım Kral Daireleridir ve burada 19. yüzyıl tasvirleri bulunmaktadır. Ünlü Floransalı ressamların freskleriyle dekore edildiği kraliyet dairelerinde Justus Susterman tarafından yapılan Medici portreleri bulunmaktadır. Beyaz ve altın renkli tavanlar oldukça gösterişlidir. Sarayın son katında Modern Sanat Galerisi vardır ve bu bölümde 19. ve 20. yüzyıl sanat eserlerini görmek mümkündür. Bu bölümde sarayın dekorasyonunda kullanılan resimler vardır. Özel koleksiyonun yanı sıra devletin bağışladığı resimler burada görülebilir. Sarayda yer alan bir diğer ilginç ve görülmeye değer bölüm *Porselen Müzesi* ve *Kostüm Galerisi*'dir. Bu kısım, 1983 yılında açılmıştır. Monarşinin kaldırılmasına kadar kraliyet ailesinin kullandığı porselen ve moda ürünleri sergilenir. 1983'te kurulan koleksiyon, moda, tiyatro kostümü ve aksesuarları da dâhil olmak üzere, 16. ile 20. yüzyıllardan 6.000 öğe içermektedir. İtalya'daki moda tarihinin birkaç müzesinden biri olan müze dünyanın en önemli müzelerinden biridir[142].

Venedik Tekstil ve Kostüm Merkezi *(Palazzo Mocenigo)*, 1985 yılından beri hizmet vermektedir. Bu müze 18. yüzyıl tekstil ve kostümlerine odaklanmış ve kütüphanesinde kumaşlar, moda ve kostümlerin tarihine yönelik kitapların olduğu bir koleksiyona sahiptir. Venediklilerin ünlü lüks esnafının yeteneklerinin vurgulandığı müzede, parfümlere de ayrılmış bir bölüm bulunmaktadır. Bir oda 18. yüzyıl erkek yeleklerine ayrılmıştır. Ayrıca yakındaki dokuma stüdyosu Tessitura Luigi Bevilacqua'ya kulis turları düzenlenmektedir.

[142] http://www.museumsinflorence.com/musei/costume_gallery.html (erişim tarihi: 18.07.2017)

Tessitura Luigi Bevilacqua, çoğu Dünya çapındaki kraliyet sarayları tarafından yaptırılan özel kadife, damaska[143] ve brokarları[144] üretmek için 18. yüzyıl tezgâhlarını kullanmaktadır[145].

Florence'da 2011 yılında açılan ***Gucci Müzesi,*** ünlü modacı Guccio Gucci'nin 90 yıllık tarihini içeren bir moda müzesidir. 1921'de Floransa'da deri eşyalar üreten bir aile işletmesi olarak mütevazı bir başlangıç yapan ve giderek lüks, moda, marka kavramlarının dev bir alametine dönüşen Gucci, kuruluşunun 90. yılında bir müze kurmuştur. Markanın tasarımlarına, ürünlerine ve tarihine adanmış Gucci Müzesinin içinde sergi salonlarının ve arşivin yanı sıra, bir çağdaş sanat galerisi, bir küçük video/sinema salonu, kitabevi, dükkân ve kafe bulunmaktadır. Gucci Müzesinin binası, Floransa'da, Piazza della Signoria'nın üzerinde 14. yüzyılda inşa edilmiş olan Palazzo della Mercanzia'dır. Hemen yanı başında kentin yüzyıllar boyunca yönetildiği yer, yine bir 14. yüzyıl yapısı olan Palazzo Vecchio bulunmaktadır. Müzenin bodrum katında Gucci'nin hazinesi denebilecek arşiv bulunmaktadır. Giriş katında ise "yolculuk" temalı tasarımlar olan 1920'lerin valizleri, sandıkları sergilenmektedir. Sergilenen eserlerden kuşkusuz aralarında en çarpıcı olanı, koltukları Gucci elinden çıkma 1979 model bir Cadillac Seville'dir. Yukarı katlarda markanın çift-G monogramıyla 'logomania' teması; 1950'lerin çantaları; 1970'lerin çiçek desenli eşarpları; onları giyen ünlülerin fotoğraflarıyla birlikte sergilenen harika elbiseler; Gucci tasarımı bisiklet, sörf tahtası, şnorkel ve paletler bulunmaktadır. Bu ürünlerin bazılarının bulunup toplanmasına Christie's yardımcı olmuş. Gucci'nin müşteri hizmetleri arasında bulunan Gucci Collector, Christie's aracılığıyla ve Gucci arşivini kullanarak, tıpkı sanat eserleri gibi, isteyenlerin ellerindeki vintage Gucci ürünlerinin ekspertizini yapıyor; bu ürünleri satın alıyor ya da müzayedelerde satmaktadır[146].

1995 yılında Floransa'da açılan ***Ferragamo Müzesi,*** Salavatore Ferragamo'nun özel ve tasarım hayatına dair her şeyi gözler önüne sermektedir (Lev.37). Hollywood yıldızlarının vazgeçilmez markalarından biri olan Ferragamo'nun dünden bugüne akıllarda yer etmiş kıyafetleri de müzede sergilenmektedir[147].

---

[143]Şam'da dokunan çift yüzlü ve keten ya da yün karışımı ipekli kumaş olup "Şam Kumaşı"dır. Dmasko ise Şam ipeklilerinin Fransa ve İtalya'da dokunan taklitelerine verilen addır. Tez, 2009: 15

[144]Fransızca "brocard" sözcüğünden gelir. Altın, gümüş gibi tellerle işlenmiş kumaş olan kemhaya Batılıların verdiği addır. Bunlara "simli kumaş" ya da "sırmalı kumaş" da denir. Tez, 2009: 13

[145] http://mocenigo.visitmuve.it (erişim tarihi: 18.07.2017)

[146] http://www.guccimuseo.com (erişim tarihi: 18.07.2017)

[147] http://www.ferragamo.com/museo (erişim tarihi: 18.07.2017)

Fortuny Müzesi, Venedik'te yer alan bir müzedir. 1975'de açılan müzenin 15. yüzyıldan kalma binası İspanyol moda tasarımcısı, ressam ve fotoğrafçı Mariano Fortuny'nin evidir. Fortuny'nin en bilinen buluşu tiyatroda gökyüzü etkisi yaratırken kullanılan Fortuny Kubbesi'dir. Fortuny'nin evi, 1956 yılında Fortuny'nin eşi tarafından şehre bırakıldı ve uzun soluklu bir yenileme çalışması geçirdi. Müze içerisinde değişik kumaş türleri, moda ürünleri, resim ve panolar, özellikle 20. yüzyıl kadın modasını yansıtan ipekten yapılmış pilili elbiseler görülmeye değerdir. Koleksiyonda Fortuny'nin dekoratif stilini sergileyen kumaşlar, baskılar, malzemeler, süs malzemeleri bulunmaktadır. Fortuny dekoratif model ve desenleri, değerli Rönesans kadifeleri ve egzotik kültürlerden gelen kumaşlardan esinlenerek yaratmıştır[148].

1975'de açılan ***Prato Tekstil Müzesi*** *(Museo del Tessuto),* Pre-Kolombiya tekstillerinden 20. yüzyılın endüstriyel imalatına kadar tekstil üretiminin teknolojisine adanmış tek müzedir. Koleksiyon arkeolojik tekstiller, ortaçağ hediyeleri, 15. ile 20. yüzyıllardan nakış ve tekstil üretiminin her bir parçası için ekipmanlar olmak üzere 6.000'den fazla nesne içermektedir[149].

Dünyanın en önemli tasarım başkentlerinden biri olan Milan'da ***Palazzo Morando***, bir moda müzesi olarak 2010'da açılmıştır. Palazzo Morando'nun birinci katındaki galeri, Milano'daki kentsel ve sosyal gelişimi kanıtlayan eserlere sahipken sarayda yakın zamanda yenilenmiş odalarında dönemsel mobilyalarla dönemin orijinal eşyalarını sergilemektedir. Müzenin bulunduğu Rönesans sarayı Kontes Lydia Caprara Morando Bolognini'nin şehre bağışladığı 1945 yılına kadar Milan asıllı ailelere ev sahipliği yapıyordu. 2010 yılında, Castello Sforzesco 'ın kostüm koleksiyonu Palazzo Morando taşındı ve şık bir müze oluşturuldu. Müze İki bölümden oluşmaktadır. Birinci katta büyük bir ikonografi koleksiyonuna sahip bir sanat galerisi olan *Pinacoteca* (Resim Galerisi) bulunur. İkinci bölümde giysi koleksiyonu başlar. Giysiler nadir ve çok yüksek kaliteye sahiptir[150].

2.3.4. Fransa'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Paris'teki ***Louvre Moda ve Tekstil Müzesi*** *(Les Arts Decoratifs)*, mobilya, mimari, moda, reklamcılık ve tasarım temalarında, farklı stillere uzanan kalıcı ve süreli sergilere yer vermektedir. 1882'de uygulamalı sanatları desteklemek amacı ile kurulan müze, özellikle kapsadığı geniş tekstil ve moda koleksiyonu ile önemli bir müzedir. Koleksiyonda Paul

[148] http://fortuny.visitmuve.it (erişim tarihi: 18.07.2017)

[149] http://www2.po-net.prato.it/musei (erişim tarihi: 18.07.2017)

[150] http://www.civicheraccoltestoriche.mi.it (erişim tarihi: 07.08.2017)

Poiret, Madeleine Vionnet, Christian Lacroix, Christian Dior ve Yves Saint Laurent gibi önde gelen Fransız tasarımcıların da ikonik çalışmaları bulunmaktadır. Müze; Orta Çağ ve Rönesans, 17. ve 18. yüzyıl, 19. yüzyıl, Art Nouveau ve Art Deco ile Modern ve Çağdaş olmak üzere 5 kronolojik; grafik sanatları, mücevher, oyuncak, cam sanatları ve duvar kâğıdı olarak da 5 tematik bölüme ayrılmaktadır. Müze 9.000 metrekarelik bir alan kaplamakta ve ortalama 6.000 nesne sergilemektedir. Fransız Regency döneminden günümüze kostüm tarihi (16.000 kostüm ve 35.000 moda aksesuarı) ve 7. yüzyıla ait tekstiller (30.000 eser) gibi eserlerin koleksiyonlarını içerirken iç tasarım eserleri, mobilya örnekleri, sanat objeleri, duvarkağıdı, goblen, seramik sanatı, cam eşyalar ve Ortaçağ'dan günümüze oyuncaklar da koleksiyonun içeriğindedir[151].

Paris'in moda müzesi olarak bilinen ***Palais Galliera'***nın temelleri 1920 yılında Moda ve Kostüm Tarihi Birliği'nin 2000 parçalık bir kostüm koleksiyonunu Paris şehrine bağışlamasıyla atılmıştır. Şehir yönetimi bu koleksiyonu Paris'in şehir müzesi olarak da bilinen Musée Carnavalet'ye bağışlamıştır (Lev.38). O dönemde koleksiyon şehir müzelerinde kendine ait bir bölüm bulamamıştır. İkinci dünya savaşının ardından moda endüstrisini tekrar ayağa kaldırmaya çalışan Paris şehri, kostüm müzeciliğinin etkisini farketmiştir. Sergiler dolup taşmış, sürekli yeni giysiler müzeye bağışlanmıştır. Bunun üzerine koleksiyona daha büyük alanlar verilmiş fakat müze ancak 1977 yılında şu anki mekânı olan Palais Galliera'ya yerleşebilmiştir. Bir dönem renovasyon için kapalı kalan ardından kapılarını 2013'te açan müze sadece geçici sergiler düzenlenmektedir. Bunların en önemlilerinden biri müzenin ilk retrospektif sergisi olan Alaia sergisidir. Koleksiyonun odak noktası kostüm ve giyim tasarımıdır. Moda tarihinde önemli anlar ve ikonlar da sergilenmektedir. Müzenin koleksiyonu 70.000 parçadır. Koleksiyonda 19. yüzyıl tasarımcılarından Balenciaga, Pierre Balmain, Anne-Marie Beretta, Louise Chéruit, Sonia Delaunay, Christian Dior, Jacques Fath, Mariano Fortuny, Jean Paul Gaultier, Givenchy, Paul Poiret, Paco Rabanne, Yves Saint Laurent, Elsa Schiaparelli'den eserler bulunmaktadır[152].

Lyon Dekoratif Sanatlar Müzesi *(Musée des Tissus et des Arts décoratifs)* 1864 yılında kurulmuş olup tekstil koleksiyonu 2.500.000 parçadan oluşmaktadır (Lev.39). Koleksiyon antik çağdan günümüze uzanan 4.000 yılık bir süreci kapsar ve geniş bir yelpazede tekstil teknikleri ile tüm dünya coğrafyasından örnekler içerir. Lyon ipek endüstrisinin tarihi koleksiyonda özellikle iyi temsil edilmektedir. Müzede, Koptik Halıları,

[151] http://www.lesartsdecoratifs.fr/francais/mode-et-textile (erişim tarihi: 19.07.2017)

[152] http://www.palaisgalliera.paris.fr (erişim tarihi: 19.07.2017)

Sassanid Fars Tekstillerini, Bizans ve Müslüman kumaşlarını, Asia Minör halılarını ve Fransız ipek üretimi de dâhil olmak üzere tüm dünyadan bir tekstil koleksiyonu bulunmaktadır. Kostüm departmanı 17. ve 18. yüzyıl Fransız elbiselerini içermektedir[153].

Wesserling Tekstil Müzesi *(Parc de Wesserling Ecomuses Textile),* 1996'da Husseren'de eski bir baskı binasında açılmıştır. Sürekli sergide pamuk, üretimi, iplik eğirme, dokuma, baskı gibi imalat sürecini gösteren yerel üretim tarihi sergilenmektedir[154].

2.3.5. Belçika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Brüksel Kostüm ve Dantel Müzesi *(Musee du Costume et da la dentelle),* 1977'de kurulduğunda beri, kostüm, eski ve çağdaş danteller, nakış ve orijinal aksesuarlar içeren zengin ve çeşitli koleksiyonu ile yıllık ve dönüşümlü sergiler düzenlemektedir (Lev.40). Büyük sergilere ek olarak, kostüm ve dantel müzesi çağdaş sanata da yer ayırmaktadır. 2004'den beri müze tekstil sanatları öğrencilerine ve yerel sanatçıların eserlerini de sunan geçici sergilere de ev sahipliği yapmaktadır[155].

Hasselt Moda Müzesi'nin koleksiyonu giyim, ayakkabı, çanta, aksesuar ve iç çamaşırı gibi yaklaşık 17.000 nesneden oluşmaktadır. 1977'de açılan müze koleksiyon politikasında kıyafetlerin yanı sıra çağdaş tasarımcıların eserlerini elde etmeyi ve korumayı ve bunları en uygun koşullarda tutmayı hedeflemektedir[156].

Antwerp Moda Müzesi diğer adıyla ***MoMu***, 2002 yılından beri Belçika modasını toplar, korur, araştırır ve sergiler (Lev.41a-b). Müzede özellikle Martin Margiela, Dries Van Noten, Ann Demeulemeester, Walter Van Beirendonck, Dirk Van Saene ve AF Vanvorst gibi Belçika'nın çağdaş moda tasarımcılarının üzerinde durulmaktadır. Arşivin tarihsel temeli eski Tekstil ve Kostüm Müzesi'nden gelmiştir ve müze çağdaş Antwerp tasarımcılarının 1980'lerden günümüze kadar giderek genişleyen bir koleksiyonu ile zenginleştirilmiştir. Momu'da kalıcı sergiler yoktur ve sergiler yılın belirli aralıklarında değişir. Royal College of Fine Arts Antwerp'in moda tasarım bölümünden yeni mezun öğrencilerin mezuniyet projeleri de sergilenir[157].

---

[153] http://www.mtmad.fr (erişim tarihi: 19.07.2017)

[154] https://www.parc-wesserling.fr/musee-textile-alsace (erişim tarihi: 19.07.2017)

[155] http://www.costumeandlacemuseum.brussels (erişim tarihi: 19.07.2017)

[156] http://www.modemuseumhasselt.be (erişim tarihi: 19.07.2017)

[157] https://www.momu.be (erişim tarihi: 19.07.2017)

2.3.6. Hollanda'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Tilburg'taki ***Hollanda Tekstil Müzesi*** eski bir tekstil fabrikasında bulunmaktadır. Müze mevcut otantik ve modern tekstil makineleri ile tekstil imalatını ve geçmişini sergiler. 1958'de hizmete giren müzenin tekstil koleksiyonu dört bölümden oluşur. Hammadde örnekleri, teknik ekipmanlar, yarı–mamül ürünler, alet ve makinelerin parçaları. Endüstriyel kültür koleksiyonunda 1860'dan günümüze Hollanda Tekstil Sanayinden nesnelere yer verilmektedir. Ayrıca çay örtüleri, masa örtüleri, yer döşemeleri, döşemelik kumaşlar, perdeler gibi çeşitli tekstil tasarım ürünleri de koleksiyonun bir parçasıdır. Görsel sanat koleksiyonu, tekstil ya da esnek materyallerin kullanıldığı Hollanda sanatçılarını eserlerini içerir. Müzede yeni araştırma geliştirme projeleri için bir kütüphane ve bir tekstil laboratuarı bulunmaktadır[158].

Hollanda'da moda ve tekstil koleksiyonları olan birçok müze bulunmaktadır. (*Rijkmuseum, Gemeentemuseum Den Hauge* gibi)

2.3.7. Almanya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Hamburg Uygulamalı Sanatlar Müzesi, uygulamalı, dekoratif ve güzel sanatlar müzesidir. Müze Viyana'daki Uygulamalı Sanatlar Müzesi, Berlin'deki Dekoratif Sanatlar Müzesi ve Londra'daki Victoria ve Albert Müzesi modellerini takiben 1874 yılında kurulmuştur. Müzenin moda koleksiyonu, iç çamaşırı ve aksesuarlar dâhil olmak üzere 10.000'in üzerinde kadın, erkek ve çocuk giyim eşyasını içerir. Koleksiyon, 18. yüzyılın ortalarındaki klasik ve üst sınıf giysilerden zamanımızın modasına ve tarzına kadar modanın gelişimini belgelemektedir. Erken dönem Hristiyan tunikleri, Doğu Asya cübbeleri, memur kıyafetleri ve geleneksel kostümler gibi diğer dönemlerin, kültürlerin ve geleneklerin kıyafetleri de koleksiyonu müzenin diğer bölümlerine sıkıca bağlar. Son yüzyılda Balenciaga, YSL, Courreges, Margiela ve McQueen gibi tanınmış uluslararası tasarımcılar, ayrıca Wolfgang Joop gibi Alman tasarımcılarla öne çıkmaktadır. Issey Miyake'nin model elbiseleri de dâhil olmak üzere son 30 yıldaki Japon moda tasarımı da müzede dikkat çekmektedir[159].

Hamburg Müzesi olarak da bilenen *Hamburg Tarih Müzesi* 1922'de kurulmuştur. Tekstil koleksiyonu, kostümler ve ayakkabı, şapka, şemsiye ve çanta gibi aksesuarlardan halı, yastık kılıfları, nakış desenli kumaşlar ve iç çamaşırları gibi dokuma, örme ve işlenmiş nesnelere kadar çok çeşitli türden 15.000 öğe içermektedir. Küçük mücevher koleksiyonu da

[158] http://www.textielmuseum.nl (erişim tarihi: 20.07.2017)

[159] http://www.mkg-hamburg.de/en/sammlung/schwerpunkte (erişim tarihi: 20.07.2017)

iki temaya odaklanır; ilki özel miraslardan mücevherler ve ikincisi geleneksel bölgesel kostüm mücevheratlarıdır[160].

1987'de açılan ***Alman Tarihi Müzesi***, Berlin'in en önemli ve en çok ziyaret edilen müzelerinden biridir (Lev.42). Müze koleksiyonu 1750'den günümüze yaklaşık 20.000 nesne taşımaktadır. Koleksiyon giysi, aksesuar, çarşaf ve sivil üniformalar, bayraklar, halılar, çelenk şeritleri, protesto afişleri gibi geniş bir yelpazede tekstil ürünleri içerir. Bu ana koleksiyondaki nesnelere ilaveten askeri üniforma ve zırh gibi nesneleri de içeren bölümlerde bulunmaktadır. Müze Bonn'daki Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland işbirliği ile ***LeMO*** *(Lebendiges virtuelles Museum Online, ya da Online Yaşayan Sanal Müze)* adı verilen, 1871'den günümüze kadar Almanya'nın tarihi hakkında geniş kapsamlı bir internet hizmeti içeren bir proje yürütmektedir. Web'de 30.000'den fazla HTML sayfası, 165.000 resim ve ses ve videoklipleri bulunmaktadır. Alman Tarih Müzesi, Almanya'daki tüm müzelerin internette istifade edilebileceği en geniş nesne veritabanına sahiptir. Müzenin koleksiyonları kaydedilmekte ve veritabanında yönetilmektedir. Yaklaşık 500.000 nesne dijital ortamda oluşturmuştur ve bu nesnelerin yüzde 70'inin dijital fotoğraflarını sunulmaktadır[161].

1868'da kurulan Berlin'deki ***Dekoratif Sanatlar Müzesi*** *(Kunstgewerbemuseum)* Almanya'da kendi türünün en eskisidir (Lev.43). Burada Avrupa el sanatları eserlerinin en önemli koleksiyonları ile moda ve tasarıma ilişkin eşsiz koleksiyonlar yer almaktadır. Ortaçağdan, Rönesans'a, Barok ve Rokoko döneminden Art Déco'ya kadar, Avrupa tasarım ve obje sanatına sistematik bir bakış iki ayrı katta sunulmaktadır. Daimi sergide, aralarında *Welfen Hazinesi'*nden *(Welfenschatz*) 40 eserin de bulunduğu kuyumculuk sanatının nadide eserleri, paha biçilemez cam ve porselen vazolar, ince işlemeli elbiseler, zengin ayrıntılara sahip oyma sanatıyla bezeli mobilyalar ve modern sanayinin klasik parçaları sergilenmektedir. Klasik tasarıma özel bir sergi alanı ayrılmış durumdadır. 18. yüzyıldan 20. yüzyıla kadarki dönemi kapsayan geniş bir *Moda Galerisi (Modegalerie)* çok sayıda kostüm ve aksesuarı tanıtmaktadır. *Dekoratif Sanatlar Müzesi*'nin *(Kunstgewerbemuseum)* ikinci binası, Barok stilindeki Schloss Köpenick Sarayı (Schloss Köpenick); Rönesans, Barok ve Rokoko dönemi mekân sanatına ev sahipliği yapmaktadır[162].

Dresden Sanat Müzesi, dünyada bilinen en ünlü ve eski müze kurumlarından biridir (Lev.44). 16. yüzyıl Sakson seçmenlerin koleksiyonları ile ünlüdür. Ayrıca

[160] http://www.hamburgmuseum.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

[161] http://www.dhm.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

[162] http://www.smb.museum/en/museums-and-institutions/kunstgewerbemuseum (erişim tarihi: 20.07.2017)

Residenzschloss'da dünyadaki en değerli silah koleksiyonuna sahiptir. *Türkiye Odası (Türkische Cammer)*, Osmanlı sanatının dünyadaki en eski ve en önemli koleksiyonlarından biridir. Bu bölümde Osmanlı'ya ait eşyalar, çadırlar, silahlar sergilenmektedir. Silahlardan günlük kıyafetlere, at koşumlarından Osmanlı sadrazam çadırlarına kadar daha önce 450 yıllık Dresden Devlet Sanat Koleksiyonu arşivinde tutulan Osmanlı ve Doğu kaynaklı eserler bu bölümde sergilenmektedir. Kökleri 16. yüzyıla kadar uzanan koleksiyonun oluşturulmasında önem taşıyan unsur, gelen hediyeler, satın almalar ve özel siparişler olmuş olmasıdır. Önemli bir kısmı da Osmanlı'yla savaşta ele geçen savaş ganimetlerinden oluşturulmuştur[163].

1852'de Nuremberg'de kurulmuş olan ***Alman Ulusal Müzesi***, Almanya'nın en büyük kültür tarihi müzesidir ve prehistorik zamanlardan bugüne uzanan Alman kültür ve sanatı ile ilgili geniş bir ürün yelpazesine ev sahipliği yapmaktadır (Lev.45). 16. yüzyıldan 21. yüzyıla dek kıyafetler, etnografik tekstil, kostümler, geç antik çağdan günümüze tekstiller ve büyük bir takı koleksiyonu içeren koleksiyon 25.000'in üzerinde nesne içermektedir. Koleksiyonun odak noktası Orta Çağ halıları, nakışları ve erken dönem kıyafetleridir. Koleksiyonun en önemli parçalarından biri St.Gereon'un kumaşı olarak bilinen 11. yüzyıla ait bir parçadır. 19. yüzyılda parçalar halinde kesilmiş ve çeşitli Avrupa müzelerinde barındırılmış olan kumaş Avrupa'nın en eski ikinci goblenidir[164].

Heidelberg Palatinate Müzesi bir sanat ve arkeoloji müzesidir. 1870'de kurulan müzenin koleksiyonunun uygulamalı sanatlar departmanına ait olan eserleri, 18. yüzyılın ikinci dönemine ait kadın kostümleri, aksesuarları, günlük tekstilleri ve dekoratif tekstilleri içerir. Koleksiyonun benzersiz parçaları arasında Hint tekstili, Bali ikatları[165], Java batikleri[166], Peru mezar buluntuları ve 200 yıllık Amerika'nın renkli yorganları bulunmaktadır. Sergiler tarihsel, etnografik, tekstil üretimi, sanatçıların çalışmaları üzerine odaklıdır[167].

---

[163] https://www.skd.museum/en/museums-institutions/residenzschloss/ruestkammer (erişim tarihi: 20.07.2017)

[164] https://www.gnm.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

[165] İkat, genel olarak dokunmadan önce ipliklere uygulanan su geçirmeyen ve neme karşı gelebilen bir maddeyle hazırlanan çözgünün belirli aralıklarla demet halinde kapatılmasının ardından uygulanan bir boyama tekniğidir. Kökeni tam bilinmemektedir. Etimolojisinde Endonezya dilinde 'bağlamak' anlamındadır. Thomson ve Gale 2. Cilt, 2005: 231

[166] Batik, Asya ülkelerinde, özellikle Malezya ve Java'da binlerce yıldır uygulanan, XVII. yüzyılda Hollandalılar tarafından Avrupa'ya getirilen kumaş baskılardır. Kumaş, önce düz bir yere serilir. Üzeri ince bir balmumu tabakası ile kaplanır. Sonra balmumu tabaka üzerine desenler çizilerek buralardaki balmumu kaldırılır ve üzerine boya dökülür. Sıcak su veya benzinle yıkanarak balmumu kumaştan arıtılır, böylece boyalı desenler meydana çıkar. Batik sanatının aslında bitik (yazma) adıyla Asya Türk kumaş işçiliğinde yer aldığını, bu sanatın Anadolu'da "yazmacılık" olarak ad değiştirdiğini söyleyen araştırmacılar vardır. Önder, 1945: 30

[167] http://www.museum-heidelberg.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

Bavyara Ulusal Müzesi, Avrupa'daki dekoratif sanatların en önemli müzelerinden biridir (Lev.46). Koleksiyonu sanat tarihi ve folklor koleksiyonu olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Tekstil koleksiyonunda 16. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar halılar, Ortaçağ'dan gelen ayin giysileri, 18. yüzyıl başlarından 19. yüzyıla kadar Rönesans ve moda kostümleri, zırhlardan oluşan kostümler ve diğer tekstiller yer almaktadır. 1855'de kurulan müzenin koleksiyonunun dikkat çekici nesneleri arasında beş yüz yıllık tarihi ayakkabılar ve mükemmel ipek koleksiyonu bulunmaktadır ve bir Oryantal düğümlü halı vardır[168].

1984'de Profesör Hilda Sandtner tarafından açılan ***Mindelheim Tekstil Müzesi*** oldukça geniş ve özel bir koleksiyona sahiptir (Lev.47). Müze koleksiyonu tarihi elbise ve aksesuarlar, memur yelekleri ve çağdaş modayı içeren tekstillerden oluşur. Ayrıca dantel ve nakış gibi el sanatları da müze koleksiyonuna renk katmaktadır[169].

2.3.8. Avusturya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Avusturya'daki ***Viyana Müzesi*** *Moda Koleksiyonu,* 22.000'den fazla nesne ile Avrupa'nın en kapsamlı koleksiyonlarından biridir ve ağırlıklı olarak Viyana'da üretilen giyim ürünlerini kapsar. 1959'da açılan müze, 19. ve 20. yüzyılların orta sınıf kadın giysilerini aynı zamanda erkek, çocuk ve spor kıyafetlerini, aksesuarlarını, el işlerini, düğmelerini ve tekstil kalıplarını içermektedir. "Viyana Bluzu" ve "Weinner Kesimi Kostümü" gibi Alman stilleri, Admiüller, Hochsmann ve List gibi moda evlerinin ilgisini çekmektedir. Koleksiyonun eşsiz unsurlarını karanlık moda mekanizmaları, 2. yüzyıl trendleri ve yerel tarihsel kanıta sahip giysiler içermektedir[170].

Viyana'daki saray binasında yer alan ***Viyana Sanat Tarihi Müzesi*** 1891 civarında açılmıştır (Lev.48). Müze Avusturya-Macaristan İmparatoru 1.Franz Joseph tarafından Habsburg'un müthiş sanat koleksiyonuna uygun bir barınak bulmak ve halkın buna erişebilmesini sağlamak için açılmıştır. Müze binası dikdörtgen şekli, 60 metre yüksekliğindeki kubbesi ve mermer, alçı ve altın yapraklar ve tablolar süslü dekorasyonu ile müthiştir ve ülkenin en büyük sanat müzesidir. Müzenin resim galerisi oldukça zengindir. Resim galerisinde, Jan van Eyck, Albert Dürer, Giuseppe Archimboldo, Michelangela Merisi de Caravaggio, Peter Paul Rubens, Raphael, Johannes Wener, Diego Velazquez, Pieter Brueghel eserlerinden bulunmaktadır. Müzede sergilenen koleksiyonlar, Mısır ve Yakındoğu

[168] http://www.bayerisches-nationalmuseum.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

[169] http://www.mindelheim.de (erişim tarihi: 20.07.2017)

[170] http://www.wienmuseum.at (erişim tarihi: 21.07.2017)

Koleksiyonu, Yunan ve Roman Antik Koleksiyonu, Kütüphane, Madeni Paralar koleksiyonu, Dekoratif sanatlar koleksiyonudur. Ayrıca Hoffburg'daki *Efes müzesi, Eski Müzik Koleksiyonu, Silah ve Zırh Koleksiyonu, Kilise Hazinesi*, Schönbrunn Sarayındaki *Arabalar ve Mahkeme Üniformaları Müzesi,* Insbruck'daki *Ambras Kalesi Müzesi*, Palais Lobkowitz'deki *Avusturya Tiyatro Müzesi,* Neue Burg'daki *Etnoloji Müzesi* ve Stalburg'daki *Lipizzaner Müzesi* de bu müzeye bağlıdır[171].

2.3.9. İsviçre'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Zürih Ulusal Müzesi, Avrupa'nın kültürel tarihinin en önemli sanat müzelerinden biridir. 1898 yılında inşa edilen müze binası Fransız rönesans şatosu biçiminde Gustav Gull tarafından inşa edilmiştir. Müzenin tekstil bölümünde yaklaşık 12.000 nesne bulunur. Müze İsviçre'de en büyük kostüm ve geleneksel halk giysileri koleksiyonuna sahiptir. Dekoratif elbiseler, özellikle keten üzerine nakışlar sadece İsviçre'ye özgüdür. Ortaçağ Halıları müzenin önde eserlerindendir. Kostüm koleksiyonu, 18 ile 21. yüzyılın erkek, kadın ve çocuk giyiminden oluşur ve geniş aksesuar yelpazesine sahiptir. Koleksiyonda temsil edilen İsviçre moda tasarımcıları arasında Bronx Kardeşler, Ida Gut, Christa de Carouge, Erica Matile, Miguel, Viento ve Xess & Baba yer almaktadır[172].

İsviçre Palazza Rosso diye de bilinen *St.Gallen Tekstil Müzesi* 1886'da kurulmuştur. Yaklaşık 30.000 nesneden oluşan müzenin uluslararası koleksiyonu, Mısır mezarlarından kumaşlar, 14. yüzyıldan bu yana tarihsel nakışlar, Avrupa'dan müthiş danteller, el yapımı çağdaş tekstiller, tarihi kumaş ve kostümlerden oluşmaktadır. Doğu İsviçre'den el ve makine nakışlarından oluşan St.Gallen koleksiyonu dikkat çekicidir[173].

İsviçre'den diğer önemli bir müze de ***Abegg Vakfı Müzesi***'dir. Müze Zürihli bir tekstil sanayicisi Werner Abegg'in koleksiyonu ile 1961 yılında kurulmuştur. Müze, ipek yolu boyunca Avrupa, yakın doğu ve bölgelerden gelen tekstil ve diğer eserleri barındırmaktadır (Lev.49). M.Ö. 4. yüzyıldan 1800'lere kadar uzanan tekstil koleksiyonu dünyaca ünlüdür. Birçok önemli olay arasında geç antik çağda Mısır'dan birkaç büyük duvar halısı ve 12. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar uzanan Avrupa kumaşları ve ayin yelekleri koleksiyonun ayrıcalıklı parçalarıdır. 8. ve 9. yüzyıl Orta Asya dokumaları ve Çin Liao Hanedanı'ndan ipek

[171] https://www.khm.at (erişim tarihi: 21.07.2017)

[172] http://www.nationalmuseum.ch (erişim tarihi: 30.07.2017)

[173] http://www.textilmuseum.ch (erişim tarihi: 21.07.2017)

cüppeler (907-1125) koleksiyonun bir diğer odağıdır. Müzenin yanında eski tekstillerin korunması, restorasyonu ve çalışılması için bir enstitü bulunmaktadır[174].

İskandinav ülkelerindeki müzelerin modadan daha çok tarihsel kıyafetlere yönelik koleksiyonları ağırlıktadır. Müzelerden sadece birkaçı modaya odaklanır. Müze koleksiyonları kraliyet kıyafetleri ve halk geleneksel kıyafetlerinden oluşur. Bu koleksiyonlarla kültürün zaman içindeki yolculuğu, sınıf farklılıkları, ekonomik ve sosyal tarihteki yansımaları vurgulanır.

2.3.10. İsveç'teki Tekstil ve Moda Müzeleri

Stockholm'daki 1628'de kurulan ***Kraliyet Silah Müzesi,*** teknik olarak bir tekstil müzesi olmasa da bu kraliyet nesneleri koleksiyonu 17. yüzyıldan itibaren giysileri toplanması nedeniyle elbise tarihinin incelenmesi için hayati bir öneme sahiptir. Müzenin kendisi, 1628'de Kral Gustav II. Adolph tarafından Polonya'daki kampanyasında giydiği kıyafetleri koruma kararı ile başlatılmış ve İsveç'teki en eski müzedir. Daimi sergide tarihsel giysiler sergilenmektedir[175].

Stockholm'daki diğer bir müze ***Nordiska Müzesi***, Djurgarden'ın hemen başındadır ve İsveç toplum kültürü ve tarihi ile ilgili derin bilgiler içerir. 19. yüzyılın sonlarına doğru 1873 yılında İsveçli tarihçi Arthur Hazelius tarafından *Skansen Açık Hava Müzesi* ile birlikte kurulan Nordiska; etnografi alanında İsveç'in en büyük, dünyanınsa en iyi müzelerinden biridir. Müzenin kuruluş hikâyesi de bir hayli özeldir. Hazelius kültür birikimi galerisine devlet tarafından beklediği ilgiyi görmeyince, bağış ve koleksiyon yöntemiyle birçok başlıkta obje toplamaya başlamıştır. Müzede sergilenen objelerin tümü çeşitli İsveç şehirleri ile çevre Nordik şehirlerinden toplanmıştır. 1500'lerden günümüze Nordik kültürünü yansıtan 1,5 milyonun üzerinde parçaya ev sahipliği yapan müzede en çok ilgi çekenler; yeme-içme, aksesuar ve kıyafet tarihi temalarının işlendiği bölümlerdir. Bölümlerin tarihsel sırayla, dönemsel örneklemelerle sergilenmesi müzenin en güzel özelliğidir. Dönemsel olarak çeşitli video ve fotoğraf sergilerine de ev sahipliği yapmaktadır[176].

1879'da kurulan ***Stockholm Ordu Müzesi***'nde de tarihi askeri kıyafetler dikkat çekici bir şekilde sergilenmektedir. Gerçekçi mankenlerle bir sunum ile tarih sergilenmektedir[177].

---

[174] http://www.abegg-stiftung.ch/e/museum (erişim tarihi: 21.07.2017)

[175] http://livrustkammaren.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

[176] https://www.nordiskamuseet.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

[177] http://www.armemuseum.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

Boras Tekstil Müzesi 1972'den bu yana 19. yüzyıldan ortalarından günümüze kadar harika bir tekstil koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır (Lev.50). Müzenin bulunduğu Boras, İsveç'in bir zamanlar tekstil başkentiydi. Müze eski bir tekstil fabrikasında kurulmuştur. Müze'de hem tekstil hem moda eserleri bulunmaktadır. 1870 - 1920 yılları kostümler, İsveç Halk kostümleriyle birlikte temsil edilmektedir. Tekstil koleksiyonu erken koptik ve dini eserleri, daha modern kopyalar, parçalı örtüler, yorganlar ve kilim örneklerini içerir. Tekstil baskı teknolojisinin gelişmelerini, tekstil üretim hatlarını ve kumaş kartelalarını içeren koleksiyonda Doğu İsveç örneklerine ağırlık verilmiştir. Koleksiyonun benzersiz bileşenlerinden biri olan kısıtlama olmaksızın kullanılabilen ve örneklerin serbestçe ele alınabilmesini sağlayan uygulamayla ziyaretçilerin tekstilleri hissetmeleri sağlanmaktadır[178].

Gothenburg'da bulunan ***Rohsska Müzesi*** tasarım müzesi olarak da adlandırılır ve müze tasarım, moda ve uygulama sanatlara odaklanmıştır.1904 yılında açılan müze koleksiyonu 50.000 nesne içerir. Müzede moda koleksiyonunda, 1800'lü yıllardan günümüze kadar olan giysiler yer almaktadır ve 20. yüzyılın en büyük moda tasarımcılarının çoğu temsil edilmektedir. Koleksiyon aynı zamanda ayakkabı, çanta ve mücevher gibi çok sayıda aksesuarda içerir. Her yıl müze, sanata ve tarihi perspektiften modaya olan ilgiyi arttırmak için modanın yeni bağlamda sunulduğu geçici sergilerle çalışır[179].

İsveç'in küçük kasabası Mora'daki ***Zorn Koleksiyonları*** burada yaşamış ünlü İsveçli ressam Anders ve Emma Zorn'un katkılarıyla kurulmuştur. Müzenin tekstil odası 1993 yılında yerel tekstil ve halk elbisesini Zorn koleksiyonunda sergilemek üzere açılmıştır. Müze küçüktür ama hem kostüm hem de el sanatlarının ilginç bir seçkisini sergilemektedir ve yakın mesafeden görebileceğiniz çekmecelerde birçok giysi mevcuttur. Yerel ve çağdaş el sanatlarına ayrılmış küçük bir sergi alanı bulunmaktadır. Bu müzenin yanında Gammelgard (Eski Çiftlik), diye adlandırılan Zorn tarafından taşınmış eski İsveç binalarını (bazıları 13. yüzyıldan kalma) içeren bir bölge bulunmaktadır burada İplik ve kumaş üretiminden kullanılan tarak iğ mekanizmaları sergilenmektedir[180].

1962 yılında açılan Falun kentindeki ***Dalarnas Müzesi*** ülkedeki en çok ziyaret edilen üç il müzesinden biridir (Lev.51). Müze, İsveç halk sanatı, müzik ve kostümlere odaklıdır.

[178] http://textilmuseet.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

[179] http://www.rohsska.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

[180] http://zorn.se/en/besok-oss/zorns-gammelgard-texile-room (erişim tarihi: 21.07.2017)

Müze, harika bir bölgesel tekstil koleksiyonu ile halkın resmini çizer ve tabii ki Dalarnas Atının tarihi de dâhil olmak üzere değişen sanat ve zanaat sergilerine sahiptir[181].

2.3.11. Danimarka'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Kopenhag'taki 1819'da açılan ***Danimarka Ulusal Müzesi***, Danimarka'nın en büyük müzesidir. Bronz Çağı'ndan Egtved Kızı Elbisesi'nden çağdaş tekstil eserlerine kadar geniş tarihsel görüntülerle moda ve tekstil koleksiyonu mükemmel bir performans gösterir. Hem erkek hem kadın kıyafetleri, değişik zaman aralıkları ve sosyal görüntülerle ülkenin ekonomik ve kültürel kimliğini yansıtmaktadır. Elbise tarihinin, moda ve tekstil koleksiyonlarının başarılı sunumları diğer tarih müzeleri için de model olarak kullanılabilir. Grönland'dan Güney Amerika'ya kadar Dünya'nın dört bir yanından gelen sergiler içerir. Ayrıca müzenin sponsoru Grönland Araştırma Merkezi (SILA)[182], arkeolojik ve antropolojik araştırmalarda destek olmaktadır.

Danimarka Ulusal Müzesine bağlı 2009'da yeni kurulan bir müze olan ***Brede Works Müzesi***, Kopenhag'ın hemen kuzeyinde bulunan eski bir tekstil fabrikasında bulunmaktadır. Önemli bir elbise koleksiyonuna sahiptir. Sergiler sanayi devrimi ve sonrasında Danimarkalıların gündelik hayatını yansıtır.

Kopenhag'daki ***Danimarka Kraliyet Müzesi****'nin* geçmişi 1928'e dayanır. Müze askeri kıyafetlerden oluşan geniş bir koleksiyona ve sergileme alanına sahiptir. Koleksiyonda 100.000'den fazla nesne bulunmaktadır. Müzenin büyük galerisinde 8.000'den fazla kılıç, tabanca, zırh, makineli tüfek ve diğer silahlar ile askeri nitelikte giysiler de sergilenmektedir. Müze çağdaş toplumda savaşın yerini sorgularken, askeri tarihle de gurur duymanın arasında bir denge kurar[183].

2.3.12. Norveç'teki Tekstil ve Moda Müzeleri

Oslo Dekoratif Sanatlar ve Tasarım Müzesi, Lorentz Dietrichson ve Nicolay Nicolaysen'in girişimi üzerine 1876 yılında Avrupa'da türünün ilk örneği olarak kurulmuştur. Koleksiyonunda giyim, tekstil, mobilya, gümüş, cam, seramik ve el sanatları yer

---

[181] http://www.dalarnasmuseum.se (erişim tarihi: 21.07.2017)

[182] SILA, 1999'da Danimarka Ulusal Müzesi'nde kurulmuştur. Amacı kültürel ve tarih araştırmalarını uluslararası kalitede gerçekleşmesini ve tanıtılmasını sağlamaktadır. Merkezin araştırma programları disiplinlerarsı işbirliği ile koordinedir. Sloganı etnografik koleksiyonlarda artik araştırmalar olan merkez, arkeolojik çalışmalar, etnografya, etno-tarih, tarih ve doğa billimleri gibi disiplinlerden araştırmacılarla koordine işbirliği yapmaktadır. SILA'nın düzenlediği araştırmaları çalıştaylar, seminerler, uluslararası üniversitelerle işbirliğiyle eğitim faalyetleri şeklinde sürdürmektedir. https://natmus.dk/ (erişim tarihi: 22.07.2017)

[183] http://en.natmus.dk (erişim tarihi: 22.07.2017)

almaktadır. 2003 yılından bu yana, müze idari olarak Ulusal Sanat, Mimarlık ve Tasarım Müzesi'nin bir parçası olmuştur. Oslo'daki yeni Ulusal Müze'ye taşınması nedeniyle, 16 Ekim 2016'da Dekoratif Sanatlar ve Tasarım Müzesi kapatılmıştır. Koleksiyon, 2020'de açıldığında yeni müzenin bir parçası olacak. Müze üç sergi alanında hizmet vermektedir. Sergi alanının biri Kraliçe Maud, Kraliçe Sonay ve Prenses Astrdi tarafından giyilen elbiselerden oluşan bir Kraliyet Elbise Koleksiyonunu sergilemektedir. Diğer sergi alanlarından biri M.Ö. 2.600'lerden M.S. 2.000'e kadar moda ve diğer sergi alanı da Per Spook gibi şimdiki zaman Norveç moda tasarımcılarının eserlerini sergilemektedir. Müzede dikkat elbiselere odaklanmıştır, mankenlerin başları yoktur, şapka ve saç gibi detaylar uzaklaştırılmıştır ve erkek giyim azdır[184].

Norveç Kültürel Tarih Müzesi, 1894 yılında kütüphaneci ve tarihçi Hans Aall tarafından kurulmuştur. Geleneksel Norveç kültürüne odaklanan müze, halk kıyafetleri ile Norveç ve Sami elbiselerinin yanı sıra dokuma ve örme konusunda Norveç kültürünün önemi üzerine farklı bir sunum çıkarmıştır. Tezgâhlara sahip küçük bir el dokuma müzesi, sanatçıların seramik ve mücevher stüdyoları da yarı açık hava müzesi şeklindeki müzeyi tamamlamaktadır[185].

2.3.13. Çek Cumhuriyeti'ndeki Tekstil ve Moda Müzeleri

Ceska Skalice Tekstil Müzesi, tekstil üretimi tarihinden uzmanlaşmış tek Çek müzesidir (Lev.52). Sergiler ve koleksiyonlar, Çek Cumhuriyeti ve yurt dışında tekstil endüstrisinin, özellikle de bez baskının gelişimini yansıtan eşsiz bir çalışma grubunu temsil eder. Prag'taki *Dekoratif Sanatlar Müzesi*'nin bir kolu olan müzede düzenli sergiler vardır. Müzedeki Tekstil Sergilerinden bazıları Doğu Bohemya'da Pamuk Üretimi, Tekstil Baskı ile Tekstil Baskı Sanatçıları Sergisi, Çek topraklarında tekstil üretiminin 18. yüzyıl sonuna kadar olan Tarihi Sergisi, Tekstil Baskı Tarihçesi ve Fabrikalardaki Yardımcı Teknolojiler'dir.

1885'de kurulan ***Prag Dekoratif Sanatlar Müzesi***, mimar Josef Schulz'un tasarımlarından sonra 1897'den 1899'a kadar inşa edilmiş bir Neo-Rönesans binasında (Lev.53) yer alır. 1900 yılında birinci kattaki sergiler açılmıştır. Müze'nin koleksiyonları, Geç Antik Çağ'dan günümüze kadar Avrupa nesnelerine, özellikle sanat ve el sanatlarına odaklanan dekoratif ve uygulamalı sanatlar ile tasarım çalışmaları içerir. Sürekli sergiler

[184] http://www.nasjonalmuseet.no (erişim tarihi: 22.07.2017)

[185] http://www.norskfolkemuseum.no (erişim tarihi: 22.07.2017)

etkileyici iç mekânlarda dekoratif sanatların tarihine ve geliştirilmesine cam seramik, metal, ahşap nesnelerle birlikte mücevherler, saatler, tekstil, moda, oyuncak ve mobilya koleksiyonlarıyla hizmet eder. Prag'daki müze, gelecek nesiller için hem ulusal hem de uluslararası bağlamlarda tarihsel ve çağdaş el sanatları örneklerinin yanı sıra uygulan sanat ve tasarımları toplamakta ve korumaktadır. Müzenin devamlı sergileri; Kurucular Salonunda, müzenin geçmişi, kurucuları, patronları ve hediyeleri, Lif Öyküsü: Tekstil ve Moda Salonunda, kilise kıyafetleri, halılar, nakışlar, moda aksesuarları ve oyuncakların geçmişi, Ateş Sanatları; Cam ve Seramik Salonunda, Cam seramik, sofra takımları, aynalar ve iç aksesuarları üslup ve teknik gelişimi, Baskı ve Resim Salonunda, Grafik, Tasarım ve Fotoğraf, Baskı ve imge yoluyla bilgi, ciltcilik ve illustrasyonlar, senaryo, poster, fotoğraf ve küçük ticari sanat eserlerinin baskısı, Hazine, Metaller ve Diğer Materyaller Salonunda, dökme demir, pirinç, kalay, yarı kıymetli taşlar, fildişi ve diğer malzemelerden dâhil olmak üzere atın ve gümüş takılar bulunmaktadır[186].

2.3.14. Romanya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

1906'da Alexandru Tzigar-Samurcaş tarafından Bükreş'te açılan ***Romanya Ulusal Köylü Müzesi***, tekstil koleksiyonu (özellikle kostümler), simgeler, seramik ve Rumen köylü yaşamının diğer eserlerini barındıran bir müzedir. Avrupa'nın önde gelen popüler sanat ve gelenek müzelerinden biri olarak 1996'da "Avrupa Yılın Müzesi" seçilmiştir. Koleksiyonunda 100.000'den fazla nesne bulunmaktadır. Geleneksel Romen mimari özellikleri kullanılmış olan bina, Devlet Darphanesi'nin (Monetăria Statului) eski sitesinde inşa edilmiştir. Başlangıçta Romalı sanat müzesi olarak yapılması düşünülen bina, Nicolae Ghica-Budeşti tarafından tasarlanmış ve 1912 - 1941 yılları arasında yapılmış. Bina, Romanya Kültür ve Din İşleri Bakanlığı tarafından tarihi bir anıt olarak listelenmiştir. Müzenin en ünlü sergilerinden biri, Tzigara-Samurcaş'ın eseri olan "*ev içerisinde ev*" dir. Ev, aslında Gorj ilçesindeki Ceauru köyünden Antonie Mogos'a aittir[187].

2.4. Orta Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.4.1. Meksika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Mexico City'deki ***Franz Mayer Müzesi*** 1986'da açılmıştır ve Latin Amerika'nın en büyük dekoratif sanatlar koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Borsacı ve finans

[186] http://upm.cz (erişim tarihi: 28.07.2017)

[187] http://www.muzeultaranuluiroman.ro (erişim tarihi: 28.07.2017)

uzmanı Franz Mayer hayatının elli yılı aşan büyük bir bölümünde güzel sanat eserleri, kitaplar, kumaşlar, mobilyalar, seramikler ve daha birçok farklı türde dekoratif objeyi toplayarak bugünkü koleksiyonu bir araya getirilmiştir. Koleksiyonun en büyük bölümünü Meksika'nın kültürüne dair 15. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar tarihlenen parçalar oluşturur. Ayrıca Asya ve Avrupa'dan çok sayıda eserde bulunmaktadır. Koleksiyonda Talavera çömlekleri ve tekstil ürünleri gibi birçok dikkat çekici el sanatları öğesi bulunmaktadır. Bu tür eserler birçokları tarafından korunmaya değer görülmediğinden kaybolduğu için, koleksiyondaki parçalar önem kazanmaktadır. Müze koleksiyonu, 9.500 parça sanat eseri, 1.400 seramik parça ve yaklaşık 10.000 kitaba sahiptir; müze yerleşkesi, bu eserlerin ancak %28'ini aynı anda sergilemeye imkân vermektedir. 15. ve 20. yüzyıllar arasından 260 parçadan oluşan tekstil ürünleri koleksiyonu da, ülkenin çeşitlilik açısından en önemli derlemelerinden biridir. Mevcut koleksiyonun çok önemli bir kısmı son dönemde yeni edinilen eserlerden oluşmaktadır ancak yine de koleksiyonun başlangıcını Mayer'in topladığı rebozolar[188], Saltillo'dan yorganlar, Flaman duvar kilimleri, Manila'dan şallar, elbiseler ve ayin giysileri yapmıştır. Meksika tekstilleri koloni dönemine ait hem basit dokuma tezgâhı, hem de Avrupai pedallı tezgâh çeşitlerini barındırır. Ayrıca altın ve gümüş gibi iplikler kullanılarak yapılmış işlemeler de mevcuttur. Koleksiyondaki kilimlerin birçoğu İspanya'dan ve Avrupa'nın diğer kesimlerinden gelse de oryantalist motifli ürünlerdir[189].

Oaxaca Tekstil Müzesi, 2008'de açılmış yeni bir müzedir. Bu tekstil müzesi, Oaxaca'nın geleneksel tekstil el sanatlarını sergiler, atölyeler, filmler, sunumlar ve kütüphanesi aracılığıyla tanıtır. Birçoğu yüzyılı aşkın bir süredir biriktirilen 5.000 parçadan oluşan Oaxacan ve uluslararası tekstilleri her zaman görülmeye değerdir. Ayrıca el sanatları içeren bir satış mağazası da içermektedir[190].

2.4.2. Guatemala'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

1993'de açılan Guatemala'daki ***Ixchel Yerli Giysileri ve Tekstil Müzesi***'de Orta Amerika'daki özel koleksiyonlardan bir tanesidir. Müze, Francisco Marroquin Üniversitesinin kampüsünde yer almaktadır (Lev.54). Şehrin en iyi müzesidir. Müze koleksiyonu 19. yüzyıldan kalma 120 dağ köyünden elle dokunmuş kumaşlardan oluşan etkileyici yerli

[188] Rebozolar, Meksikalı kadınların omuzlarına veya başlarına attıkları şal şeklindeki yerel giysidir. Genellikle uzun, renkli çizgili dokumadan yapılır, ikat tekniği kullanılır. Meksika'daki giyim kültürünün en önemli öğesidir ve sembolik anlamlar da içerir. Thomson ve Gale 1. Cilt, 2005: 39-40

[189] http://ingles.franzmayer.org.mx (erişim tarihi: 24.07.2017)

[190] http://www.museotextildeoaxaca.org.mx (erişim tarihi: 24.07.2017)

topluluklarının tekstillerini konu almaktadır. Etkili bir Guatemala halk ressamı olan Andres Curruchich'in eserleri de dâhil olmak üzere heykeller, fotoğraflar ve tablolar içerir[191].

Guatemala'nın yeni açılan müzelerinden bir başkası da 1998 yılında açılan ***Antigua Eski Tekstiller Müzesi***'dir. Müzede Guatemala'nın değişik bölgelerindeki Maya dokumalarından örnekler sergilenmektedir (Lev.55). Müzenin kurucusu Alicia Perez, yerli bir Kaqchiquel kadınıdır ve burada sergilenen tokoyalar[192], tzutesler[193] ve huipiller[194] üzerinde görünen tasarımlar konusunda bir uzmandır. Müze aynı zamanda bir atölye gibidir ve dokuma tekniklerini günlük çalışmalarla gösterime sunmaktadır ve dokuma dersleri verilmektedir[195].

2.5. Güney Amerika'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.5.1. Arjantin'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Buenos Aires Ulusal Kostüm Tarihi ve Müzesi, 1972'de kurulmuştur (Lev.56). Bu küçük giyim müzesi gardırobunu sürekli değiştirir. 1800'lü yıllarını sonlarından düğün kıyafetleri, 1900'lerin başlarındaki popüler modalar hatta ipek yolu üzerindeki yolcuların giydikleri kıyafetler müzenin başlıca odak noktasıdır. Ayrıca tarak, şapka, antika gözlükler ve bastonlar gibi aksesuarlar da sergilenir[196].

2.5.2. Bolivya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Sucre Folklor ve Kostüm Müzesi, Sucre'nin sömürge günlerinden gelen kostümleri sergilemektedir. 1979'da açılan müzenin içeriği aslında gelenek ve yaşam biçimine özgü kıyafetlerdir. 19. yüzyıl sonlarından 20. yüzyıl başlangıcına kadar süreç hayatı tasvir eder. 10 oda üzerinde sergi alanına sahip olan müze, farklı sosyal grupların kamusal ve özel yaşam sahnelerini yeniden oluşturmak için fotoğraf, kostüm, dönem mobilyaları ve kişisel nesneleri kullanmaktadır. Bir eczane, şapel ve demirci gibi dönemin çeşitli kurumları da tasvir edilmektedir. Müze, Maria Luisa Zelada de Gantier isimli koleksiyoncuya ait 1000'den fazla

[191]https://museoixchel.org (erişim tarihi: 24.07.2017)

[192]Tokoyalar, Orta Amerika'da kafaya sarılarak kullanılan kumaşlardır. Thomson ve Gale 1. Cilt, 2005: 39-40

[193]Tzutes, Orta Amerika'da kadınların bebeklerini taşımak, yiyecek sepetlerini kaplamak veya şal olarak kullandığı genellikle kol üzerinde taşınan bir kumaştır. Erkeklerde resmi ve dini törenlerde kullanırlar. Thomson ve Gale 1. Cilt, 2005: 39-40

[194]Huipil, Orta Amerika'da yerli kadınlar tarafından giyilen geleneksel bir giysidir. Genellikle iki veya üç dikdörtgen parçadan yapılır ve daha sonra kumaş şeritlerle ve dikişle birleştirilir. Başın ve kolların geçirilmesi için açıklıklar içerir. Geleneksel olarak el tezgâhlarında dokunur ve törensel olarak kullanılır. Thomson ve Gale 1. Cilt, 2005: 39-40

[195]https://www.casadeltejido.org (erişim tarihi: 24.07.2017)

[196] https://museodeltraje.cultura.gob.ar (erişim tarihi: 24.07.2017)

nesnenin koleksiyonuna dayanılarak kurulmuştur. Müze binası "Casa Deheza", 18. yüzyıl barok mimarisidir[197].

Bolivya And Bölgesi Tekstil Müzesi, La Paz Miraflores semtinde And topluluklarının dokuma, tekstil ve giyim alanlarındaki en eksiksiz koleksiyonunu sergileyen özel bir müzedir. Bolivya'nın geleneksel dokumacılığıyla ilgili anlam ve iletişim unsurları ve etnik teknolojileri korumak için tutkulu bir araştırmacı ve koleksiyoncu olan Waldo Jordan, 1999 yılında müzeyi kurmuştur. Küçük sekiz odalı müze, ziyaretçilerin Bolivya'daki farklı kültür ve bölgelerdeki dokuma süreçlerini, tekstillerini, stillerini ve 3.000 yıllık geçmişe dayanan antik And kumaşlarının tarihi önemini öğrenmelerini sağlamaktadır. Müzenin girişindeki törensel uygulamaları vurgulayan bir giriş odası ve ardından dokuma işleminin açıklanması, kullanılan malzemeler ve farklı dokumaların yapıldığı yerleri gösteren bir harita bulunmaktadır. Müzenin geri kalan bölümünde sergilenen ürünler arasında, eğirme mekanizmaları, karmaşık dokuma tezgâhları, pre–Inka döneminden günümüze kadın, erkek giysileri, el sanatları ve ev tekstili örnekleri bulunmaktadır. Bütün bu eserleri Tata Inti (Güneş Baba), Pachamama (Dünya Ana) ve Bolivya And toplulukları hakkında hikâyeler anlatıyor ve bunları gerçekleştiren insanların dünya görüşlerini ortam ve ritüelleriyle dile getirmektedir. Müzenin tekstil sergilerinin her biri bölgeye göre düzenlenmiş ve İspanyolca olarak açıklamalıdır. Müzede huzurlu bahçeler, resepsiyon alanı, mağaza dâhil olmak üzere ziyaretçilerin keyif çıkarabileceği birkaç kamusal alan da bulunmaktadır. Müze mağazası hediyelik eşya ve Bolivya'daki topluluklarını dokumacılığını desteklemek için hizmet vermektedir. Müze Bolivya'nın güzel sanatının büyüsünü ve bolluğunu yaşatmanın yanı sıra ülkenin Pazar tezgâhlarının çoğunda görülen zanaat ürünlerinin tarihi ve kültürünü de sunmaktadır[198].

2.5.3. Brezilya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Canela Moda Müzesi *(Museu de Moda)*, 3.500 metrekarelik alanında, 4.000 yıllık kadın giyim tarihine zaman içinde bir gezi imkânı sağlamaktadır (Lev.57). Koleksiyon parçaları, iş kadını ve stilist Milka Wolff'un yaptığı araştırmayla müze küratörü Debora Elman tarafından hazırlanmıştır. Sergi parçaları dokuma, boyama, dikim tasvirlerini yaşandığı dönemlerle birlikte ayrıntılarla tasvir etmektedir. Müzede orijinal parçaların yanında zengin bir antika koleksiyonu da vardır[199].

---

[197] http://www.sucrelife.com/places/museo-costumbrista-folkloric-museum (erişim tarihi: 24.07.2017)

[198] http://museodetextiles.org (erişim tarihi: 24.07.2017)

[199] http://www.museudamodadecanela.com.br (erişim tarihi: 24.07.2017)

2.5.4. Şili'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Yeni dönem moda müzelerinin en ilgi çekenlerinden biri olan ***Santiago Moda Müzesi*** *(Museo de la Moda),* Filistinli tekstil tüccarı bir aileden gelen Jorge Yarur Bascuñan tarafından 2007'de açılmıştır (Lev.58a-b). Bascuñan, ailesine ait cam evi bir moda müzesine dönüştürmüştür. 2007'de açılan müze genç yaşına rağmen yaklaşık 10.000 parçalık bir koleksiyona sahiptir. Koleksiyon özellikle 1980'lere ait "Hanedan" dizisi kostümleri ile dikkat çekmektedir. Kurucusu şu sıralar ikinci bir müze yaratmak için çalışmaktadır. İkinci müze, geçmişten bugüne spor tarihini moda aracılığıyla tekrar yaratmayı amaçlayan bir spor modası müzesi olacaktır[200].

2.5.5. Kolombiya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

1972'de kurulan ***Bogot Kostüm Müzesi***, Kolombiya'nın farklı bölgelerinin etnik gruplarının yerli dokumalarının korunması ve yaygınlaştırılması için çalışmaktadır. Müzede Kolombiya'nın kumaşlarının kökeni, Kolomb öncesi kültürlerden günümüze kadar eksiksiz bir koleksiyonla sunulmaktadır. Koleksiyon, baskılar, tezgâhlar, el yapımı kumaşlar, dantelleri şapkalar ve aksesuarlardan oluşmaktadır. Kolomb öncesi kültürler ve mevcut yerli topluluklar tarafından yapılan kumaşlar müzenin özel ilgi konusunu oluşturmaktadır. Müze ayrıca örgü, seramik, sepet imalatı gibi el sanatları içeren atölye programları da sunmaktadır[201].

2.5.6. Ekvator'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Etnik Tarih ve El Sanatları Müzesi olarak da bilinen Quito'daki ***Mindalae Müzesi,*** (Lev.59) adını Latin kökenli İşadamı Mindala Tianguez'den almaktadır. Müze Sinchi Sacha Vakfı tarafından kurulmuştur ve yönetilmektedir. Müze girişinde Pichincha yanardağından bir kaya parçası bulunmaktadır. Birinci katta bir güneş takvimi ile sizi karşılar, bir sonraki katta geçici bir sergi, üçüncü katta ağaç bitkilerinin bölümü ve orman ekosistemleri, dördüncü katta tekstil ve seramik sergileri son katta ise dünya görüşü ile alakalı bir sergi alanı bulunmaktadır. Müzede Afro-Ekvatorlu ve Montubiyolar olmak üzere çeşitli yerli grupların geleneksel el sanatlarının büyük bir koleksiyonu sergilenmektedir[202].

---

[200] http://www.museodelamoda.cl (erişim tarihi: 24.07.2017)

[201] http://museodetrajesregionales.com (erişim tarihi: 24.07.2017)

[202] http://www.mindalae.com./index.php/el-museo/ceramica-textiles-y-vestimenta (erişim tarihi: 24.07.2017)

2.6. Doğu Asya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.6.1. Japonya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Uzay gemisi görünümlü alışılmadık binası ile Japonya'nın ilk moda müzesi olan ***Kobe Moda Müzesi***, Kobe'nin Rokko Adasında yer almaktadır (Lev.60). Müzenin kalıcı koleksiyonu haricinde çeşitli renkler, kumaşlar, yapılar ve farklı tasarımcıların eserleri de geçici periyodik sergilerde sergilenmektedir. Kimono tasarımından, çocuk giyimine kadar uzan geniş bir yelpazede yılda birkaç kez özel sergilere ev sahipliği yapmaktadır. Müze çoğunlukla batı tarzı sanatlara yer vermektedir. Müzede birçok dilde moda kitabı dergilerden oluşan geniş bir kütüphane bulunmaktadır. Müze 1996'da işadamı Keitaro Takada 'nın adımlarıyla açılmıştır[203].

Japonya'nın güzel ve zarif şehri Kyoto'da yer alan ***Kyoto Kostüm Enstitüsü*** **(**KCI), çağdaş batı modasını geçmişi ve bugünü yorumlamak amacıyla kullanan, modayı sosyal, ekonomik ve toplumsal bir olgu olarak kabul eden ve onu araştırma konusu yapan bir başka değerli müzedir (Lev.61). 17. yüzyıldan başlayan, yaklaşık 12.000 parçadan oluşan koleksiyonun ilgi çekici kısmı 1.000 parçadan oluşan Comme Des Garçons bağışıdır. Tabii ki Japonya'da yer alan bir müzenin Rei Kawakubo'ya saygı duruşunda bulunmaması beklenemezdi. Aynı zamanda müze moda severlere birçok değerli kitap kazandırmıştır, bunlardan biri Taschen'in ünlü iki ciltlik moda ansiklopedisidir[204].

Yokahama İpek Müzesi, 1959 yılında Yokohama Limanının açılmasının yüzüncü yıldönümünü anmak için bir İngiliz Ticaret Firmasının (Jardine Matheso & Co.) yerinde açılmıştır (Lev.62). Müze, ipeğin ihtişamını anlatmak için ipek giysiler, ipek el sanatları, restore edilmiş dönemsel kıyafetler ve kimonolar içeren koleksiyonu ile ipek üretiminin tarihini anlatarak, Ningen Kokuho (Yaşayan Ulusal Hazineler) dokuma eserlerini ve dokunmuş boyalı ipek eserleri sergilemektedir[205].

2.6.2. Güney Kore'deki Tekstil ve Moda Müzeleri

Dünya Mücevher Müzesi, 2004 yılında Seoul'de 40 Yıl dünyayı gezmiş bir diplomat ve eşi tarafından kurulmuştur. Tamamen mücevherata ayrılan alanındaki dünyanın ilk müzelerinden biridir. Müze uluslararası konseptte tarihi ve etnik açıdan farklı parçaları barındırdığı için ön plana çıkmaktadır. Seoul'in Kuzey köyünde tarihin ve kültürün günlük

[203] http://www.fashionmuseum.or.jp (erişim tarihi: 25.07.2017)

[204] http://www.kci.or.jp (erişim tarihi: 25.07.2017)

[205] http://www.yokohamajapan.com (erişim tarihi: 25.07.2017)

ritimlerini yaşama taşımaktadır. Ziyaretçiler Afrika, Asya, Avrupa, Pasifik, Amerika ve Pre-Kolomb dönemi altın eserlerini "Art Deco'nun Ormanı", "Mücevherlerin Bahçesi", "El Dorado" gibi dokuz sergi galerisinde 5.000 adet geleneksel mücevheri keşfedebilir. Müzenin 5.000 nesnesi, Yönetici Lee Kang-Won'un hayat felsefesinin bir uygulamasıdır. Koleksiyon içeriğinde altın takılar, kehribar mücevheratlar, gümüş Etiyopya haçları, Avrupa dekoratif mücevherleri, Afrika ve Asya'dan geleneksel maskeler, Afrika, Asya ve Orta-Doğu'dan düğün takıları, 18. ve 19. yüzyıl Avrupa kostümleri, 20. yüzyıl mobilyaları bulunmaktadır. Müzenin temel misyonu, dünyadaki çeşitli kültürel hareketleri derinleştirmek için geleneksel ve çağdaş mücevherleri korumak, toplamak ve sergilemektir. Müzenin koleksiyonu, mevcut sanat ve tasarım hareketini hesaba katarak geniş bir bağlamda geleneksel ve çağdaş mücevherlerden yararlanmaya ve antik süslenmelerden çağdaş takılara kadar değişen temalarla geçici sergilerle gözlerin açıldığı keşiflerin yapıldığı bir müze yaratmaktır. Müzede uluslararası kuyumculuk sergileri, Kore halkı, sanatçılar ve uzmanlar için yıl boyunca organize edilmektedir[206].

Simone El Çantası Müzesi, 1550'den günümüze kadar 300 tarihi çantayı sergilemektedir. Seoul'deki müze iki bölümden oluşmaktadır (Lev.63a-b). 19 Temmuz 2012'de Seoul'un Gangnam Bölgesinde çantaya benzer bir binada açılmıştır. Müze, Simone Handbags'ın Ceo'su Kenny Park tarafından kurulmuş ve Londra Moda Kolejinde Müzecilik Profesörü Judith Clark tarafından da küratörlüğü yapılmıştır. Çantaların çoğu ABD kökenli çağdaş çantalar ve Avrupa kökenli çantalardır. Müze binası 10 katlıdır ve "Bagstage" (çanta sahnesi) olarak adlandırılır. Binada çanta malzemeleri, çanta satıcıları, yeni Koreli tasarımcıların kiralayabileceği atölyeler bulunmaktadır[207].

Chojun Tekstil ve Yorgan Sanatı Müzesi, 1998 yılında kurulmuş olup tekstil ve yorgan imalatında uzmanlaşmıştır (Lev.64). Tekstil sektörüne ayrılmış olan Kore'deki tek müzedir. Seoul'deki müzede geleneksel Kore nakış örnekleri, Joseon Hanedanı'ndan kraliyet kıyafetleri ayrıca Doğu ve Batı tekstil tarihçesi hakkında örnekler sergilenmektedir[208].

Han Sang Soo Nakış Müzesi, bir nakış sanatçısı olan Hang Sang Soo tarafından 2006'da kurulmuştur. Müzede geleneksel Kore nakışları ve teknikleri ve aletler sergilenmektedir[209].

---

[206] http://www.wjmuseum.com/collection (erişim tarihi: 25.07.2017)

[207] http://simonehandbagmuseum.co.kr (erişim tarihi: 25.07.2017)

[208] http://www.jculture.co.kr/museum (erişim tarihi: 25.07.2017)

[209] http://english.visitkorea.or.kr/enu (erişim tarihi: 25.07.2017)

2.6.3. Malezya'daki Tekstil Müzeleri

2000 yılında açılan ***Sarawak Tekstil Müzesi***, 1909 yılında Barok tarzda yapılmış eskiden bir tıp merkezi olan tarihi bir binada hizmete başlamıştır. Müze içeriği geleneksel Saravak tekstilleri, Malay Songket (Altın bordürlü kumaşlar), Iban, Bidayuh, Penan ve diğer Dayak grupları tarafından üretilmiş şapkalar, kemerler, sepetler, boncuk işlemeleri, paspaslar gümüş işlemeleri, tören başlıkları, kabuk işçilikleri, bilezikler gibi nesneler bulunmaktadır[210].

1905 yapımı tarihi bir indo-seracenic yapıda 2010'da açılan ***Kuala Lumpur Ulusal Tekstil Müzesi***, (Lev.65) 4 galeriden oluşmaktadır: Pohon Budi galerisi, Pelangi Galerisi, Teluk Berantiai Galerisi, Ratna Sari Galerisi. Galeriler tekstillerin teknolojileri, tekstil koleksiyonları, aksesuarları ve Malezya Kostümlerini sergilemektedir. Müzenin koleksiyonu tekstiller, aksesuarlar ve dokuma aletleri içeren 486 nesneden oluşur[211].

2.6.4. Endonezya Tekstil Müzeleri

1972'de Java'da kurulan aynı zamanda kültür merkezi olan ***Pekalongan Batik Müzesi***, Pekalongan ve çevresi hakkında geniş bir Batik motif ve tasarım yelpazesine sahiptir. Bunun yanı sıra Hollanda Çağından başlayarak 2. Dünya Savaşı döneminde Japonya'nın Hokakai Java motivlerinin etkisine kadar batik gelişimini sergilemektedir. Müze koleksiyonunda 100 yıldan daha eskiye dayanan batikler bulunmaktadır. Müze de ayrıca bir batik atölyesi bulunmaktadır[212].

2.7. Asya'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

2.7.1. Çin'deki Tekstil Müzeleri

Hangzhou'daki ***Çin Ulusal İpek Müzesi***, Unesco Dünya mirası listesindedir ve Çin'deki devlet düzeyindeki ilk müzelerinden biridir. Aynı zamanda dünyanın en büyük tekstil ve kostüm müzelerinden biridir. Müze 1992 yılında 50.000 metrekarelik bir alanı kaplayarak açılmış ve Eylül 2016'da 23.000 metrekarelik bir alana sahip İpek Yolu Galerisi, Somut olmayan Kültür Galerisi, Çin Moda Galerisi, Batı Moda Galerisi ve Xinyou Arşiv Galerisi eklenmiştir. Müze artık sadece eski Çin ipeklerinin değil, aynı zamanda diğer elyafları içeren tekstiller ve dünyanın dört bir yanından gelen kostümlerin koleksiyonlarına da sahiptir. Müzenin ana amacı, Çin tekstillerin, özellikle ipeklerin toplanması, araştırılması,

[210] http://www.museum.sarawak.gov.my (erişim tarihi: 29.07.2017)

[211] http://www.jmm.gov.my/en/museum/national-textiles-museum (erişim tarihi: 29.07.2017)

[212] http://museumbatikpekalongan.info (erişim tarihi: 29.07.2017)

korunması ve sergilenmesidir. Çin ipeklerinin çoğu İpek yolu üzerinden, Xinjang'daki Niya, Yingpan'da Turfan ve Gansu'daki Dunhuang gibi yerlerdeki kazılardan elde edildiğinden müze ipek ve tekstil ürünlerinin araştırılması ve korunması için büyük gayret sarf etmektedir. İpek Yolu'nun yanı sıra müze, arkeoloji alanı dâhil olmak üzere diğer kurumlarla yurtiçinde ve yurtdışında işbirliği yapmıştır. Çin Tekstil Kimliği ve Korunması Merkezi (CCTIC), 2000 yılında ipek müzesinde kurulmuştur ve bu alanda büyük miktarda araştırma ve koruma projeleri gerçekleştirmiştir. Daha sonra 2010'da Tekstil Koruma Temel Bilimsel Araştırma Alanı (TCB), (SACH) olmuştur. Aynı dönemde, Kay Bankası, Sincan, Tibet ve Gansu'da üç tekstil koruma istasyonu kurmuştur ve en önemli tekstil araştırma ve koruma merkezi haline gelmiştir. 2009'da Müzenin liderliğindeki "Çin'deki İpekçilik ve İpek İşçiliği" UNESCO tarafından hazırlanan "İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Temsilcisi Listesine" layık görülmüştür[213].

Nantong Müzesi,1905 yılında, ünlü bir eğitimci Zhang Jian tarafından kurulmuştur. Orta, Güney, Kuzey, Doğu ve batı olmak beş bölümden oluşmuştur. Çin'deki en eski müzelerden biridir. Müze koleksiyonu yaklaşık 50.000 nesnedir. Nesneler genellikle yerel kültürü temsil eder[214].

Suzhou İpek Müzesi, "Yeryüzü Cenneti" olarak da bilinen Suzhou Şehrinde bulunmaktadır. Jiangsu Eyaletindeki Suzhou, sadece ünlü bir kültür şehri değil anı zamanda Çin'in ipek başkentidir[215]. Tang ve Song hanedanlıkları zamanında, ipek üretim merkezi olan bölge Ming ve Qing Hanedanlıkları zamanında yüksek kalite ipek üretiminde tarihe isimlerini yazdırmıştır. Bütün müze tasarımı, eski uygarlık duygusunu modern stille birleştirir. Müze tanıtım salonu, antik sergi salonu, ipekböceği odası, ipek dokuma atölyesi, sebze bahçesi, merkez salon, neoterik sergi salonu ve modern salon olmak üzere sekiz kısma ayrılmıştır (Lev.66). Müze içinde 80 adet geleneksel ipek dokum atezgahı, çeşitli hanedanlara ait 320 ipek örneği ve 30 adet tarihiipek kumaş, 350 adet tarihi giysi, yelpaze ve modern ipek örnekleri sergilenmektedir. Ayrıca müzede ipek satılan mağazalar vardır. Müzede baskın renk beyazdır, ipeği ve saflığı temsil eder. Antik ipek galerisi Neolitik Çağ'ın geç döneminden Min ve Çing hanedanına kadar 7.000 yıllık Çin İpek geçmişini anlatır[216].

[213] http://en.chinasilkmuseum.com (erişim tarihi: 25.07.2017)

[214] http://www.chinaculture.org (erişim tarihi: 25.07.2017)

[215] http://www.szsilkmuseum.com (erişim tarihi: 25.07.2017)

[216] Aydın, 2014: 1-6

2.7.2. Hindistan'daki Tekstil ve Moda Müzeleri

Ahmedabad'daki ***Calico Tekstil Müzesi***, dünyanın en iyi antika ve modern Hint tekstil koleksiyonlarından birine sahiptir. Koleksiyonun hepsi el yapımıdır ve çoğu 500 yaşa kadar dayanır. Koleksiyonda yapımı 3 yılı bulan çift-ikat dokumadan önce boyanan 100.000 iplikli ipek şallar bulunur. Müze 1949 yılında Bayan Gira Sarabhai tarafından kurulmuştur. Ülkenin dört bir yanından toplanan muazzam bir kumaş koleksiyonuna sahiptir. Shahibugh Sarayı'nın yakınında yer alan müzede büyüleyici bir görünüm sunan yemyeşil bahçelere ve çeşmeler bulunur. Koleksiyonda dini kıyafetlerden, kraliyet mahkemelerinde giyilen kıyafetlere kadar geniş bir giysi çeşidi bulunur. Müzenin tekstil için iki ayrı bölümü vardır. Bir bölüm dini giysiler için diğer bölüm ise tarihi giysileri sergilemektedir[217].

1956'da kurulan ***Ulusal El Dokuma Tezgâhları ve El Sanatları Müzesi,*** Delhi'nin en büyük el sanatları müzelerinden biridir. Pragati Maidan'da bulunan bu müze, Hindistan Hükümeti Tekstil Bakanlığı tarafından işletilmektedir. Müze, boyama, heykel, nakış, tekstil tasarımı ve kil içeren zanaat gibi farklı türlerde Hint ustalarına ve yeteneklerine saygı ile 35.000'den fazla benzersiz parça barındırıyor. Müze kompleksinde ayrıca, Courtly Crafts Galerisi, Kabile ve Kırsal El Sanatları Galerisi gibi çeşitli galeriler bulunmaktadır. Müzenin en popüler koleksiyonlarından bazıları Karnataka'daki 25-300 yaş arası Bhoota koleksiyonu, broşür ve Baluchari sareesleri, Kutch'tan nakış ve kıymetli metallerdir. Müze özellikle büyük tekstil koleksiyonu ile ünlüdür. Müze, eserler dışında bir kütüphaneye, laboratuara ve araştırma ve dokümantasyon merkezine de ev sahipliği yapmaktadır[218].

Sanskriti Müzeleri, Yeni Delhi'ye 10 km mesafedeki Anandagram'daki bir sanat köyü kompleksi şeklindendir ve 3 müzeden oluşmaktadır. *Günlük Sanat Müzesi*, *Hint Terracotaları Müzesi* ve *Tekstil Müzesi*. Müze 2009 yılında açılmıştır. Tekstil müzesi Hint mirasının çeşitli bir vitrinini sunmaktadır[219].

2.7.3. Azerbaycan'daki Tekstil Müzesi

Azerbeycan Halı Müzesi, 1967 yılında halıcı ressam Letif Kerimov'un rehberliği ile kurulmuş ve onun anısına adını taşımaktadır. 6.000'in üstünde halı ile Dünya'nın ilk ve en büyük halı müzesidir (Lev.67). Müzede Ortaçağ'dan günümüze Azerbaycan'ın her yerinden bölgelerine özgü Azerbaycan halıları sergilenmektedir. Müze koleksiyonunda, 14.

[217] http://calicomuseum.org (erişim tarihi: 26.07.2017)

[218] http://nationalcraftsmuseum.nic.in (erişim tarihi: 26.07.2017)

[219] http://www.sanskritifoundation.org (erişim tarihi: 26.07.2017)

yüzyıldan 20. yüzyıla kadar Kasımuşağı halıları, Karabağ halıları gibi kendi yörelerine özgü desenleri içeren Azerbaycan'ın çeşitli dokuma merkezlerinde dokunmuş halılar yer almaktadır. Koleksiyonun en nadide eserlerinden seçilen halılar, bölgelerine göre ve kronolojik sırayla müzede sergilenmektedir. 1967 yılından beri Neftçiler Caddesinde bulunan halı müzesi, 2014 yılında Stalinist neoklasik tarzındaki eski müze binasından, Hüseynov Caddesinde inşaatı tamamlandıktan sonra katlanmış bir halı şeklinde tasarlanan yeni müze binasına taşınmıştır. Ayrıca müze'nin uzun resmi adı da kısaltılarak "Azerbaycan Halı Müzesi" olarak değiştirilmiştir[220].

2.7.4. Bhutan'daki Tekstil Müzesi

Thimpu'nun en iyi müzesi olan ***Bhutan Tekstil Müzesi***, Kraliyet Tekstil Akademisinin bir parçasıdır. Bhutan'ın yaşayan ulusal sanatı Thagzo (dokuma) hakkında her şeyi öğrenebileceğiniz yegâne yerdir. Müzede zemin kat kraliyet giysilerine ve dördüncü kralın dört eşinin düğünlerde giydiği düğün kıyafetlerine yer verir. Üst kat dokuma teknikleri üzerine odaklıdır. 2001'de açılan müze çözgü desen dokumaları, atkı desen dokumaları, din içindeki tekstilin rolü, tekstil sanatlarındaki başarılar, yerli elyaflardan tekstiller ve kraliyet koleksiyonu olmak üzere alt ana temanın etrafında toplanmıştır. Değişen sergilerde büyük dokuma teknikleri, yerel elbiselerin stilleri, kadınlar ve erkekler tarafından yapılan tekstil ürünleri tanıtılmaktadır[221].

2.7.5. Lübnan'daki Tekstil Müzesi

Bsous İpek Müzesi, Fayad Ailesine aittir. Müze 1901 ile 1954 yılları arasında ipek fabrikası olarak kullanılmıştır. 1990'da Suriye ordusu tarafından işgal edildikten sonra bina orijinal sahiplerine geri verilmiştir ve ipek yapımının 1500 yıllık tarihini vurgulamak için ipek müzesine dönüştürülmüştür. Müze 2000 yılında açılmıştır (Lev.68). Müzenin kalıcı koleksiyonunun bir kısmı canlı ipekböcekleridir. Sergiler ipekböceği "yumurtadan çıkarma" süreci ile başlar ipek ipliğinin üretimi ile devam eder ve çeşitli aşamalar ile dokumanın yapılışı ile son bulur. Müze düzenli olarak geçici sergilere ev sahipliği yapmaktadır[222].

---

[220] http://azcarpetmuseum.az/front/az (erişim tarihi: 26.07.2017)

[221] http://www.rtabhutan.org (erişim tarihi: 26.07.2017)

[222] http://thesilkmuseum.com (erişim tarihi: 26.07.2017)

2.7.6. İran'daki Tekstil Müzesi

1976'da Tahran'da kurulan ***İran Halı Müzesi***, 16. yüzyıldan günümüze kadar İran'ın her yerinden çeşitli halılar sergilemektedir (Lev.69). Müzenin sergi salonu 3.400 metrekaredir ve kütüphanesi 7.000 kitap içermektedir. Müzenin dış çevresindeki delikli yapı hem bir halı tezgâhına benzemektedir hem de dış duvarlara gölge vermek üzere tasarlanmıştır ve sıcak yaz güneşinin etkisini iç sıcaklığa olan etkisini azaltmaktadır[223].

2.7.7. Katar Tekstil Müzesi

2008'de ziyarete açılan ***İslami Sanatlar Müzesi***, Doha'nın simgelerindendir (Lev.70). Müze, Doha Körfezi'nin güney ucunda Doha Limanı kıyısından 60 metre açıkta kurulan yapay bir ada üzerindedir. Müze koleksiyonu, Katar kraliyet ailesinin 1980'lerden beri Mısır, İran, Irak, İspanya, Türkiye, Hindistan ve Orta Asya'dan topladığı 7. yüzyılla 19. yüzyıl arasındaki el yazmaları, dokumalar, cam, metal ve seramik objelerden oluşmaktadır. Louvre piramidinin mimarı 91 yaşındaki Pei, emekli olmasına rağmen ısrar üzerine müze binasını tasarlamayı kabul etmiş ve İslam mimarisini tanımak için altı ay İslam ülkelerini dolaştıktan sonra ilhamını Kahire'deki Tolunoğulları Camii avlusunda bulunan 13. yüzyıl yapısı sebilden almıştır. Bina bir Türk firması olan Baytur İnşaat tarafından 2006'da tamamlanmıştır. İslam sanatı uzmanlarından Tunuslu yazar Sabiha-al Khemir 2006 -2008 arasında müzenin kurucu müdürü olarak görev yapmıştır. Müze büyük ölçüde antik dönem İslam mimarisinden etkilenmekle birlikte kendine has bir tasarıma sahiptir. Toplam alanı 45 bin metrekaredir. İç ve dış cepheler tümüyle Fransa'dan çıkarılan kireç taşı ile monte edilmiştir. Mekanik bağlama elemanlarıyla beton bir zemin üzerine 60–75 mm kalınlığında kireç taşı panelleri monte edilmiştir[224].

2.7.8. Türkmenistan'daki Tekstil Müzeleri

Türkmenistan Halı Müzesi, 1994'de açılmıştır (Lev.71). Müze, Türkmen halılarının en büyük koleksiyonuna sahiptir. Ortaçağ'dan 20. yüzyıla 1000'den fazla halı da dâhil olmak üzere zengin bir Türkmen halı koleksiyonuna sahiptir. Antik halılardan oluşan kapsamlı koleksiyonun yanı sıra birçok halı eşya da bulunmaktadır. Türkmenistan'da 30 yaşından büyük halı ihracatı konusunda kısıtlama vardır ve halının tarihsel değeri olduğuna kanaat getirilirse ihracat için makbuz verilmez. Halı motiflerini bayrağında taşıyan ve her yıl halıcılık

[223] http://www.carpetmuseum.ir (erişim tarihi: 26.07.2017)

[224] http://www.mia.org.qa (erişim tarihi: 26.07.2017)

bayramı kutlayan dünyadaki tek ülke Türkmenistandır. Müzede 1.200 kilogramlık dev bir halı, Guinness rekorlar kitabına, Dünyanın en büyük Halısı olarak girmeye hak kazanmıştır. 301 metrekarelik (14x21,2 metre) halıda, Devlet Başkanı Türkmenbaşı'nın "Halıyı sevmek Oğuzhan'ı sevmektir", sözü işlenmiştir. Dev halının diğer nakış ve desenlerinde de, Türkmen tarihi, bağımsızlık, ruhname gibi konular işlenmiştir. Oğuzhan Halısı adı verilen bir başka halı ise halen Rusya'da St. Petersburg Müzesi'nde bulunan 2 bin 500 yıllık tarihi bir halının kopyasıdır. Bu halının üzerindeki desenler, nakışlar, motifler, yüzlerce yıl öncesindeki birçok uygulamayı gözler önüne sermektedir. Müzenin geçmişine baktığımızda bir müzenin eskiden bir halı satış merkeziyken müzeye dönüştürülmüştür[225].

2.8. Dünya'daki Tekstil İmalatı ve Sanayi Müzeleri

Tekstil İmalatı ve Sanayi Müzeleri eski tekstil fabrikalarının müzeleştirilmesiyle geçmiş tekstil teknikleri hakkında bilgi edinmemizi ve bölgesel tekstil geleneğinin günümüze taşınmasını sağlamaktadır. Dünya genelinde bu müzelerin birçok örneği bulunmaktadır.

2.8.1. Amerika'dan Tekstil İşletme Müzeleri

Boott Pamuk (Değirmeni) İşletmesi ve Müzesi, bir pamuk kasabasında güçlü bir su kanalı sisteminin üzerine 1835 yılından inşa edilmiş bir değirmen işletmedir. Lowell, Massachusetts bir zamanlar Amerika'nın büyük bir endüstri merkeziydi ve Boott Pamuk İşletmesi, Endüstri Devrimi'nin merkezindeydi. Boott Pamuk işletmesinin zengin tarihçesi, Lowell tarihini ve tekstil imalat sanayisini şekillendiren Lowell öncüleriyle aynı kapıdan müzeye girerek kolayca hissedilebilir. Müze 1955 yılında açılmıştır. Müzede otantik değirmen ve ekipmanının yanı sıra 19. yüzyıl sonlarında bölgeye egemen olan endüstri de hissedilmektedir. Müze sloganı tezgâhların sesleri endüstrinin sesidir[226].

Mission İşletme Müzesi *(Mission Değirmeni Müzesi),* Salem'in tarihi cazibesi olarak bilinir. Fabrika müze su gücüyle çalışan tekstil makinelerini, 19. yüzyıl mobilyalarını ve dönemsel eserlerini içerir. 1889'dan itibaren toplumun önemli bir parçası olmuş restore edilmiş Thomas Kay yün işletmesi 1964'de müzeye dönüştürülmüş ve çeşitli mimari, endüstri ve yaşam tarzlarını deneyimleme imkânı tanımaktadır. İşletme yetmiş yıl önce ince yün battaniyeler ve kumaşlar üretirken, yıllar geçtikçe değirmen hem Willamette Vadisi yününü Batı'da iyi bilinen kumaşlara ve battaniyelere dönüştürmüştür. Müze Missouri'nin batısındaki

[225] https://turkmenistan.orexca.com/carpet_museum.shtml (erişim tarihi: 29.07.2017)

[226] http://www.lowell.com/museums/boott-cotton-mills-museum (erişim tarihi: 27.07.2017)

tek yün fabrikası müzesidir. Eski su ile çalışan türbin sesi, güç sağlamaya devam ettiği gerekçesiyle günümüze de hala yankı bulmaktadır. Müze yüzyılın başında yaptığı endüstriyel teknolojiyi keşfetmek için bir fırsat sunmaktadır[227].

Woonsocket İş ve Kültür Müzesi, Fransız göçmenlerin Woonsocket'taki fabrikalardaki hayatlarını anlatır (Lev.72). Ziyaretçileri müzeye girişte bir Quebec çiftlik evi karşılar. Daha sonra tekstil fabrikasının atölyesinde, kilisesinde, okulunda, sendika salonunda Amerika'daki işçi sınıfının hayatı sergilenir. Rhode Island Tarih Kurumun tarafından işletilen müzede birçok interaktif sesli sunum ve yüzlerce fotoğraf yer almaktadır. 1997'de kurulan müzenin ağırlıklı teması, göçmenlerin "Amerikalı olma" sürecinde geçirdiği dönüşümdür. Eski sanayi binalarını yeni kullanımlara dönüştürme eğilimine uygun olarak, müze eski bir tekstil fabrikasını barındırır[228].

Slater İşletmesi *(Slater Değirmeni),* Rhode Island'da Blackstone Nehri kıyısında kurulmuş tarihi tekstil işletmesidir. Richard Arkwright'in tasarladığı tarihteki ve Kuzey Amerika'daki ilk su gücü ile çalışan makinelerle pamuk eğirme sistemi içeren işletme 1793'de bir baraj, su kanalı, su değirmeni ve pamuk eğirmeyi yapan ünite ile bir bütündür (Lev.73). İşletme pamuk iplikçiliği için 1895 yılına kadar kullanılmıştır. Daha sonra 1923 yılına kadar çeşitli sanayi amaçları için kullanılmıştır. Bina çok fazla yangın geçiren binayı 1923'de Eski Maden İşletmecileri Derneği 1955'de müzeye dönüştürmüştür. İnovasyonun ve girişimci ruhun sergisi olan müze bir eğitim merkezidir ve içinde konser mekânını da içerir[229].

Windham Tekstil ve Tarih Müzesi, 1995'de Willimnatic'te bölgenin en büyük ve tarihi tekstil fabrikasının müzeye dönüştürülmesi şeklinde açılmıştır. Müzenin başlıca odak noktası bir değirmen ve değirmen tarafından işletilen tarihi bir fabrikada yüzyılın başlangıcında yaşamın neye benzediğini gösteren görüntüleri içermektedir. Müze eğitim amaçlı kalıcı ve geçici sergiler düzenlemektedir. Müzenin daimi sergileri, işçi evi, iplik değirmeni, Brooke Shannon antik dişik makinesi odası, Dumham kütüphanesi, değirmen makineleri katı, baskı atölyesi, Amerikan iplik değirmenleridir. Amerikan iş elbiseleri konulu bir sergi de geçici olarak açılmaktadır[230].

Pamuk Müzesi, 2006 yılında Memphis 'de eski Pamuk Borsası binasında açılmış bir müzedir (Lev.74). Müzenin görevi, pamuk endüstrisinin öyküsünü, günlük yaşam, sanat ve

[227] http://www.willametteheritage.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

[228] http://www.rihs.org/museums/museum-of-work-and-culture (erişim tarihi: 27.07.2017)

[229] http://www.slatermill.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

[230] http://www.millmuseum.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

orta-güney bölgesi üzerindeki gelişimini paylaşmaktır. Müze, pamuk ticaretinin öyküsünü bitkiden kumaş haline dönüştüğü ana kadar yorumlayıcı sergilerle, eğitim programlarıyla ve araştırmalarla vurgular. Pamuk Müzesinin misyonu pamuk ticaretinin tarihini, ekonomi, tarih, toplum ve kültür, bilim ve teknoloji üzerindeki etkisini korumaktadır[231].

2.8.2. İngiltere'den Tekstil İşletme Müzeleri

19. yüzyılın ortalarında, Britanya İngiltere'nin kuzeyinde pek çok vadilere hâkim yüksek kasabalarda dev fabrikalarda dünya pamuklu kumaşının yarısını üretmekteydi. İngiltere, hiç pamuk yetiştirmeden, Güney Amerika'dan, Hindistan'dan ve Mısır'dan gelen pamuğu dokuyarak tüm dünyadaki tekstil ürünlerine imzasını atmıştır. Aynı zamanda iklimi koyunlar için iyidir, bu nedenle yüzyıllar boyunca ülkenin güzel yünleri ile ünlenmiştir. Ortaçağ'da ve Rönesans'da en zengin insanlar dâhil keten ve yün kullanırdı. Keten konusunda da İngiltere oldukça iyiydi. Ayrıca 17. yüzyılda zulümden kaçan Fransız Protestan ipek üreticileri de, çoğunlukla Londra'da ipek üretimi yapmıştır. Bütün bu altyapıyla sanayi devriminin başrol oyuncusu tekstil, makineler ile bölgede yükselişe geçmişti. Fakat 20. yüzyılda tekstil endüstrisinde de önemli değişiklikler gelişti. Yüzyıllar boyu endüstride hâkim olan iş modeli radikal bir şekilde değişmesiyle ve kimyasal liflerin de gündeme gelmeye başlamasıyla pamuk yerini sentetik liflere bırakmış ve birçok işletme kapanmıştır. Bunu takiben İngiltere'deki tekstilin tarihini canlı olarak anlatan bu muhteşem fabrikalar da müzeleştirilmiştir.

18. yüzyıl su değirmeni ve 19. yüzyıl kapasitif pamuklu iplikhane, hem de çalışan makinelerle ***Helmshore Tekstil İşletmesi Müzesi***, sanayi, bilim ve teknoloji, sanayi ile ilgili sergilere sahiptir (Lev.75). 1985'de açılan müze ulusal olarak önemli tekstil makinelerini sergileyerek yün, pamuk ve endüstriyel devrimin büyüleyici hikâyelerini anlatır. Tekstil değirmeni işçilerin zorlu hayatlarını ve tarihi makinelerin çalıştığı dönemi müze ziyaretçilerini yaşatır[232].

Dalgarven Değirmeni İskoçya'da Garnock Vadisi, Kuzey Ayrshire'de ***Kasaba Hayatı ve Kostüm Müzesi***'ne ev sahipliği yapmaktadır. İskoçya'nın güzel restore edilmiş bu tarihi binaları önemli bir koleksiyona ev sahipliği yapmaktadır ve ziyaretçilere geçmişe adım atma şansı verir. Müze kompleksi üç katlı hububat mağazası, Ayrshire çiftçiliği ve evden oluşan hatıra koleksiyonuna sahiptir. Sergileri kırsal toplumun öyküsünü geçen yüzyılda işlerinden

[231] https://memphiscottonmuseum.org (erişim tarihi: 27.07.2017)

[232] http://www.lancashire.gov.uk/museums/helmshore-mills-textile-museum (erişim tarihi: 30.07.2017)

eğlenceye, kıyafetlere ve yaşamdan anlatır. Ayrıca, Viktorya'da bulunan bir tahıl değirmeninin makinesini ve su tekerleğinin görüş ve sesini deneyimleyebilirsiniz. Tarihi üç katlı hububat mağazası sanayi öncesi kırsal topluluğun kendi kendine yeterliliğini yansıtan temasıyla 1987 yılına kırsal yaşam müzesine dönüştürülmüştür. Müze sergileri, sürme, harmanlama, hasat ve ayrıca köy çöreği temalarını içerir. Eski bir müştemilatta antik bir dükkân, çerezler ve yemekler sunan bir kafe bulunmaktadır. Değirmen kostüm müzesi, hayatın her kesitinden geniş bir kostüm ve kıyafet koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Binanın zemin katındaki sergi alanı, kapsamlı koleksiyonun öğelerini görüntülemek için kullanılır. Sergiler düzenli olarak değiştirilir[233].

Kapsamlı bir sanayi müzesi olan ***Nottinghamshire Sanayi Müzesi,*** beş bölümden oluşur. Tekstil, ulaşım, iletişim, madencilik ve buhar. Nottinghamshire kökenli iki önemli icatla yerel tekstil endüstrisini yaratmıştır. 1589'da yerel mucit Calverton'un muciti bir yuvarlak örme makinesi geliştirmiştir. 1808 John Heathcoat mekanik kontrollü dantel makinesi geliştirmiştir. Müzede ayrıca 1910 yılından bir atkı örme makinesi de bulunmaktadır[234].

Quarry Bank İşletmesi Müzesi, 1784'de inşa edilen endüstriyel devrimin en iyi korunmuş örneklerinden biri olan Cheshire Değirmeni ve çevresindeki binalara kurulmuş bir müzedir. Fabrika çalıştığı dönemde İngiltere'nin ve dünyanın çehresini değiştirmiştir. Bugün bir pamuk ve sanayi müzesi olarak hizmet vermektedir, zamanında İngiltere'nin dünya sanayinin öncülüğünü yaptığından dolayı dünyanın en önemli değirmenlerinden biridir. Değirmen 1784 yılında İrlanda Sanayisi Samuel Greg için kurulmuş bir dokuma ve pamuk iplikhanesiydi. Değirmen 1809'dan 1820'e kadar kademeli olarak genişletildi. 1969'da restore edildi. Değirmen Avrupa'nın en güçlü su çarkına sahipti, sistem daha sonra elektriğe dönüştürülmüştür[235].

Queen Street İşletmesi Müzesi, Bir zamanlar pamuk fabrikalarıyla dolu olan Lancashire'daki tarihi tekstil değirmeninde bugün hizmet vermektedir. Queen Street Değirmeni (Lev.76), 19. yüzyıldan günümüze gelen ve yaşayan buharla çalışan tek dokuma fabrikasıdır. Ziyaretçiler meşhur buhar makinesi Peace (Barış)'ı 300'den fazla dokuma tezgâhını çalıştırırken görebilirler. Müzedeki hâlihazırda çalışan makinelerin hepsi Lancashire'da üretilmiştir. Fabrikanın 37 metrelik bacası da bir sembol olmuştur. Müze

[233] http://www.kilwinning.org/dalgarven (erişim tarihi: 30.07.2017)

[234] http://www.nottinghamindustrialmuseum.org.uk (erişim tarihi: 30.07.2017)

[235] https://www.nationaltrust.org.uk/quarry-bank (erişim tarihi: 30.07.2017)

koleksiyonunda ayrıca goblen desenler ve Hattersley jakarlı dokuma tezgâhı da bulunmaktadır[236].

Kanada, Ontario'daki ***Mississippi Vadisi Tekstil Müzesi****'de* aynı konspette bir müzedir.

2.8.3. Avrupa'dan Tekstil İşletme Müzeleri

Almgren İpek Müzesi, Stockholm'de Alplerin kuzeyindeki 1833'de kurulmuş olan tek imalat tesisi KA Almgren ipek dokuma fabrikasında oluşturulmuştur. İşletme İskandinavya'nın kadınları için yaklaşık 20 yıl boyunca en büyük işyeriydi ve aynı aile beş nesil boyunca bu işletmede ipek üretti. İpek halen 170 yıllık jakarlı tezgâhlarda (çoğunlukla kraliyet sarayları için) üretilmektedir ve müzede ipek üretimi, İsveç'teki kültürel miras ve dokuma gösterileri yer almaktadır[237].

Vest-Agder Müzesi'nin bir parçası olan Lindesnes'teki ***Sjolingstad Yün İşletmesi Müzesi*** 1989'da müze olarak hizmet vermeye başlamıştır. 1894'te kurulan bu yün değirmeni 1984'e kadar güney Norveç'in büyük bölümünde satılan iplik ve kumaşı üretmiştir. Günümüzde iplik, kumaş ve battaniyeler, 1913 türbinli su istasyonu tarafından işletilen eski makinelerde üretilmektedir. Müze gezilirken değirmenin geçmişi ve üretim hattının ham yünden bitmiş kumaşa kadar olan süreci takip edilir[238].

Polonya'nın 1904'de yapılmış olan ***Bielsko-Biala Kalesi ve Müzesi***, Julian Falat'ın Villa'sını, *Tekstil Teknolojileri Müzesi*ni, *Teknoloji ve Tekstil Endüstrisi Müzesi*ni ve Dokuma Evi'ni içerir; eski tekstil fabrikasının unsurlarını, işleme tesisini, dokuma fabrikasını ve bitim değirmenini sergiler. Ayrı bir ünitede şapka yapmak için kullanılan makinelerden oluşur. Bir dokuma evinin iç mekânının yeniden inşası ve bir lonca ustasının sahip olduğu atölye, Dokuma Evinde yer alan serginin temelini oluşturmaktadır[239].

1960'da kurulan ***Lodz Tekstil Müze Merkezi,*** Polonya'nın sanayi servetinin geçmişi hakkında bir bilgi verir. Müze, fabrikanın zaman içinde nasıl geliştiğini anlatarak, pamuklu kumaşın üretim tekniklerini sergiler ve sıradan fabrika çalışanlarının günlük yaşamlarına bir zamanda yolculuk imkânı tanır. Müze, tekstil üretim süreciyle ilgili, materyallerden, tekstil tekniklerinden ve teknolojilerinden, çeşitli prosesleri temsil eden tekstil ürünlerine kadar her

[236] http://www.lancashire.gov.uk/queen-street-mill-textile-museum (erişim tarihi: 30.07.2017)

[237] http://www.kasiden.se (erişim tarihi: 30.07.2017)

[238] http://www.vestagdermuseet.no/welcome-to-vest-agder-museum (erişim tarihi: 31.07.2017)

[239] http://www.bielsko.biala.pl (erişim tarihi: 28.07.2017)

konuda yoğunlaşmaktadır. Koleksiyonuna keçe, örme ve kâğıttan yaratılmış çağdaş sanatlar da dâhil olmak üzere diğer tekstil dışı elyafları da toplamaktadır. (Keten ve Pamuk hayatlarını kâğıt fabrikalarında sonlandırır.) Koleksiyonlar toplanır ve bilimsel olarak detayları, korunur ve müzenin uzmanlaşmış tematik bölümleri tarafından çeşitli biçimlerde sergilenir[240].

2.9. Dantel Müzeleri

Tekstil müzelerinde sıkça karşımıza çıkan dantelin ilk yapıldığı tarih net olmamakla beraber 16. yüzyıla, Venedik'e dayanır. Venedik dantel sanatı çok geçmeden İsviçre, İspanya ve Flandre'de moda olmuştur. Venedik danteli daha sonra, aralarında Fransa'da olmak üzere Avrupa'nın birçok bölgesine yayılmıştır. Fransızlar, Venedik dantellerini satın almak için büyük paralar harcamışlardır. Bunun üzerine XIV. Louis'in maliye bakanı Jean Baptiste Colbe, Alencon ve Argertan yakınlarında bir dantel sanayi kurmuştur. Yöre halkını eğitmek için Hollanda ve İtalya'dan dantel ustaları getirilmiştir. Fransa dantel sanayisi güçlenince kralın emriyle yabancı ülkelerden dantel alımı durdurulmuştur. Fransa, dantel üretiminde Venedik'in yerini alarak iğne dantelinin merkezi durumuna gelmiştir. Zarif desenli iğne ve mekik dantelleri ve yüksek nitelikli keten iplikleriyle ünlü Flamanlar, aynı zamanda çok çeşitli geleneksel dantel desenleri geliştirmişlerdir. İngiltere'ye dantel yapma sanatını Flamanlar götürmüştür. 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geçen süre içinde el dantelleri çok çeşitli amaçlarla kullanılmıştır. En zarif danteller kilise törenlerinde giyilen giysiler için yapılmıştır. Düğün ve saray giysileri de aylarca emek verilerek örülen dantellerden yapılmıştır. Ayrıca, dantel ya da üzerinde zarif dantel süslemeler bulunan keten masa örtüleri de kullanılmıştır. Dantel tığ veya iğnenin bir fırça gibi kullanıldığı sonsuz desen olasılığıyla zamanın düğümlere saklandığı bir sanattır. Dönemin çeşitli dantelleri ve ayrıntılarda saklı sırları tekstil müzelerindeki içeriklerde ve dantel müzelerindeki koleksiyonlarda sergilenmektedir[241].

Mares Dantel Müzesi, İspanya'da 1988'de Arenys de Mar'da kurulmuş bir müzedir. İki farklı bölümden oluşur, Mares Dantel Müzesi ve Mollfulleda Mineraloji Müzesi ve ayrıca Arenys de Mar Fidel Fita Belediye Müzesi'ndeki koleksiyonu da korur ve sergiler. Müze, 17. yüzyıldan kalma eski bir hastane binasında kurulmuştur. Müze Tortola Valencia, Vives Nadal ve Castell koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır[242].

---

[240] http://www.muzeumwlokiennictwa.pl (erişim tarihi: 28.07.2017)

[241] "Lace", Thomson ve Gale 2. Cilt, 2015: 323-327

[242] http://museu.arenysdemar.cat (erişim tarihi: 02.08.2017)

Almanya'daki ***Nordhalben Uluslararası Dantel Müzesi***, 1986'da Nordhalbener Dantel Okulu'nun bir parçası olarak açılmıştır. Yaklaşık 120 metrekarelik bir alanda 18. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar 400 parçalık bir koleksiyon sergilenmektedir. Müzede ayrıca Almanya, Çek Cumhuriyet ve Slovak Cunhuriyeti'nden modern dantel çalışmaları da yer alır. Farklı sanatsal dönemlerden ve bölgelerden dantel yapımcılarının yaşam koşullarının farklı stillere bakışı ve aynı zamanda malzeme ve araçları hakkında bilgi edinilebilir[243].

Plauen Dantel Müzesi, 1984'de açılışından bu yana Almanya'daki tek dantel müzesi eşsiz tekstil endüstrisi ürünlerini sergilemektedir. *Plauen Nakış Makinesi Müzesi,* tarihsel ve bölgesel bir öneme sahiptir. Orijinal nakış makinelerinin bulunduğu küçük bir fabrika ve evden oluşan müze, yapıların tarihi ve otantik doğası ile makinelerin orjinalliği nedeniyle dikkat çekicidir. Müze tekstil endüstrisinde 1800'lü yılların sonu 1900'lü yılların başından bilgiler sergiler. İşletmenin geçmişi 1889'da başlamıştır ve nakış üretimi 1997'de durdurulmuş ancak makineler yapılar korunmuştur. İşletme şu anda işleyen bir müze fabrikasıdır. Müedeki sürekli sergide tarihi nakış işlemlerinin çalışma usulleri ve koşulları sergilenir. Makinelerin işletilmesi ve bakımı, kullanılan çeşitli teknikler, üretilen nakış ürünlerinin türü ve dünyaca ünlü Plauen dantelinin ortaya çıkışı, müzeyi gezerken tam oalrak açıklanır. Müze endüstriyel ve tekstil tarihi, modası ve tasarımı konularında nakış sergileri, dersler ve etkinlikler sunmaktadır[244].

Brüksel Kostüm ve Dantel Müzesi, Brüksel'de dantel odaklı 1977'de kurulmuş bir müzedir. Müze antika dantel sergileri il, dantel yapım sürecini ve dantel tarihini anlatan sunumlara ve çağdaş moda çevresinde geçici sergilere ev sahipliği yapmaktadır. Müzenin dikkat çekici koleksiyonları arasında Mechelen ve Bruges dantelleri ve dini yelekler bulunmaktadır. Ayrıca Barbie modası ve yağmurluklarda koleksiyon içindedir.

1930'da kurulan ***Wardown Park Müzesi,*** bir Luton'da büyük bir Viktorya konağında yer almaktadır. Müze koleksiyonu, Bedfordshire'daki geleneksel el sanatları, özelikle dantel ve şapka yapımı üzerine yoğunlaşmıştır. Koleksiyonda 17. yüzyıl başlarından itibaren Bedfordshire dantel örnekleri bulunmaktadır. Kadın Şapkası Endüstrisi koleksiyonunda geniş 600'un üzerinde şapka ile büyük bir koleksiyona sahiptir. Müzede ayrıca kostümler, örmeler, güzel sanatlar örnekleri ve Viktorya dönemi oda dekorasyonları ile ortaçağ kitapları bulunmaktadır[245].

---

[243] http://das-kloeppelmuseum.de (erişim tarihi: 02.08.2017)

[244] https://www.plauen.de/en/tourism/lace_museum (erişim tarihi: 02.08.2017)

[245] http://www.lutonculture.com/wardown-house (erişim tarihi: 02.08.2017)

2.10. Yorgan Müzeleri

Yorgan ihtiyaçtan doğan sanatlardan biridir. Birçok sembolik anlam taşıyan yorganların kullanımıyla alakadar da birçok gelenek vardır. Yorganlar, evlilik, bir çocuğun doğumu, evden ayrılan bir aile üyesi veya mezuniyet gibi önemli yaşam olaylarını işaretlemek için yapılabilir veya verilebilir. Modern yorganlar her zaman yataklar için tasarlanmamıştır. Duvara asılabilir, masa örtüsü olarak da kullanılabilir. Kapitone kaplama teknikleri de genellikle giysi tasarımına dâhil edilir. ABD, Japonya ve Avrupa'da yorgan gösterileri, yarışmalar düzenlenmektedir. Yorganlar yatak takımı, dekorasyon, zırh (gambeson[246]), anma, eğitim, kampanya, olaylar veya sosyal tarihleri belgelemek, sanatsal ifade, hediye, bağış gibi birçok alanda yapılmış olabilir. Bu doğrultuda yorganlar kültürlerin tarih boyunca taşınan belgelerinden biridir. Dünyada yorganlar tekstil müzeleri içeriğinde karşımıza çıkabildiği gibi birçok yorgan müzesi bulunmaktadır. Başlıca yorgan müzeleri şunlardır:

1997'de kurulan ***Lincoln Uluslararası Yorgan Çalışma Merkezi ve Müzesi***, Nebraska Üniversitesi - Lincoln Kampüsü'nde bulunur ve dünyanın en büyük halka açık yorgan koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır (Lev.77). 1700'lü yılların başından günümüze kadar 25'den fazla ülkeye ait 4.000'den fazla yorgan ve ilgili efemerayı içerir. Müze dünya kapsamında kapitone geleneklerini belgelemektedir[247].

New England Yorgan Müzesi, 1987'de Massachusetts'de açılmıştır. Müzenin koleksiyonu antika ve çağdaş 400 yorgan içerir. Ayrıca müze yorgan üretiminin geçmişini temsil eden sayısız tekstil ve dikiş öğelerini içerir. Amerika Birleşik Devletlerinin en eski ikinci yorgan müzesidir. Müze, geleneksel ve çağdaş yorganların en güzel örneklerini sunmak için çalışır[248].

1991 yılında Kentucky'de açılan ***Paducaj Ulusal Yorgan Müzesi***, dünyanın en büyük yorgan sanatına ayrılmış müzesidir ve 400'ün üzerinde eser içermektedir. Müzenin özel eğitim programları vardır ve dünyanın her yerinden katılım olmaktadır[249].

1947'de açılan ***Shelburn Müzesi,*** 18. ve 19. yüzyıla ait 400'den fazla Amerikan yorganına ev sahipliği yaparak ülkedeki en büyük ve en iyi müze koleksiyonuna sahiptir

[246] Gambeson, Ortaçağ'da zırhın üstüne/altına giyilen deri veya içi pamuklu kaba kumaştan yapılmış giysidir. Gambeson, kapitone dikiş tekniği ile genellikle keten ve pamuk liflerinden yapılır ve üzeri zırh plakasıyla kaplanırdı. Ortaçağ Avrupasında "Panzer" olarak da adlandırıldı. Thomson ve Gale 3. Cilt, 2005: 74-75

[247] http://www.quiltstudy.org (erişim tarihi: 03.08.2017)

[248] http://www.nequiltmuseum.org (erişim tarihi: 03.08.2017)

[249] http://www.quiltmuseum.org (erişim tarihi: 03.08.2017)

(Lev.78). Koleksiyonda 770 yatak örtüsü (500 yorgan dâhil), 400 halı, erken ev tekstili (1.800 örnek, nakış ve nevresim) ve 2.800 kostüm ve aksesuar bulunmaktadır[250].

Güney Kore, Seoul'daki ***Chojun Tekstil ve Yorgan Sanat Müzesi***, Amerika Birleşik Devletleri, California'daki ***San Jose Yorgan ve Tekstil Müzesi*** bu konseptteki müzelerdendir.

Dünya'daki en eski yorganı "Tristan Yorganı" olarak bilinen, 14. yüzyılın ikinci döneminden kalan romantik ve trajedik Tristen ve Isolde'nin hikayesi'nin işlendiği Sicilya'da yapılmış yorganlardır (Lev.79). 3 adet olan yorganların bir tanesi *Victoria ve Albert Müzesi*'nde, diğeri Fransa'da *Borgello*'da sergilenmektedir. Üçüncü yorgan ise bir kişinin koleksiyonunda bulunmaktadır.

2.11. Ayakkabı Müzeleri

Ayak kaplamanın, ilkel atalarımız tarafından yapılan ilk şeylerden biri olduğuna dair birçok kanıt vardır. İnsan gelişimini geçmişi, ayağı korumanın önemini erken fark ettiğini göstermektedir. Bir gereksinimden doğan ayakkabı zaman içindeki yolculuğunda diğer tekstil kalemleri gibi modayla tanışmıştır ve amaçlarına statü ve güç gösterisini de ekleyerek bir iletişim aracı haline gelmiştir. Son yüz içinde açılan ayakkabı müzeleri, özel ilgi müzeleri olarak yerlerini almış ve ilk sandaletten günümüze ayakkabının devam eden yolculuğunu sergilemektedirler.

Hesse'deki ***Alman Deri Müzesi***, dünyanın en büyük deri müzelerinden biridir. 3.000 seneyi geçen deri nesneleri de içeren müze 1917'de Hugo Eberhardt tarafında kuruldu. Koleksiyonunda 30.000 nesne içeren müzenin üç sergi alanı vardır. *Alman Ayakkabı Müzesi, Uygulanabilir Sanatlar Müzesi* ve *Etnografya Müzesi.* Müze ayakkabı, eyer, kitaplık, fotoğraf albümü, deri mobilya ve oyuncaklar dâhil olmak üzere sergilenen birçok deri eşyaya sahiptir. Alman Ayakkabı koleksiyonu kendi türünde en özel koleksiyonlardan biridir ve 15.000'in üzerinde Alman ayakkabısı ile 4.000 uluslararası ayakkabı ile birleştirilmiştir. Aralarında Roma Lejyonerleri ve Venedik tacirleri de dâhil olmak üzere zarif ipek İmparatoriçe çizmeleri de olan koleksiyon 18. yüzyıl asalet simgesi ipek ayakkabıları da içerir. Buna ek olarak İtalya, Çin, İran ve Mısır mumya mezarlarından gelen nesnelerde sergilenmektedir. Uygulamalı koleksiyonlar, ortaçağ'dan günümüze Avrupa deri tasarımının başyapıtlarını içerir. Mısır-Kıpti deri eşyaları, kemer çanta, tören kalkanları, silah, zırh maske, deri ciltleri ve Mine kutuları koleksiyonun içeriğindedir. Bir başka koleksiyonda 20. ve 21. yüzyıla ait uluslararası çanta ve ayakkabı tasarımlarıdır. Etnografya koleksiyonunda, Çin, Güney Doğu Asya gölge

[250] https://shelburnemuseum.org/collection/textiles (erişim tarihi: 03.08.2017)

kuklaları, Japonya, Çin ve Tibet'ten kayda değer nesneler bulunmaktadır. Amerikan yerlileri ve Dine, Hopi, Blackfoot ve Sioux 'lar gibi diğer etnik gruplara ait nesneler bulunmaktadır. Ayrıca Kuzey ve Orta Amerika kovboylarına ve sığır yetiştiricilerin ait sergilerde önemlidir. Mısır ve Türkiye'den de kayda değer objelerin yanında, Samuraylara ait nesneler, kutuplar ve Afrika'dan da nesneler bulunmaktadır[251].

Alman Ayakkabı Müzesi, Hauenstein'de yer almaktadır (Lev.80). 1966'da açılan müze, eski bir ayakkabı fabrikasının dört katında, ayakkabı üretiminin hem teknik yönlerini hem de ayakkabıların günlük ve sosyal günlük geçmişini sergilemektedir. Müzede dairesel bir yürüyüş yapılır. Zemin katında 1740-1918 yılları arasında ayakkabı imalatının ilk günleri, buharlı motorlar, bir ayakkabı fabrikasındaki işçilerin tipik konaklama alanı sergilenir. Üst katta bir koleksiyoncu Ernst Tillmann'ın 3.000 parçadan oluşan ayakkabı koleksiyonu sergilenmektedir. İkinci katta 1918-1945 yılları arasındaki dönemin sosyal tarihin sunumu vardır. Burada günümüzde hala faal olan modern bir ayakkabı fabrikası vardır. Diğer katlarda İkinci Dünya Savaşı'nın ayakkabı endüstrisi ve yapılan ayakkabı türleri üzerindeki etkisi gösterilir. Ayrıca ziyaretçilere ayakkabıların X-ışınları ve Floroskop kullanarak ayağa nasıl oturduğunu gösteren bir sistemde görülebilir. Zemin katta 248 numarayla dünyanın en büyük ayakkabısı bulunmaktadır. Sergilerde Angela Merkel gibi birçok ünlünün ayakkabısı da sergilenmektedir[252].

Belçika'nın Kruishoutern'de bulunan ***SONS Ayakkabı Müzesi***, koleksiyon çeşitliliği ve büyüklüğü bakımından dikkate değerdir (Lev.81). Müze'nin koleksiyonu 2006'da dünyanın en büyük kabile ve etnografik ayakkabı koleksiyon olarak rekorlar kitabına geçmiştir.155'den fazla ülke ve 2.700'den fazla çift ayakkabı koleksiyonu içeriğindedir. Kuzey Amerika Kızılderililer, Eskimolar, Afrika Kabileleri, Berberiler, Moğollar, Osmanlı ve Inca öncesi dönemlere ait ayakkabılara ev sahipliği yapmaktadır[253].

1990'da Eelde'de açılan ***Uluslararası Tahta Ayakkabı Müzesi,*** sadece Hollanda değil ayrıca 43 ülkede 2.200'den fazla farklı ahşap ayakkabıyı içermektedir. Koleksiyon son ahşap ayakkabı üreticileri Eiso Wietzes (1916-1977) ve Egbert Wietzes (1925-1988) tarafından iki kardeş tarafından bir araya getirilmiştir. 2009'da müze, büyük bir Fransız takunya koleksiyonu satın almıştır[254].

---

[251] https://www.ledermuseum.de (erişim tarihi: 04.08.2017)

[252] http://www.museum-hauenstein.de/schuh_museum (erişim tarihi: 04.08.2017)

[253] http://www.shoesornoshoes.com (erişim tarihi: 04.08.2017)

[254] http://www.klompenmuseum.nl (erişim tarihi: 04.08.2017)

İngiltere'deki, ***Somerset Ayakkabı Müzesi***, Roma döneminden günümüze kadar geniş yelpazede bir koleksiyona sahiptir (Lev.82). Müze 1951'de kurulmuştur ve 1974'de genişletilmiştir. Müze Clark şirketinin 200 yıllık tarihi üretimini ve ayakkabı üretiminde kullanılan makineleri 1930'lar, 1950'ler ve 1960'lar ve televizyon reklamlarını sergilemektedir. Müzede ayrıca Gracie Fields'in takunyaları ve Prenses Diana'nın düğün ayakkabılarını da sergilenmektedir[255].

1988'de Walsall'da açılan ***WalSall Deri Müzesi***, Walsall'daki deri ticaretinin öyküsünü sunarak, kentin küçük pazar kasabasının nasıl bir uluslararası bir eyer yapma merkezi haline geldiğini anlatır. İngiltere'de 1900 yılında endüstrinin zirvesinde, deri hazırlama ve eyerler ve at giyimleri ve ilgili deri eşyalar üretmek için yaklaşık bölgede 10.000 kişi istihdam edilmiştir. Kasabada hala en az 40 imalatçı bulunmaktadır. Müze sergileri eyerler, eldivenler, çantalar, ayakkabılar ve deri moda aksesuarları gibi bir dizi nesne içerir. Müzedeki çağdaş tasarım bölümü günümüz deri tasarımcılarının eserlerini içermektedir. Walsall geleneksel deri el sanatları, deneyimli sanatkârlar ve kadınlardan oluşan bir ekip tarafından müzenin atölyelerinde sergilenir. Müzede ayrıca deri sanayi konusunda kapsamlı bir araştırma kütüphanesi bulunmaktadır. Müze çocuklar ve yetişkinler için zanaat atölyeleri ile aile etkinlikleri kapsamında programlar oluşturur[256].

Temple Üniversitesi Pediyatri Bölümü Müzesi *(TUSPM),* Philadelphia'da Temple Üniversite binasının altıncı katında 1963 yılında kurulmuştur (Lev.83). Müzede 250'si sergilenen yaklaşık 900 çift ayakkabı bulunmaktadır. Philadelphia ortopedistlerinden biri olan Dr.Wilson (1853-1919) bir dünya gezginidir ve 30'un üzerinde ülkeden ayakkabılar toplamıştır. Müze, bir ayak ve ayak bileği enstitüsü olarak bilinen bir tıp kliniğinin bağlantısı ile kurulmuştur[257].

Almanya'daki ***Weissenfels Neu-Augustusburg Kalesi Müzesi****'nin* koleksiyonu da oldukça geniştir. Weissenfels, ayakkabı sanayi merkezlerinde biriydi. Bölgenin en büyük imalatçısı Veb Kombinat Schuhe, yaklaşık 30.000 çalışanı ile Avrupa'daki en büyük ayakkabı üreticilerinden biriydi. Bununla birlikte, ayakkabı şirketlerinin birçoğu Alman birliği için Pazar gereksinimlerini karşılayamadı ve fabrika 1990'larda kapanmak zorunda kalmıştır.

[255] https://www.the-shoe-museum.org (erişim tarihi: 04.08.2017)

[256] http://www.lutonculture.com/wardown-house (erişim tarihi: 04.08.2017)

[257] https://podiatry.temple.edu/about/shoe-museum (erişim tarihi: 04.08.2017)

Müzenin koleksiyon içeriği dünyanın her yerinden toplanmış olan etnografik ayakkabılardır[258].

Finlandiya'daki ***Vapriikki Ayakkabı Müzesi,*** eski kısımları 1880'li yıllara dayanan eski Tampella fabrika salonunda bulunmaktadır (Lev.84). 1910 - 1920 yılları arasında yüz metre uzunluğunda 16 metre yüksekliğinde en büyük sergi salonu inşa edilmiştir. Vapriiki 1996 yılında halka açılmıştır ve 2000 yılında müze olarak hizmet vermeye başlamıştır. Müzenin toplam kat alanı 14.000 m² olup, yarısı sergi tesislerine ve halka açık alanlara ayrılmıştır. Tekstil üretimi 1970'lerde sona ermiştir. Son binaların sanayileşme amaçlı kullanımı 1990'lı yıllarda sona ermiştir. İsveççe "Fabrik" sözcüğü Fince " Vapriikki" haline gelmiştir ve müzenin merkezi, Finlandiya'nın sanayi tarihinde yerinin önemini vurgulamak üzere Vapriiki olarak seçilmiştir. Tampella bölgesinin endüstriyel tarihi 1840'lı yıllara dayanır. Müze ayrıca *Tampere Doğal Tarih Müzesi, Medya Müzesi, Mineral Müzesi, Bebek Müzesi, Finlandiya Hokey Ünlüleri Salonu, Posta Müzesi* ve *Finlandiya Oyun Müzesi*ne de ev sahipliği yapmaktadır[259].

Filipinler'den Luxon'daki ***Marikina Ayakkabı Müzesi,*** 1998'de, kentin ayakkabı endüstrisinin tarihsel ve kültürel değerlerini beslemek için önemli bir mekân olabileceği varsayımıyla tasarlanmıştır ve 2001 yılında açılmıştır. Müzeyi barındıran bina, İspanyol döneminde bir cephanelik olarak kullanılmıştır. Ayakkabı müzesi önemli şahsiyetlerin ayakkabılarını da içermektedir. Eski Filipinler cumhurbaşkanları, yardımcıları, senatörleri büyükelçiler ve belediye başkanları gibi ve ayrıca çeşitli ülkelerden gelen geleneksel ayakkabılar ayakkabı tasarım yarışmalarındaki katılımcıların ayakkabılarından oluşmaktadır. Müze, ayakkabının kalıbı olarak kullanılan kalıbın imalatını ve ayrıca timsah, yılan, domuz, koyun derisi gibi farklı hayvanların derilerinin ayakkabı imalatında kullanımını anlatmaktadır[260].

Kanada, Toronto'daki ***Bata Ayakkabı Müzesi*** bu konseptteki diğer müzelerdendir.

2.12. Şapka Müzeleri

Başı sıcaktan, soğuktan, yağıştan korumak bazen bir dini gereklilikle, bazen bir süs eşyası olarak kullandığımız şapkanın tarihte uzun bir yolculuğu vardır. M.Ö.3.000'den öncesine giden geçmişi şapkaya çok daha fazla anlam yüklemektedir. Geçmişte statü simgesi

[258] http://www.museum-weissenfels.de (erişim tarihi: 04.08.2017)

[259] http://vapriikki.fi/en/nayttelyt/kenkamuseo (erişim tarihi: 04.08.2017)

[260] http://www.marikina.gov.ph/museum (erişim tarihi: 04.08.2017)

olarak da kullanılan şapka günümüzde özel günlerin de simgesi olmuştur. Hayatımızın her alana giren şapkanın dünyanın birçok yerinde müzeleri bulunmaktadır. Tarihe tanıklık eden şapkaların dünyadaki müzelerinden bazıları eski şapka imalathaneleridir.

1997 yılında açılan ***Lindenberg Şapka Müzesi*** 1923'de inşa edilmiş 1.000 metrekarelik eski şapka fabrikası ve uzantıları üzerine kurulmuştur (Lev.85). Almanya'daki müzede 250 farklı model şapka sergilenmektedir. Müze sergileri, şapka yapımı, şapka modası ve şapkanın merkezi olarak Lindenberg kasabasının geçmişi ile ilgili 3 temaya bölünmektedir[261].

Stockport Şapkacılık Müzesi 2000 yılında Manchester'de açılmıştır. Müze binası, 1830'da yangına dayanıklı inşa edilen Welllington Pamuk eğirme işletmesi olup 1890'larda da şapka imalat işletmesi olan yapıdır (Lev.86). Şapka fabrikası, İngiltere'nin tek şapka yapma müzesidir. Birçok tarihi şapka ve ekipmanla doludur. Müzede etkileşimli sergiler ve temalı ekranlarda 200 şapkanın üzerinde sergilenmektedir. Galerilere ek olarak müzede kitaplar, filmlerle dolu sakin küçük bir şapka kütüphanesi de bulunmaktadır[262].

Ekvator'da Cuenca'daki ***Panama Şapkaları Müzesi*** 1942'de şapka imalatını yapıldığı Barranco Şapka fabrikasının bulunduğu Tomebamba Nehri kıyısındaki Casa Paredes Roldan evinde kurulmuştur. Panama şapkaları, Panama kaynaklı değildir. Aslen Ekvator şapkalarıdır. Panama kanalında 1900'lü yılların başında çalışan işçiler giydiği için Panama şapkası adını almıştır. And Dağlarındaki yerliler, binlerce yıl önce sadece 1.200 metrede yetişen palmiye benzeri bir bitki olan Paia Toquilla adında doğal bir liften ürettikleri liflerle ilk şapkaları üretmiştir. Paia Toquilla'nın yanı sıra, And sakinleri Panama şapkaları için bir And samanı denilen Carludovica Palmata'yıda şapka imalatında kullanıyorlardı. İlk Panama şapka fabrikası, talebin arttığı 1836 yılında Cuenca'da faaliyete geçmiştir. 1855 yılında Panama şapkaları, Paris Dünya Fuarında ortaya çıktığında dünyanın dikkatini çekmiştir. Başkan Roosevelt, 1904'de Panama Kanalı'nı teftiş ederken şapka giydiğinde, panama şapkaları Ekvator 'da ihracat için değerli bir ürün haline gelmiştir. Şapkalar bugün hala el yapımı ve müzede çoğu gün canlı gösterilerde şapkanın imalatını takip edilebilmektedir.

2.13. Çanta ve Cüzdan Müzeleri

Eşyaları organize etme ihtiyacı evrenseldir, bu nedenle çanta dünyadaki kültürlerde farklı biçimlerde şekil alır. İnsanlar eldeki malzemelerin çantalarını oluşturmak için oldukça

[261] http://www.deutsches-hutmuseum.de (erişim tarihi: 04.08.2017)

[262] https://www.stockport.gov.uk/topic/hat-works (erişim tarihi: 06.08.2017)

akıllı davranmışlardır ve bu da birçok farklı malzemeden farklı şekilde çantanın çeşitliliğini arttırmıştır. Çanta kökeni Avrupa'da bozuk para taşımak için cüzdanlarla başlamıştır. 17. yüzyılda genç kızlara evlilik için gerekli bir beceri olarak nakış öğretilmesi güzel çantaların gelişmesine yardımcı olmuştur. 18. yüzyılın sonlarına gelindiğinde, Avrupa'daki modalar Antik Yunan ve Romanın silüetlerinden esinlenen bu aksesuarları yeniden şekillendirmiştir. Kadınlar görünüş bakımından hacimli ve düzensiz çantalara yönelmesi ile retiküller tasarlanmıştır. Retiküller ipek, kadife gibi hassas kumaşlardan yapılmıştır. Bu akım önce Fransa'da başlamış daha sonra Britanya'ya geçerek çok tutulmuştur. Fakat erkekler bu eğilimi benimsememiştir. Erkek pantolonlarında popüler hale gelen cep ve cüzdan tercih edilmiştir. Modern çanta kısmen demiryolu ile seyahatlerin artışının olduğu sanayi Devrimi sırasında İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Tren seyahatlerinde çuvallar kullanılmaktaydı ve sırtta taşınması zor olan ve birbirlerine benzer çuvalların karışması sebebiyle doğan farklılık ve modernizasyon ihtiyacı 1841 yılında Doncaster'da sanayici ve konfeksiyon girişimcisi olan Samuel Parkinson'un karısı için sipariş verdiği çanta siparişi ile bir başlangıç göstermiştir. Londra'dan H.J.Cave bayan seyahat çantası olarak adlandırılan ilk lüks çantayı üretmiştir. Bu çantalar Amsterdam'daki müzede sergilenmektedir. Çantanın modayla bütünleşmesiyle statünün ve kazancın gücüne ilişkin benzersiz dışa dönük bir bildiri haline gelmesi, çantayı simgesel olarak değerlendirme ihtiyacını doğurmuştur ve bu konuda çantanın zaman içindeki seyahatini sergileyecek müzelere de ihtiyaç doğmuştur[263].

Hollanda'daki ***Amsterdam Çanta ve Cüzdan Müzesi*** 1996'da açılmıştır ve koleksiyonda 4.000 parça bulunmaktadır (Lev.87). Müzenin koleksiyonunda tarihi çantalar, cüzdanlar ve bavullar bulunur. Genel ziyaretçiler kadın olmakla beraber sergideki en değerli nesne, 16. yüzyıldan demir tokalı keçi derisi bir kemerdir. Müzenin tarihi bir antika satıcısının 30 yıl önce koleksiyonu olarak başlamıştır. Koleksiyondaki en eski çanta bozuk para, anahtar ve dikiş seti taşımak için kullanılan bir çantadır. Bu tür çantalar, hırsızların ilgisini çekmekten kaçınmak için hem kadınlar hem erkekler tarafından kullanılmıştır. Erkekler için cepli pantolonların gelişimi ile el çantaları kadınlar için bir eşya haline dönüşmüştür. Sanayi devriminin 18. yüzyılda gelişiyle birlikte teknoloji ve demiryolu seyahatinin büyümesi orta sınıfı erişebilir, çoğunlukla dayanıklı deriden yapımlı daha büyük çantalara yönlendirmiştir[264].

Güney Kore, Seoul'daki ***Simone El Çantası Müzesi***'de bu konsepteki müzeler listesindedir.

---

[263] "Handbags and Purses", Thomson ve Gale 2. Cilt, 2005: 169-173

[264] https://www.tassenmuseum.nl (erişim tarihi: 07.07.2017)

2.14. Mücevher Müzeleri

Almanya'daki ***Pforzheim Mücevher Müzesi,*** mücevher tarihine adanmış kendi alanındaki en kapsamlı müzedir. 5.000 yıllık mücevher tarihini içeren geniş bir koleksiyona sahiptir. 1.200 yüzükten büyük bir koleksiyonu bulunmaktadır. Yunan Etrüsk ve Roma Antik Çağ, Rönesans, Barok ve Art Nouveau (Almanya'da Jugenstil olarak bilinir) döneminin hazineleri yanı sıra çağdaş sanatlara da odaklıdır. Pforzheim altın kentinde mücevher sektörünün geçmişini de bilgilendirir. Müze 2006 yılında açıldığından bu yana etnografik mücevherlerden, Eva ve Peter Herion Koleksiyonundan, Uzak Doğu, Hindistan'dan Nagaland, Okyanusya gibi bölgelerden de eserler toplamıştır. Koleksiyonda ustaca işlenmiş cep saatleri üreticisi Philipp Weber'in 17. ile 19. yüzyıl arasında ürettiği cep saatleri de bulunmaktadır[265].

İspanya, Leon'daki ***Gümüş Yolu Mücevherleri Müzesi***, Güney Kore, Seoul'deki ***Dünya Mücevher Müzesi*** bu konseptteki müzelerdendir.

2.15. Yelpaze Müzeleri

İhtiyaç doğrultusunda doğmuş olan yelpaze, tüm dünyada Çin kültürü ile benimsenmiştir ve felsefi bir anlam içerirken sanatsal yönü, statü sembolü oluşu onu tüm dünyaya yayılan anlamlı bir kültürel değer haline getirmiştir. Yelpaze müzeleri özel ilgi müzeleri kapsamında değerlendirilebilir.

1993'de kurulan ***Paris Yelpaze Müzesi*** *(Musee d Eventail),* özel bir müzedir. Müze yelpaze tamiri ve üretimi üzerine devamlı atölye çalışmları yapmaktadır. Koleksiyonda 1.000 nesne vardır[266].

2002'de Kaliforniya'da açılan ***Healdsburg El Yelpazesi Müzesi***, koleksiyonunda 2.500'den fazla yelpazeye sahiptir[267].

1991'de açılan ***Greenwich Yelpaze Müzesi***, konusunda açılmış ilk müzedir (Lev.88). Müze 1721 yapımı tarihi bir binada hizmet vermektedir. Koleksiyon 4.000'den fazla nesneye sahiptir. Koleksiyonun en eski yelpazesi 10. yüzyıla aittir. Koruma endişeleri nedeniyle koleksiyonun tamamı kalıcı olarak sergilenememektedir. Bu nedenle yılda üç kez sergilenen yelpazeler devamlı değiştirilir. Müzede ayrıca yelpazelerin öyküsü, imalat işlemleri ve çeşitli

[265] http://www.schmuckmuseum.de (erişim tarihi: 06.08.2017)

[266] http://www.annehoguet.fr (erişim tarihi: 05.08.2017)

[267] http://handfanmuseum.org (erişim tarihi: 05.08.2017)

yelpaze şekillerini öğreten kalıcı bir eğitim ekranı vardır. Müzenin ihtisaslaşmış bir koruma birimi vardır[268].

2.16. Goblen Müzeleri

Avrupa'daki tekstil müzelerinde en çok karşımıza çıkan diğer tekstil eserleri arasında tapestryler, goblenler bulunur.

Goblen bir kumaş üzerine renkli iplerin iğne ile işlenmesi ile resim oluşturulması sanatıdır. Goblen genellikle resmin baskı yoluyla kumaşa aktarılarak ve noktaları sayılabilir bir kumaş üzerine tek yönlü işleme tekniği uygulanarak yapılan temeli 17. yüzyıl Fransa'ya dayanan bir işleme sanatıdır. Türkiye'deki karşılığı kanaviçe ve etamine denk gelir. Aralarındaki fark kanaviçede ilmekler (x) şeklinde atılırken goblende ilmekler (/) yarım çarpıdır. Kanaviçe, el işleri için seyrek dokunmuş keten bezi ve onun üzerine yapılmış olan işlemeler verilen addır. Etaminden farkı, kanaviçenin düz kumaş üzerine işlenmesidir. Kanaviçe Batı Kültüründeki Goblene benzer, ancak ondan daha kalın iplerle dokunmuş ve daha ayrıntısızdır.

Kökeni Asya'ya dayanan ve Avrupa'da da çok yaygın olarak kullanılan tapestry dokumalarının en eski örneklerine, M.Ö. 3. yüzyılda Mısır ve Maya'lara ait kazılarda rastlanılmıştır. Ortaçağ Avrupa dokumalarında da bu kazılardaki eski dokumaların uzantıları arasında ortak nokta olarak her ikisinin de figüratif olması görülür. Ancak ortaçağ Avrupa dokumaları eskiçağ dokumalarının aksine tam bir duvar resmi görünüşündedir. Rönesans döneminde İtalya'da, duvarları döşemelik kumaşlarla kaplama modası hâkimdi. Bu da zaman içinde tapestry üretiminde çok sayıda atölyelerin kurulmasına yol açmıştı. Tapestryler, ressamların yapmış oldukları tasarımları esas alarak dokumacılar tarafından üretilmekteydi. Tapestry dokumacılığının 1530'lu yıllarda özellikle Brüksel'in ünlü ressamları tarafından yürütülmekte olan kendine özgü bir üslubu bulunmaktaydı. Dokumalarda Flaman'lara özgü detaylı çalışma geleneği ile İtalyanların figür ve perspektif sanatı birleşmiştir. Ortaya çıkan birer sanat eseri olan tapestryler; renkli yün ve ipek ipliklerin farklı tonlarından oluşan atkı yüzlü bir düz dokuma türü de olmaktadır. Böylelikle Ortaçağ Avrupa resim sanatı tarihinde tapestry sanatı da önemli rol oynamıştır[269].

Kuzey Avrupa'dan başlayarak tüm Avrupa'nın farklı bölgelerinde üretilen, 14. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar da yaygın olarak kullanılan ve sahip olma ayrıcalığı sadece

[268] https://www.thefanmuseum.org.uk (erişim tarihi: 05.08.2017)

[269] Hamidova, 2012: 130

zenginlere ve kraliyet ailesine ait olan tapestryler üretildikleri bölgelere göre adlandırılmış ve zaman içinde kaliteleri de artarak duvarları kaplayacak ebatlarda da üretilmişlerdir. Tek parça üretilebildikleri gibi ve duvarların boyutlarına göre setler halinde de üretilen tapestryler rulo halinde taşınabilme özelliklerinden dolayı tıpkı freskler gibi Avrupanın kiliselerinin ve saraylarının duvarlarını süsleyerek "mobil freskler" olarak da adlandırılmışlardır. Isıtılması zor, taş şatoların duvarlarında, ısı yalıtımını sağlamak için kullanılmışlardır. Aristokrasinin ve yeni gelişmekte olan burjuva sınıfının saraylarının ve yaşam alanlarının en önemli dekorasyon unsuru olan tapestryler aynı zamanda gücün ve zenginliğin sembolleri ve statü göstergeleridir.[270].

Bayeux Gobleni; 1066 yılındaki Hastings Muharebesi sonucu Normanlar tarafından ele geçirilen İngiltere'nin tarihini Norman bakış açısıyla anlatan işleme bir kilimdir. Asıl ölçüleri 0,5 metreye 70 metre ölçüsündedir. Kanaviçe olduğu söylense de daha çok duvar kilimini andırır. Arka dikiş yöntemiyle yapılmıştır. Şekillerin yanı sıra işleme üzerindeki yazılar Latincedir. Aslı Fransa ***Goblen Müzesi'***nde (*Bayeux'deki Musée de la Tapisserie)* de Bayeux'de sergilenmektedir[271].

Kıyamet Gobleni; Günümüze ulaşan en eski Fransız goblenidir (Lev.89). 1377 - 1382'ye tarihlenir. Goblen her biri 24 metre eninde, 6,1 metre yüksekliğinde 90 farklı sahne içeren 6 bölümden yapılmıştır. 90 sahneden 71 tanesine sağlıklı bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Goblenlerin yılbaşına 50 ile 84 kişinin çalışarak yapılmış oldukları tahmin edilmektedir. Fransa'da *Angers Şatosu*'nda sergilenmektedir.

2.17. Düğme Müzesi

Tekstil müzelerinin tekstilde kullanılan aksesuarlar içeren örnekleri de vardır. Bu örneklerden en ilginçlerinden bir tanesi de düğme müzeleridir.

Amerika'da Connecticut'daki ***Mattatuck Müzesi*** 1812'den beri düğme imalatı yapan bir işletmenin 1999'da müzeye dönüştürülmesi şeklinde kurulmuştur. İşletme 200 yıl düğme imalatı yapmıştır (Lev.90). Başlangıçta elle yapılan imalatlar daha sonra makinelerle yapılmış ve düğmeler 18. yüzyıldan itibaren bölgenin ekonomisine katkı sağlamıştır. Düğmeler minyatür sanat eserlerine benzemektedir. Değişen sanat etkileri zaman içinde düğmelere yansımış ve cam, porselen, inci, metal, kemik, macun, ahşap ve yeşim gibi çeşitli materyallerden üretilmiş düğmeler bugün müzede sergilenmektedir. Düğmeler birer hikâye

[270] Arslan, 2012: 47

[271] http://www.bayeuxmuseum.com (erişim tarihi: 25.12.2017)

kitabı gibi karakterleri yansıtan bir mühendislik harikasıdır. İlginç düğmeler arasında 1930'dan kalma bakalit düğmeler, insan saçının cam altına yerleştirilmiş çiçek bukletleri şekliden olan düğmeler, askeri düğmeler, Fransa'da bitki ve böceklerin cam altında korunması için kullanılan habitat düğmeler bulunmaktadır[272].

2.18. Makara Müzesi

Tekstile araç olan malzemelerden makaranın müzesi türünün tek örneğidir.

Stottpark Makara İmalathanesi 19. yüzyıldan 1971'e kadar Cumbria'daki Windermere Gölü kıyısındaki Lancashire iplik ve dokuma endüstrileri için milyonlarca makara üretmiştir (Lev.91). 1835 ile 1971 yılları arasında çalışan işletme zaman içinde Lancashire'da dokuma işletmelerinin kapılarını kapatmasıyla birlikte oda rüzgârı takip etmiştir. 1973 yılında müzeye dönüştürülmüştür[273].

2.19. Sepet Müzeleri

Liflerin farklı kullanım alanlarının dokuma ile birleşmesinin en önemli örneklerinden biri de sepetler ve hasırlardır.

İnsanoğlu, uzun süredir sepet yapıyor ve kullanıyor. İlk olarak ihtiyaç olarak yaptığı sepetler aynı zamanda geçmişten günümüze gelen önemli sanat formlarından biridir. Sepetler, esasen dokumacı halkların coğrafi ihtiyaçlarına dayanan çeşitli nedenlerle kullanılmıştır; su yakınında yaşayanlar balık tutma ihtiyaçlarını karşılamak, iç kesimlerde yaşayanlar hasat, taşıma ve tahıl depolamada yardımcı olarak sepetleri kullanmıştır. Dünya genelinde kullanılan dokumalar ve malzemelerin çeşitliliği binlerce farklı tür ve sepet stilini ortaya çıkartmıştır. Sepetler farklı şablonlar, malzemeler, renkler ve desenlerle birer kültürel öğedir. Sepetin dokunulduğu amaç da sepete karmaşık tasarımlara neden olmuştur. Bazıları su tutacak kadar sıkı dokunur bazıları daha seyrek dokunur. Geleneksel sepetler malzemesini doğadan alarak, tipik elyaflar, çimenler, asmalar, ağaç ve köklerinden oluşur. Sepetler yalnızca coğrafya ve kültürler arasında değil, aynı zamanda yaratıcıya ve malzemeye dayalı olarak oluşturulduğu bölgelere göre de değişiklik gösterir.

Sepetin tarihine baktığımızda uzak araziler arasındaki mal ticareti arttıkça nakliye şeklini karşılamak için kullanırken dünyada yaygınlaşmış olduğu tahmin edilmektedir. Bu sepetler denizler ve kıtalar arasında dolaşırken dokuma stilleri ve tasarımları tüm dünyaya

[272] https://www.mattmuseum.org (erişim tarihi: 25.12.2017)

[273] http://www.english-heritage.org.uk/visit/places/stott-park-bobbin (erişim tarihi: 25.12.2017)

dağılarak kültürler arasında paylaşılmıştır. Bazıları pratik kullanımı için kabul edilirken diğerleri görsel işçiliği ve cazibeleri için edilmiştir.

İlk sepetin ne zaman kullanıldığı net olarak bilinmemektedir. Geçmişinin örmeciliğin tarihi ile başladığı düşünülebilir. Babil mitolojisinde tanrı Marduk yeryüzünü yaratırken önce denizleri üzerinde sazlardan ördüğü bir hasırı sermiştir ve bunun üzerine toprağı serpmiştir. Batı Afrika'daki Dogon halkı tanrının ilk insana ağzı yuvarlak tabanı dikdörtgen bir sepet verdiğine inanır. Sepetin tabanı çim tabaka ile kaplanmıştır. Birçok nesneyi kozmolojik olarak değerlendiren topluluğa göre sepetin kare tabanı dört boyutlu dünyayı[274], sepetin ağzıda ufuk çizgisini simgeleyerek göksel ve dünyasal âlemi birbirine bağlar.

Sepetin çeşitliliği, evrenselliği ve anlam zenginliği içine sanatı da katınca sepet müzelerinin ortaya çıkmasına vesile olmuştur.

Marion Steinbach Kızılderili Sepetleri Müzesi Kaliforniya'daki *Gatekeeper Müzesi*'nin bir parçasıdır. Müze'de 85 Kuzey Amerika Kabilesi'ne ait 900'dan fazla sepet sergilenmektedir. Müzede yemek sepetleri, gıda ve yakacak odun taşımak için kullanılan yük sepetleri, bebeğin taşınması için beşik sepetler, ördek tuzağı vb. sepetlerinin yanı sıra hasır şapkalarda bulunmaktadır. Koleksiyondaki sepetlerin hepsi bitkilerden yapılmıştır. Müzede ayrıca kaybolmaya yüz tutmuş sepet örgücülüğü üzerine eğitimler de verilmektedir.

İsveçteki ***Korgmuseet***[275], eski bir hasır sepet fabrikasından müzeye dönüştürülmüştür (Lev.92). Amerika'da Massachusetts'deki ***Nantucket Adası Lightship Sepet Müzesi*** [276] 1800'li yılların başında balina avcılığı ile başlayan sepet tarihini bugünlere müze ile taşıyan başka bir örnektir.

2.20. Papirüs Müzeleri

Papirüs bitki liflerinden üretilmesi ve üretim esasında bitki liflerinin dövülerek ve dokuma mantığıyla şekillendirilmesi esasıyla bir tekstil ürünüdür. Eski Mısırlıların yelken, bez, hasır ve yazı kâğıdı olarak kullandıkları papirüs daha sonraları Yunanlılara ve Romalılara intikal etmiş ve M.S. 3. yüzyılda yerini parşömen alıncaya dek kullanımı sürdürüldü. Mısırlıların piramitleri ve tapınakların temellerini takviye etmek ve sağlamlaştırmak için papirüs hasırları kullandığı bilinmektedir. Bu bağlamda Papirüs bilginin maddesel olarak taşınabilirliği anlamında en önemli ilk nesnedir.

---

[274] Griaule, 1991: 157

[275] https://www.hembygd.se/orkened/anlaggningarna/korgmuseet (erişim tarihi: 10.01.2018)

[276] https://www.nantucketlightshipbasketmuseum.org (erişim tarihi: 10.01.2018)

Papirüs antik çağlarında en önemli yazı malzemelerinden biriydi. İlk defa M.Ö. 3.300'lü yıllarda Eski Mısır'da yapılarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Daha sonra tüm Akdeniz ülkelerine de yayılarak kullanılmaya başlamış ve dönemin en geniş kullanım alanına sahip yazı malzemesi olmuştur. Papirüs kâğıdı önemini M.S. 11. yüzyıla kadar uzun yıllar korumuştur. Papirüs kâğıtları beyazlığına, inceliğine, boyutlarına, cilasına ve kullanım alanına göre değişik renklerde, farklı cins ve kalitede oluyordu. Papirüs kalınlığına, genişliğine, rengine ve kullanım alanlarına göre ayrı ayrı isimler alır ve kağıtın kalite, uzunluk ve benzeri özelliklerine göre farklı fiyatlarda satılırdı. Papirüsün kalitesine, kullanım alanlarına göre verilen bu isimler fiyatları belirlemekteydi. Papirüsün üzerine matematik, astronomi, tıp, sihir, büyü ve dinsel metinler, kral listeleri, coğrafi listeler, şehir listeleri, ölüler kitapları ve okul kitapları, mitolojik yazılar, macera ve coğrafya yazıları gibi bilimsel ve edebi yazılar yazılırdı. Yazı ile doldurulan papirüs, rulo ve kodeks şeklinde, kutu ve deri kılıflara konularak saklanır ve taşınırdı[277].

Papirüs bitkisi Antik çağda Mısır'ın Nil deltası ve çevresinde, İskenderiye, Memphis ve Sais'te, Fırat nehri kıyılarında ve Suriye'de yetişiyordu. Günümüzde ise Mısır'ın dışında Sudan, Etiyopya, Sicilya ve Suriye'de yetişmektedir[278].

Ulusal Avusturya Kütüphanesi'nin ***Papirüs Müzesi*** dünya çapındaki en büyük koleksiyona sahiptir. Koleksiyon 19. yüzyılda kütüphaneye Avusturyalı Archduke Rainer'in koleksiyonunu bağışlaması ile oluşmuştur. Koleksiyonda M.Ö. 15. yüzyıl ve 16. yüzyıl arasındaki dönemde yaklaşık 180.000 nesne bulunmaktadır koleksiyonda kil tabletleri, kayıtlar, yazılı ahşap ve balmumu tepsileri, taş tabletler, deriler, tekstil ve kemiklerin yanı sıra altın, gümüş ve bronz yazıları içermektedir. Hofburg Sarayı'nın Neue Burg Kasabasındaki kütüphanede bulunan *Papirüs Müzesi*, koleksiyonda 200 nesne sergilenmektedir[279].

Berlin Mısır Müzesi de papirüs koleksiyonu bakımından diğer önemli müzelerden biridir. Müze 2009 yılından Müze Adası Bölgesindeki *Neues Müzes*i'ne bağlanmıştır.

Kahire Müzesi de geniş bir papirüs koleksiyona sahiptir. 1902'de açılan müzede çok sayıda papirüs bulunmaktadır ve papirüsler genellikle parçalar halindedir. (Lev.93)

[277] Atılgan, 2006: 293-312

[278] Yıldız, 2000: 46

[279] https://www.onb.ac.at/museen/papyrusmuseum (erişim tarihi: 10.01.2018)

2.21. Parşomen Müzesi

Parşomen hayvan derileri kaynaklı olması ve tekstilin farklı kullanım alanlarına örnek teşkil etmesi sebebiyle bu kategoride değerlendirilebilir. Parşömen, üzerine yazı yazmak veya resim yapmak için kullanılan özel hazırlanmış hayvan derisidir. Parşömen ismi Bergama'dan gelmektedir ve "Bergama Kâğıdı" anlamında Latince "Charta Pergamena" dan türemiş ve bütün dillere de buradan geçmiştir.

Yaygın bir antik söylenceye göre Mısır Kralı, Bergama Kütüphanesi'nin İskenderiye Kütüphanesini geçmemesi için Anadolu'ya papirüs ihracını yasaklamıştır. Kâğıtsız kalan Bergama'nın Kralı II. Eumenes yeni bir kâğıt icat edecek olana büyük ödüller vadetmiştir. O zamanki Kütüphane Müdürü Krates oğlak derilerini işleyerek yazılabilecek hale getirmiş ve krala sunmuştur. Parşömen M.Ö. 2. yüzyıldan başlayarak Bergama'dan bütün dünyaya yayılmıştır. 4. yüzyıla kadar papirüs ve parşömen birlikte kullanılmış, daha sonra 12. yüzyıla kadar tek yazı medyası olarak kültürü sonraki yüzyıllara taşımıştır. Gerektiği gibi işlendiğinde her iki yüzüne de yazılabilmesi, neredeyse yırtılamaması, yanmaması, olağanüstü dayanıklılığı, hat ve tezhip sanatına uygunluğu, üstündeki yazıların okunmasının gözü yormaması, hayvanların yaşadığı her yerde üretiliyor olması gibi birçok avantajı düşünüldüğünde, parşömenin varlığı oldukça önemlidir. Parşömen günümüzde daha değişik hallerde kullanılmaktadır[280].

2011 yılında Fransa'da Marcel Dumas tarafından kurulan ***Parşomen Müzesi*** kaligrafi, aydınlatma, el sanatları gibi birçok farklı amaç için uzun yıllar parşomen üreten bir işletmenin müzeleştirilmesi şeklinde kurulmuştur[281].

2.22. Denizcilik ve Düğümleri Müzesi

Günlük yaşamımızda ilk bakışta gözümüze gelmeyen ama tüm detaylarda saklı olan düğümler aslında hayatımızın birer parçası olmuştur. Düğümler efsanelere konu olmuştur. Büyük İskender'in Gordion Düğümünü kılıcı ile kesmesi, sihirli özellikleri olan Laplander Şamanlarının mendillerine bağladıkları düğümler, İnka İmparatorluğunda bürokratik kayıtların düğümlerle kayıt altına alınması ve Quipu denilen hesap sistemini kullanmaları düğümün tarih içindeki değişik versiyonlarıdır.

---

[280] Green, 1990: 168

[281] http://www.espaceduparchemin.fr (erişim tarihi: 10.01.2018)

Medeniyetlerin birbirine düğümlerle bağlı olduğu inancı da bütün bu detaylarla bir araya getirildiğinde düğümlerin korunması ve belgelenmesi bir ihtiyaç doğurmuş ve düğüm müzelerini de ortaya çıkmasına vesile olmuştur.

Halat ve düğümlerin en eski fosilleşmiş parçaları bu teknolojinin doğrudan kanıtını baltaya (M.Ö. 6.000) veya tekerleğe (M.Ö. 5.000) kıyasla çok daha eski kılarak M.Ö. 15.000 ile 17.000 yıl öncesine dayandırmaktadır. Bununla birlikte arkeologlar dolaylı delillere (delikli nesneleri eser üzerindeki aşınma izleri, kemik iğneleri, görsel temsilleri vb.) dayanarak halatların 250.000 ile 2.500.000 yıl arasında tarihlendiğine inanmaktadır. Spekülatif olarak, bu ateşin kullanılmasından (M.Ö. 400.000)'den daha eski olabilir. En eski insanın düğüm atma becerisi oldukça ilginçtir. İnsanlık tarihinde düğümlerin ve iplerin oldukça önemli bir yeri vardır. Düğümler tarih öncesi çağlardan başlayarak avlanma ağlarında, balık ağlarında, mızrak ve zıpkınlarda, yayda, ev inşaatında, giysileri tutturma, kaldırma, tırmanma, çekme gibi birçok alanda kullanılmıştır[282].

İngiltere'de 1996'da dünyanın denizcilik düğümleri konusunda önde gelen otoritelerinden biri olan Des Pawson tarafından açılan ***Denizcilik ve Düğümleri Müzesi*** ilginç öğelerle doludur (Lev.94). Müzede dünyadaki eski ve yeni ip işçiliği ve ip düğümleri üzerine nesneleri içerir. Ayrıca ip yapma sanatının ilginç örneklerini de sergiler. Gemi halatları ve düğümler, yelken yapımı, torba yapımı üzerinde bir koleksiyon içerir[283].

Kore'de 2004 yılında kurulan ***Donglim Düğüm Müzesi*'**de bu konuda başka bir örnektir. Müze içeriği geleneksel Kore dekorasyon düğümlerinden örnekler bulunur.

[282] Turner ve Griend, 1996: 4-18

[283] http:// www.despawson.com (erişim tarihi: 10.01.2018)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKi TEKSTİL MÜZELERİ VE MÜZELERDE SERGİLENEN TEKSTİLLER

3.1. Türkiye'deki Tekstil Müzeleri

Türkiye'deki tekstil müzeleri, halı ve kilim müzeleri, özel tekstil ve moda sergileri düzenleyen müzeler, sanat müzeleri ve Türkiye'de alanında tek olan tekstil sanayi müzesi şeklinde gruplandırılabilir.

Bunun yanında Osmanlı Kostümleri, Şapka ve Dantel müzeleri özel ilgi müzeleri olarak alanlarında tektir.

Müzelerde sergilenen tekstiller (giysi, dokuma, örme, elişi, vb.) hemen hemen her etnografya müzesinde sergilerin parçasıdır.

Ayrıca arkeoloji müzelerindeki antik çağdan kalma dokuma aletleri (ağırşaklar), kemik veya metal iğneler vb. tekstil üretim araçları da birçok müzede bulunmaktadır.

Türkiye'de tekstil sanayi müzesi denilince akla ilk ve tek Bursa'daki ***Merinos Tekstil Sanayi Müzesi*** gelmektedir.

Müze, sanayi mirasının korunması bağlamında Türkiye'deki en güzel örneklerden bir tanesidir (Lev.95). Müze, Sümerbank Merinos Dokuma Fabrikasının çalışmasını durdurmasından sonra müzeleştirilmesiyle kurulmuştur.1935 yılında bizzat Atatürk'ün girişimleri ile kurulmuş olan Sümerbank Merinos Yünlü Dokuma Fabrikası 1938'de Atatürk'ün katıldığı açılış töreniyle hizmete açılmıştır. Cumhuriyet Türkiye'sinin sanayi devrimi sembollerinden olan biri olan fabrika 1960'lı yıllarda Bursa ekonomisine çok fazla katkıda bulunmuştur. Fabrika çeşitli nedenlerle 2004 yılında üretimi durdurmuş ve fabrikanın kurulu olduğu alan Bursa Büyükşehir Belediye'sine devredilmiştir. 2010 yılında Bursa Büyükşehir Belediyesi müze projesini uygulamaya konmuş ve modern müzecilik anlayışıyla düzenlenerek işletme kurgusu hazırlanan müze 2011'de açılmıştır. Müzede ham yün elyafın gelişinden, ipliğin oluşumu, iplikten dokumanın elde edilmesi, boya ve terbiye işlemlerinin yapılması ve konfeksiyon ürünlerinin elde edilmesine kadar olan üretim sürecinde kullanılan makinalar ve malzeme örnekleri dört ayrı salonda sergilenmektedir. Müzede sırası ile merinos koyunundan alınan kirli yün yapağının hangi aşamalardan geçerek yünlü kumaşlara dönüştüğünün hikâyesi anlatılmaktadır. Ayrıca Bursa ipekçiliğinin geçmişine ayna tutan ve faal olarak çalıştırılması düşünülen ipek bölümü de Tekstil Sanayi müzesine bulunmaktadır.

Günümüzde ipekböcekçiliğini tekrar gündeme getirmek amacıyla Merinos Tekstil Sanayi Müzesi içinde, ipekçilik ile ilgili geniş ve kapsamlı bir bölüm de oluşturulmuştur. Bu bölümde İpeğin Dünya'daki ve Bursa'daki tarihi, kozadan ipliğe, iplikten kumaş dokumaya kadar ipek böcekçiliğinin ve ipeğin öyküsü anlatılmaktadır. İşleyiş mancınık makinası ve ipek dokuma tezgâhları ile uygulamalı olarak gösterilmektedir. Ayrıca konuyla ilgili güçlü koleksiyonların da izlenime sunulduğu bölümde ipek kumaştan üretilmiş pek çok eşya sergilenmektedir. Müzenin bu bölümünde ipek konulu atölye çalışmaları için bir eğitim odası ayrılmıştır[284].

Türkiye'de tekstil müzelerinde başrol oyuncusu halı ve kilimlerdir. Dünyada halı sanatı Türklere bağlı olarak gelişmiştir.

Halı sanatı, ilk kez Orta Asya'da Türk'lerin yaşadığı bölgelerde ortaya çıkmış, İslam dünyasına Türk'ler tarafından tanıtılmış ve gelişimini de Türk'lerle sürdürmüş bir el sanatıdır. Türk kültüründe büyük önem taşıyan halı ve kilim sadece göçebe toplulukların değil, şehir, köy ve kasaba sakinlerinin de günlük yaşamlarının bir parçası olmuş ve zaman içinde sanatsal ve ekonomik bir gelişim göstermiştir. Halı sanatı, yüzyıllar boyunca Türk Sanatının belirgin örnekleri olarak dünyanın her yerinde aranmış, toplanmış ve koleksiyonlarda yer almıştır. Oldukça değerli ve zengin bir halı koleksiyonuna sahip Vakıflar Genel Müdürlüğü, bu değerli kültürel mirasın korunması ve geniş kitlelere tanıtılması amacıyla, Halı Müzesini ziyarete açmıştır[285].

Halı, Müslümanların en karakteristik eşyalarından biridir. Doğu insanı ile Batı insanını halıya bakışı farklıdır. Halıcılığın ana yurdu kuzey yarım kürede 30. - 45. kuzey enlemleri arasındaki dağlık yüksek yaylaların bulunduğu coğrafi kuşaktır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu bu bölgeye "halı kuşağı" denir. 30. enleminin güneyi sıcak olduğundan hasır, 45. enleminin kuzeyi ise soğuk olduğundan post kullanılır. Halı kuşağının doğusunda keçe, batısında ise düğümlü halı önem kazanır[286].

O. Aslanapa'nın vurguladığı üzere, Türk Halı Sanatı'nın Pazırık Halısı[287] ile başlayan çok eski bir tarihe uzandığı tartışmalara konu olmuş, fakat yeni araştırmalarla bu durum daha iyi aydınlanmıştır. Pazırık kurganlarında bulunarak Leningrad Hermitage Müzesi'nde korunan at koşum takımlarında, Göktürk yazısı ile ağaç üzerine işlenmiş kitabeler keşfedilmiştir.

[284] http://tekstilmuzesi.bursa.bel.tr (erişim tarihi: 06.11.2017)

[285] Özçelik, 2014: 185

[286] Tez, 2009: 182

[287] Bkz. S.17, Pazyryk Halısı, Res.7

Pennsylvaia Üniversitesinden Türkolog Osman Nedim Tuna bunlarda birçok Türkçe kelimeleri okumuş olup aralarından bağlantı kurma yolunda gelişme sağlamaya çalışmaktadır. Böylece Pazırık kurganlarının Hun Türkleriyle bağlılığı belirlenmiş olmaktadır[288].

İnalcık çalışmalarında, Anadolu'da halıcılığın gelişiminin 13. yüzyılda Selçuklularla başladığını, 16. ve 17. yüzyılda Osmanlı halıcılığı en parlak günlerini yaşadığı belirtmiştir. Bu dönemde başta Uşak olmak üzere, Bergama, Kula, Gördes, Konya, Lâdik, Niğde, Kırşehir, Sivas ve Kayseri önemli halıcılık merkezleriydi[289].

Saf ipek el halılarının dünyadaki en tanınmış merkezi İstanbul yakınlarındaki Hereke kasabası olmuştur. Türk halısında kullanılan motifler ve düğüm tekniği uzun bir geçmişe sahiptir ve Türklerin en başarılı geleneksel sanatlarından birinin ürünleridir.

Anadoluda yaşamını sürekli yer değiştirerek geçiren ve bunu bir yaşam tarzı haline getiren '*Yörük'* lerde küçükbaş hayvancılığa bağlı yaşam, dokumayı hayatlarının bir parçası haline getirmiştir.

İnalcık'ın belirttiğine göre orijinal Türkmen - Yörük halı ve kilim yapımının Toros dağ kuşağının eteklerinde odaklaştığı görülmektedir. Toroslar bir taraftan güneyde Teke yarımadasına iner (bu bölgede bugün tipik Yörük Döşemealtı halıları ün kazanmıştır.) Bu dağ kuşağı Toroslarla doğuya ilerler (bu bölgede At-Çeken aşiretlerinin ünlü halı ve kilimleri), oradan da kuzeydoğuya yönelir (Tahtacılar; Kayseri-Sakaltutan Yörükleri, ünlü Yahyalı halıları), Orta-Anadolu düzlüğü ile Dağ –Eşiği arasında Konya, Niğde, Aksaray, Ürgüp, 13. yüzyıldan beri Yörük halıcılığının sanayi ve ticaret merkezleri olarak yükselmiştir. Dağ kuşağı batıda Demirci, Gördes, Uşak kasabalarının üzerinde bulunduğu dağlık bölgeyi oluşturur. Onun batısında Çanakkale-Bergama dağ kitlesi, sahile doğru ikinci bir Yörük yerleşme bölgesidir [290].

Ş.Yetkin'in özetlediği gibi, günümüzde, bütün Anadolu Türk halı sanatının sağlam karakterinin taşıyan ve ananevi desenlerini içeren halıları ile ünlüdür. Hereke'nin bir tablo zarafetindeki zarif çiçekli ipek ve yün halıları yanında, geometrik örnekli Anadolu Halıları, devrin modern mimarisine üslup bakımından daha da uyan görünümleri ile evlerin süslemesinde beğeni kazanmış ve tercih edilmiştir. Bütün yurdumuzda, Türk halılarının köklü geçmişinden kaynaklanan Türk düğümünün sağlamlığı, kökboyaların kullanılması ile solmayan parlak renklerinin kullanıldığı halıların yapılması için haklı bir özen ve çaba

[288] Aslanapa, 2005: 9

[289] İnalcık, 2008: 29-30

[290] İnalcık, 2008: 30

gösterilmektedir. Orta Anadolu'da Konya, Sivas, Kayseri yöresinde, Karapınar, Taşpınar, Lâdik, Batı Anadolu yöresinde Isparta, Bergama, Balıkesir, Çanakkale, Ezine, Yağcıbedir, Demirci, Uşak, Kula, Gördes, Milas; Güney Anadolu'da, Fethiye, Döşemealtı; Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da, Kars, Erzurum, Van, Bitlis ve Siiirt'te kendilerine özgü halı kültürüne sahiptir[291].

Dünyanın en zengin ilk antik halı müzesi de İstanbul'da bulunan ***Vakıflar Halı Müzesi***'dir.

Vakıflar Halı Müzesi, ilk olarak 13 Nisan 1979 tarihinde Sultanahmet Camii'nin Hünkâr Kasrı'nda Türkiye'nin tek Halı Müzesi olarak ziyarete açılmış, ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün müzelerini çağdaş ve modern anlamda yeniden yapılandırma projesi kapsamında 2006 yılında kapatılmış, 2013 yılında Ayasofya İmaretinde yeniden ziyarete açılmıştır (Lev.96). Vakıflar Halı Müzesi, 14. - 19. yüzyıl arasında dokunmuş en nadide eserlerden seçilen halıları, kronolojik sırayla ve desen gruplarına göre ve Türk Halı Sanatının gelişimine uygun olarak, üç galeride sergilemektedir. Birinci galeri'de Beylikler Dönemi, Erken ve Klasik Osmanlı Dönemi Halıları sergilenmektedir. "Beylikler Dönemi Halıları" veya "14. - 15. yüzyıl Hayvan Figürlü Anadolu Halıları" olarak bilinen bu grubun 15. yüzyıla ait en orijinal ve gelişmiş örneği ile Erken Dönem Osmanlı Halıları bu galeride sergilenmektedir. Bu galeride ayrıca Anadolu Selçuklu mimarisi süsleme unsurlarının yer aldığı 14. - 15. yüzyıla ait halılar ile 16. ve 17. yüzyılda dokunan Yıldız Madalyonlu, Çintemanili ve Kuşlu Uşak Halılarının değişik tipteki örnekleri yer alır. İkinci galeri'de Orta ve Doğu Anadolu Madalyonlu Halılar sergilenmektedir. Orta ve Doğu Anadolu'da geleneksel motif anlayışı ile dokunan ve genellikle merkezinde kenarları dilimli veya yıldız biçiminde tek madalyonun yer aldığı 16. - 17. yüzyıla ait halılar ile Doğu Anadolu'da dokunmuş Anahtar Deliği Motifli halıların 15. yüzyıla ait en güzel örnekleri sergilenmektedir. Bu galeride; 17. ,18. ve 19. yüzyıllara ait Manisa - Gördes, Konya - Karapınar, Milas ve Hereke'de dokunmuş Halı Seccade örneklerine de yer verilmiştir**.** Üçüncü galeri'de Osmanlı Dönemi Büyük Boyutlu Uşak Halıları ve Saf Seccadeler sergilenmektedir. Bu galeride klasik Osmanlı Dönemine ait 16. yüzyıl Klasik Madalyonlu Uşak Halısı ile bordür, renk ve teknik özellikleri bakımından bu halılarla bağlantılı, ancak desen bakımından farklı anlayışla dokunmuş değişik tipteki Uşak halılarının en güzel örnekleri ile Süleymaniye ve Sultanahmet Camilerinin 17. ve 19. yüzyıl Saf Halı Seccadeleri sergilenmektedir[292].

---

[291] Yetkin, 1991: 189-193

[292] http://www.halimuzesi.com (erişim tarihi: 04.11.2017)

Halıdan farklı teknikle dokunan ve kendine has desen özellikleri taşıyan kilim dokumacılığı da Türk dokuma sanatında önemli bir yere sahiptir. Hereke, Uşak ve Bergama gibi bölgelerin kilimleri zaman içinde ünlenmiş ve Türk dokuma sanatına ayrı bir zenginlik katmıştır.

Kilimin Türk sanatına Selçuklular yolu ile Asya Türkistan'dan geldiği, göçebe Türkmen ve Yörükler tarfından bir el sanatı olarka geliştirldiği bilinmektedir. Bugün elimizde en eski örnekler 15. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Konya Mevlana Müzesi'ndeki madolyon çiçek dolgulu, mavi - beyaz lacivert kilim parçası, Divriği Ulu Cami ile Kütahya Hisarbeyoğlu Camii'nde bulunan karanfil motifli kilimler (16. - 17. yüzyıllar) bu örneklerin en eskileridir. Daha önceki devrilere ait kilimler zaman içinde eskiyerek kaybolmuşlardır. Türk müzeleri ve özel koleksiyonlardaki kilimlerin tamamı 17. yüzyıldan sonradır[293].

Kilim konusundaki en kapsamlı koleksiyonlardan birine sahip İstanbul'daki Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan ***Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi***, Sultan Ahmet Camiinin güney cephesinin bodrumunda 1982 yılında açılmıştır. Müzede, Anadolu'nun çeşitli bölgelerine özgü kilim ve düz dokumaları, Osmanlı Saray kilimleri, Osmanlı çadır kilimleri, geleneksel zili, cicim ve sumak dokumalarından örnekler bulunmaktadır. Müzede 500 adet eser bulunmaktadır[294].

Halı ve kilim konusunda önemli bir başka müzede, ***Prof. Dr. Turan Yazgan Halı ve Kilim Müzesi'***dir.

2013 yılında bir özel müze olarak açılan Isparta'daki *Prof. Dr. Turan Yazgan Halı ve Kilim Müzesi*'nde, Anadolu coğrafya'sındaTürkler tarafından kullanılan yaklaşık 3.500 adet halı, kilim ve etnografik ürünler sergilenmektedir. Müzenin yaklaşık 3.200 m² kapalı alana sahip hem yatay hem de dikey 11 katlı olmak üzere sergileme salonları, kulenin en son katında seyir katı Dünyanın en büyük 3 adet Isparta Gülü'nü içeren kompozisyona sahiptir. Müzeyi yılda yaklaşık 50.000 kişi ziyaret etmektedir. Ayrıca bu müzede geleneksel halı dokuma tezgâhı, at arabası ve yüzlerce antika bulabilirsiniz. Adını Fransız fizikçi Léon Foucault'dan alan, ilk defa deneysel olarak Dünya'nın kendi ekseni çevresinde döndüğünü kanıtlayan sarkaç düzeneği de müzede mevcuttur[295].

Bursa'da 2004'den beri özel müze olarak hizmet veren ***Uluumay Osmanlı Halk Kıyafetleri ve Takıları Müzesi,*** Şair Ahmet Paşa Medresesi içinde yer almaktadır.

---

[293] Önder, 1945: 140-141

[294] http://www.avem.vgm.gov.tr (erişim tarihi: 04.11.2017)

[295] http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/prof-dr-turan-yazgan-hali-ve-kilim-muzesi.html (erişim tarihi: 07.11.2017)

Müzede, Anadolu Folklor Vakfı kurucu üyelerinden Esat Ulumay'ın 40 yılda topladığı 18 değişik koleksiyonu sergilenmektedir. 17. yüzyıla kadar uzanan Osmanlı Anadolu ve Rumelisi'nden 70 kıyafet ve 400 parça takı sergilenmektedir[296].

Kastamonu Vedat Tek Müzesi, 31 Ekim 2008 tarihinde açılmıştır (Lev.97). Bu kompleks içerisinde Cumhuriyet evi, Türkiye'de bir ilk olan şapka ve dantel müzesi, Atatürk sergi salonu, bebek evi, resim galerisi yer almaktadır.

Dantel Müzesi; 23 Ağustos 2009 Şapka Inkilâbı kutlamaları çerçevesinde açılan müze, Türkiyede ilk ve tek dantel müzesidir. Türkiye'nin tek dantel müzesinde, 1800 ile 1980 yılları arasında örülen 400'e yakın dantel sergilenmektedir. Kastamonu Valiliği ve Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'nin iş birliğiyle 2009 yılında kurulan müze, Türkiye'de kendi alanında ilk ve tek olma özelliğini taşımaktadır. Müzede ayrıca Kastamonu çarşaf bağları, Kastamonu fanilası gibi kente özgü çalışmalar da bulunmaktadır. Danteller; Ankara Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Tomris Yalçınkaya tarafından bağışlanmıştır.

Şapka Müzesi; Atatürk'ün Şapka İnkilâbını Kastamonu'da yapmasıyla birlikte, Cumhuriyet'in kurulduğu günden günümüze kadar giyilen bay ve bayan şapkalarından ve Atatürk'ün giydiği şapkalardan oluşan bir koleksiyona sahiptir. Müzede Süleyman Demirel'in fötründen, Bülent Ecevit'in kasketine, MFÖ grubu üyelerinin ve Harun Kolçak'ın şapkasına kadar 600 örnek sergilenmektedir. Müzede başlık ve şapka kültürünü yansıtan hepsi kullanılmış 600 örnek var. Müze bu özelliği ile yaratıcı müzeler arasında dünyada 3. sırada gösterilmektedir[297].

3.2. Türkiye'de Müzelerde Sergilenen Tekstiller

Tekstilin Türkiye'deki müzelere dağılımı yöresel kıyafetler, halı, kilim, seccade, dokuma örnekleri, oyalar, danteller, mendiller ve bohçalar şeklindedir. Bu tekstiller etnografya bölümlerinde sergilenmektedir.

Türkiye'deki birçok müzede tekstil nesneler bulunmaktadır.

Türkiye genelindeki tüm müzelerde sergilenen tekstiller;

Adana Etnografya Müzesi, etnografya bölümünde Çukurova köylerinde ve Toroslar'da yaşayan Yörüklere ait oldukça zengin eşyalar barındırmaktadır. Müzede Toros dağlarında yaşayan aşiretlerin el dokuma, cicim, zili, sumak, ilikli, düz dokuma kilim

[296] http://www.uluumay.com (erişim tarihi: 06.11.2017)

[297] http://www.kastamonukultur.gov.tr/mimar-vedat-tek-kultur-ve-sanat-merkezi-75-yil-cumhuriy-.html (erişim tarihi: 06.11.2017)

örnekleri, halı, heybe, seccade, yastık örnekleri teşhir edilmektedir. Ayrıca, keçe seccade ve çeyiz çuvalı vardır. Istar[298] bölümünde el dokuma tezgâhları, ıstar, mekik, kirkit[299], yay, ılkıdır[300], kirmen, çıkrık[301] ve duvarda kilim örnekleri yer almaktadır. Kurulmuş halde olan kara kıl yörük çadırının içinde çeyiz çuvalları, yerde keçeler, kilimler, duvar yastıkları, çadırın önünde deri çarık ayakkabı bulunmaktadır. Sırma ve sim işlemeli peşkir, para keseleri ve aşiret kadınının genel giysileri de mankenler üzerinde sergilenmektedir.

Adıyaman Müzesi*'*nin etnografya bölümünde; Adıyaman yöresinden derlenen halı, kilim, cicim, yastık gibi dokumalar, kadın ve erkek giysileri tekstil nesneler olarak sergilenmektedir.

Amasra Müzesi, etnografya bölümünde, Geç Osmanlı Devrine ait yörenin giyim-kuşam zevkini yansıtan giysiler, süs eşyaları aynı döneme ait yatak ve yastık örtüleri, halılar, keseler, sergilenmektedir.

Amasya Müzesi'nde, Amasya ve çevresinden derlenen dokuma aletleri, Kafkas, Avanos, Gördes, Van yöresi halı ve kilimleri, kadın giyimleri etnografya bölümünde sergilenmektedir.

Ankara Etnografya Müzesi, Selçuklu devrinden günümüze Türk sanatının devam eden örneklerinin sergilendiği bir müzedir. Müzede Anadolu'nun çeşitli yörelerinden halk giysileri, süs eşyaları, ayakkabı, takunya örnekleri, Sivas yöresi kadın ve erkek çorapları çeşitli keseler, oyalar, çevreler, peşkirler, uçkurlar, yatak örtüleri, bohçalar, gelin kıyafetleri, damat tıraş takımları sergilenmektedir. Ayrıca Türklere özgü dokuma aletleri ve kendine özgü desenleriyle Uşak, Gördes, Kula, Bergama, Milas, Karaman, Lâdik, Kırşehir, Niğde yörelerine ait halı ve kilim koleksiyonu vardır.

---

[298] Istar, Çul, kilim, halı vb. dokumaya yarayan ilkel el tezgâhlarıdır. Dikey çözgü sistemli bu tezgâhlar ilk çağdan bu yana Anadolu'da, Yörük ve Türkmenler tarafından, göç sırasında bütün parçaları sökülerek kolayca taşındığı için çokça kullanılmıştır. Yörük ve Türkmen halı ile kilimleri, Karaçadır için gerekli dokumalar "Çulfallık" da denilen bu tezgâhlarda dokunmuştur. Önder,1945: 115

[299] Kirkit, halı dokurken düğüm ve atkıyı sıkıştırmada kullanılan saplı el tarağıdır. Önder, 1945: 141

[300] Ilkıdır, bir metre kadar uzunluğunda uçlarına bir karış kadar birer çivi sokulmuş ağaçtan yapılma bir ölçü aletinin adıdır. Çile iplikleri geçirilip bir taraftan masurada bulunan ipliği alarak çileri bir aşağıya bir yukarıya sallamak suretiyle ipler ölçüye ve çileye alınır. Önder, 1945: 113

[301] Yün, keten, pamuk ipliği eğirmek için kullnılan ve elle döndürülen iği ve volanın oturduğu ahşap tablası, çoğu çıkrık oymalar ve boyalar ile süslenir. Hali hazırda Anadolu'da kullanılmaktadır. Önder, 1945. 53

Aydın Müzesi*'*nin etnografya salonunda, Aydın ve yöresinden derlenen oyalar, peşkirler[302], yatak örtüleri, kadın ve zeybek giyimleri, Aydın el sanatları, örme ve dokumalarından örnekler yer almaktadır.

Antalya Müzesi, etnografya bölümünde, Antalya yöresi giysiler, bindallılar, çoraplar, keseler, kuşak ve başlıklar, halılar sergilenmektedir. Mahalli halıların yanı sıra Uşak, Gördes, Lâdik, Mucur, Bergama, Kula, Avanos örnekleri, Antalya bölgesi dokumaları tekstil objeleri olarak sergilenmektedir.

Kızılkule*, **Alanya Etnografya Müzesi****'*nde Alanya yöresine özgü halı, kilim, giysi, dokuma tezgâhları ile Toroslar'daki Yörük Türkmen kültürünü yansıtan çadır gibi tekstil eserleri sergilenmektedir.

Balıkesir'deki özel bir müze olan ***Tahtakuşlar Etnografya Müzesi****'*nde Orta Asya'dan Türkiye'ye göç eden Konar - Göçer Türk boylarının ilginç ve özgün kültür varlıkları, giyim eşyaları, dokuma aletleri, halıları ve çadırları sanat galerisinde her tür sanat yapıtları yıl boyunca sergilenmektedir[303].

Balıkesir'in Edremit ilçesinde yer alan ***Ayşe Sıdıka Erke Etnografya Müzesi****'*nde*,* odalarda 18. yüzyıl ve 19. yüzyıl döneminin Edremit ev yaşamına ilişkin geleneksel el sanatları ile bezenmiş ev eşyası giysi ve günlük yaşamını yansıtan eşyalar sergilenmektedir.

Bitlis Etnografya Müzesi*'*nde tekstil objeleri olarak Bitlis'in yöresel kültürünü yansıtan giyim-kuşam, günlük kullanım eşyaları sergilenmektedir.

Düzce'deki ***Konuralp Müzesi****'*nin etnografya salonunda, Konuralp ve çevresinden derlenen halı, kilim örnekleri, mahalli kadın ve erkek giyimleri, elişleri tekstil nesneleri olarak sergilenmektedir.

Bolu Müzesi*'*ndeki etnografya salonunda 19. yüzyıl ve 20. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen yakın geçmişimize ait eserler sergilenmektedir ve bunların arasında mahalli el sanatları olan Mudurnu oyaları, Kıbrıscık giysileri ve çeşitli dokumalar bulunmaktadır.

Bursa Arkeoloji Müzesi*'*nin sanat galerisinde sürekli ve geçici sanat eserlerinin sergilendiği salonda, Anadolu çoraplarından ilginç bir koleksiyon bulunmaktadır. Anadolu örgü sanatının, renk ve desenleri ile göz alıcı seçkin örnekleri olan bu çoraplar, çeşitli bölgelerden derlenmiştir.

---

[302] Peşkir, pamuk ve keten ipliğinden özel olarak dokunan el ve diz havlusudur. 50 cm. eninde, 70-80 cm. boyundadır. Bazen de yer sofrasının çevresini dolanacak kadar 2-2,5 m. uzunluğunda olur. İki ucu işlemeli ve saçaklıdır. İşlemeleri sırma, renkli ibrişim ve ipliklerle gergeflerde yapılır. Topkapı Sarayı'nda örnekleri bulunan "saray peşkirleri" daha çok süslüdür. Önder, 1945: 202

[303] http://www.etnografya-galerisi.com (erişim tarihi: 16.11.2017)

Bursa'daki ***Türk ve İslam Eserleri Müzesi***'nde Osmanlı döneminden el işleri, kadın-erkek giyimleri, tekke eşyaları tekstil nesneler olarak sergilenmektedir[304]. (Lev.98)

Çankırı Müzesi'nin etnografya bölümünde, Çankırı ve çevresinden derlenen, çoğu 19. yüzyıla ait Çankırı elişleri, el sanatları, giyim kuşam ve dokumalar sergilenmektedir.

Çorum Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde tekstil nesneler olarak Çorum yöresinin özelliklerini yansıtan halı ve kilimler, kadın giysileri sergilenmektedir.

Çorum'un Sungurlu İlçesi'ne bağlı Boğazkale kasabasında olan ***Boğazköy Müzesi***'nde küçük bir bölümde Boğazköy bölgesine ait halı, kilim ve el işi tekstil örnekleri sergilenmektedir.

Denizli Atatürk ve Etnografya Müzesi'nde, Babadağ el dokumaları ve tezgâhları ile birlikte halı, kilim örnekleri sergilenmektedir.

Denizli'nin Tavas ilçesi'ne bağlı Kızılcabölük Beldesi'ndeki ***Hanife - Ahmet Paralı Tekstil Müzesi*** bir özel müzedir. Müzede tarihi el dokumaları, tezgâhlar ve tekstil ile ilgili dokümanlar bulunmaktadır.

Edirne Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nin, halı ve kilimler seksiyonunda, mahalli ve Anadolu'ya ait bazı kilimler ile Anadolu halıları teşhir edilmektedir. Çevreden Şarköy kilimi, Anadolu'dan ise Yörük ve Türkmen kilimleri sergilenmektedir. Gördes, Bergama, Kırşehir halı seccadeleri yanında heybe ve çuval örnekleri de yer almıştır. Mahalli ve Türk el sanatlarının başlı eserlerinin tanıtıldığı bu salnoda sırasıyla, çorap, eldiven, çeşitli peşkir, uçkur, havlu gibi işlemeler, yemeni ve örtüler yer almaktadır. Kadın ve erkek giyimlerinden iç gömlek, salta[305], elbise, şalvar, cepken, ceket ve dolamaların[306] en güzel örnekleri mankenli ve mankensiz olarak sergilenmektedir.

Edirne Türk İslam Eserleri Müzesi'nde, çorap odasında yurdun değişik yörelerinden toplanmış el örgüsü yün çoraplar sergilenmektedir.

Elazığ Müzesi'nde etnografik eser salonunda bölgeye ait özgün el ürünü halı, kilimler, yöresel elişleri, kadın giyimleri sergilenmektedir.

Eskişehir Etnografya Müzesi'nde Eskişehir ve çevresinden derlenen çoğu 19. yüzyıl ve 20. yüzyıl başlarına ait Eskişehir el sanatları, elişleri (uçkur, peşkir, çevre, mendil, bohça,

[304] http://www.bursakulturturizm.gov.tr/turk-islam-eserleri-muzesi.html (erişim tarihi: 06.11.2017)

[305] Salta, yakasız, iliksiz, kolları bolca bir tür kısa cekettir. Koçu, 1969: 201

[306] Dolama, çuhadan yapılan, önü yırtmaçlı bir çeşit entari türüdür. İki ucu kavuşturularak etek gibi giyilir ve üzerine belden bir kuşak bağlanır. Kemha kumaşından dikilenleri de vardır. Koçu, 1969: 92

örme çorap, oya ve dantel işler, ibrişim ve sırma işçilikte bohçalar, hamam takımları vs.), bindallı[307] kadın elbiseleri, süs takıları, nalınlar, halı ve kilimler sergilenmektedir.

Gaziantep Müzesi'nin etnografik eserler bölümünde Osmanlı dönemine ait sim işlemeli giysiler, örtü, bohça, peşkir, yağlık gibi elişleri; yörelerden derlenmiş halı ve kilimler tekstil nesneler olarak sergilenmektedir.

Gaziantep'teki ***Hasan Süzer Etnografya Müzesi***'nde bölgeye özgü giysiler, halı ve kilimler sergilenmektedir.

Hakkâri Kilim Müzesi, sergilerinde tarihi kilimler, çoraplar ve eski antika eşyalar sergilenmektedir[308].

Isparta Müzesi'nin Halı Salonu'nda Isparta halılarının yanı sıra, eski halı merkezlerinde dokunan halıların en seçkin örnekleri de sergilenmektedir. Uşak, Gördes, Çanakkale, Bergama, Antalya (Döşemealtı), Nevşehir, Kırşehir, Kayseri, Doğu Anadolu ve Konya yörelerine ait halılar ve halı tezgâhları mevcuttur. Ayrıca etnografya salonunda erkek ve kadın giysileri sergilenmektedir.

İzmir Atatürk Müzesi'nde, geleneksel kadın giyimleri, hamam takımları, elişleri, peşkir, uçkur ve keseler bulunmaktadır. Halı - kilim bölümünde Bergama, Kula, Gördes, Milas, Çanakkale gibi halı merkezlerinden seçkin örnekler, kilim ve cicimler tekstil nesneler olarak sergilenmektedir.

Bergama Etnografya Müzesi'nde, Bergama ve çevresinden derlenmiş, kadın ve erkek giyim eşyaları, uçkur, peşkir, yağlık, bohça, çorap, kese gibi el işlemeleri, Bergama dokumacılığına ait eserler bulunmaktadır.

Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi, Sarıyer Büyükdere'de, Azaryan Yalısı olarak bilinen yapıda, Vehbi Koç'un eşi Sadberk Koç'un anısına, 14 Ekim 1980 tarihinde onun kişisel koleksiyonunu sergilemek üzere açılmış, Türkiye'nin ilk özel müzesidir (Lev.99). Sadberk Koç'un kişisel koleksiyonunda yer alan geleneksel kıyafet, işleme, tuğralı gümüş ve porselen gibi eserlerden oluşan müze koleksiyonu, zaman içinde hibe ve satın alma yoluyla zenginleşmiştir. Türkiye'nin büyük koleksiyonerlerinden Hüseyin Kocabaş'ın koleksiyonu da vefatından sonra Sadberk Hanım Müzesi koleksiyonuna katılmıştır. 24 Ekim 1988 tarihinde

---

[307] Bindallı, kadife veya atlastan biçilmiş entari, cepken, şalvar gibi kadın elbiseleri üzerine klaptanla serpme ve sıvama çiçekler, kıvrım dallar içeren işlemelerdir. Bindallı ile bohçalar, keseler ve örtüler de yapılmıştır. Bindallı işleme gergeflerde altın, gümüş sırmalarla kabartma ve iğne işi olarak yapıldığı gibi, daha önce işlenmiş desenlerin kumaş üzerine dikilmesiyle de yapılır. Üç etekli veya önü yırtmaçlı, belleri kemerli, kırmızı-mor kadife bindallılar Anadolu'da daha yaygındır. İllerde kurulan müzelerin etnografya bölümlerinde türlü renk ve desenlerde seçkin bindallı örnekleri sergilenmektedir. Önder, 1945: 36

[308] https://www.hakkarim.net/kilim/kilim.htm (erişim tarihi: 04.11.2017)

"Sevgi Gönül Binası" adıyla ek müze binası hizmete açılmıştır. Sergileme düzeni bakımından çağdaş bir müze uygulamasına örnek olarak değerlendirildiği için, 1988 "Europa Nostra" Ödülü'ne layık görülmüştür. Sadberk Hanım Müzesi kuruluşunda yaklaşık 3 bin esere sahipken, bugün 18 bini aşkın eseri bünyesinde barındırımaktadır. M.Ö. 6.000'den Bizans dönemi sonuna kadar Anadolu'da yaşayan uygarlıkların maddi kültür kalıntılarını yansıtan arkeolojik eserler Sevgi Gönül Binası'nda, Osmanlı ağırlıklı İslam eserleri, Osmanlılar için yapılmış Avrupa, Uzak ve Yakın Doğu eserleri ile Osmanlı dönemi dokumaları, kıyafetleri ve işlemeleri Azaryan Yalısı'nda sergilenmektedir[309].

Topkapı Sarayı Müzesi'nde, Padişah Elbiseleri bölümünde Fatih Sultan Mehmed'den Sultan Murad V'e kadar Osmanlı sultanlarının kaftanları, çeşitli giyim eşyaları bulunmaktadır. Has Odada kutsal emanetler içinde tılsımlı gömlekleri, sarıkları, hırkaları ve kabe örtülerini içermektedir(Lev.100). Elişi Dairesi bölümünde Osmanlı Devri işlemeli yastık ve yorgan yüzleri, örtüler, bohçalar, seccade ve nihailer, altın tel işlemeli atlas tirkeşler[310], kadın elbiseleri, kavuk örtüleri, cüz keseleri ve diğer elişleri sergilenmektedir. Türkiye'ninde üyesi olduğu IRCICA'nın[311] Türk müzeciliğine çok katkısı olmuştur. Topkapı Sarayı'nın önemli koleksiyonlarını kitap haline getirip yayınlayarak, kültür ve sanat eserlerimizin yurtdışında tanıtılmasını sağlamıştır. Bu bağlamda 16'sı Askeri Müze'de, 96'sı Topkapı Sarayı Müzesi'nde bulunan 7. ve 16. yüzyıllara tarihlenen 112 kılıcı kapsayan kitabı ilk proje olarak 1993 yılında İngilizce ve Arapça olarak Doç. Dr. Ünsal Yücel sorumluluğunda basmıştır. İkincisi projesinde, kabe kilit ve anahtarları üzerinedir. 55 adet anahtar ve kitlin incelendiği bu projede Prof. Dr. Tarcan Yılmaz tarafından 1993 yılında gerçekleşmiştir. Üçüncü proje Topkapı Sarayı Müzesi'nde bunan Haremeyn-i Şerif örtüleridir. Bu konuyu da Topkapı Müzesi Kumaş Seksiyonu sorumlusu Dr. Hülya Tezcan gerçekleştirmiştir. 1996 yılında tamamlanan projede kabenin kapı örtüleri, Kabenin dış örtüleri, kabe kuşakları, Ravza-i Mutaharra'ya ait örtüler ve Ravza-i Mutahharaya ait kuşaklar kapsamaktadır. Kitaptaki eserlerin hepsi Osmanlı Devri'ne ait olup, Türk dokumacılığı ve işlemeciliği hkkında geniş bilgi vermektedir. Ayrıca bu eserlerin üzerindeki kitabeler, Sultan Mehmet

[309] http://www.sadberkhanimmuzesi.org.tr (erişim tarihi: 04.11.2017)

[310] Tirkeş, meşinden yapılan ve sırtta taşınan ok torbasıdır. Tirkeşlerin üzeri altın ve gümüş sırmalarla süslü olanları vardır. Bu çeşit tirkeşlerin en güzel örnekleri Topkapı Sarayı'nda sergilenmektedir. Süvarilerin tirkeşleri eğerlerine bağlıdır. Önder, 1945: 250

[311] IRCICA, kısa adı ile bilinen İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi Türkye Cumhuriyeti'nin de üyesi bulunduğu İslam Konferansı Teşkilatına bağlı olup, 1976 yılında İstanbul'da yapılmış olan İslam ülkeleri dışişleri bakanları toplantısında Türkye Cumhuriyeti heyetinin önerisi üzerine kurulmuş ve 1979 yılı sonlarında çalışmalarına başlamıştır. IRCICA'nın İstanbul'da kurulmasının nedeni ise, beş yüz yıllık uzun bir süre Osmanlı Devleti'nin ve İslam dünyasının başkenti olan bu şehrin, içerdiği binlerce mimari esrin yanı sıra, Türk İslam medniyetini yansıtan ve yüzlerce koleksiyonun yer aldığı müzeleri kapsamasından kaynaklanmıştır. Tahaoğlu, 1997: 122-125

Reşad'dan Kanuni Sultan Süleyman'a kadar uzanan zaman içinde Osmanlı Padişahlarının lakaplarını kapsar ki bu da kumşlara birer tarihi belge niteliği kazandırmaktadır[312].

İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi*'*nde, dünyanın en zengin 13. - 20. yüzyıl el işi Türk halıları koleksiyonu yer almaktadır (Lev.101). XIII. yüzyıl Selçuklu halıları da koleksiyonun değerli parçaları arasındadır. Osmanlı devri 16. - 18. yüzyıllar Uşak, Bergama ve Saray halıları, Lâdik, Gördes, Kula, Konya, Kafkas bölgesi seccadeleri bir bütün içinde günümüze kadar Türk halıcılığının seçkin örnekleriyle burada sergilenmektedir. Müzenin etnografya bölümünde, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden derlenen etnografik tekstil eserleri, halı-kilim dokumacılığı ve giyim örnekleri bulunmaktadır.

Askeri Müze*'*de askeri kıyafetler, çadırlar, bayraklar ve sancaklar ile Osmanlı saray çadırlarının en nadide örnekleri bulunmaktadır. Binicilik salonunda, Alman, İngiliz tipinde yapılmış Türk eyerleri, bayrak ve sancaklar salonunda, Osmanlı Devleti dönemine ait sancaklar, Cumhuriyet Dönemine ait alay sancakları ve yabancı devletlere ait bayraklar, çadırlar salonunda, Osmanlı İmparatorluğu'nun 17. yüzyıldan günümüze çadırlar sergilenmektedir[313].

İzmir Etnografya Müzesi'nde, el işlemeleri ve hamam takımlarında örnekler sergilenmektedir.

İzmir Tire Müzesi*'*nin etnografya bölümünde Tire'de dokunmuş, işlenmiş, bindallı, üç etekler, ceketler, yemeniler, tekke eşyaları bulunmaktadır.

İzmir Ödemiş Müzesi'nin etnografya bölümünde el işlemeleri, giysi örnekleri sergilenmektedir.

Karaman Müzesi*'*nin etnografya sergilerinde, Karaman ve çevresinden derlenen halı, kilim ve elişleri (uçkur, peşkir, yağlık, bohça, çorap, kese, vs.) sergilenmektedir.

Kars Müzesi*'*nin etnografik eserler bölümünde Kars ve çevresinden derlenen halı-kilim gibi dokumalar, Kars ve çevresi kadın giysileri tekstil nesneleri olarak sergilenmektedir.

Kastamonu Müzesi*'*nin etnografya bölümünde bölgeye özgü halk sanatını temsil eden kadın-erkek giyimleri, elişleri, çeşitli deri eşyalar sergilenmektedir.

Kayseri Türk İslam Eserleri Müzesi*'*nde, Osmanlı dönemine ait halı ve kilimler, kadın erkek giyimleri, elişleri sergilenmektedir.

Kırşehir Müzesi, etnografya bölümünde Kırşehir'de ortaya çıkan Ahilik ve Ahi Evran'ın tanıtımı ile ilgili çeşitli eserlerin sergilendiği, Ahi Evran'a atfedilen başlık,

[312] Tahaoğlu, 1996: 122-125

[313] http://www.askerimuze.tsk.tr (erişim tarihi: 04.11.2017)

mütteka[314], ahilik sancağı ve Ahi fütüvvetnamesi ile şecerenamelerin yer aldığı üç vitrin bulunmaktadır. Ayrıca Kırşehir halıcılığının temsil edildiği dokuma tezgâhı ve önünde halı dokuyan yöresel giysili kadın mankenin bulunduğu bir köşe oluşturulmuştur.

Kilis Müzesi'nin etnografya seksiyonunda geleneksel kıyafetler, Kilis'e özgü el sanatları ve çeşitli aksesuarlar mankenler eşliğinde teşhir edilmektedir.

Konya Etnografya Müzesi'nde sergilenen tekstil eserleri; oyalar, çeşitli cins ve büyüklükteki keseler, değişik malzeme ve tekniklerle yapılmış işlemeli bohçalar, peşkir, uçkur, yemeni örnekleri, son devir Türk kumaş örnekleri, bindallı, gelinlik, cepken, kaftan, içlik ve şalvar örnekleri, kadın süs eşyalarından kemer tokaları, bilezik, fes askıları, tepelik örnekleri ve Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemine ait halı, kilim, cicim örnekleridir.

Konya Ereğlisi'ndeki ***Ereğli Müzesi***'nde etnografik eserler bölümünde bölgesel kadın giysileri sergilenmektedir.

Malatya'daki ***Beşkonaklar Etnografya Müzesi***'nde sergi salonlarında giyim örnekleri, erkek aksesuarları, para-saat keseleri, kadın aksesuarları, takılar sergilenmektedir.

Manisa Müzesi'nin etnografya bölümünde halı-kilim ve elişleri bulunmaktadır.

Mardin Müzesi'nin etnografya salonunda Mardin ve çevresine, bilhassa Midyat İlçesi'ne özgü eski giysiler, sergilenmektedir.

Mersin Müzesi'ndeki etnografya bölümünde kilimler ve işlemeli elbiseler sergilenmektedir.

Mersin ***Anamur Müzesi***'nde, etnografik seksiyonda geleneksel sanatlarımızın en güzel örnekleri yer almaktadır. Göçebelik döneminden yerleşik düzene geçinceye kadarki tarihsel süreç içerisinde ele geçirilen folklorik eşyalar sergilenmektedir. Müzenin etnografik seksiyonunda yörede Böncе, Çiğni, Düşük, Ala, Aynalı ve Boncuklu olarak tanınan kilim örnekleri, yün çorap, uçkur, peşkir, heybe, kuşak, tütün ve para kesesi, deve yuları gibi tekstiller yer almaktadır.

Mersin'in Silifke ilçesindeki ***Silifke Müzesi***'nde, etnografya bölümünde Osmanlı döneminde ait yöresel folklorik kıyafetler sergilenmektedir.

Muğla Müzesi, etnografya bölümünde Muğla'nın çeşitli yörelerinden giyim kuşam ve günlük kullanım eşyaları sergilenmektedir.

---

[314] Mütteka, baş tarafı kavisli, kısa koltuk değneğidir. Yaşlıların minderde otururken dayadıkları, müttekalar abanoz, pelesenk, ödağacı gibi sert ağaçlardan yapılmış ve gövdeleri sedef, fildişi kakmalar, altın-gümüş bileziklerle süslenmiştir. Önder, 1945: 184

Muğla'nın Marmaris ilçesindeki arkeoloji ve etnoğrafya eserlerinin sergilendiği özel bir müze olan ***Marmaris Halıcı Ahmet Urkay Müzesi***'nde, Osmanlı döneminden halı ve kilimler bulunmaktadır[315].

Nevşehir Müzesi'nde etnografya bölümünde tekstil nesneleri olarak Osmanlı dönemi, erkek ve kadın giyim eşyaları sergilenmektedir.

Hacıbektaş Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nin etnografik eserlerin yer aldığı salonunda, yöreye ilişkin Osmanlı Dönemine ait halı tezgâhı, halı ve kilim, kadın ve erkeğe yönelik giysi ve aksesuarlar, sırma işlemeli kadın giysileri, örgü ve dokumacılıkla ilgili yün çıkrığı, iğ ve kirmen[316] gibi aletler tanıtım panolarıyla destekli olarak teşhir edilmesi kurgulanmıştır.

Hacıbektaş Müzesi'nde Bektaşi dergâhına ait günlük kullanım eşyaları, el yazmaları sergilenmektedir.

Ürgüp Müzesi'nde etnografya bölümünde sergilenen tekstiller giyim kuşam, el işleri ve dokumalardır.

Ürgüp'e bağlı özel bir müze olan ***Ortahisar Etnografya Müzesi***'nde Kapadokya yöresinin yaşam biçiminin mankenlerle canlandırıldığı bölümde dokuma odasında yünden ipin elde edilişi, halı ve kilim dokumacılığı, baskı teknikleri canlandırılmaktadır (Lev.102).

Niğde Müzesi'nde Aksaray Ihlara Vadisi'nde bulunan 10. yüzyıla ait "Rahibe Mumyası" ile Çanlı Kilise'den çıkarılan 13. yüzyıla ait 4 adet bebek mumyası sergilenmektedir[317].

Ordu Müzesi'nin (Paşaoğlu Konağı) etnografya bölümünde Osmanlı dönemi yöresel erkek ve kadın giysileri sergilenmektedir.

Samsun Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde, yöreye özgü sergilenen tekstiller bindallılar, peşkirler, para ve saat keseleri, halı ve kilimlerdir.

---

[315] http://www.haliciahmeturkaymuzesi.net/etnografik.html (erişim tarihi: 29.10.2017)

[316] Kirmen, yün, tiftik ve kıl eğirmeye ve sarmaya yarayan ağaç çatmalı iğ 15-20 cm. boyunda, 3-4 cm. eninde ağaç iki levha haç şeklinde birbirne geçtikten sonra ortasındaki deliğe iğ, dikey olarak geçirilir. İğin üzerinden geçen iplikleri elde tutularak kirmenin yatay kanalları hızla elle çevrilir. Böylece dönen iğ, ipliğin önündeki yün tomağını bükerek sarar. İplik uzadıkça kirman gövdesini yumak olarak doldurur. Bir el sanatı olan kirmen, bugün Anadolu köylerinde çokça kullanılır. Önder, 1945: 142

[317] Niğde Müzemizde bulunan 5 adet mumyanın 1 tanesi sarışın bir rahibe diğerleride 4 tane çocuk mumyasıdır. En eski mumya Aksaray İline bağlı Ihlara Vadisin'deki Yılanlı Kilise'sinde bulunmuştur. Niğde Müzesinden arkeolog Mustafa Eryaman'ın "Ölümsüz Anadolu: Mumyalar" yazısında belirtildiğine göre rahibe mumyası Mısır'daki tekniklere yakın bir şekilde mumyalanmıştır. Çocuk mumyalarının ise giysileri üzerinde bulunmaktadır. Mumyalar 1.100 yıllıktır.

***Sinop Müzesi**'*nin, etnografik eserler seksiyonunda Sinop yöresinin giyim kuşam, el işleme örme, dokuma örnekleri ile 17. ve 18. yüzyıllara ait Kula ve Gördes halı seccade örnekleri, çeşitli çatmalar sergilenmektedir.

Sivas Arkeoloji Müzesi'nin etnografya bölümünde yöresel dokumalar sergilenmektedir.

Sivas Eski Eserler Müzesi'nin etnografya bölümünde Sivas çorapları, kadın-erkek giysileri, işleme cepkenler, Sivas'ın Gürün ilçesinde dokunmuş şallar, yatak örtüleri, koşum takımları sergilenmektedir[318].

Tokat Müzesi'nin etnografya bölümünde tekstil nesneler olarak yörenin giyim ve kuşamı, halı ve kilimler sergilenmektedir.

Tekirdağ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde Tekirdağ yöresi kadın ve erkek kıyafetleri, hamam takımları, el işlemeleri sergilenmektedir. Karacakılavuz dokumaları ile eski Tekirdağ yatak odası da bu bölümde teşhir edilmektedir.

Şanlıurfa Arkeoloji ve Mozaik Müzesi, etnografik eserler seksiyonunda tekstil nesneleri olarak yörenin özelliklerini taşıyan giysiler sergilenmektedir.

Uşak Belediyesi Halı Kilim Müzesi ve Dokuma Evi'nde Uşak halıları ve Uşak kilimlerinden oluşan 48 parça eser sergilenmektedir[319].

Van Müzesi'nin etnografya bölümünde Van-Hakkâri yöresine özgü kilimlerin oluşturduğu eşsiz bir dokuma eserler koleksiyonu bulunmaktadır.

Zonguldak Karadeniz Ereğli Müzesi'nde, tekstil nesneleri olarak çeşitli erkek ve kadın giysileri ile yöreye özgü bir dokuma olan "Elpek" kumaşı [320] ve ipliği, dokuma aletleri, mendil, bohça, örtü gibi dokuma türleri eserlerden oluşan yöresel etnografik eserler sergilenmektedir. [321]

Ayrıca *deri tekstiller* de müze içeriklerinde yer almaktadır. Türkçe'de "gön" denilen deriler, gördüğü işlem ve kullanıldıkları eşyaya göre teladin, tirşe, sahtıyan, güderi, akderi, meşin gibi adlar almıştır. Anadolu Selçukluları ve Osmanlı Sanatında dericilik zanaattan öte başlı başına bir sanat dalı olarak da yüzyıllar boyu yaşamıştır. Ahilik teşkilatında önemli bir yeri olan ve "Debbeğan" denilen derici esnafı, mesleklerini çırak, kalfa ve ustalığa dayanan

[318] http://xn--sivasmzeleri-ilb.gov.tr/sivasta-muze.html (erişim tarihi: 29.10.2017)

[319] http://www.usakhaberbulteni.com/usak-hali-kilim-muzesi (erişim tarihi: 15.11.2017)

[320] Elpek, bir çeşit keten dokumadır. Antik çağlarda ketenden üretilen yelken bezi ve dokumalarıyla ünlenen Karadeniz Ereğli'sinde nem oranı diğer yörelere göre çok yüksektir. Bu nedenle insan vücudunu neme karşı koruyan hem atkı hem çözgü ipliği ketenden dokuanan elpek bezi bölgede yüzyılalar boyunca kullanılmıştır. Önder, 1945: 71

[321] Önder, 1996 ve ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığının web siteleri olan, https://www.muze.gov.tr/tr/muzeler , http://www.kultur.gov.tr sitelerinden faydalanılmıştır. (erişim tarihi: 15.07.2017)

geleneksel bir güzel sanat dalı olarak geliştirmişlerdir. Bugün Topkapı Sarayı Müzesi'nde sayıları binleri aşan deri eşyalar, dericiliğin Osmanlı Türklerinde, 16. yüzyıl içerisinde, merkezi İstanbul olmak üzere, en üstün işçiliğine ulaştığını göstergesidir. Bu deri eşyaların üzerleri aplike ve altın ile gümüş tellerle işlenmiş çedik, lapçin, yemeni, mest, filar, çizme gibi pabuçlar, sofra nihaleleri, narçiçeği, kaplan çizgisi, pars beneği, tırtıllı yaprak, gül, lale, karanfil motifleriyle süslenmiştir. 17. yüzyılda, deri işçiliğinde kara kalemler çizilmiş baskı tekniği kullanılmış, 18. yüzyılda da deri süslemeciliğinde Avrupa etkisi ile Ampir-Barok üslubu yer almaya başlamıştır. Türk cilt sanatında da önemli bir yeri olan dericilik, tablolarda, döşemelerde, perdelerde, püşidelerde, koşum takımlarında, silahlarda süslenerek kullanılmıştır[322].

3.3. Türkiye'nin Arkeolojik Tekstil Eserleri

Medeniyetlerin yolu Anadolu'da müzelerimizde sergilenen yakın dönem örneklerin haricinde arkeolojik tekstil ve tekstil üretim aletleri konusunda da oldukça değerli örneklere sahip bulunmaktayız.

Frig medeniyetini misafir eden Anadolu dünya tekstil tarihinde çok önemli kaynaklara ev sahipliği etmektedir.

Arkeolojik buluntular içinde yapısı gereği çabuk bozulan ürünler arasında önce tekstil ürünleri, sonra sırasıyla hasır, sicim, deri, ahşap üretimleri yer almaktadır. Prehistorik dönemlere ait Dünya'nın çeşitli yerlerinde dokumacılıkta kullanılan, taş, kemik, pişmiş toprak vb. malzemelerden yapılan ağırşaklar[323], dokuma tezgâh ağırlıkları, makaralar, taraklar, mekikler gün yüzüne çıkarılmıştır. Bu aletlerin dokumacılıkta kullanıldığını ve kullanım yöntemleri genellikle günümüzde kullanılmakta olan benzer malzemeler ile karşılaştırma yoluna gidilerek saptanmaktadır. Dokumacılığın o bölgelerde yapıldığı dokuma üretiminde kullanılan araç-gereçlerin ele geçmesinden anlaşılmaktadır.

Bu konuda koleksiyon bakımından en zengin müzemiz ***Anadolu Medeniyetleri Müzesi***dir.

Müzelerimizde sergilenmekte olan arkeolojik tekstil örnekleri, iplik kalıntıları, dokunmuş kumaş veya elbise parçası, ağırşak, iğne, makara gibi dokuma ve dikiş aletleri,

---

[322] Önder, 1945: 64

[323] Ağırşak, iğ iplik eğirmede kullanılan bir araçtır. İğ iki kısımdan oluşur. Birinci kısım ucu çentikli veya çengelli çubuktur. Bu çubuğa ip sarılır. İkinci kısım ise çubuğa takılan ağırşaktır. Ağırşak gövdeye ağırlık vermesi içindir. Aytaç, 1982; Gönül, 1966: 80-99

dokuma tezgâhları veya tasvir içeren vazo gibi nesneler üzerindeki görsellerle karşımıza çıkar.

Bu buluntular ağırlıklı olarak kazı bölgelerine yakın arkeoloji müzelerinde sergilenmektedir.

Bu tekstil örneklerini ana başlıklarla değerlendirecek olursak Anadolu'da en erken ip örnekleri, Çayönü Tepesi'nde (M.Ö. 7.000) ve Çatalhöyük'te (M.Ö. 6.000) bulunan örneklerdir.

Dokuma'da kullanılan ağırşaklar ise Anadolu'nun hemen hemen her yer yerleşim yerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda en eski örnekler Çatal Höyük, Süberde, Hacılar, Yümüktepe, Beycesultan'da bulunan örneklerdir. Pişmemiş topraktan şekillendirilmiş çeşitli kalitelerde ve formlarda yapılmış olan ağırşakların yanı sıra dönemine göre pişmiş topraktan yapılmış olanları da vardır. Ayrıca Kuruçay Höyük de hem pişmiş toprak hem de kemik ağırşaklar da dikkat çekici örneklerdir. Malatya Değirmentepe'de (M.Ö. 4.000) kap parçasından şekillendirilmiş tezgâh ağırlığı da bu konudaki farklı örneklerdendir[324].

Anadolu'da, Alişar Höyük'te Eski Tunç Çağı'ndan itibaren dokumacılıkta makaraların kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anadolu'da, Gordion'da Erken Frig Dönemine tarihlenen (M.Ö. 700 civarı) kömürleşmiş bir dokuma tezgâhı da önemli arkeolojik zenginliklerimizdendir. Şiddetli bir yangın sonucu yıkılmış binanın enkazı içerisinde ele geçen bu tezgâh üzerinde yünlü kumaş parçası ile tezgâhın yakınında fildişi tarak korunmuştur. Pişmiş toprak dokuma ağırlıklarından bazılarında da ip kalıntıları vardır. Bu tezgâh örneği Anadolu Medeniyetleri Müzesinde sergilenmektedir.

Tekstilin zamana meydan okuması zor olduğundan dokunmuş kumaş örnekleri çok nadir karşımıza çıkmaktadır ve oldukça değerlidirler. Tekstil tarihinde belgelenmiş örneklerden en önemlilerinden biri Anadolu'da, M.Ö. 6000'e tarihlenen Çatalhöyük'teki sıra dışı bir mezarda bulunmuştur. Mezarda ölünün beyni, kafatasından çıkarılmış ve yerine ince dokunmuş, tek renkli bir kumaş topağı yerleştirilmiştir. Üst tabakadaki yapının yangın geçirmesi sonucunda bu malzeme kömürleşmiştir.

Kuruçay Höyük'te bir çömlek mezarda M.Ö. 4000'e tarihlenmiş kemiklere yapışık bir kumaş parçası bulunmuştur. Bu kumaş parçası, kumaşın kefen olarak ölüleri sarmakta kullanıldığının göstermesi açısından önem teşkil etmektedir. Ayrıca, Alişar Höyükteki bir

[324] Tütüncüler, 2005

mezarda bulunan M.Ö. 4.000'in sonlarına ait olduğu varsayılan birkaç çizgili dokuma kumaş parçası da önemli örneklerdendir.

Anadolu'da M.Ö. 3.000'e tarihlenen Samsun-İkiztepe kazılarında ele geçen silahlar üzerinde tekstil kalıntıları bulunmaktadır. Samsun Tekeköy kazılarında bulunan Eski Tunç Çağı'na tarihlendirilen bronz bir kama üzerinde seyrek dokunmuş kumaşa ait parçalar tespit edilmiştir. Üzerinde dokuma izleri bulunan bir bakır kama Alaca Höyük'de bulunmuştur. M.Ö. 3.000'in son çeyreğine tarihlendirilen Çorum Resuloğlu Mezarlığı'nda bulunan bir bronz tava üzerinde kumaş kalıntıları tespit edilmiştir. Troya'nın hazinesinden karbonlaşmış tekstil parçası da ele geçmiştir.

Tekstil tasvir olarak bir kabartma üzerindeki en eski Anadolu örneği Hitit Dönemi'ne ait Maraş'taki bir kabartmadır. Yazılıkaya kaya tapınağındaki kabartmalarda tanrıçalar giysileri de başka tekstil tasvir örneklerdendir. (Lev.103)

Antalya Müzesinde sergilenen, Bayındır Elmalı Timülüs'ünde bulunmuş olan ve Frig dönemine tarihlenen "Çocuklu Kadın" heykelciğinde, kadın uzun kollu ve uzun örtülü bir elbise giymiştir. Elbisenin her iki kenarında alt gövdenin önünde toplanmış ve kadının kemerine sıkıştırılmıştır. Başında ise bir başlık bulunur. Ayakta duran çocuk desenli bir giysi giymiştir. Heykel Frig dönemindeki giyim hakkında fikir sağlayan önemli objelerden biridir (Lev.104).

Kültepe - Kaniş, Acemhöyük ve Konya - Karahöyük kazılarında bulunan mühür ve mühür baskılarındaki tasvirler, bu döneme ilişkin Anadolu ve Mezopotamya halklarının kıyafetleri hakkında görsel olarak bilgi vermektedir.

Sadberk Hanım Müzesindeki Kültepe Tabletleri üzerinde yapılan çalışmalarda, dokuma ürünleri tasvirleri tespit edilmiştir.

Kültepe'de bulunmuş M.Ö. 19. yüzyıla ait çarık şeklindeki seramik içki kapları da bir tekstil objesinin tasviri anlamında önemli örneklerdir (Lev.105).

Anadolu'nun en önemli tekstil mirası Frig dokumaları, dokuma araştırmalarında eşsiz bir yer tutar. Efsaneler ve tarihsel kaynaklarda belgelendiğine göre, bu dokumalar yalnızca kendi zamanlarında iyi tanımakla kalmayıp, Frigler'in gücü kesildikten çok sonraya kadar şöhretini korumuştur. Bütün bölge müzelerindeki arkeolojik kanıtlar, Gordion'da dokuma işinin kapsamını vurgular. Bu çeşit kanıtlar, Frig dokumalarını antik komşularınınkinden ayırır[325]. Asurlular, krallarını ve tanrılarını güzel giysiler içinde gösteren taş kabartmalar bırakmışlardır; Eski Yunanlılar, tezgâhlarını ve giysilerini şiirsel betimlemelerini ve

[325] Bellinger, 1962: 5-34; Ellis, 1981: 294-310; Ballard, 2012: 203-223

imgelerini; İskitler, mezarlarında giysilerinin ve eşyalarının kumaşlarının kalıntılarını; Mısırlılar, piramitlerinde ve mezarlarına dokuma kalıntıları bırakmışlardır. Buna karşılık Frig dokumaları, Frigler'in kendilerinden ziyade, diğer kültürlerin tarihlerinde tarif edilmiştir[326].

Anadolu dokuma haricinde başka tekstil ürünlerinde de çok yol kat etmişti. Işık ülkesi Likya'da Patara sandaletleri ile ünlüydü[327].

Patara'da bir sandalet atölyesinin varlığı kaynaklardan anlaşılmaktadır[328].

Anadolu'daki sepet ve hasır kullanımına dair örnekler de arkeolojik tekstil bağlamında değerlendirilebilir. Bitkisel dokumacılık, geçmişten günümüze hammaddenin yaygın olduğu su kaynaklarının etrafındaki yerleşimlerde varlığını sürdürmüş bir el sanatıdır. Tarihi belgeler gerek ev kullanım eşyası, gerekse kabir hasırı gibi gelenekler doğrultusunda kullanılan çeşitli hasır ürünlerin, M.Ö. 9.000 yıl önce kurulduğu bilinen Çatalhöyük'ün içinde olduğu Anadolu'nun Göller Bölgesi'nde önemli bir yeri olduğunu göstermektedir. Hasır dokumacılığı günümüzde Anadolu'nun bataklık alanlarında varlığını sürdüren en eski el sanatlarındandır. Arkeologlar tekstil dokumalarının en eski örneklerinin sepet örgüleri ve hasır dokumaları olduğunu belirtmektedir. Çatalhöyük insanları, ölülerini evlerinin taban kısımlarına gömmüştür, bazı ölülerini dar mezarlara koymadan önce, sepetlere yerleştirmiş, bazen hasırlara sarmış, bazılarını ise lif şeritlerle bağlayarak gömmüştür. Bölge insanları ölülerini hasırlarla defnetme geleneğini ilaveten bitkisel dokumaları ve sepetleri de günlük hayatın çeşitli aşamalarında kullanmıştır[329].

İnsanlık tarihinin uygarlığa yapmış olduğu en eski ve en kalıcı katkılardan biri seramik üretimidir. Neolitik dönemde başlayan, daha sonra yerleşik döenmde de izini sürüdüren bu üretim, günümüzde de devam etmektedir. Eşsiz kültür zenginlikleri ile dolu Anadolu toprakları 6.000 yıl öncesine dayanan seramik geleneğine sahiptir. Bu seramikler yapıldığı döneme ait giyim ve tekstil hakkında görsel olarak bize fikir vermesi açısından önem teşkil etmektedir[330].

---

[326] Burke, 2010: 360

[327] Çevik, 2017a: 123

[328] Çevik, 2015: 82-93

[329] Türktaş, 2012: 133

[330] Çobanlı ve Kanışkan, 2013: 95-96

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE İÇİN BİR TEKSTİL MÜZESİ ÖNERİSİ

4.1. Tekstil Müzesinin Kuruluş Süreci

Kurulması planlanan tekstil müzesi için gerekli çalışmalar başlamadan önce bir proje oluşturulması gerekir. Bu proje doğrultusunda öncelikle bir küratör ve gerekli uzmanların bir arada çalıştırılacağı bir Bilim Kurulu oluşturulmalıdır.

Oluşturulacak kurul müzenin içeriğini belirlemelidir. Bu kurul müzeye başlamadan önce akademisyenler, yetkin eğitimciler, politikacılar, müzecilik konusunda uzmanları içeren bir toplantı düzenleyerek nasıl bir müze olması gerektiği konusunda fikirleri alınmalıdır. Bir çalıştay yapmak yararlı olacaktır.

Kurulacak müzenin başrol oyuncusu küratördür. Küratör müzenin kimliğinin oluşturulmasında önemli rol alır. Ayrıca yönetim kurulu ve diğer personeller arasında otoriteyi de sağlar. Küratör oluşturulacak koleksiyonun belirlenmesi, yorumlanması, incelenmesi, bakımı, geliştirilmesi gibi kavramları koordine ederken, koleksiyon için doğrudan sorumlulukları alabilecek ve yorumları geliştirebilecek bir vizyona sahip olmalıdır. Küratörler kurumlarını kamusal alanda temsil eden elçilerdir. Bir tekstil müzesi kurulumunda küratörün tekstil teknik alt yapısına sahip olması müzenin koruma ve bakım gibi özelliklerini geliştirmede de yardımcı olacaktır[331].

Müzeye başlamanın bir parçası olarak açılmak istenen müzenin aynı türdeki mümkün olduğunca dünyadaki en önemli örneklerini bizzat ziyaret edilmelidir. Ziyaret edilen müzelerin yönetimlerinden karşılaşılan sorunlar, eksikler, ilgili müzelerin kurulum süreçleri ile alakalı detaylı bilgi alınmalıdır.

4.2. Tekstil Müzesinin Yeri

Müzenin seçileceği yer geçmiş ile gelecek arasında bir zaman kapısı olacağı için, müze konseptine uygun bir lokasyon seçilmelidir. Örneğin, tarihi tekstil yolları üzerinde bir yer belirlenerek geçmişin enerjisi tarih ile müzeye bağdaştırılabilir.

Marco Polo tarafından kullanılan Roma'yı Çin'e bağlayan İpek Yolu üzerinde 2009 yılında açılan Çin'in Gansu eyaletindeki İpek Yolu Müzesi bu konuda iyi bir örnektir (Lev.106).

[331] AAMCC, 2009: 3-4

Müzeler bellek ve mekân arasında bir bağ kurarak bu hafızayı kurulacağı yere bir ağacın kök atması misali işleyerek bir nevi güvenceye alırlar. Bu doğrultuda müze için yerin tanımı, kültürün üretildiği, gelenekler ve tarihin korunduğu veya kaybolduğu, kültürel kimliğin yaratıldığı, denendiği ve zaman içinde yeniden şekillendiği yer olarak yeniden değerlendirilebilir.

İşin içine kültürel ve sosyal bellek kavramları girerken kültürü ve gelenekleri sahiplenmenin gün geçtikçe önemi artmaktadır.

Bu konuda bir kültürel değerimiz olan Hereke halıları ile ilgili geçmiş dönemde yaşadığımız bir örnek oldukça önemlidir. Bilindiği üzere, Kocaeli'nin Körfez İlçesine bağlı Hereke, Türkiye'nin ipek halılarının üretim yeri olarak dünyada bir marka haline gelmiştir. Bir santimetresinde 400 düğümün olduğu halıların bir metrekaresini üretmek 3-4 yıllık bir emek isterken günümüzde Hereke halıları yok olmaya yüz tutmaktadır. Bölgede çalışan 200 civarında tezgâh varken bugün tezgâh sayısı 9'a inmiştir. Buna neden olan en önemli faktör Çin'in kendi ülkesinde "Hereke" adıyla bir yerleşim birimi kurup, buradan dünyanın dört bir yanına taklit Hereke halılarını sürmesidir[332].

Bu kapsamda kurulacak tekstil müzesinin yerinin seçiminde kültürel mirasın ulusal ve uluslararası olarak ismen ve ortaya çıktığı yerde korunmasında müzelerin bir nevi güvence referansı olması değerlendirmelidir.

Türkiye'deki müze turizminin mekânsal dağılımına ilişkin yapılmış yakın tarihteki bir çalışmada[333] en fazla müze ziyareti alan şehir İstanbul ve en fazla ziyaretçi alan müzeler Ayasofya ile Topkapı'dır. Bu müzelerin listenin başını çekmesindeki en önemli faktör müzelerin evrenselliğidir. Ayrıca müze için seçilecek şehrin ulusal ve uluslararası ulaşım kolaylığı olması ve şehrin farklı beklentileri de karşılayabilmesi oldukça önemlidir.

4.3. Tekstil Müzesinin Mimarisi

Müze binası veya binaları için daha önce farklı amaçlarla kullanılmış olan bir bina seçilebileceği gibi bütçe ve projeye ayrılan süre gibi faktörler göz önünde bulundurularak yeni bir bina da inşa edilebilir. Bu doğrultuda profesyonel mimarlar, devreye girer.

Müze binası eski bir tekstil işletmesi olabilir. Bu tip yapılar mimari olarak da uygun olacağından öncelikli olarak değerlendirilebilir.

---

[332] http://www.milliyet.com.tr/cinli-sahte-hereke-turk/ekonomi/detay/2025695/ (erişim tarihi: 10.01.2018)

[333] Kervankıran, 2015: 82-93

Müzeler genelde eski tarihi binalara kurulur. Bu durumda seçilecek binanın müzenin kimliğine uygunluğu değerlendirilmelidir. Müze olacak yapının bir zaman kapsülü olduğunu düşünürsek geçmişin atmosferini yakalamakta yardımcı olması beklenir. Bu binalar bazen uygun koşulları sağlamayabilir. Yapı teknolojilerindeki gelişmeler birçok engeli ortadan kaldırabilmektedir. Bu detay iyi analiz edilmelidir[334].

"Dönüşüm, değişim demektir. Birisi var olan biri şeyi değiştiriyorsa dönüşüme ihtiyaç var demektir. Bu bağlamda dönüşüm, tarih madeninde yapı taşlarının yenisi ile eskisinin birbirine simbiyotik olarak bağlanarak yer değiştirildiği bir oyundur. Bazen yeni eskiden ayrılamaz. Değişim geçmiş ile şu an arasındaki ara yüzdür ve bir nevi ölü maddeye yaşam enjekte etmektir[335]*."*

Vatikan Müzesi, Louvre ve Ufizzi gibi ilk müze örneklerine baktığımızda günümüzde büyük beğeni toplayarak saygı duyulduğunu görürürüz. Bu müzeler farklı içerikler ve hizmet için yapılmış olmasına rağmen kusursuz müzeler olarak adlandırılır. Değişim müze binasının şeklinin evriminde bir istisna olmasa da aslında bir kuraldır[336].

İlk müzeler sıklıkla eski lüks yerleşim yerlerinde konumlanmıştır. Özellikle eski sanat objeleri ve bilimsel koleksiyonlar için Avrupa'da yaşlanan yaşam alanları tercih edilmiştir. Başlangıçta galerilerin amacı sergi yapmak değildi. Bu galerilerin asıl amaçları büyük saray komplekslerini birbirine bağlamaktı. Daha sonra bu sergi koridorları mantıklı hale gelmeye başlamıştır. Vatikan ve Louvre Müzeleri bu alandaki en önemli örneklerden biridir. Zaman içinde müze bina tiplerinin geliştirilmesi ile ilkin tipolojik yapısı Barok ve Rönesans sarayı kabul edilen müzelere sanat eserleri üzerinde etkide bulunmuştur. Büyük odalarla birbirine bağlı olmaları görüntülenme sıralarını organize ederek, doğrusal bir süreklilik sağlamıştır [337].

Bu alışkanlıklar günümüz müze seçimi ve mimarisinin temeline esas teşkil etmiştir. Alışkanlıklardan uzaklaşan modern müze yaklaşımı ile ilgili tartışmalar olsada iki yaklaşım arasında denge iyi kurulmalıdır.

Prof. Nevzat Çevik'in ortaya çıkmasını sağlayıp ana konseptini belirlediği Andriake Lykia Müzesi örneği, arkeolojik yapıyı müzeleştirme konusunda örnek bir projedir. Gerçekleştirilen projede uygulanan politika bilimsel kazılarda ortaya çıkarılan yapı ve objelerin zamanında korunarak güvenle geleceğe bırakılması ve de uygun fonksiyonlar

[334] Çetiner, 1997: 247-250

[335] Waechet ve Bohm, 2001'dan akt. Milojkovic, 2012: 69

[336] Montaner, 1995'dan akt. Milojkovic, 2012: 70

[337] Naredy-Rainer, 2004

kazandırılarak yaşama katıp ömürlerini sürekli kılmaktır. Kazıda ortaya çıkarılan Granarium'un %97 gibi bir oranda orijinal malzemeye sahip olması ve çok büyük oranda ayakta korunmuş olması ve yapının müze olmaya uygun orijinal tasarımı ve konumu, plansal bir değişikliğe ihtiyaç gerektirmemiştir. Sonuç olarak Türkiye'de benzeri olmayan tematik bir müze kurgulanmıştır[338].

Müzede sıcaklık, ısı, nem gibi faktörlere karşı mimari önlemlerin alınması ve/ya bina seçimi önemli bir faktördür[339]. Tekstil hassas bir malzeme olduğu için özel saklama koşulları ve belirli zaman aralıklarında bakım isteyecektir. Tekstil nesnelerin devamlı sergilenmeyeceği göz önünde bulundurularak depolama alanı iyi hesaplanmalıdır.

Teorik olarak müzenin sergi alanı genel alanının yarısını teşkil etmelidir.

Eğer yeni bir müze inşa edilecekse bunun tekstil konsepti ile birleştirmek farklılık yaratacaktır. Tekstilin yapı olarak kullanıldığı ilk örneklerin çadırlar olduğu hatırlanırsa, modern mimari, çadırın ilkesini mimari bir form olarak günümüzde kullanmaktadır. Bu form yalnızca geçici yapılar için değil aynı zamanda daimi binalarda da kullanılmaktadır.

Mısır'daki M.Ö. 2.500 yılından kaldığı tahminlenen 1.224 parçadan oluşan Khufu Gemisi, tahta parçalarının birbirine geçmesi şeklinde yapılmış ve çivi yerine iplerle birbirbirine sabitlenmiş olmasıyla tekstilin sabitleme olarak kullanıldığı önemli örneklerdendir (Lev.107a-b).

Bu bağlamda, ipin tekstilin bütünleyici aracı olduğu düşünülürse fileler, örgü ağlar mimari öğeler olarak kullanılabilir. Müzenin ana fikrinde tekstilin mimariye nasıl girdiği mimaride ya da konstrüksüyonda öne çıkarılarak vurgulanabilir.

"Müze içinde müze" mantığıyla, tekstilin mimarlık tarihine etkisinin, tekstil ile mimarlık arasındaki ilişkinin teorik ve tarihsel bir anlayışla uygulanmasının, tekstilin yapısal davranışlarının müze mimarisinde görselleştirilerek sergilendiği ve ayrıca tekstil ile bitkiler arasındaki olası ilişkilerin mimari öğelere yansıtıldığı bir proje müze mimarisinde uygulanabilir.

Günümüze architekstil[340] olarak bilinen "tekstil mimari" çok eskilere dayanır. Belki de insanoğlunun tekstili yapı mimarisinle kullanımı düğümü keşfi ile başlamıştır. Alman Mimar ve kuramcı Gottfried Sempre düğümü, "en eski teknik sembol, ilk kozmogonik fikirlerin ifadesi, varlığın ilkel zincirleri" olarak tanımlamıştır. Sempre'ye göre insanoğlu ritüel

[338] Çevik, 2017b: 20

[339] Neufert, 2000: 576-577

[340] Archietekstil, tekstil tekniklerinin, materyallerinin ve fikirlerinin mimaride kullanımını tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Curl, 1999

aracılığıyla doğanın yaratıcı kanunlarını yakalamıştır. Mimari kurucu parçaların her biri, fikir, güç ve görev anlamına gelmektedir. Düğüm bütün bu parçaları bir arada tutmayı simgelemektedir. Sempre'ye göre örme ve dokumanın yapısının mimarinin gelişiminde önemli bir etkisi olmuştur[341].

Büyük İskender'in Gordion Düğümü Efsanesi Anadolu'dan çıkmıştır. (Lev.108) Gordion düğümü, diğer anlamda fizikte mükemmel şekil olarak adlandırılan torus tüpü arkasında birçok mistik anlam taşır. Sembolizmin mimarinin gizli anahtarları olduğunu düşenen birisi olarak, Gordion düğümünün kurulacak tekstil müzesinin mimarisinde figüratif olarak veya ana mimaride kullanılmasının tekstil müzesi temasına uygun olacağı kanaatindeyim.

Ayrıca mitolojide adı geçen örgü masalı ile ünlü Lidya kızı Arakne'nin hikayesi'de Anadolu'da, İzmir'de Kolophon'da geçmiştir. Arakne müzede bir heykel olarak canlandırılabilir. Ve bu "Örgücü Kız" mitolojisi video art olarak yansıtılabilir (Lev.109).

Bütün bunlara ilaveten gerek müzenin yer seçiminde, gerekse mimarisinde gerekli riskler en baştan iyi analiz edilmelidir. Bu doğrultuda, iklim riski, topografik risk, vejetasyon riski, çevresel risk ve içyapı riski değerlendirmeleri yapılmalıdır. Bu konuda ICOM'un bir yönergesi bulunmaktadır[342].

4.4. Müzenin Bütçesi

Müze giderleri iyi bir fizibilite ile hazırlanmalıdır. Müze için kısa, orta ve uzun vadede bir finans programı oluşturulmalıdır. Müze bünyesinde bulundurulacak idari personel ve bilim adamlarının maaşları hesaplanmalıdır. Hangi hizmetlerin dışarıdan satın alınacağı hangi hizmetlerin müze içerisinde gerçekleştirileceği planlanmalıdır.

Müze bütçe fizibilitesi yapılırken kar amacı gütmeyen ama zarar da etmeyen bir müze planlanmalıdır. Aslında en iyi müzeler kar amacı gütmeyen müzelerdir lakin müzeler hizmet üreten birer işletmedir ve bir işletmenin gerektireceği her türlü faaliyeti göstermek durumundadır.

Müze potansiyel bağışlara yakın olmalıdır. Finans kurumları ve halk desteği kazanmada vergi muafiyeti veya indirim gibi ayrıcalıklarla bağışların cazip hale getirilmesi devlet tarafından teşvik edilmelidir[343].

---

[341] Hvattum, 2004

[342] ICOM, 2010

[343] Özkasım ve Ögel, 2005: 96-102

Müze sergilerinin canlılığı müzenin bütçesini de canlandıracaktır. Müzenin amacının eğitim olduğu göz önünde bulundurularak sürekli ve geçici sergiler, atölye programlarını planlayacak yenilikçi ve üretken bir eğitim birimi oluşturulmalıdır. Müzeyi canlı tutan ve yaşatan en önemli şey sergilerdir. Kalıcı sergilerin yanında geçici sergiler için yurtiçi ve yurtdışı diğer müzelerle bağlantı halinde olunması ve bu dikkat çekici sergiler ile ziyaretçileri müzeye bağlı hale getirmek bu birimin görevi olmalıdır.

Müzenin gelirini oluşturan temel dört faktör vardır; Bağışlar ve hediyeler, giriş ücretleri, müze kafesi ve hediye dükkânları, vakıf gelirleri. Bunun yanında devlet destekleri önemli bir yer tutar. Müzenin uluslararası müzelerle ve üniversitelerle ilişkileri uluslararası fonlardan destek alınması da müzeye destek sağlayacaktır. Yerel yönetimlerin bir bina sağlama, kamu hizmetleri ve ekipman desteği gibi yan destekleri ve devletin vergi muafiyeti doğrusal olmayan yardımlardır. Ayrıca devlet tarafından desteklenen istihdam programları da eklenebilir.

Ayrıca müze bünyesinde koruma ve onarım birimi ile ilerleyen süreç içinde bir akademik alt yapıya temel oluşturulmalıdır.

Böyle bir departman uluslararası akredite bir arkeo-tekstil merkezi olarak tarihi tekstil objelerinin tarihlenmesi, onarılması, kopyası yapılarak yeniden canlandırılması, özel koleksiyonların belgelenmesi ve bu koleksiyonlara kıymet biçilmesi gibi alanlarda hizmet vererek müzenin katma değerini arttırmanın yanında müzeye gelirde sağlayacaktır.

4.5. Yeni Müzecilik Kavramlarının Uygulanması

Modern müzeciliğe ayak uyduracak müzenin güncel literatür ve gelişen örnekleri incelenerek başta müze personeli bu bağlamda seçilmeli ve eğitimleri devamlı güncellenmelidir.

Tekstil müzolojisi kavramı temelleri oluşturmalıdır. Bu kavram doğrultusunda tekstil bilimlerinden gelen ve eğitimini müzecilik yüksek lisansı ile devam ettirmiş teknik personeller istihdam edilmelidir. Böylece müzecilik kavramı, tekstil ve mühendislik dalları ile birleştirilip ortaya özel bir sentez çıkartılmalıdır.

Ayrıca müzenin diğer alanlarında da müzebilim eğitimi almış personel istihdam edilmelidir.

Bugüne kadar müze personelleri müzebilim eğitimi Türkiye'de yaygınlaşmadığı için eğitimci, tarihçi, arkeolog, sanat tarihçi, etnolog gibi meslek uzmanları ile karşılanmaya çalışıldığından gerekli "müzeci" ye sahip olunamamıştır[344].

İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde bazen bir caddede, geniş bir yelpazede çok sayıda müze varken Türkiye'de hala müze ve müzecilik denince akla arkeoloji müzeleri ve müzeci denilince de arkeloglar gelmektedir[345].

Tekstil müzesinin de diğer müzelerin de dünyadaki müze örneklerinde görüldüğü gibi bünyelerinde ilgi alanlarıyla alakalı teknik alt yapıya sahip personelini bulundurmaları ve bu personelin de müzecilik eğitimini alması artık gereklilik haline gelmiştir.

Kurulacak yeni tekstil müzesi, Türkiye müzeciliğinin güncellenmesinde bir adım olmalı, kendine özgü ve yapısına uygun modern müzeciliğin yaratılmasında aktif hizmet ve bilgi üretimi sağlayarak insan odaklı, yeni müzecilik konusunda yetişmiş elemanları kadrolarında istihdam etmelidir.

4.6. Müze Koleksiyonunun Oluşturulması

Müzede toplanacak nesnelerin yelpazesi önemlidir. Bu koleksiyon müzenin sergilerinin belkemiğini oluşturacaktır. Ayrıca koleksiyon ve sergiler müzenin hedefine ulaşması için geliştirilecek stratejilerde başrol oyuncusudur.

Müze için bir koleksiyon oluşturma ve toplama politikası oluşturulmalıdır. Bu politika müzeye neyin toplanması gerektiğine yön verecektir. Müzedeki her nesnenin arkasındaki hikâye araştırılmalıdır. O nesnenin toplumsal tarihi toplanmalıdır. Toplama yönetimi, müze koleksiyonu ve yeterli depolama alanını organize eden koleksiyon yönetim sistemi oluşturulmalıdır.

Müze koleksiyonu müze bütçesinin yaklaşık üçte ikisini ve alanınında yüzde 60'ını kullanır[346].

Fleming, müze koleksiyonuna girecek nesneler için kavramsal bir modelleme önermektedir. Bu modellemeye göre koleksiyona alınacak nesne tanımlama, değerlendirme, kültürel analiz ve yorumlamadan geçirilerek koleksiyona alınır. Tanımlama işleminde nesnenin işlevi, içeriği, ikonografisi vb. özelliklerine göre sınıflandırılması yapılır. Nesnenin orjinalliğinin laboratuvar ve diğer yöntemlerle kimlik doğrulaması yapılarak nesnenin fiziksel

[344] Çevik, 2009: 42

[345] Çevik, 2009: 42

[346] Willie, 2003: 109-112

yönleri tasvir edilir. Nesne karşılaştırma yöntemi ile benzer nesnelerle karşılaştırılarak değerlendirilir. Kültürel analiz ile nesnenin kültürler arası ilişkileri değerlendirilir. Bunu yaparken fonksiyonel analiz, tarihsel analiz, örnekleme, ürün analizi, içerik analizi şeklinde detaylandırılır. Ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda yorum yapılır. Sanat tarihçisi veya küratörün nesneyi inceleme yeteneği koleksiyona şekillendirir[347].

4.7. Müzenin Geliştirilmesi ve Ön Hazırlık

Müze birimi içinde oluşturulacak bir AR-GE departmanı dünyadaki gelişmeleri, güncel sergi tasarımlarını, teknolojik gelişmeleri takip ederek ölçme ve değerlendirme çalışmalarını uygulayarak istatistik tutmalıdır.

Böyle bir müzeye başlamadan bir yaklaşım olarak küçük bir versiyon ön izleme için kurulabilir. Ön izleme müzesi geçici olabilir. Bu doğrultuda bağışçılar ve koleksiyon toplamada da yardımcı olabilir. Bununla ilgili bir kitapçık hazırlanıp gerekli tanıtım yola çıkmadan ilan edilebilir.

4.8. Tekstil Müzesinin Amacı

Tekstil müzesinin amacı, geleneksel müzeciliğin koleksiyon edinme, koruma, belgeleme, sergileme ve eğitim amaçlarına paralel olarak; tekstili merkez alan, koleksiyonu ile geçmiş, şu an ve gelecek arasında bir bağ kurarak, ziyaretçilerini zamana tanıklık etmelerini sağlayan ve onlara ilham vererek, bununla birlikte koleksiyonundaki materyalleri araştırarak ve inceleyerek elde ettiği bilgileri tekstil dünyası ile paylaşmak, saklanması ve korunması oldukça zor olan tekstilin muhafaza edilmesiyle ilgili teknolojik çalışmalara katkıda bulunmaktır. Bütün bunları kültürel kimliği koruyarak yapar.

Tekrar vurgulamak gerekirse, müze bir eğitim merkezidir. Müzeler öğrenmeyi özgür bir seçim olarak farklı bir içerikle sunar, farklı insanlara farklı öğrenme ortamları yaratır[348]. Müzeler kişilerin nesnelere, bilgiye erişimini sağlayarak kişilerin kendilerini görebilmelerini sağlar ve yeni bağlantılarla kültür yeniden şekil alır; müzenin kimlikleri şekillendirme fırsatı da vardır[349].

Müzeler kendilerini her zaman bir tür eğitim görevi üstlenmiş olarak görürler[350]. İlk müzeler eğitimsiz kitleleri eğitmek için kurulmuştur. Nadire kabineleri halkın anlama

[347] Fleming, 1974: 153-173

[348] Falk ve Dierking, 2000: 113-135

[349] Bradburne, 1998: 119-137; Hein, 1998; Silverman, 1995:161-169; Weil, 1997:257-271

[350] Bennett, 1995: 12

seviyesini, ziyaretçilerin ruhlarını ve bilinen tadı yükseltmek ve arındırmak için kurulmuştur[351]. Müze sadece bilgi ve nesne deposundan daha ziyade, ziyaretçilerinde merak uyandıran, farklı deneyimleri yaşatan ve öğreten mekânlardır[352]. Müze geniş bir eğitim çerçevesinin öğrenme biçimlerini tamamlayıcı önemli bir parçasıdır[353].

4.9. Tekstil Müzesinin Sergileri

Müzenin sergilerinin oluşturulmasında küratörün vizyonu çok önemlidir. Devamlı yeni fikirler üreten küratörün sorumlulukları, müzede sergilenecek nesnelerin seçimi, sergilenme şekilleri, bir etkinlik kapsamında sergi yapılacaksa etkinliğin tasarımı, yeni programları geliştirilmesi ve atölye çalışmalarını tasarlanmasıdır. Küratör eser ile ziyaretçi arasında bir köprü görevi görür.

Müze sergilerinde üç grup yer alır. Eserleri yapanlar, bu eserleri sergileyenler ve ziyaretçiler. Bu grup eser ile etiket arasında bir yerde karşılaşmalı ve sonuç ziyaretçiye bırakılmalıdır. [354]

Moda, kıyafet, elbise, tekstil ve tekstil üretimini kapsayan diğer araçlar hızla geliştiğine göre müzenin odağını da bu bağlamda netleştirmek gerekir. Dünyadaki tekstil müzesi örneklerinde müzelerin çoğu giyim koleksiyonu, tekstil ve kıyafet koleksiyonları olarak başlamıştır. Bu arada moda sergilerinin çok fazla zaman ve sergi alanı içermesi ve masraflı olmasına rağmen çok ziyaretçi çektikleri kesindir[355].

Dünyadaki müze eğilimlerine baktığımızda moda müzeleri tekstil müzelerine liderlik etmektedir. Müzelerde modaya ilginin artmasındaki en önemli faktör müzelerin ekonomiye girmesidir. Mesele şudur ki, birçok müze ekonomik desteğe ihtiyaç duymaktadır. Müze kendisini işletebilmek için yeterli parayı oluşturamayabilir. Moda sergileri, özellikle çağdaş tasarım ve 20. yüzyıl moda tasarımları ziyaretçileri müzeye çekebilir. Bununla birlikte müzeler moda endüstrisi için de stratejik bir araç olabilir.

Elbise ve moda müzeleri, moda sergilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır[356]. Dünyada bazı moda şirketleri koleksiyonlarını halka sunarken ticari başarı kazanmak için

---

[351] Weil, 1997: 257-271

[352] Schauble vd, 1997: 3-8

[353] Falk ve Dierking, 2000: 113-135

[354] Baxandall, 1991: 36-37

[355] Anderson, 2000: 371-389

[356] Riegels, 2014: 1-16

yüksek ziyaretçi sayılarını sahip müzelerle koordine çalışmaktadır[357]. Moda şirketleri, küratörler ve tasarımcıları bir araya getiren bu yeni sergiler yeni müzecilik olarak değerlendirilmektedir[358].

Aynı zamanda moda, tekstil müzesinde sergilendiğinde medyanın ilgisini çekme olasılığı yüksektir. Moda, müzeyi haberlere, dergilere, özel medya kurumlarına, bloglara vs. taşır. Böylece müzenin diğer türdeki haber kanallarına ve farklı izleyicilere rahatça ulaşabilmesi mümkün olacaktır.

Müze sergilerinde tekstil kategorisi en kolay sergi şekli olarak gözükebilir. Bu kategoride geleneksel dokumalar, kilimler, halılar ve giysiler sergilenir. Bu sergilerde odak noktası dokuma, örme, dantel, kapitone veya boncuklu süslemeler gibi yüzey dekorasyonu içeren tekniklerdir. Sergilenen tekstilin belirli aralıklarda bakım gerektirmesinden dolayı sergiler kalıcı değildir. Bu tip sergilerde sergilenen nesnenin bir kopyasının yapılması da gerekebilir. Antik tekstillerin korunması da belirli şartlar altındadır. Bu tekstilleri korumak biraz maliyetli olabilir ama nesnenin reklamının iyi bir hikâye ile sunulması müzenin katma değerini artıracaktır. Örneğin, dünyanın en eski ayakkabısı, en eski eldiveni gibi örnekler müzeye dikkati çekecektir. “En” ve “Tek“ gibi kavramlar potansiyel ziyaretçide merak uyandırabilir. Bu konuda algı yönetiminin de çok iyi koordine edilmesi gerekir (Lev.110).

Büyük tekstil koleksiyonlarına sahip tüm müzelerde tekstiller ve giysiler belirli bir zamanda ve koleksiyonun sadece belirli bir kısmı sergilenebilir. Bunun sebebi hem alanının yetersizliği hem de tekstillerin savunmasız doğasıdır. Online veritabanları mevcut koleksiyonları ve münferit nesneleri en iyi şekilde devamlı sergileme imkânını sağlar[359].

Elbiseler ve giysiler çoğunlukla kimliğinden dolayı sergilenebilir. Ünlü bir tasarımcı tarafından yapılmış olması veya kral, padişah, ressam, aktör gibi bir ünlünün ünvanı elbiseye değer katabilir. Dünya örneklerinde bu tip koleksiyonlar moda bağlamında değerlendirilmektedir. Bu tip tekstil nesneleri iyi bir hikâye ile bazen bir efsaneyle müzeye ziyaretçi çekmektedir.

Bazı tekstil objelere dokunmanın şans getireceği veya kutsal olacağı geleneksel görüşü ağırlıklı olarak dini tekstil objelerde ön plana çıkmaktadır. Dünya genelinde kutsal emanetleri takip eden özel bir ziyaretçi potansiyeli vardır.

---

[357] Palmer, 2008. 31-63

[358] Teunissen, 2014: 33-45

[359] Borkopp, 2016: 43-60

Moda sergilerine gelince mankenler geçmiş dönem giysilerini dönemin saç modelleri, aksesuarları ve sahne donanımı ile sunmaktadır. Tarihi giysilerin sergilerinde sergi ziyaretçilerin "ne zaman ve nasıl giyildi" sorularını cevaplar.

Müze bir tekstil işletmesinde kurulmuş ise makinelerin sesleri bir tını yaratarak ortamda işletmenin çalıştığı hissini verecektir. Eski bir dokuma tezgâhının canlandırılıp eski yöntemlerle dokumanın canlı olarak gözlenmesi dünyadaki örneklerinde çok başarılı sonuçlar vermiştir. Bu tip müzeler çocuklar için bir eğitim alanı olarak değerlendirilebilir.

Sergilerde insan yaradılışı gereği dokunmak bir ihtiyaçtır. Tarihçiler nesnelere dokunmanın önemini vurgulamaktadır[360]. Temas ve hafıza arasında bir bağlantı vardır. Temas içeriğinde dokunmak, ellemek, koklamak ve duymak kavramların hepsini içerir. Bunun yanında önemli olan bu nesneyi korumaktır. Özellikle çocuklar için bir dokuma tezgâhına dokunmak, bir kumaşın hissini doku hissini yaşamak bireysel öğrenmede kalıcı olacaktır. Örnek kumaş kartelaları sergilenerek kumaşlara dokunma hissi sağlanabilir. Ya da bir sepet örgüsünün elde nasıl yapıldığını tecrübe etmek çocuğun öğrenme yeteneğini geliştirecektir.

Müzede her bir serginin bir sloganı, fikri ve hikâyesi olacaktır.

Müzeler sergilediği nesnelerle entropiye meydan okur. Onun için tabiatın gereği kendini devamlı güncellemeli ve değişime açık olmalıdır.

Tekstil müzesi bireysel koleksiyonlara da açık olmalıdır. Nadir bulunan tekstil eserleri bu şekilde kaynaklandırılarak belgelendirilebilir. Müze içerdiği eserlerin araştırılmasını, onların tarihsel soyağaçlarının takibini, belgelendirilmelerini, kültürel mirasa katkı sağlayarak korunmasını sağlar. Bu sayede kişisel koleksiyonlar da zaman içinde tekstil müzesinde yerini alacaktır.

Tekstil müzelerinin koleksiyonları müze tanındıkça uluslararası sergilere temel oluşturur. Bunun için kurulacak tekstil müzesi koleksiyon ve kütüphanelerin yanı sıra bilimsel araştırmaların korunması ve yaygınlaştırılması için eserin merkezinde kalarak koleksiyonlarını canlı tutmalıdır.

Kurulacak tekstil müzesi, müzeyi geniş bir kitleye açık hale getirerek bireylerin yaratıcılık, teknik ve ticari başarılarına saygı yaratmak için sergilerini ve eğitim programlarını bu doğrultuda planlayacaktır. Katılımcı projelerle ziyaretçiler kendi bilgilerini de müze ile paylaşabilecektir.

Müze sürekli ve geçici sergiler hazırlayacaktır. Yurtdışından sergileri misafir edecek ve yurtdışına kendi sergilerini de ulaştıracaktır.

[360] Hood, 2009

4.9.1. Sürekli Sergiler

Sergiler müzenin halka açık yüzüdür. Sergilerde ziyaretçiyle bir şey anlatmak için etiketler, fotoğraflar, çizimler, maketler kullanılacaktır. Her bir sergide sergilenen nesnelerin bir öyküsü olacaktır. Nesnelerin hikâyesi sergi bütünlüğüne oturmalıdır. Ayrıca her serginin bir sloganı olacaktır. Sergiler için deneyimli sergi küratörlerinden danışmanlık alınabilir. Sergi kompozisyonu için yurtdışı benzeri sergilerden fikir alınacaktır. Serginin hedef kitlesi için ziyaretçi ön analizi yapılacaktır. Ziyaretçilerin tepkileri görsel ve anketler ile değerlendirilecek, bir sergi sahasında hangi nesne ile ne kadar görsel temas sağlandığının istatistik bilgisi sağlanarak ziyaretçi profili oluşturulacaktır. Bu sergilerin güncellendiğinde değerlendirmeye alınarak sergilerin verimi arttırılacaktır.

Bu bağlamda oluşturulacak tekstil müzesinin sürekli sergilerine tavsiye örnekler şu şekilde olabilir:

Tekstilin geçmiş dönemden günümüze doğuşu, gelişimi ve yok oluşunu içeren yaşam döngüsü bir dönel koridor üzerinde işlenebilir. Tekstilin sadece giyimden ibaret olmadığı ana sergide bütünlüğü bozmadan birkaç temanın üst üste bindirilmesiyle işlenebilir. Tekstilin yapılarda kullanımı, dekorasyona girişi, mobilya ile tanışmasından uzay teknolojine kadar olan yolculuğu bir zaman koridorunda işlenebilir.

Eğer kurulan müze eski bir teksil işletmesine kuruluyor ise, bu bir sanayi müzesi konseptinde olacaktır ve içeriğinde tekstil aletlerinin gelişimi de işlenecektir. Dolayısıyla diğer örneklerdeki gibi imalat prosesleri tanıtılacaktır. Müzenin sergi içerikleri her yaş kesimine hitap etmelidir. Müze tekstili bir bütün olarak işlerken Anadolu tekstilinin önemi vurgulanmalıdır.

4.9.2. Geçici Sergiler

Müze her yıl diğer müzelerden ve kurumlardan ya da kişilerden ödünç aldığı nesneleri ve belgeleri ziyaretçilere açacaktır. Bu sergiler yabancı bir kültürün ürünü olan sanat, tarih veya moda koleksiyonları içerebilir. Böylece dünyanın öteki tarafından bir müzenin ziyaretçilerin ayağına gelmesi sağlanacaktır. Ayrıca yerel özel koleksiyonlar da müzede sergilenebilir.

4.9.3. Mobil Sergiler

Müze koleksiyonunu genişletmek ve yurtiçinde erişebilirliğini artırmak için bir mobil ünite ile yurt içinde devamlı bir tur atabilir. Ziyaretçinin ayağına giden müze sloganıyla

bölgesel nesneleri ve kişisel koleksiyon parçalarını da toplama görevi görebilir. Örneğin kaybolmaya yüz tutmuş Anadolu kilimleri, dokumaları ve motiflerini içeren birçok nesne çeyiz sandıklarında yer almaktadır. Yurtdışında birçok örneği olan böyle bir uygulamanın Anadolu'nun birçok yerinde müzeye ulaşma imkânı olmayan okulların olduğu düşünüldüğünde eğitime katkı anlamında çok faydası olacaktır.

4.9.4. Sanal Sergiler

Internet kullanıcılarının dünya üzerinde her gün arttığı günümüzde, sanal ortamda oluşturulacak dijital koleksiyon ve sergiler, müzenin erişilebilirliğini arttıracaktır.

Kurulacak müzenin sanal ortamda sergileri dünya çapında erişimi olanaklı kılacaktır[361]. Böylece devamlı sergilenemeyen tekstillere de devamlı surette ulaşabilmek mümkün olacaktır.

Sergilerin odak noktasını belirleyen bir başka konuda müzenin ziyaretçi hedef kimliğidir.

4.10. Müzenin Hedef Kitlesi

Müzenin hedefi ziyaretçilerin sadece sergilerde kullanılan nesnelerle etkileşme geçmelerini sağlamak değil aynı zamanda insanlarında birbirleri ile etkileşime geçmesini sağlamaktır.

Potansiyel ziyaretçilerle olan iletişimi arttırmak için müzenin hitap edeceği kitle iyi belirlenmelidir. Bu doğrultuda müzenin güçlü yönlerini devamlı tazelemek gerekecektir.

Müzeye moda ve tekstil hakkında hiçbir şey bilmeyen insanlar da, belirli bir nesneye ilgisi olan insanlar da, bütün bunların yanında konu hakkında uzmanlar da gelecektir. Bu üç kategorideki her bir ziyaretçinin ihtiyacını karşılamak mümkün olmayabilir ancak teraziyi dengelemek hayati bir önem taşımaktadır.

Müzenin başarısında bir önemli nokta ziyaretçilerin neden müzeyi ziyaret etmesi gerektiğinin ön değerlendirilmesidir. Müzeyi gezmenin ardında ziyaretçinin beklentileri genellikle "bilgi alma", "eğitim", "genişleyen bilgi", "değerli bir şey yapmak", hatta doğrudan "öğrenme" olmakla beraber sıklıkla kişisel ihtiyaçların daha üst düzeyde yerine getirilmesi ve benlik saygısını arttırmak da sayılabilir.[362] Bunu "eğlence" takip eder. Aslında en önemli

[361] Schweibenz, 2004

[362] Hood, 1995: 3-10

cevap, insanın doğasındaki farklı bir şeyi tecrübe etmek güdüsüdür. Bu kavramda eğlenceye uyumludur[363]. Bu doğrultuda müzenin devamlı güncellenmesi önem teşkil etmektedir.

Ziyaretçilerin nereden geleceği önemlidir. Müzenin civarında bulunan insanlar muhtemelen devamlı sergilere katılacaktır. Düzenlenecek sergilerin kendini güncellemesi ve her bir serginin tekrarlansa bile içeriğinin farklı olması sağlanarak ziyaretçilerin devamlılığı sağlanmalıdır.

Buna ilaveten yurtdışı ve yurtiçi ziyaretçiler de iyi şekilde değerlendirilmelidir. Müzenin tanıtımı bu konuda çok önemlidir. Müzenin gücü uzaktan getirebildiği ziyaretçiler ile alakalıdır.

Muhtemelen bir kere gelecek bir ziyaretçiye bile müze bir ilgi yaratabilmelidir.

Müze her yaş seviyesinde ve ilgi düzeyinden ziyaretçiye sergilerinde bir şey sunabilmelidir. Bu karma çok iyi bir şekilde hazırlanmalıdır.

Müze için okullarla işbirliği önemlidir. Müze, tasarımı ve modayı kullanarak geçmiş ile bugün arasında hem teknik ve üslup hem de sanat alanına bir bağlantı kuracaktır.

Tekstil popüler kültür ve toplumsal tarih dersleri için önemli bir araçtır. Bu eserler statü farklılıklarını ve sınıfların hikâyelerini anlatmaya yardımcı olur. Giyim zamanla değişen toplumsal cinsiyete dayalı farklılıkları ve sosyal alışkanlıkları da yansıtır. Giyim, davranış standartlarını, görgü kurallarını ve kültürün aynasıdır. Bu doğrultuda tekstil antropoloji, arkeoloji, sosyoloji, edebiyat gibi birçok bilime dayanak sağladığından müzenin bir eğitim kurumu olarak değerlendirilmesi önemlidir.

Kurulacak müze bütün bu amaçlara ilaveten turizme de katkı sağlamalıdır. Turizm müzenin ana amacı olmasa bile müzenin başarılı olması bu endüstriye de orantılı olarak katkı sağlayacaktır. Müzenin başarısı için müzeyi bir turizm ürünü olarak pazarlayacak diğer paydaşlarla iş birliği yapılabilir. Bu bağlamda yerli ve yabancı turizm şirketleri ile devamlı veya özel etkinlikler oluşturularak hedef kitle genişletilebilir. Müzenin başarısı ve sürdürebilirliği ziyaretçi sayısı ve devamlılığı ile alakalıdır.

Günümüzde iletişim araçlarının kullanımının artması, ulaşımın kolaylaşması ve küreselleşme, insanlarda değişik kültürleri görme, tanıma ve öğrenme merakını tetiklemiş ve bu dürtü kültürel turizmi doğurmuştur[364]. Kültürel turizm bünyesinde değerlendirilen müze turizmi hem ekonomik getirisi hem de farklı bir rekreasyonel faaliyet tecrübesi olması açısından bir önem teşkil etmektedir. Müzeler ile turizm arasındaki ilişki turizm ile doğru

[363] Kelly, 2000: 115-121

[364] Nuryanti, 1996: 249-260

orantılı gelişmekte, müzeler ise gün geçtikçe turizmin yardımıyla yeni ziyaretçiler elde etmektedir[365]. Bu yaklaşımla, müzenin turizm ilişkisi iyi irdelenmeldir.

Gün geçtikçe dünyadaki müzelerin web sayfalarına ilaveten sosyal medyayı da kullandığını görmekteyiz. Kurulacak müze, sosyal medyadaki değişen trendleri, sergilerinin duyuruları ve müzenin her alanda ulaşılabilirliğini sağlamak açısından da değerlendirmelidir.

4.11. Tekstil Müzesinin Bölümleri

Yukarıdaki öngörüler ışığında kurulacak tekstil müzesi aşağıdaki bölümlerden oluşacaktır:

1. Danışma
2. Vestiyer ve Emanet Dolapları
3. İdari Birimler (Ofisler)
4. Kafeterya
5. Sergi Salonları
6. Geçici Sergi Salonu
7. Çok Amaçlı Toplantı – Gösteri Salonu
8. Etkinlik Atölyeleri
9. Onarım - Bakım Atölyeleri
10. Kütüphane
11. Güvenlik Birimi
12. Müze Satış Ofisi
13. Tuvaletler

4.11.1. Danışma

Ziyaretçilerin sergiler, atölyele, rehberli turlar ve diğer etkinlikler ile ilgili bilgi alacakları bölümdür. Ziyaretçiler bu bölümde müze tanıtım kitapçığı ve müze planına ulaşabilirler. Ayrıca bu bölümde sesli rehber ve engelli hizmeti de sağlanmaktadır. Bu birim ziyaretçilere günlük, haftalık ve aylık etkinlikler ile rehberli turlar hakkında güncel bilgiler de verecektir.

[365] Jolliffe ve Smith, 2001: 149-172

4.11.2. Vestiyer ve Emanet Dolapları

Ziyaretçilerin kişsel eşyalarını burakabilecekleri kilitli dolaplar ve vestiyerlerden oluşan bölümdür.

4.11.3. İdari Birimler (Ofisler)

Müze Müdürü, yardımcıları, halkla ilişkiler ve mali işler personelleri, müze uzmanları ve eğitim birimleri çalışanlarının ofisleri ve araştırmacıların çalışacakları odaları içerir.

4.11.4. Kafeterya

Ziyaretçilere müze atmosferi içinde dinlenme olanağı sağlayan ve yiyecek içecek hizmetleri verilen bölümdür. Kafeteryada bilgilendirme ekranları bulunmalı bu ekranlarda müzenin gelecek sergileri ile ilgili tanıtımlar aktarılmalıdır. Unutumamalı ki boş zaman algısı insanın planlama hafızasına giden en iyi yoldur.

4.11.5. Sergi Salonları

Sergiler için kullanılacak olan alandır. Eğer eski bir tekstil işletmesi müzeye dönüştürülecekse, ziyaretçilerin makinaları ve üretim safhalarını daha rahat algılanması için bir dolaşım aksı kurulabilir.

Müzede bulunacak tekstil ürünleri yıllarca bozulmadan muhafaza edilmeleri için özen gösterilmelidir. Dolayısıyla tekstil ürünlerin sergilenmesi için özel ortam koşullarının korunması ve nesnelerin belirli aralıklarla bakımlarının yapılması gerekmektedir. Müze ortamında bulunan tekstiller için uygun koşullar olan %55 rölatif nem, ortalama 20 ºC sıcaklık, 50 Lüks değerindeki aydınlatma standardı uygulanacaktır. Sergiler flüoresan, tungsten lambalar gibi suni aydınlatma ile aydınlatılabilirken gün ışığından direkt olmadan da faydalanılabilir[366].

4.11.6. Geçici Sergi Salonları

Geçici sergiler için kullanılacak olan sergi alanıdır. Bu bölümde diğer müzelerden ve kurumlardan ödünç alınanan sergiler yapılabileceği gibi özel moda sergileri de yapılabilecektir.

[366] Uygur, 1996: 200

4.11.7. Çok Amaçlı Toplantı ve Gösteri Salonu

Müzede düzenlenecek kokteyl, basın toplantısı, seminer, sergi tanıtımı, dinleti, fotoğraf sergisi ve konser gibi etkinlikler için kullanılacak salondur. Aynı zamanda müze sergileri ile alakalı film, belgesel ve video gösterimleri ile tiyatro oyunlarının düzenleneceği alandır. Çocukların eğitimi için belirli bir tarihsel dönemi ve olayı kostümleriyle canlandıran tiyatro oyunlarını düzenlenebilir.

4.11.8. Etkinlik Atölyeleri

Müzenin atölyeleri eğitimin ve kültürün yaşatılması ile meslek kazandırma amaçlı işlev görecekdir. Ayrıca öğrenciler için öğretici müze kapsamında değişik atölye faaliyetleri düzenlenebilir.

2010 yılında Bayburt'da Prof. Dr. Hüsamettin Koçan tarafından açılan *Baksı Müzesi'*nde Halı, Kilim ve Ehram[367] Atölyesinde halı-kilim ve ehram gelenekleri yaşatılmaktadır ve bu bağlamda unutulmaya yüz tutan ehram dokumacılığı tekrar işlemeye başlamıştır (Lev.111). Müzenin ilk kuruluşunda koyun kılından yapılan ehramlara talep olmuş zaman içinde seri imalata geçilmiştir. Bu çalışmalar, Sosyal Destek Programı (SODES)[368] ve Kuzey Anadolu Kalkınma (KUDAKA)[369] projeleri olmak iki proje tarafından desteklenmektedir. SODES kapsamında yöre halkından kursiyerlere ehram dokuma kursu verilmiştir. KUDAKA Projesi ile de halı ve kilim üretimi yapılmaktadır.

Kurulacak tekstil müzesi için atölye çalışma planı yapılmalıdır. Türkiye'deki tüm dokumaların bölgelere dağılımı ve listesi yapılmalıdır. Gaziantep Kutn Dokumaları, Ödemiş İpekleri, Buldan Dokumaları, Tokat Yazmaları, Diyarbakır Puşileri, Şırnak Şal-Şepik Dokumaları, Adana Karatepe Kilimleri, Antalya Döşemealtı Dokumaları, Malatya Manusa Dokumaları vb. Türkiye'deki tüm yöresel dokumalar Anadolu'nun dokuma ustalarının becerileri ile dokuma mühendisleri bir araya getirilerek bu atölyelerde üretilebilir. Böyle bir projede tasarımcılar, üretim grubu ve kadın emeği bir araya getirilebilir.

---

[367] İhram (Ehram), Erzurum, Bayburt ve Ş.Urfa yörelerinde dokunan pamuk ve yün karışımı bir dokuma türüdür. Kadınların akarlı giyimi olarak kullanılan ve çarşafa benzeyen ihram el tezgâhlarında dokunur ve üzerine çeşitli motifler işlenir. Önder, 1945: 113

[368] http://www.sodes.gov.tr/SODES.portal (erişim tarihi: 19.01.2018)

[369] http://www.kudaka.org.tr (erişim tarihi:19.01.2018)

4.11.8.1. İplik ve Dokuma Atölyesi

Anadolu'nun kültürel birikimlerinden biri olan dokumacılığın Anadolu'ya has üretim tekniklerinin ve dokumaların kendine has özelliklerinin korunması için renklerin, desenlerin kuşaktan kuşağa iletilmesini sağlamak ve bunu bir meslek olarak da yaşatabilmek için hizmet verecek olan atölye eğitim mantığıyla çalışacaktır. Bu atölye araştırma merkezinin tespit ettiği kaybolmaya yüz tutmuş dokumaları bilen kişileri kaybetmeden, bu kişilerin bilgi ve birikiminden faydalanarak atölye eğitimleri verecektir.

4.11.8.2. Halı ve Kilim Atölyesi

Anadolu'daki geleneksel halı dokumacılığının yaşatılması, özelliklerinin korunması ve desenlerin devamlılığını sağlanması amacıyla eğitim odaklı çalışacak atölye Türkiye'deki diğer bu alanda yapılan çalışmaları da takip edecek ve diğer halı atölyelere iletişim halinde olacaktır. Türkiye'de hizmet veren diğer halı atölyelerinden ustalar belirli zaman aralıklarında misafir edilerek bilgilerini ve birikimlerini paylaşmaları sağlanacaktır.

4.11.9. Bakım ve Onarım Atölyeleri

Bu bölüm bünyesinde bakım, onarım, replika işlemlerini gerçekleştirebilecek ve ayrıca bir laboratuvar da içeren bir tekstil araştırma merkezidir. Bu bölümün ilk amacı müzedeki tekstil eserlerin korunması ve tamirini sağlamaktır. Bölüm daha sonra dışarıdan özel koleksiyonlara da belirli bir ücret karşılığında hizmet verebilecektir. Bu merkez dünya standartlarında akredite olacaktır. CIETA (Uluslararası Eski Tekstiller Araştırma Merkezi) ve ETN (Avrupa Tekstil Ağı) gibi merkezlerle işbirliği yapacaktır. Bünyesinde akademik personel ve uzmanlar içerecektir. Aynı zamanda üniversitelere bağlantılı çalışacak olan bu merkez üniversitelere de eğitim ve bilgi paylaşımında bulunacaktır.

Koruma ve onarımın başarılı olabilmesi için doğru ve sistematik bir bilgi kaydına ihtiyaç vardır. Onarım uygulamalarına geçmeden önce tekstile ilişkin araştırma ve belgeleme çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar belgelenen tekstilin tarihini, estetik ve teknik yönünü, hasar durumunu içermelidir. Söz konusu olan tekstilin restitüsyon[370] çalışması yapılmalıdır. Yapılan restitiüsyon çalışması, tekstilin ayrıntılı olarak tanımlanmasını sağlayacak, hasar nedenlerini ortaya koyacak ve hasarın etkilerini azaltacak koruma tekniklerinin seçilmesinde yardımcı olacaktır.

---

[370] Restitüsyon, sonradan değişikliğe uğramış, kısmen yok olmuş öğelerin ilk tasarımlarındaki veya belirli bir tarihteki durumlarının, arşiv kayıtlarından, obje üzerindeki izlerden, çizim resim gibi belgelerden yararlanılarak kesit, görünüş ve aksometrik çizimlerle ya da makale anlatımına denir. Öztürk, 2007: 12

Onarım ise biyolojik, mekanik ve diğer zarar veren unsurlardan biri veya birkaçı nedeniyle tahribe uğramış tekstil ürününün aslına uygun bir şekilde korunması için yapılan işlemleri kapsamaktadır. Onarım ile normal kullanım ve işlemlerden dolayı daha sonra oluşabilecek hasar önlenerek tekstil ürününün sağlıklı bir şekilde korunması sağlanır. Hasar görmüş bir tekstil ürününün onarımı için temizleme, sağlamlaştırma, bütünleme, yenileme ve yeniden yapma gibi tekniklerden yararlanılır (Lev.112).

Bakım ve Onarım Atölyeleri mimari duruma göre bir bütün veya ayrı ayrı olarak aşağıdaki bölümlerden oluşacaktır.

4.11.9.1. Tekstil Konservasyon Atölyesi

Müzeye ve müze dışına da hizmet verecek bir tekstil konservasyon laboratuvarı kurulmalıdır. Bu birim müzedeki gerekli temizlik ve koruma şartları sağlarken, müze dışındaki özel koleksiyonlara da hizmet verecektir. Özel koleksiyonların sonraki nesillere aktarımı tekstillerin koruma, saklama ve temizleme koşullarını bilgi eksikliğinden dolayı uygulayamama ve fiziki koşulların yetersizliği gibi nedenlerle sağlanamamaktadır. Türkiye'nin tekstil mirası göz önüne alındığında bakım ve onarım alanında yapılan çalışmalar da yetersiz kalmaktadır. Bu konuda uzman eleman yetersizliği, altyapı ve malzeme eksikliği gibi nedenlere Türkiye'de tekstil nesnelerine tam anlamıyla konservasyon yapılamamaktadır. Bu doğrultuda kurulacak tekstil müzesinin bu birimi büyük önem teşkil etmektedir. Birim dünyada gelişen yeni yöntemleri takip etmeli ve uygulamalı olarak gerekli altyapıyı oluşturmalı ve eğitim konusunda da hizmet vermelidir.

Şu an Türkiye'de aktif süregelen kazı çalışmaları bulunmaktadır ve gelecekte de olacaktır. Bu kazılarda elde edilecek numunelere ilk mudahele ve tekstilin korunması çok büyük önem taşımaktadır. Her ne kadar tekstiller Mezopotamya topraklarında nadiren bozulmadan kalsa da mûcizevi şekilde günümüze ulaşabilenleri de bulunduğu yerde zarar görmeden muhafaza edebilmek, taşıyabilmek, analizinin yapabilmek ve koruyabilmek oldukça zordur. Günümüze ulaşan arkeolojik tekstiller genellikle mezarlardan gün ışığına çıkmaktadır ve gün ışığının etkisi ve diğer faktörlerle binlerce yıldır koruduğu bütünlüğü bozulmaktadır.[371] Bu doğrultuda arkeoloji cenneti olan ülkemizde arkeotekstillerle ilgili bir alt-yapının önemi oldukça net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

[371] Helbaek, 1963: 39-46; Burnhaem, 1965: 169-174

4.11.9.2. Tekstil Restorasyon Atölyesi

Müzeye temin edilecek koleksiyon veya dışarıdan gelecek özel koleksiyonlara hizmet verecek olan birim tekstil restorasyonu yapacaktır. Bu laboratuarlar halı, kilim, dokuma, elbise gibi tekstil nesnelerinin zaman için aldığı hasarı telafi ederek en uygun şekilde tamirini yapan bir merkez olacaktır.

4.11.9.3. Tekstil Numune ve Rekonstrüksiyon Atölyesi

Müzede sergilenen bir döneme ait kostüm veya tekstil nesnelerinin canlandırılması gerekebilir. Bu canlandırma dönemden elde kalan kumaş veya iplik örnekleriyle, fotoğraf, resim veya kaya yazıtı gibi belgeler üzerinden yapılabilir. Dönemin üretim teknikleri ve lif özelliklerine en yakın şekilde numune üretebilecek bu laboratuvar aslında küçük bir imalathane olmalıdır.

Tekstil rekonstrüksiyon merkezi olarak da adlandırılabilecek merkez deneysel arkeolojiyi kullanarak, eski dönem tekstillerin dönemin araçlarını yeniden üreterek aynı koşullarda tekstil imalatını yapmasını da sağlayabilecektir[372].

Merhum İzmirli Modacı Hanife Çetiner'in bir 'Retro[373] Müzesi' projesi vardı ama gerçekleşemedi. Çetiner, kumaşları toprak altında bekleterek eskitme işlemi uyguluyordu. Arkeo-Moda olarak adlandırdığı proje ile kentlerin geçmişteki tarihi sürecini ve yaşadıkları kültürün moda tasarım yoluyla sergilendiği bir kent kimliği uygulamayı planlıyordu. Bu konuda attığı ilk adımlarda Arkeo-Moda içerikli defileler düzenlemişti. Kurulacak tekstil müzesinde bu konuda farklı bir şekilde değerlendirilebilir.

Bir başka projede DATU[374] (Doğal Boya Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi)'da bir özel markanın desteğiyle hayata geçirilmiştir. DATU, bir araştırma ve geliştirme laboratuarı, Osmanlı Saray Kumaşları, Baskılı-Boyanmış Kumaşlar ve Boyahane birimlerinde tasarım, dokuma, baskı, boyama, dikiş yapılmakta ve doğal boya laboratuarlarında 'modasız, bedensiz ve mevsiz" parçalar üretilmektedir. Ayrıca Selçuklu ve Osmanlı Saray kumaşlarından 'kemha', 'çatma kadife', ve 'sevai ' gibi antik dokuma ve halılar da analiz edilmektedir. Dokumanın üretim teknolojisinden uzaklaşmadan tahta tezgâhlarda aslına uygun bir şekilde benzeri üretilebilmektedir. Antik dokuma örnekleri analiz edilerek üzerindeki boyarmadde ve kaynaklar belirlenip orijinal reçeteler çıkarılabilmektedir.

---

[372] Ebert vd, 2016: 138-144

[373] Retro Tarzı, bilinçli olarak yakın geçmişin akımlarını türeten veya taklit eden tarzdır. Söz konusu şeyin en az on beş yıl eskiye gitmesi gerekir. Thomson ve Gale 3. Cilt, 2005: 103-104

[374] http://www.tcfdatu.org.tr (erişim tarihi: 19.01.2018)

Elde edilen reçeteler üretimde kullanılmaktadır. Bu merkez Türkiye'deki ve Dünyadaki tekstil müzelerine analiz hizmeti de vermektedir. Bu tip labarotuvarların sayısının ve kapsamının arttırılması gerekmektedir.

Aynı bölüm müzede sergilenmesi problem olabilecek nesnelerin replikalarını da yapabilecektir.

4.11.9.4. Tekstil Laboratuvarı

Bu laboratuvar restorasyon, konservasyon ve numune merkezine de yardımcı olacaktır. Teknik alt yapıya sahip laboratuvar müze koleksiyona yeni girecek tekstil nesnelerinin hakkında tarihleme ve belgeleme yapmak açısında oldukça önemlidir. Bu laboratuvar aynı zamanda dünya standartlarında bir akredite merkezi olmalıdır.

4.11.10. Kütüphane

Müzenin içeriği ve konseptine uygun akademik içeriğin de bulunduğu arşiv bölümüdür. Bu bölümde fotokopi hizmeti sağlanacaktır. Kütüphane uluslararası kütüphanelerle bağlantılı çalışarak geniş, işlevsel bir kütüphane olarak hizmet verebilir. Kütüphane içerik genişletmek için özel bir gayret sarfetmelidir. İyi gelişmiş bir kütüphane, müzeye ziyaretçi çekecektir. Ayrca müzenin yazılı arşivlemesi kütüphane ile koordine çalışacaktır. Eldeki kaynaklar dijitalleştirilecektir.

4.11.11. Müze Güvenlik Birimi

Müze güvenlik birimi ziyaretçileri ve müzedeki nesneleri korumak ve güvenlik hizmeti vermek amacıyla oluşturulmuştur. Müzenin güvenliğinin yanı sıra her tür felakete karşı sigortalanmasıda önem teşkil etmektedir. Ayrıca müzede iş güvenliği dünya standartları uygulanmalı ve risk planları oluşturulmalıdır. Müzede oluşabilecek herhangi bir kazaya karşı personel içinde en az bir ilk yardım eğitimi almış personel istihdam edilmelidir.

4.11.12. Müze Satış Ofisi

Müzede sergilenen nesnelerin kopyaları, müzeyi anımsatacak maskotlar veya kitaplardan oluşan nesnelerin satışının yapıldığı ofistir. Müzeye gelen ziyaretçiler müzeyi terk ederken yanlarında müzeden bir şey götürmek isteyeceklerdir. Müzeye özgü minyatür çalışan bir dokuma tezgâhı gibi dikkat çekici işlevsel hatıra objeleri oluşturulup satılabilir.

Buna ilaveten müzenin sürdürülebilirliği açısından antik dönem giysileri müze bünyesindeki atölyede veya dışarıda ürettirilerek müze satış ofisinde "Athena'nın Elbisesi" gibi sloganlarla satılabilir.

4.11.13. Tuvaletler

Müze tuvaletleri bayan ve erkek ziyaretçiler için yetişkin ve çocuk tuvaletleri olmak üzere ayrı tasarlanacaktır ve tuvalet sayısı ziyaretçi yoğunluğun ve müze sahasının büyüklüğüne göre orantılı olarak belirlenecektir. Yetişkin ve çocuk tuvaleterinin yanı sıra engelli ziyaretçilere içinde tuvaletler eklenecektir. Ayrıca bebek bakım üniteleri de yapıya eklenecektir.

Ayrıca sergilerde kullanılmayan müze nesnelerinin saklandığı depolar müzenin ortak kullanım alanı dışındaki bölümleridir. Nesnelerin uygun koşullar altında saklanması için müze depolarında uygun ısı, nem ve ışık koşulları sağlanmalıdır. Tekstiller zamana meydan okumakta oldukça zayıftırlar ve dikkatli muhafaza edilmenin yanında belirli aralıklarda bakım isterler. Bu doğrultuda tekstillerin saklanması için nesnenin niteliğine göre özel depolama sistemleri kullanılması gerekecektir.

4.12. Müzenin Etkinlikleri

Müze sergi temaları ile bağlantılı etkinlikler düzenleyecektir. Örneğin Moda Günleri gibi, bir etkinlik kapsamında Türkiye'den ve dünyadan modacılar davet edilip bir etkinlik takvimi oluşturulabilir. Belirli bir tarih dönemi canlandırılarak o döneme ait tekstiller sergilenerek, dönem tekstili konulu bir sempozyum düzenlenebilir. Örneğin 18. yüzyılda kadın konulu bir etkinlikte dönemin kadın giysileri, aksesuarları canlandırılarak ve sergilenerek konuyla alakalı akademisyenlerin de katıldığı bir organizasyon gerçekleştirilebilir.

4.13. Basın ve Yayın Bölümü

Müze aylık veya 3 aylık bir bültenle yaptığı ve yapacağı sergiler, tekstil tarihi ve dünyadaki tekstil müzeciliği ve dünyadaki diğer sergiler ile alakalı tematik bir bülten çıkarabilir. Bu birim ayrıca bünyesinde profesyonel bir fotoğrafçı bulundurarak sergi kataloglarını da oluşturacaktır.

Dünya geneline baktığımızda en iyi çalışan müzeler her bir sergileri için görselli yayınlar oluşturmaktadır ve bu koleksiyonlar giysi tarihi kitaplarına kaynak teşkil

etmektedir[375]. Ayrıca belirli aralıklarla tüm koleksiyon içeriğini detaylı ve özet olarak içeren sınırlı sayıda kataloglar basılıp diğer müze, üniversite, moda şirketleri, vb. paylaşılabilir. Victorya Albert Müzesi 2013 yılında geçmiş sergiler dâhil olmak üzere son 400 yıllık koleksiyonu içeren bir yayın çıkarmıştır[376]. Bu tip yayınlar tekstil koleksiyonlar hakkında bir bilgi havuzunun oluşması anlamında önemlidir ve müzeyi işlevselleştirip, müzeye anlamda katacaktır.

[375] Taylor, 2004: 281

[376] Wilcox ve Mendes, 1998

SONUÇ

Günümüzde dünyada birçok müze tekstil ve tekstille ilgili doküman toplamakta bunu yorumlamakta bazen geçici ve kalıcı sergilerde, tarihin bir parçası olarak, bazen sanat ve tasarım, bilim ve teknoloji, sosyal tarih ve antropoloji, yerel tarih ve dünya kültürleri ile birlikte tekstil odaklı olarak sergilemektedir. Tekstilin tanıtılması ve korunmasında müzelerin rolü önem kazanmaktadır. Müzeler sadece tekstilin depolanmasında değil aynı zamanda tekstilin akademik değerlendirmesinde de bir aracıdır. Dünyadaki en büyük tekstil müzeleri akademik kurumlar haline dönüşerek üniversitelere bilgi ve arşiv sağlamaktadır. Özellikle kültürel değerlerin korunması, belgelenmesi, kaybolan sanatların arşivlenmesi ve yaşatılması açısında önemli bir yer tutan müzeler değişen ve gelişen dünyada sayıları arttıkça teknolojinin tüm nimetlerinden faydalanarak sunum tekniklerini de değiştirmekte ve uygulama alanlarına yenilerini ekleyerek çağa ayak uydurmaktadır. Batılı ülkelerde müzeler uygulamalı eğitimin en önemli unsuru haline gelmiştir. Öğrenmenin en başarılı şekli 5 duyu ile algılamaktır. Önümüzdeki yüzyılda belki de bu konuda teknolojinin yardımıyla müzeler bize sanal gerçekliği de yaratacaklardır.

Tekstil objelerin fiziksel gerçekliğimiz, bedenimiz, mimarlık ve materyal kültürümüz ile doğrudan bir bağlantısı vardır. Tekstil, toplum hakkında bilgiyi, ritüeli, değeri, duygu formlarını içinde barındırır. Toplumlar arasında mesajlar taşıyan bir dildir, toplumun kimliğidir. Bu doğrultuda kültürel birikim belgesi sayılan tekstilin önemi göz ardı edilemez.

Tekstil bir sanattır, zanaattır. Kültürümüzün en önemli parçası olan Türk tekstilinin yurtdışındaki müzelerde sergilenen örneklerinin sayısı belki de Türkiye'dekinden fazladır.

Eski tekstillerin konservasyonu, restorasyonu ve tarihlendirilmesi gibi teknik çalışmaları bünyesinde bulunduran akredite bir tekstil müzesi artık Türkiye için zorunluluk haline gelmiştir.

Böyle bir tekstil müzesi, tekstilin Türkiye'de düşüşe geçtiği şu zaman diliminde bir inovasyon yaratarak binlerce yıldır tekstil toprakları olan Anadolu'da bir başka bakış açısını geliştirebilir.

Bu doğrultuda çağa ayak uyduran dünya tekstil müzelerine paralel olarak Türkiye'de tekstil müzesi konusunda yapıcı adımlar atılmalı ve Anadolu'nun tekstille özdeşleştiği temasıyla bir dünya markası olacak kapsamlı bir tekstil müzesi kurulmalıdır.

Bu çalışmada 82 ülkeden 1250 müze listelenmiştir. Bu müzelerden dünyadan farklı 176 tekstil müzesine, Türkiye'de Arkeoloji ve Etnografya müzeleri dâhil olmak üzere 80 müzeye değinilmiştir.

Bu doğrultuda Türkiye'de bir tekstil müzesi kurulmasını için yapılabilecekler aşağıda sıralanmıştır:

1. Ekonomik krizden dolayı gerilemeye girmiş olan Türk tekstil sanayinin geçmiş bilgi birikimi ve Türk tekstil tarihinin birikimi bir araya getirilerek geçmiş ile bugün arasında tekstilin Anadolu'yla arasındaki ilişki gündeme getirilmeli ve vurgulanmalıdır. Anadolu'nun en büyük zenginliklerinden olan halı, kilim ve dokuma teknikleri ve motifleri korunmalıdır. Tekstil, bir toplumun kültürünün en önemli parçasıdır. Bu bağlamda devletin ve halkın bunu benimsemesi ve tekstil kültürüne sahip çıkması ve özel sektörün de bu konuda desteğini esirgememesi gerekir. Tarihi tekstil yollarına ev sahipliği etmiş olan Anadolu'da eski ticaret yolu üzerinde kapsamlı bir tekstil müzesi kurulmalıdır. Bu şekilde müzeye yüklenecek anlam ile müze bir marka olabilir.

2. Kurulacak müzede tekstil, mühendislik ve müzecilik konularında eğitim almış personeller istihdam edilmelidir. Ayrıca bu kurulacak müzede müze eğitimcilerinden oluşan eğitim birimleri bulunmalıdır.

3. Kurulacak tekstil müzesinde değişen dünyadaki müze yaklaşımları ile yenilenen müze kavramı takip edilmelidir. Mesela, tekstil ve moda konseptlerini bir araya getirilmesi örneği değerlendirilebilir. Bu şekilde kurulacak müzenin moda sergileri ile müzenin tanıtımı ve canlı kalması sağlanabilir. Müzede sergilenecek moda kreasyonları Türkiye'de tekstili tekrar canlandırmak için bir aracı olabilir.

4. Yurtdışı tekstil müzeleriyle karşılıklı yapılacak ziyaretler ve personel değişimleri ile müzede oluşturulacak AR-GE departmanı devamlı olarak aktif kalabilir.

5. Ülke çapındaki dağınık tekstil koleksiyonları etnografya müzelerinden kurtarılarak bir araya getirilebilir. Tekstilin müzelerde tema olmasından ziyade başlık haline getirilmesi sağlanmalıdır. Ülkemizdeki tüm tekstil koleksiyonlar ve nesnelerin dökümü çıkarılarak bir tekstil kütüphanesi ve sanal arşivleme yapılmalıdır. Bu bilgilerin bir enstitü olarak ulusal anlamda ve uluslararası olarak bağlanması sağlanmalıdır. Bu çalışma müze eğitimi alanında çalışan ya da çalışmayı düşünen kişilere rehber görevi görecektir.

4. Kültür ve Turizm Bakanlığının Üniversitelerin Tekstil Mühendisliği Bölümleri ile birlikte çalışması ve ortak projeler üretmesi gerekmektedir. Tekstil müzolojisi kavramı

oluşturulmalıdır. Bununla birlikte Tekstil Mühendisliği bölümlerinde konservasyon, restorasyon ve tekstil arkeolojisi ile ilgili dersler konulmalıdır.

5. Kurulacak tekstil müzesi eski bir tekstil fabrikasının yenilenerek müzeye adapte edilmesiyle başarılı ve daha verimli bir örnek sergileyebilir. Ulusumuzu bir dönem giydiren Sümerbank'ın eski tesisleri kuruldukları yerler itibariyle genellikle tekstil yolları üzerinde seçilmiştir. Bu tesislerden müzeleştirilmeye uygun olanlar devlet desteğiyle değerlendirilebilir.

6. Kurulacak tekstil müzesinde bir konservasyon ve restorasyon birimi oluşturularak müzenin kendi bünyesinde yapılan çalışmalar akademik anlamda da değerlendirilmelidir ve arşivlenmelidir. Müzenin kendi bünyesindeki kurulacak laboratuvarlar akredite merkezler olarak da hizmet verebilir.

7. Çin hükümetinin ipek yolu projesi (IASSRT)[377] ile proje birleştirilebilir veya benzeri bir proje üretilebilir.

8. Akademik müze olarak yapılacak çalışmalar sanal ortamda da duyurulmalıdır, toplumda ulusal ve uluslararası ilgi oluşturulmalıdır.

9. Gezici bir müze ile Anadolu'da koleksiyon toplanması sağlanabilir.

10. Kurulacak müzede geçmiş tekstiller, geçmiş zamanın koşulları oluşturularak yeniden canlandırılabilir. Bununla ilgili ipliğin üretiminden, dokumanın canlandırma ile oluşturulacak antik tezgâhlarda dokunmasına ve boyanın eski reçeteler uygulanarak kök boyalarla boyanmasına gibi bir şekilde çalışma yapılabilir. Müzede "Anadolu'nun tarihi üretim teknikleri ve malzemeleri" adlı bir birim kurularak bu kısımda geçmiş zaman tekstilleri yeniden canlandırılabilir.

11. Kaybolmaya yüz tutmuş gelenekleri ve dokumaları, tekstil kültürünün kaybolmaması için aktif atölye eğitimleri ile yeni kültür zaatkarlarının yetişmesi sağlanabilir.

12. Tekstil müzesi bir Türk Tekstil Tarihi hafızası oluşturmalıdır.

13. Özel sergiler müze için çok önemlidir ve müzeyi canlı tutacaktır. Yabancı müzelerden sergilerin müzede misafir edilmesi önemli bir konudur. Bu müzeye ziyaretçilerin sayısını da etkileyecektir.

14. Müzede çocuktan yola çıkarak gençler ve her yaş kesimi için etkinlikler ve aktiviteler oluşturulmalıdır. Müzedeki koleksiyonlar ve sergilerle alakalı eğitim programları tasarlanmalı ve ilgili eğitim kurumlarınla ortak projeler üretilmelidir.

---

[377] http://iassrt.org (erişim tarihi: 25.07.2017)

15. Yabancı ve yerli eğitimciler için her yıl en az iki adet ulusal ve uluslararası sempozyum düzenlenmeli ve farklı ilgi alanlarında konferanslar yapılmalıdır. Türkiye'deki ve yurtdışındaki tekstil müze çalışmaları yakında izlenmeli ve örnekleri tartışılmalıdır.

16. Türkiye'de müze eğitimi alanından yapılan akademik çalışmalar ve yine tekstil müzeciliği ile ilgili bir akademik başlığın ayrılarak aynı şekilde bu döküme eklenmesi gerekmektedir. Bu çalışma tekstil müzeciliği konusunda çalışan veya çalışmayı düşünen kişilerin birbirini tanıması açısından da önem teşkil edecektir. Ulusal anlamdaki bu çalışmalar yurtdışında müzenin adını duyuracaktır ve müzeye bir yer/isim sağlayacaktır.

Sonuç olarak bu topraklar tekstil topraklarıdır ve Tekstil müzelerine ihtiyaç olduğu ve bir tekstil müzesinin en çok Anadolu'ya yakışacağı açıktır.

KAYNAKÇA

AAMCC, (2009). American Association of Museums Curators Comittee, A Code of Ethics for Curators

Aksoy, M. (2011). Tarih Kaynak Olarak Etnografya Eserleri, Türkiye Günlüğü, 106

And, M. (1982). Osmanlı Şenliklerinde Türk Sanatları, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara

Anderson, F. (2000). Museums as Fashion Media, In S.Bruzzi & P.C.Gibson (Eds.) Fashion Cultures: Theories, explanations and analysis, pp.371-389, London: Rouledge

Anspach, A. (1967). The why of fashion. Ames, Iowa: The Iowa State University Press, pp.378

Arslan, S. (2012). Resmin Dokunması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 27, Konya

Aslanapa, O. (2005). Türk Halı Sanatı, Yapı Kredi Bankası Kültür ve Sanat Hizmetleri, İstanbul

Atılgan, M. (2006). Antik Çağın En Önemli Yazı Malzemesi: Papirüs, Bilgi Dünyası

Aydın, Ö. (2014). "Suzhou İpek Muzesi", Akdeniz Sanat Dergisi, S: 1, Antalya

Aygün, Ç. A. (2016). Andriake Mureks Boya Endüstrisi, Akmed

Aytaç, Ç. (1982). El Dokumacılığı, MEB Yayınları, İstanbul

Ballard, M. - Burke, B. ve E.Simpson, (2013). Gordion Dokumaları, Frigler, Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde, Yapı Kredi Yayınları

Ballard, M. (2012). King Midas Textiles and His Golden Touch, In The Archeology of Phyrigian Gordion, Royal City of Midas, ed. C. B. Rose, pp.165-170. University of Pennsylvania Museum, Philadelphia

Barnett, R. D. (1975). Phrygia and the Peoples of Anatolia in the Iron Age, CAH. II/30. Cambridge University Press, pp.417-422

Başer, G. (1998). Dokuma Tekniği ve Sanatı, TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası Yayınları, İzmir

Baxandall, M. (1991). Exhibiting Intention: Some Preconditions of the Visual Display of Culturallly Purposeful Objects, Karp-Lavine (ed): 36-37

Beals, L. R. ve Hoijer, H. (1959). An Introduction to Anthrolopology, U.S.A

Bellinger, L. (1962).Textiles from Gordion, Bulletin of the Needle and Bobbin Club, Vol:46, No.1:5-34

Bennett, T. (1995). The Birth of the Museum: history, theory, politics. London: Routledge

Bloch, O. ve Wartburg, W. V. (1950). Dictionaire Etymologique de la Langue Francaise, Paris, 595

Borkopp B. - Restle P.M. - Martinetti, S. ve Riello, G. (2016). Museums and the Making of Textile Histories: Past, Present and the Future, Perspective

Böhmer, H. ve Thomson, J. (1991). The Dating of Pazyryk, Source: Notes in the History of Art, Vol.10, No.4, pp.30-36

Bradburne, J. (1998). Dinosaurs and White Elephants: the Science Centre in the 21st Century. Museum Management and Curatorship, 17(2), pp.119-137

Burke, B. (2010). From Minos to Midas, Ancient Cloth Production in the Aegean and in Anatolia (Ancient Textiles Series 7), Oxford and Oakville CT

Curl, J. S. (1999). Oxford Dictionary of Architecture, U.K, Oxford University Press

Coatsworth, E. (2016), Textiles, Text, Intertext: Essay in Honour of Gale R. Owen, Crocker, Ed. Maren Clegg Hyer and Jill Frederick

Çeliker, D. (2011). Geçmişten Günümüze Türklerde Keçecilik, S. Demirel Üniversitesi

Çetiner, Z. (1997). Tarihi Yapılarda Müze İşlevi ile Birlikte Gelen Sergileme Sorunları, Genel Kurmay Başkanlığı, 247-250, İstanbul

Çevik, N. (2005). Kültürlerarası İlişki ve Etkileşim Kuramları Üzerine, Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi, S:5, 111-122

Çevik, N. (2009). Türkiye'de Müzebilim Çalıştayı, 19-20 Kasım, İstanbul Arkeoloji Müzesi, Kadriye Tezcan Akmehmet, Üniversite Yayın No: YTÜ. St. BK - 2012. 0862

Çevik, N. (2015). Likya Kitabı, Suna & İnan Kıraç Vakfı, Antalya

Çevik, N. (2017a). Aktüel Arkeoloji, Andriake, S:19

Çevik, N. (2017b). Andriake Lykia Müzesi, Türkiye'de Müzecilik Yeni Kavram ve Uygulamaları, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Ulusal müzecilik Sempozyumu Bildirileri 20-22 Mayıs 2015, Antalya

Çevik, N. (2010), Myra ve Limanı Andriake Kazıları Başlarken Ön Düşünceler, Arkeoloji-Sanat, 53-82

Çobanlı, Z. ve Kanışkan, E. (2013). Osmanlı Çini ve Seramiklerinde Giyim Kuşam Kültürü ve Özellikleri, Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi

Davis, F. (1992). Fashion, Culture, and Identity. Chicago: University of Chicago Press.

Demir, S. (2012). Kültürel Bellek, Gelenek ve Halk Bilimi Müzeleri, Milli Folklor Dergisi, S:95

Demir, S. (2017). Sandık ve Çeyiz Kültürüne Müzeografik Açıdan Yaklaşmak, Folklor Edebiyat, Cilt:23, Sayı:89, (2017/1)

Dölen, E. (1992). Tekstil Tarihi: Dünyada ve Türkiye'de Tekstil Teknolojisinin ve Sanayinin Tarihsel Gelişimi, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul

Dunlap, K. (1928). The development and function of clothing. Journal of General Psychology, 1, 64-78

Ebert, C. - Harlow, M. - Strand E.A. ve Bjerregaard, L. (2016). Traditional Textile Craft – an Intangible Cultural Heritage, University of Copenhagen

Edhem, H. (1970). Elvah-ı Nakliye Koleksiyonu, Çeviri: Gültekin Elibol, Milliyet Yayınları, İstanbul

Eicher, M. ve Roach, J. (1979). The Language of Personal Adornment. In J. Cordwill, & R. Schwarz (Eds). *The fabrics of culture*, pp. 7-21. The Hague: Mouton

Ellis, R. 1981.Textile Remains, Young, R.S. Three Great Early Tumuli: The Gordion Excavatons Final Reports, Volume1, Philadelphia:294-310

Ergenekon, C. (1994). Tepeme Keçelerin Tarihi Gelişimi ile Renk, Desen Teknik ve Kullanım Özellikleri, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, El Sanatları AnaBilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara

Ergür, A. (2002). Tekstil Terimleri Sözlüğü, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul

Eyice, S. (1990). Müzeciliğimizin Başlangıcı ve Türk-İslam Müzeleri, Müze/Museum s.5/8, İnci Bayburtluoğlu, 2-3 Temmuz 1989-Haziran 1990

Falk J.- Dierking, J. (2000). Learning from Museums: Visitor Experiencesand the Making of Meaning. Walnut Creek, CA: AltaMira Press

Fleming, E. M. (1974). Artifact Study: A Proposed Model, Winterthur Portofolio, 9, pp. 153-173

Flügel, J. C. (1930). The Psychology of Clothes. London: Hogarth Press

Forbes, R. J. (1964). Studies in Ancient Technology, Forbes IV, p.102, Leiden

Genç, R. (1997). Kaşgarlı Mahmut'a Göre 11. Yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri, Arış Halı, Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, Y:1, S:3, 8-17

Gerçek, F. (1999). Türk Müzeciliği, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara

Gökalp, Z. (1980). Makaleler, Cilt 9, Hazırlayan: S. Beysanoğlu, İstanbul

Gönül, M. (1966). Dokumacılığın Tarihçesi ve En Eski Dokuma Aletleri, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi, Antropoloji, C.1.Ankara

Green, P. (1990). Alexander to Action: The Hitorical Evolution of the Hellenistic age, Berkeley University of Carolina Press

Griaule M. (1991). Dogon Restudied by Walter E. A. Van Beek; R. M. A. Bedaux; Suzanne Preston Blier; Jacky Bouju; Peter Ian Crawford; Mary Douglas; Paul Lane; Claude Meillassoux, Current Anthropoloy, Vol.32, No.2, pp. 139-167

Hamidova, Ü. (2012). Ortaçağ Tapestry Dokumaları, 1.Uluslararası Moda ve Tasarım Tekstil Sempozyumu, Antalya

Hammond, B.P. (1971). An Introduction to Cultural and Social Anthropology, U.S.A.

Hein, G. (1998). Learning in the Museum. London: Routledge

Helbaek, H. (1963). Textiles from Çatalhöyük, Archaelogy, 16, 39-46

Hood, A. (2009). Material Culture: The Object in Sarah Barber, Corinna M. Penistan - Bird (eds.) History Behind the Text: A student's Guide to Approaching Alternative Sources, London / New York, p.176-198 p.180

Hood, M. (1995). Audience Research Tell Us Why Visitors Come to Museums - and why they don't. in Scott, C. (ed.) Evaluation and Visitor Research in Museums: Towards 2000. Sydney: Powerhouse Publishing, 3-10

Hvattum, M. (2004). Gottfried Sempre and the problem of Historicism, U.K, Cambridge University Press

ICOM, (2010). Handbbok of Emergency Procedures, Editor; Willem Hekman

İnalcık, H. (2008). Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar, İş Bankası Kültür Yayınları

Jollife, L. ve Smith, R. (2001). Heritage, Tourism and Museums: The Case of the North Atlantic Islands of Skye, Scotland and Prince Edward Island, Canada. International Journal of Heritage Studies, (7) 2, pp.149-172

Kantarcıoğlu, S. (1990). Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programlarında Kültür, Kültür Bakanlığı, Ankara

Karadağ, R. (2007). Doğal Boyamacılık, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dösim, Ankara

Kelly, L. (2000). Understanding Conceptions of Learning. in Change and Choice in the New Century: Is education Y2K compliant? Change in Education Research Group Conference Proceedings, pp.115-121

Kervankıran, İ. (2015). Müzelerin Türkiye Turizmindeki Yeri Nedir? Türkiye'de Müze Turizminin Mekânsal Dağılımına Genel Bir Bakış, Eurasia International Toruism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015)

Koçu, R. E. (1969). Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü, Sümerbank Kültür Yayınları, Ankara

Lurie, A. (1981).The Language of Clothes. New York: Random House

Mallia, M. E. (2002). International Directory of Textile Collections, Arthur D. Jenkins Library, The Textile Museum

Marmaralı, A. (1998). Örmecilik Esasları, Ege Üniversitesi, İzmir

Milojkovic, A. ve Nikolic, M. (2012). Museum Architecture and Conversion: From Paradigm to Institutionalization of Anti-Museum, Facta Universitatis, Architecture and Civil Engineering Vol.10.No:1, pp. 69-83

Montaner, J. M. (1995). Museums for the New Century, Editorial Gustavo Gili, 157 pages, S.A. , Barcelona

Moore, N. F. (1834). Ancient Mineralogy: Or an Inquiry Respecting Mineral Substances Mentioned by the Ancients. Published by G&C Carvill, New York

Morris, C. W. (1955). Signs, Language, and Behavior. New York: G. Braziller

Naredy-Rainer V.P. (2004): A Design Manual–Museum Buildings, Birkhauser, Basel

Neufert, E. (2000). Yapı Tasarımı, Beta, 576-577

Nuryanti, W. (1996). Haritage and Postmodern Tourism, Annals of Tourism Research, 23, (2), pp.249-260

Orhon, G. (2002).Yaratıcılık, Nörofizyolojik, Felsefi ve Eğitsel Temeller, Ankara

Ölçer, N. (2002).Türk ve İslam Eserleri Müzesi, Akbank Kültür ve Sanat Yayınları, İstanbul

Önder, M. (1945). Antika ve Eski Eserler Kılavuzu, T. İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara

Önder, M. (1996). Türkiye Müzeleri, Türkiye İş Bankası Yayınları

Örnek, S. V. (1971). Etnoloji Sözlüğü, D.T.C.F. Yayınları, Ankara

Özçelik, S. (2014). İstanbul Halı Müzesi, Geçmişten Bugüne Halı ile Tarihi Bir Yolculuk, Vakıflar Dergisi 41, Haziran

Özhekim, D. A. (2009). Keçenin Hikâyesi ve Sanatsal Üretimler, ZFWT, Vol:1

Özkan, S. (2004). Osmanlı Devleti'nde Eski Eser Koleksiyonculuğu, Tarih İncelemeleri Dergisi, S:XIX

Özkasım, H. ve Ögel, S. (2005). Türkiye'de Müzeciliğin Gelişimi, İTÜ Mimarlık, Mayıs, İstanbul

Öztürk, İ. (2007). Koruma Kültür ve Geleneksel Tekstillerin Koruması, Onarımı

Palmer, A. (2008). Untouchable, Creating Desire and Knowledge in Museum Costume and Textile Exhibitions, Fashion Theory,12(1), pp.31-63

Parmaksızoğlu, İ. (1971). İbn Batuta Seyahatnamesi'nden seçmeler, İstanbul

Pasinli, A. (2002). Türkiye Müzeleri, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

Perrot, G. ve Chipiez, C. (1892). History of Art in Phrygia, Lydia, Cariaand Lycia, London, Chapman and Hall Ltd.

Riegels, M. M. (2014). Introduction: Understanding Fashion and Dress Museology, In M. R. Melchior & B. Svensson (Eds.) Fashion and Museums Theory and Practice, pp.1-16, London, Bloomsburg Academy

Sapir, E. (1931). Fashion. Encyclopedia of the Social Sciences, 6, 139-144

Schauble, L. - Leinhardt, G. ve Martin, L. (1997). A Framework for Organising a Cumulative Research Agenda in Informal Learning Contexts in Paris, S. (ed.) Understanding the Visitor Experience: Theory and Practice, Part 1, Journal of Museum Education, 22(2/3), pp.3-8

Schweibenz, W. (2004). The Development of Virtual Museums. ICOM News No:3 (2004)

Silverman, L. (1995). Visitor Meaning Making in Museums for a New Age, Curator, 38(3), pp.161-169

Smith, W. (1975). Flags Through the Ages and Across the World, McGrawHill, New York

Sproles, G. (1985). Behavioral science theories of fashion. In M. R. Solomon (Ed), The psychology of fashion (1st ed.), pp. 15-28. New York: Lexington Books

Sproles, G. ve Burns, L. D. (1994). Changing Appearences: understnding Dress in Contemparary Society, 342 pages, Fairchild Pub.

Tahaoğlu, T. Ö. (1996). IRCICA'nın Türk Müzeciliğine ve Sanatına Hizmetleri, Kuruluşunun 150'nci Yılında Türk Müzeciliği Sempozyumu III Bildirileri, İstanbul, 122-125

Taylor, L. (2004). Establishing Dress History, Manchester: Manchester University Press

TBMM, (2004). Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

Teunissen, J. (2014). Dressing up: How Charle James Elevated American Fashion, The New Yorker

Tez, Z. (2009). Tekstil ve Giyim Kuşamın Kültürel Tarihi, Doruk, İstanbul

Tezcan, H. (2001). Osmanlı Dokumacılığı, https://www.tarihtarih.com (erişim tarihi: 21.12.2012)

Tezcan, M. (1981). Giyim Olgusuna Sosyo-Kültürel Bakış ve Türklerde Giyim

Thomson ve Gale; Breward, C. J. – Eicher, B. - Major, J. S. ve Tortora, P. (2005). Encyclopedia of Clothing and Fashion, ed. V. Steele, Thomson Gale - 3 Volume, USA

Tizer, G. B. ve Sapmaz, (1965). N. Giyim Tarihi, Ankara

Turner, J. C. ve Griend P. (1996). History and Science of Knots, pp.448, 4-18

Türktaş, Z. (2012). Anadolu'da "Hasır Dokuma ve Sepet" kullanımına ilişkin eski bir örnek; Çatalhöyük (ve günümüzde görülen uzantıları), Akdeniz Üniversitesi G.S.F. Moda ve Tekstil Tasarım Bölümü Sempozyum Bildirisi, Antalya

Tütüncüler, Ö. (2005). M.Ö. 2 Bin Ege Bölgesi Dokuma Aletleri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Ankara

Uygur, A. (1996). Müzelerde Bulunan Tekstil Ürünlerine UV Radyasyonunun Etkisi ve UV Radyasyonundan Korunma Yöntemleri, Genelkurmay Başkanlığı, Ankara

Vogelsang ve Eastwood, G. (2016). Embroiderries from Archeological and Historical Sources From the Eastern Mediterrian and Iraq in Gillian Vegelsang - Eastwood Encyclopedia of Embroidery from the Arab World, London Bloomsbuy Academic

Waechet - Bohm L. (2001). Conversion, in Achleitner F. Bogner D. (Ed.) Ortner &Ortner, the architecture of the MQ, Wien

Weil, S. (1997). The Museum and The Public. *Curator*, 16(3), pp.257-271

Wilcox, C. ve Mendes, V. (1991). Modern Fashion in Detail, London: Victoria and Albert Museum

Willie, C. L. B. (2003). Thinking About Starting a Museum, Alberta, Lord and Lord, The Manual of Museum Planning, pp.109-112; and Lord and Lord, The Manual of Museum Management

Yetkin, Ş. (1991). Türk Halı Sanatı, İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara

Yıldız, N. (2000). Eskiçağ'da Yapı Malzemeleri ve Kitabın Oluşumu, Türk Tarih Kurumu, Ankara

Yılmaz, İ. (2011). Müze Ziyaretçilerinin Hizmet Kalitesi Algılamaları: Göreme Açık Hava Müzesi Örneği, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt:22, S:2, Anatolia

Young, R. S. ve Kohler, E. L. (1982), The Guardian Excavations I. Universtiy of Pennsylvania of Archeology and Anthropology

Internet Kaynakları

Abegg Vakfı Müzesi

<http://www.abegg-stiftung.ch/e/museum/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Alman Ayakkabı Müzesi

<http://www.museum-hauenstein.de/schuh_museum/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Alman Tarihi Müzesi

<http://www.dhm.de/en/collections-research/sammlungen0/material-culture-ii/civilian-textiles-and-costume.html> (erişim tarihi: 20.07.2017)

Alman Ulusal Müzesi

<https://www.gnm.de/ > (erişim tarihi: 20.07.2017)

Almgren İpek Müzesi

<http://www.kasiden.se/> (erişim tarihi: 31.07.2017)

Amerikan Tekstil Tarihi Müzesi

<http://www.athm.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Amerika Tekstil Birliği

<https://textilesocietyofamerica.org/> (erişim tarihi: 22.04.2017)

Amsterdam Çanta ve Cüzdan Müzesi

<https://www.tassenmuseum.nl/> (erişim tarihi: 07.07.2017)

Antigua Eski Tekstiller Müzesi

<https://www.casadeltejido.org/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Askeri Müze

<http://www.askerimuze.tsk.tr/> (erişim tarihi: 04.11.2017)

Avrupa Tekstil Ağı

<http://www.etn-net.org/> (erişim tarihi: 27.04.2017)

Avrupa Müze Organizasyonları Ağı

<http://www.ne-mo.org/> (erişim tarihi: 27.04.2017)

Ayrshire Kasaba Hayatı ve Kostüm Müzesi

<http://www.kilwinning.org/dalgarven/> (erişim tarihi: 30.07.2017)

Azerbeycan Halı Müzesi

<http://azcarpetmuseum.az/front/az> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Balenciaga Müzesi

<http://www.cristobalbalenciagamuseoa.com/> (erişim tarihi: 15.07.2017)

Barcelona Tasarım Müzesi

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/> (erişim tarihi: 15.07.2017)

Bata Ayakkabı Müzesi

<http://www.batashoemuseum.ca/> (erişim tarihi: 23.07.2017)

Bath Moda Müzesi

<https://www.fashionmuseum.co.uk/> (erişim tarihi: 11.07.2017)

Bavaria Ulusal Müzesi

<http://www.bayerisches-nationalmuseum.de/> (erişim tarihi: 20.07.2017)

Bayeux Goblen Müzesi

<http://www.bayeuxmuseum.com/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Berlin Dekoratif Sanatlar Müzesi

<http://www.smb.museum/en/museums-and-institutions/kunstgewerbemuseum/about-the-collection.html> (erişim tarihi: 20.07.2017)

Bhutan Tekstil Müzesi

<http://www.rtabhutan.org/> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Bielsko-Biala Kalesi ve Müzesi

<http://www.bielsko.biala.pl/eng> (erişim tarihi: 28.07.2017)

Bogot Kostüm Müzesi

<http://museodetrajesregionales.com/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Bolivya And bölgesi Tekstil Müzesi

<http://museodetextiles.org/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Boott Pamuk İşletmesi ve Müzesi

<http://www.lowell.com/museums/boott-cotton-mills-museum> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Boras Tekstil Müzesi

<http://textilmuseet.se/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Boston Güzel Sanatlar Müzesi

<http://www.mfa.org/collections/textiles-and-fashion-arts> (erişim tarihi: 10.07.2017)

Brede Müzesi

<http://en.natmus.dk/museums/brede-works/> (erişim tarihi: 22.07.2017)

Brigham Sanat ve Tarih Şehir Müzesi

<http://www.brighamcitymuseum.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Britannica Online Sözlük

<http://britannica.com/animal/macaw> (erişim tarihi:19.01.2018)

Brooklyn Müzesi

<https://www.brooklynmuseum.org/> (erişim tarihi: 07.07.2017)

Brüksel Kostüm ve Dantel Müzesi

<http://www.costumeandlacemuseum.brussels/> (erişim tarihi: 19.07.2017)

Bsous İpek Müzesi

<http://thesilkmuseum.com/> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Buenos Aires Ulusal Kostüm Tarihi ve Müzesi

<https://museodeltraje.cultura.gob.ar/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Bursa Merinos Tekstil Sanayi Müzesi

<http://tekstilmuzesi.bursa.bel.tr/> (erişim tarihi: 06.11.2017)

Bursa Türk ve İslam Eserleri Müzesi

<http://www.bursakulturturizm.gov.tr/TR,94262/turk-islam-eserleri-muzesi.html> (erişim tarihi: 06.11.2017)

Calico Tekstil Müzesi

<http://calicomuseum.org/> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Canela Tekstil Müzesi

http://www.museudamodadecanela.com.br> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Ceska Skalice Tekstil Müzesi
<http://upm.cz> (erişim tarihi: 28.07.2017)
Chicago Müzesi
<https://www.chicagohistory.org/research/aboutcollection/costumes>
(erişim tarihi: 09.07.2017)
Chojun Tekstil Müzesi
http://www.jculture.co.kr/museum/next.htm> (erişim tarihi: 25.07.2017)
CITER- Dünya Mirasları Organizasyonu
<https://www.ovpm.org/> (erişim tarihi: 18.07.2017)
Cooper Hewitt Uluslar Tasarım Müzesi
<https://www.cooperhewitt.org/> (erişim tarihi: 07.07.2017)
Çin Ulusal İpek Müzesi
<http://en.chinasilkmuseum.com/> (erişim tarihi: 25.07.2017)
Dalarnas Müzesi
<http://www.dalarnasmuseum.se/> (erişim tarihi: 21.07.2017)
Danimarka Kraliyet Müzesi
<http://en.natmus.dk/> (erişim tarihi: 22.07.2017)
de Young Müzesi
<http://deyoung.famsf.org/deyoung/collections/textile-arts> (erişim tarihi: 09.07.2017)
Des Pawson Denizcilk ve Düğümleri Müzesi
<www.despawson.com> (erişim tarihi: 10.01.2018)
Devonshire Kostüm Müzesi
<http://www.devonmuseums.net/Totnes--Fashion-and-Textiles-Museum/Devon-Museums/> (erişim tarihi: 12.07.2017)
Doğal Boya Araştırma Gelişitirme Merkezi
<http://www.tcfdatu.org.tr./ > (erişim tarihi: 19.01.2018)
Doha İslami Sanatlar Müzesi
<http://www.mia.org.qa/en/> (erişim tarihi: 26.07.2017)
Dresden Sanat Müzesi
<https://www.skd.museum/en/museums-institutions/residenzschloss/ruestkammer/>
(erişim tarihi: 20.07.2017)

Dünyadaki En Eski Tekstil Örnekleri

<http://www.louvre.fr/en/oeuvre-notices/tunic-pleated-linen>

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1040618214002808>

<http://natural-history.uoregon.edu/gbsandalsdrawings>

<https://news.nationalgeographic.com/news/2010/06/100609-worlds-oldest-leather-shoe-armenia-science >

<https://news.nationalgeographic.com/news/2012/06/120627-worlds-oldest-purse-dog-teeth-science-handbag-friederich>

<https://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/25.+Archaeological+Artifacts/879870>

<http://www.texascoritani.com/recreating-a-tunic-from-the-norwegian-iron-age>

<https://www.world-archaeology.com/world/asia/armenia/armenia-5900-year-old-womens-skirt-found-in-cave>

<http://www.smithsonianmag.com/arts-culture/taking-a-closer-look-at-an-odd-pair-of-very-very-old-socks-84123314/>

<http://collections.vam.ac.uk/item/O107787/pair-of-socks-unknown>

<http://www.iceman.it>

<http://www.ucl.ac.uk/museums/petrie/about/collections/objects/tarkhan-dress>

<http://en.natmus.dk/historical-knowledge/denmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-bronze-age/the-egtved-girl>

<http://en.natmus.dk/historical-knowledge/denmark/prehistoric-period-until-1050-ad/the-early-iron-age/the-woman-from-huldremose>

<http://www.paracas.se/en/about>

<http://www.hnmuseum.com/>

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/312685>

(erişim tarihi: 19.12.2017)

Dünya Mücevher Müzesi

<http://www.wjmuseum.com/collection/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Ferragamo Müzesi

<http://www.ferragamo.com/museo/en/usa/> (erişim tarihi: 18.07.2017)

FIDM- Tasarım ve Satış Moda Enstitüsü

<http://www.fashionandtextilemuseums.com/fidm-museum/> (erişim tarihi: 09.07.2017)

Florence Kostüm Galerisi (Pitti Palace)
<http://www.museumsinflorence.com/musei/costume_gallery.html>
(erişim tarihi: 18.07.2017)
Fortuny Müzesi
<http://fortuny.visitmuve.it/> (erişim tarihi: 18.07.2017)
Franz Mayer Müzesi
<http://ingles.franzmayer.org.mx/coleccionesdelmuseo.php> (erişim tarihi:
24.07.2017)
George Washington Üniversitesi Tekstil Müzesi
<https://museum.gwu.edu/> (erişim tarihi: 27.07.2017)
Greenwich Yelpaze Müzesi
<https://www.thefanmuseum.org.uk/> (erişim tarihi: 05.08.2017)
Gucci Müzesi
<http://www.guccimuseo.com/> (erişim tarihi: 18.07.2017)
Guersney Folklor ve Kostüm Müzesi
<http://www.nationaltrust.gg/places-to-visit/folk-costume-museum-saumarez-park/>
(erişim tarihi: 13.07.2017)
Gümüş Yolu Mücevher Müzesi
<http://www.museoalhajas.es/museo-de-las-alhajas.html> (erişim tarihi: 15.07.2017)
Hâkkari Kilim Müzesi
<https://www.hakkarim.net/kilim/kilim.htm> (erişim tarihi: 09.11.2017)
Hamburg Müzesi
<http://www.hamburgmuseum.de/en/hamburgmuseum/collections/#.U66Zz6hhs5A>
(erişim tarihi: 20.07.2017)
Hamburg Uygulamalı Sanatlar Müzesi
<http://www.mkg-hamburg.de/en/sammlung/schwerpunkte/mode.html>
(erişim tarihi: 20.07.2017)
Han Sang Soo Nakış Müzesi
<http://english.visitkorea.or.kr/enu/ATR/SI_EN_3_1_1_1.jsp?cid=562844>
(erişim tarihi: 29.07.2017)
Hasselt Moda Müzesi
<http://www.modemuseumhasselt.be/#/collectienieuw> (erişim tarihi: 19.07.2017)
Hawai Üniversitesi Tarihi Kostümler Müzesi

<http://www.museum.hawaii.edu/collections/historic_costume.php>
(erişim tarihi: 08.07.2017)

Healdsburg El yelpazesi Müzesi
<http://handfanmuseum.org/> (erişim tarihi: 05.08.2017)

Helmshore İşletmesi Tekstil Müzesi
<http://www.lancashire.gov.uk/leisure-and-culture/museums/helmshore-mills-textile-museum.aspx> (erişim tarihi: 30.07.2017)

Hereke Haberi
<http://www.milliyet.com.tr/cinli-sahte-hereke-turk/ekonomi/detay/2025695/>
(erişim tarihi: 10.01.2018)

Hesse Alman Deri Müzesi
<https://www.ledermuseum.de/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Hollanda Tekstil Müzesi
<http://www.textielmuseum.nl/> (erişim tarihi: 20.07.2017)

ICOM- Milletlerarası Müze Konseyi
<http://icom.museum/> (erişim tarihi: 21.04.2017)

Ixchel Yerli Giysileri ve Tekstil Müzesi
<https://museoixchel.org/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

İngiliz Kostüm Galeris
<http://manchesterartgallery.org/> (erişim tarihi: 12.07.2017)

İpek Yolu Tekstil Çalışmaları Uluslararası Birliği
<http://iassrt.org/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

İran Halı Müzesi
<http://www.carpetmuseum.ir/> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Kaleiçi Müzesi
<https://akmed.ku.edu.tr/kaleici-muzesi/kaleici-muzesi-hakkinda/> (erişim tarihi: 22.07.2017)

Kanada Tekstil Müzesi
<http://www.textilemuseum.ca/> (erişim tarihi: 23.07.2017)

Kent Eyalet Üniversitesi Müzesi
<https://www.kent.edu/museum/> (erişim tarihi: 10.07.2017)

Kobe Moda Müzesi
<http://www.fashionmuseum.or.jp/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Kopenhag Ulusal Müzesi

<http://en.natmus.dk/> (erişim tarihi: 22.07.2017)

Korgmuseet Sepet Müzesi

<https://www.hembygd.se/orkened/anlaggningarna/korgmuseet/> (erişim tarihi: 10.01.2018)

Kuala Lumpur Ulusal Tekstil Müzesi

<http://www.jmm.gov.my/en/museum/national-textiles-museum> (erişim tarihi: 29.07.2017)

Kuzey Anadolu Kalkınma Projesi

<http://www.kudaka.org.tr/> (erişim tarihi: 19.01.2018)

Kuzey Teksas Üniversitesi Moda Koleksiyonu

<http://tfc.unt.edu/> (erişim tarihi: 08.07.2017)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

<https://www.muze.gov.tr/tr/muzeler/> (erişim tarihi: 15.07.2017)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

<http://www.kultur.gov.tr/> (erişim tarihi: 15.07.2017)

Kyoto Kostüm Enstitüsü

<http://www.kci.or.jp/en/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Lincoln Uluslararası Yorgan Araştırma Merkezi

<http://www.quiltstudy.org/> (erişim tarihi: 03.08.2017)

Lindenberg Şapka Müzesi

<http://www.deutsches-hutmuseum.de/> (erişim tarihi: 06.08.2017)

Lizbon Tasarım ve Moda Müzesi

<http://www.mude.pt/colecoes/colecao-francisco-capelo_1.html> (erişim tarihi: 17.07.2017)

Lizbon Ulusal Kostüm ve Moda Müzesi

<http://www.museudotraje.gov.pt/pt-PT/O%20Museu/MNTCol/ContentList.aspx> (erişim tarihi:17.07.2017)

Lodz Tekstil Müze Merkezi

<http://www.muzeumwlokiennictwa.pl/> (erişim tarihi: 28.07.2017)

Londra Moda ve Tekstil Müzesi

<http://www.ftmlondon.org/> (erişim tarihi: 12.07.2017)

Londra Müzesi

<https://www.museumoflondon.org.uk/collections/about-our-collections>
(erişim tarihi:11.07.2017)

Louvre Moda ve Tekstil Müzesi
<http://www.lesartsdecoratifs.fr/francais/mode-et-textile/> (erişim tarihi: 19.07.2017)

Lyon Dekoratif Sanatlar Tekstil Merkezi
<http://www.mtmad.fr/ > (erişim tarihi: 19.07.2017)

Madrid Kostüm Müzesi
<http://www.mecd.gob.es/mtraje/inicio.html> (erişim tarihi: 15.07.2017)

Mares Dantel Müzesi
<http://museu.arenysdemar.cat/> (erişim tarihi: 02.08.2017)

Marikina Ayakkabı Müzesi
<http://www.marikina.gov.ph/#!/museum> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Marmaris Halıcı Ahmet Müzesi
<http://www.haliciahmeturkaymuzesi.net/etnografik.html> (erişim tarihi: 29.10.2017)

Mattatuck Düğme Müzesi
<https://www.mattmuseum.org/> (erişim tarihi: 25.12.2017)

McCord Müzesi
<http://www.musee-mccord.qc.ca/> (erişim tarihi: 23.07.2017)

Memphis Pamuk Müzesi
<https://memphiscottonmuseum.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Metropolitan Sanat Merkezi
<https://www.metmuseum.org/about-the-met/curatorial-departments/the-costume-institute> (erişim tarihi: 07.07.2017)

MFIT-Teknoloji moda Enstitüsü Müzesi
<http://www.fitnyc.edu/museum/> (erişim tarihi: 07.07.2017)

Mimar Vedat Tek Dantel ve Şapka Müzesi
<http://www.kastamonukultur.gov.tr/TR,93952/mimar-vedat-tek-kultur-ve-sanat-merkezi-75-yil-cumhuriy-.html> (erişim tarihi: 12.11.2017)

Mindalae Müzesi
<http://www.mindalae.com./index.php/el-museo/ceramica-textiles-y-vestimenta>
(erişim tarihi: 24.07.2017)

Mindelheim Müzesi
<http://www.mindelheim.de/content/view/708/753/> (erişim tarihi: 20.07.2017)

Mission İşletme Müzesi

<http://www.willametteheritage.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Mississippi Vadisi Tekstil Müzesi

<http://mvtm.ca/mvtm/> (erişim tarihi: 23.07.2017)

MoMu Moda Müzesi

<https://www.momu.be/> (erişim tarihi: 19.07.2017)

Musee Galeria

<http://www.palaisgalliera.paris.fr/en> (erişim tarihi: 19.07.2017)

Nantong Müzesi

<http://www.chinaculture.org> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Nantucket Lightship Sepet Müzesi

<https://www.nantucketlightshipbasketmuseum.org/> (erişim tarihi: 10.01.2018)

New England Yorgan Müzesi

<http://www.nequiltmuseum.org/> (erişim tarihi: 03.08.2017)

New York Şehir Müzesi

<http://www.mcny.org/collections#Costumes%20and%20Textiles>

(erişim tarihi: 07.07.2017)

Nordhalben Uluslararası Dantel Müzesi

<http://das-kloeppelmuseum.de/> (erişim tarihi: 02.08.2017)

Nordiska Müzesi

<https://www.nordiskamuseet.se/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Nordhampton Müzesi ve Sanat Galerisi

<http://www.batashoemuseum.ca/> (erişim tarihi: 13.07.2017)

Norveç Kültürel Tarih Müzesi

<http://www.norskfolkemuseum.no/> (erişim tarihi: 22.07.2017)

Nottingham Sanayi Müzesi

<http://www.nottinghamindustrialmuseum.org.uk/> (erişim tarihi: 30.07.2017)

Oaxaca Tekstil Müzesi

<http://www.museotextildeoaxaca.org.mx/> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Ontario Kraliyet Müzesi

<http://www.rom.on.ca/en/exhibitions-galleries/galleries/world-cultures/patricia-harris-gallery-textiles-costume> (erişim tarihi: 23.07.2017)

Oslo Dekoratif Sanatlar ve Tasarım Müzesi

<http://www.nasjonalmuseet.no/> (erişim tarihi: 22.07.2017)

Paducaj Ulusal Yorgan Müzesi

<http://www.quiltmuseum.org/> (erişim tarihi: 03.08.2017)

Palatinate Müzesi

<http://www.museum-heidelberg.de/pb/,Lde/Startseite/Sammlung/Textilsammlung++Max+Berk.html> (erişim tarihi: 20.07.2017)

Palazzo Morando Moda Müzesi

<http://www.civicheraccoltestoriche.mi.it/> (erişim tarihi: 07.08.2017)

Papirüs Müzesi

<https://www.onb.ac.at/museen/papyrusmuseum/> (erişim tarihi: 10.01.2018)

Parşomen Müzesi

<http://www.espaceduparchemin.fr/> (erişim tarihi: 10.01.2018)

Paris Yelpaze Müzesi (Musee d Eventail)

<http://www.annehoguet.fr/> (erişim tarihi: 05.08.2017)

Pekalongan Batik Müzesi

<http://museumbatikpekalongan.info/> (erişim tarihi: 29.07.2017)

Pforzheim Dantel Müzesi

<http://www.schmuckmuseum.de/> (erişim tarihi: 06.08.2017)

Plauen Dantel Müzesi

<https://www.plauen.de/en/tourism/lace_museum.php> (erişim tarihi: 02.08.2017)

Prag Dekoratif Sanatlar Müzesi

<http://www.upm.cz/> (erişim tarihi: 28.07.2017)

Prato Tekstil Müzesi

<http://www2.po-net.prato.it/musei/> (erişim tarihi: 18.07.2017)

Prof.Dr. Turan Yazgan Halı ve Kilim Müzesi

<http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/TR,162907/prof-dr-turan-yazgan-hali-ve-kilim-muzesi.html> (erişim tarihi: 07.11.2017)

Quarry Bank İşletmesi Müzesi

<https://www.nationaltrust.org.uk/quarry-bank> (erişim tarihi: 30.07.2017)

Queen Street İşletmesi Müzesi

<http://www.lancashire.gov.uk/leisure-and-culture/museums/queen-street-mill-textile-museum.aspx> (erişim tarihi: 30.07.2017)

Romanya Ulusal Köylü Müzesi

<http://www.muzeultaranuluiroman.ro/> (erişim tarihi: 28.07.2017)

RSID-Rhode Island Müzesi

<https://risdmuseum.org/> (erişim tarihi: 10.07.2017)

Rosska Müzesi

<http://www.rohsska.se > (erişim tarihi: 21.07.2017)

Sadberk Hanım Müzesi

<http://www.sadberkhanimmuzesi.org.tr/> (erişim tarihi: 04.11.2017)

San Jose Yorgan ve Tekstil Müzesi

<https://www.sjquiltmuseum.org/collection.html> (erişim tarihi: 08.07.2017)

Sanskriti Müzesi

<http://www.sanskritifoundation.org/museum-indian-textiles.htm> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Santiago Moda Müzesi (Museo de la Moda)

<http://www.museodelamoda.cl> (erişim tarihi: 24.07.2017)

Sarawak Tekstil Müzesi

<http://www.museum.sarawak.gov.my/> (erişim tarihi: 29.07.2017)

Shelburn Müzesi

<https://shelburnemuseum.org/collection/textiles/> (erişim tarihi: 03.08.2017)

SILA Grönland Araştırma Merkezi

<http://natmus.dk/ > (erişim tarihi: 22.07.2007)

Smithsonian Sanat Koruma Organizasyonu

<https://www.si.edu/mci/english/learn_more/taking_care/artorgs.html> (erişim tarihi: 26.04.2017)

Simone El Çantası Müzesi

<http://simonehandbagmuseum.co.kr/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Sivas Eski Eserler Müzesi

<http://xn--sivasmzeleri-ilb.gov.tr/TR,90699/sivasta-muze.html> (erişim tarihi: 13.11.2017)

Sjolingstad Yün İşletmesi (Vest-Agder Müzesi)

<http://www.vestagdermuseet.no/welcome-to-vest-agder-museum/> (erişim tarihi: 31.07.2017)

Slater İşletmesi

<http://www.slatermill.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Somerset Ayakkabı Müzesi

<https://www.the-shoe-museum.org/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Sons Ayakkabı Müzesi

<http://www.shoesornoshoes.com/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Sosyal Destek Programı

<http://www.sodes.gov.tr/ > (erişim tarihi: 19.01.2018)

St. Gallen Tekstil Müzesi

<http://www.textilmuseum.ch/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Stockholm Kraliyet Silah Müzesi

<http://livrustkammaren.se/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Stockholm Silah Müzesi

<http://www.armemuseum.se/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Stockport Şapka İşleri Müzesi

<https://www.stockport.gov.uk/topic/hat-works> (erişim tarihi: 06.08.2017)

Stott Park Makara Müzesi

<http://www.english-heritage.org.uk/visit/places/stott-park-bobbin/>

(erişim tarihi: 25.12.2017)

Sucre Folklor ve Kostüm Müzesi

<http://www.sucrelife.com/places/museo-costumbrista-folkloric-museum/>

(erişim tarihi: 24.07.2017)

Suzhou İpek Müzesi

<http://www.szsilkmuseum.com/> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Tahtakuşlar Etnografya Müzesi

<http://www.etnografya-galerisi.com/> (erişim tarihi: 16.11.2017)

Tarihi Giyim ve Tekstil Müzesi

<http://www.fcs.uga.edu/> (erişim tarihi: 09.07.2017)

Temple Üniversitesi Pediyatri Bölümü Müzesi

<https://podiatry.temple.edu/about/shoe-museum> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Texmedin Dijital Kütüphane

<http://www.texmedindigitalibrary.eu/> (erişim tarihi: 20.04.2017)

Türkmen Halı Müzesi

<https://turkmenistan.orexca.com/carpet_museum.shtml> (erişim tarihi: 29.07.2017)

Ulusal El Sanatları ve El Tezgâhları Müzesi

<http://nationalcraftsmuseum.nic.in/> (erişim tarihi: 26.07.2017)

Uluslarası Tahta Ayakkabı Müzesi

<http://www.klompenmuseum.nl/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Uluslararası Tarihi ve Sanatsal Eserleri Koruma Enstitüsü

<https://www.iiconservation.org/> (erişim tarihi: 23.04.2017)

Uluslararası Eski Tekstiller Araştırma Merkezi

<http://www.cieta.fr/> (erişim tarihi: 28.04.2017)

Uluumay Osmanlı Halk Kıyafetleri ve Takıları Müzesi

<http://www.uluumay.com/> (erişim tarihi: 06.11.2017)

Uşak Halı Kilim Müzesi

<http://www.usakhaberbulteni.com/usak-hali-kilim-muzesi> (erişim tarihi: 15.11.2017)

Vakıflar Halı Müzesi

<http://www.halimuzesi.com/> (erişim tarihi: 04.11.2017)

Vakıflar Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi

<http://www.avem.vgm.gov.tr/> (erişim tarihi: 04.11.2017)

Vapriiki Ayakkabı Müzesi

<http://vapriikki.fi/en/nayttelyt/kenkamuseo/> (erişim tarihi: 04.8.2017)

Venedik Tekstil ve Kostüm Merkezi (Palazzo Mocenigo)

<http://mocenigo.visitmuve.it/> (erişim tarihi: 18.07.2017)

Victoria ve Albert Müzesi

<https://www.vam.ac.uk/> (erişim tarihi: 11.07.2017)

Viyana Müzesindeki Moda Koleksiyonu

<http://www.wienmuseum.at/de/sammlungen/geschichte-und-stadtleben/modesammlung.html> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Viyana Sanat Tarihi Müzesi

<https://www.khm.at/> (erişim tarihi: 07.08.2017)

WalSall Deri Müzesi, Wardown Park Müzesi

<http://www.lutonculture.com/wardown-house/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Weissenfels Neu-Augustusburg Kalesi Müzesi

<http://www.museum-weissenfels.de/> (erişim tarihi: 04.08.2017)

Wesserling Tekstil Müzesi

<https://www.parc-wesserling.fr/musee-textile-alsace/> (erişim tarihi: 19.07.2017)

Windham Tekstil ve Tarih Müzesi

<http://www.millmuseum.org/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Winnipeg Kostüm Müzesi

<http://www.costumemuseumcanada.com/> (erişim tarihi: 23.07.2017)

Woonsocket İş ve Kültür Müzesi

<http://www.rihs.org/museums/museum-of-work-and-culture/> (erişim tarihi: 27.07.2017)

Yokahama İpek Müzesi

<http://www.yokohamajapan.com/things-to-do/detail.php?id=119> (erişim tarihi: 25.07.2017)

Zorn Koleksiyonu Müzesi

<http://zorn.se/en/besok-oss/zorns-gammelgard-texile-room/> (erişim tarihi: 21.07.2017)

Zurich Ulusal Müzesi

<https://www.nationalmuseum.ch/ e/microsites/sammlung/textil.php > (erişim tarihi: 30.07.2017)

EK 1- DÜNYA'DAKİ TEKSTİL MÜZELERİ LİSTESİ VE TEMALARI

Avrupa

Almanya

Albstadt: ***Maschenmuseum***, (Örgü ve Tekstil Sanayi),

<https://www.albstadt.de/Maschenmuseum >

Annaberg-Buchholz: ***Erzgebirgsmuseum Department of Cultural History*** (Danteller ve İpek Dokumacılığı)

<https://www.annaberg-buchholz.de/ >

Bad Driburg: ***St. Xavier Missionmuseum***, (Kanaviçe)

<http://www.sanxaviermission.org/>

Bad Homburg: ***Hutmuseum im Gotischen Haus***, (Şapka)

<https://www.bad-homburg.de/microsite/museum-gotisches-haus/museum_ausstellungen/Hutmuseum.php >

Bad Segeberg: ***Alt-Segeberger Bürgerhaus***, (Ayakkabı İmalatı)

<http://www.museum-badsegeberg.de/ >

Bamberg: ***Diözesanmuseum Bamberg***, (Cüppeler ve Altar Örtüleri)

<http://dioezesanmuseum.erzbistum-bamberg.de/>

Bergen-Süize: ***Afrika-Museum***, (Tekstil)

<http://www.suelze.org/afrikamuseum/>

Berlin: ***Bauhaus Archive***, (Bauhaus Dokumaları)

<https://www.bauhaus.de/en/>

Berlin: ***Kunstgewerbemuseum***, Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, (Halı, Tekstil ve Tekstil Tarihi)

<http://www.smb.museum/ >

Berlin: ***Pergamonmuseum***, Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, (Dünya Etnografik Tekstilleri)

<http://www.smb.museum/ >

Berlin: ***Museum für Indische Kunst***, (7. - 13.yüzyıl Orta Asya Tekstilleri)

<http://www.smb.museum/museen-und-einrichtungen/museum-fuer-asiatische-kunst/home.html>

Berlin: ***Museum für Islamische Kunst***, (İslami Tekstiller ve Halılar)

<http://www.smb.museum/en/museums-institutions/museum-fuer-islamische-kunst/home.html>

Berlin: ***Deutsches Technik Museum Berlin***, (1870'den Günümüze Tekstil Teknolojisi ve Tekstiller)

<http://sdtb.de/museum-of-technology/623/>

Berlin: ***Museum für Völkerkunde***, Staatliche Museen zu Berlin, Preussischer Kulturbesitz, (Çin, Japon, Orta Asya, İran, Pakistan, Güney Doğu Asya, Endonezya ve Filipinlerden Etnografik Tekstilleri)

<http://www.smb.museum/en/home.html>

Bocholt: ***Westfälisches Industriemuseum, Textilmuseum***, (1850-1950 dönemi Tekstil Sanayi)

<https://www.lwl.org/industriemuseum/standorte/textilwerk-bocholt>

Bramsche: ***Tuchmacher-Museum*** (Clothmakers Museum), (Tekstil Sanayi)

<http://www.tuchmachermuseum.de/index.php>

Braunschweig: ***Herzog Anton Ulrich-Museum***, (Tekstil)

<http://www.3landesmuseen.de/Herzog-Anton-Ulrich-Museum.304.0.html>

Bremen: ***Bremer Landesmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte***, (Tekstiller ve Kostüm)

<http://www.focke-museum.de/de/museum>

Celle: ***Deutsche Stickmuster Museum***, (Alman Nakış Örnekleri)

<http://www.samplers-berlin.com/ueber-mich/museen/das-deutsche-stickmuster-museum-celle.html>

Chemnitz: ***Städtische Kunstsammlungen Chemnitz,*** (Tekstil, Halı ve Kanaviçeler) <http://www.kunstsammlungen-chemnitz.de/>

Darmstadt Hessen: ***Schlossmuseum***, (Mahkeme Kostümleri ve Uniformalar),

<http://www.schlossmuseum-darmstadt.de/ >

Dortmund: ***Museum für Kunst und Kulturgeschichte***, (Tekstil)

<https://www.dortmund.de/de/freizeit_und_kultur/museen/mkk/start_mkk/index.html>

Dresden: ***Kunstgewerbemuseum, Staatliche Kunstsammlungen Dresden***, (Orta Çağdan Günümüze; Halı ve Tekstiller)

<https://kunstgewerbemuseum.skd.museum/>

Dresden: ***Staatiches Museum für Völkerkunde Dresden***, (Hindistan ve Güney Doğu Asya Tekstilleri)

<https://voelkerkunde-dresden.skd.museum/>

Düsseldorf: ***Kunstmuseum Düsseldorf***, (Halı)

<http://www.smkp.de/>

Emsdetten, Nordhein-Westfalen: ***August Holländer Museum***, (Dokuma, Takunya İmalatı ve Kostüm)

<https://www.emsdetten.de/stadtjubilaeum-kultur-veranstaltungen/kultur/museen-und-sehenswertes/august-hollaender-museum.html>

Erlangen: ***Stadtmuseum und Stadtarchiv Erlangen***, (Kadın Çorap Dokuma Tezgâhları)

<https://www.erlangen.de/desktopdefault.aspx/tabid-1572/>

Ettlingen, ***Baden-Württemberg: Albgau-Museum***, (Keten İşlemleri, İplik Eğirme ve Dokuma)

<http://www.ettlingen.de/,Lde/startseite/Kultur/Albgaumuseum.html>

Euskirchen: ***Muller Cloth Mill***, (Tekstil Sanayi)

<http://www.mueller-textil.ch/en/history/>

Frankfurt am Main: ***Museum für Völkerkunde***, (Dünya Etnografik Tekstilleri)

<http://www.voelkerkundemuseum.com/index.php>

Frankfurt am Main: ***Museum für Kunsthandwerk***, (Halı)

<http://www.museumangewandtekunst.de/>

Freiburg, Baden-Württemberg: ***Augustinermuseum***, (Tekstil)

<http://www.freiburg.de/museen/index.html>

Friedewald, Hessen: ***Museum of Local Life***, (Tekstil, Boyacılık ve Kostüm)

Geltow: ***Aktives Museum Handweberei "Henni Jaensch-Zeymer,"*** (El Dokumacılığı, İplik Eğirme Tarihi veTekstil Aletleri)

<http://www.handweberei-geltow.de/>

Glucksburg, Schleswig Holstein: ***Stiftung Schloss Glücksburg***, (Kanaviçe)

<http://www.schloss-gluecksburg.de/>

Greiz: ***Staatliche Museen Greiz***, (Kostüm)

<http://www.museen-greiz.de/willkommen-zu-ihrer-zeitreise/>

Grossschönau: ***Deutsches Damast- und Frottiermuseum Grossschönau***, (1666-1873 dönemi Şam Kumaşları)

<http://www.ddfm.de/en/ddfm/>

Halle: ***Staatliche Galerie Moritzburg Halle***, (Halı)

<http://www.stiftung-moritzburg.de/servicemenue/kontakt/>

Hamburg: ***Museum für Volkerkunde***, (Etnografik Tekstil)

<http://www.voelkerkundemuseum.com/index.php>

Hamburg: ***Museum für Kunst und Gewerbe***, (Tekstil ve Halı)

Hannover: ***Kestner-Museum,*** (Halı)

<https://www.hannover.de/Kultur-Freizeit/Museen-Ausstellungen/Museumsf%C3%BChrer/Top-Museen/Museum-August-Kestner>

Heidelberg: ***Textilmuseum Max Berk***, (Tekstil)

<http://www.museum-heidelberg.de/pb/,Lde/Startseite/Sammlung/Textilsammlung++Max+Berk.html>

Heinsberg, ***Nordrhein Westfalen: Kreismuseum***, (Kadife Şerit Dokumaları)

Helmbrechts: ***Oberfränkisches Textilmuseum***, (Bölgesel Tekstiller, Halı ve Kanaviçeler)

<http://www.textilmuseum.de/>

Heubach, ***Baden Württemberg: Heimat und Miedermuseum***, (Korse İmalatı)

Karlsruhe: ***Badisches Landesmuseum***, (Halı, Tekstil)

<https://museenkoeln.de/rautenstrauch-joest-museum/Fuer-Besucher

Köln: ***Museum für Angewandte Kunst***, (1300-1990 dönemi Avrupa Tekstilleri, Halı, Kanaviçeleri)

<https://museenkoeln.de/museum-fuer-angewandte-kunst/>

Köln: ***Rautenstrauch-Joest-Museum für Völkerkunde der Stadt Köln***, (Asya, Amerika ve Afrika Tekstilleri)

<https://museenkoeln.de/rautenstrauch-joest-museum/Fuer-Besucher>

Krefeld: ***Deutsches Textilmuseum Krefeld,*** (Tekstil, Süsler, Kostüm ve Modeller)

<https://www.krefeld.de/de/textilmuseum/41-deutsches-textilmuseum/>

Leipzig: ***Grassimuseum, Museum für Kunsthandwerk***, (Kostüm, Tekstil ve Halı)

<http://www.grassimuseum.de/>

Mainz: ***Bischöfliches Dom- und Diözesanmuseum***, (Kanaviçe)

<http://www.dommuseum-mainz.de/>

Mannheim: ***Landesmuseum für Technik und Arbeit in Mannheim***, (1750'den Günümüze Tekstil)

<http://www.technoseum.de/>

Michelau: ***Deutsches Korbmuseum Michelau***, (Sepet ve Hasır İşi)

<http://www.gemeinde-michelau.de/ >

Mindelheim: ***Textilmuseum, Sandtner-Stifftung***, (Tekstil)

<http://www.mindelheim.de/das-neue-textilmuseum-modekunsthandwerk/>

Mönchengladbach: ***Städtisches Museum Schloss Rheydt***, (Dokuma Tezgâhları ve Dokuma Sanayi)

<http://www.schlossrheydt.de/>

Munich: ***Bayerisches Nationalmuseum***, (Kanaviçe, Tekstil ve Halı)

<http://www.bayerisches-nationalmuseum.de/>

Munich: ***Deutsches Museum***, (Tekstil)

<http://www.deutsches-museum.de/>

Munich: ***Historiches Nähmaschinen und Bügeleisenmuseum,*** (Dikiş Makinaları),

<http://www.kulturbox.de/museen/muenchen/>

Munich: ***Deutsches Theatermuseum,*** (Kostüm ve Tasarım)

<http://www.deutschestheatermuseum.de/>

Munich: ***Münchner Stadtmuseum***, (Moda, Kostüm ve Tekstil)

<https://www.muenchner-stadtmuseum.de/>

Munich: ***Residenzmuseum,*** (Halı)

<http://www.residenz-muenchen.de/>

Munich: ***Staatliche Museum für Volkerkunde***, (Halı)

<http://www.museum-fuenf-kontinente.de/>

Münster: ***Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte***, (Güzel Sanatlar ve Tekstil)

Neumünster: ***Textilmuseum***, (İp Eğirme, Dokuma, Bronz ve Demir Çağı Kostümleri)

< http://www.lwl.org/LWL/Kultur/museumkunstkultur/>

Nordhalben: ***Internationale Spitzensammlung***, (Tekstil, Dokuma Tezgâhları ve Makaralarının Sanayi Tarihi)

<https://www.museen-in-bayern.de/no_cache/das-museumsportal/museumssuche/museen/museum/internationale-spitzensammlung.html>

Nürnberg: ***Germanisches Nationalmuseum***, (Kanaviçe ve Kostüm)

<https://www.gnm.de/>

Pirmasens: ***Pirmasenser Schuhmuseum und Bürkel-Galerie***, (Ayakkabı), Scherenschnittkabinett und Heimatmuseum

Plauen: ***Vogtlandmuseum***, (Dantel)

<http://www.plauen.de/de/tourismus/plauen-entdecken/kunst-kultur/rv/vogtlandmuseum.php?shortcut=vogtlandmuseum>

Ratingen: ***Cromford Cotton Mill***, (Tarihi Pamuk İşletmesi)

<http://www.industriemuseum.lvr.de/de/ratingen/ratingen_1.html>

Ratingen: ***Rheinisches Industriemuseum***, (Rhineland Tekstil Sanayi, 1750-1850 Dokuma Tezgâhları, İp Eğirme Makinaları)

<http://www.industriemuseum.lvr.de/de/startseite.html>

Regensburg***, Historisches Museum, Kunst und Kulturgeschichtliche Sammlungen***, (Kostüm ve Moda)

<https://www.regensburg.de/kultur/museen-in-regensburg/alle-museen/historisches-museum>

Rochlitz: ***Heimatmuseum Schloss Rochlitz***, (Keten İmalatı ve Tekstil Sanayi)

<http://www.schloss-rochlitz.de/de/startseite/>

Rodewisch: ***Museum Göltzsch***, (İplik Eğirme ve Örme)

<http://www.rodewisch.de/verzeichnis/ >

Schönenwerd: ***Bally Shoe Museum***, (Ayakkabı, Çizme)

<http://www.bally.eu/en/blog/design/blog-bally-shoe-museum.html>

Schrecksbach: ***Dorfmuseum Holtzburg, Pfarrhof***, (Ayakkabı Kolleksiyonu, Dokuma ve Kostüm)

<https://www.dorfmuseum-holzburg.de/>

Schwerin: ***Staatliches Museum Schwerin***, (Tekstil)

<https://www.museum-schwerin.de/schloesser-galerie/galerie/>

Sindelfingen: ***Sindelfingen Weaving Museum***, (Dokuma)

<http://www.haus-der-handweberei.de/>

Stuttgart: ***Linden - Museum Stuttgart – Staatliches Museum für Völkerkunde***, (Orta Asya ve Okyanus Tekstilleri)

<https://www.lindenmuseum.de/>

Stuttgart: ***Württembergisches Landesmuseum Stuttgart***, (4. yüzyıldan günümüze Tekstil, Halı ve Kanaviçeler)

<http://www.landesmuseum-stuttgart.de/>

Trier: ***Städtisches Museum Simeonstift Trier***, (Koptik Tekstiller)

<http://www.museum-trier.de/Startseite/>

Weesenstein: ***Museum Schloss Weesenstein***, (Kanaviçe)

<http://www.schloss-weesenstein.de/de/startseite/>

Warthausen: ***Knopf & Knopf International Museum der Knöpfe***, (Modern ve Tarihi Düğmeler)

<http://www.knopfundknopf.com/museum/>

Weimar: ***Schloss Belvedere Rococo Museum***, (Tekstil)

<http://www.klassik-stiftung.de/einrichtungen/schloesser-und-gaerten/schloss-und-park-belvedere>

Weissenfels: ***Museum, Schloss Neu-Augustusburg***, (Ayakkabı ve El Sanatları)

<http://www.museum-weissenfels.de/>

Wilthen: ***Heimatstube***, (19. yüzyıl Dokuma Odası, Keten İmalatçılığı Aletleri ve Keten Dokumacılığı)

Zeulenroda: ***Städtisches Kunstgewerbe und Heimatmuseum***, (Çorap İmalatı ve Kostüm)

<http://www.zeulenroda-triebes.de/>

Arnavutluk

Tiranë: ***Albanian Institute of Popular Culture***, (Tekstil ve Kostüm)

<https://www.idmc.al/en/index.html>

Avusturya

Baden: ***Rollett Museum,*** (Tekstil)

<http://www.baden.at/>

Bad Ischul: ***Haenel-Panacea Museum***, (Halı)

Linz: ***Stadtmuseum Linz Nordico***, (Kostüm)

<http://www.nordico.at/html/de/index.aspx>

Vienna*: **Österreichisches Museum für Angewandte Kunst***, (Tekstil ve Halı)

<http://www.mak.at/>

Vienna: ***Österreichisches Museum für Volkskunde***, (Kostüm)

<https://www.volkskundemuseum.at/>

Vienna: ***Museum für Völkerkunde,*** (Etnoloji)

<https://www.weltmuseumwien.at/>

Belçika

Antwerp: ***Provinciaal Textiel Museum,*** (Dantel)

<https://www.momu.be/>

Antwerp: ***Stedelijke Musea van Antwerpen***, (Tekstil ve Kostüm)

Antwerp: ***Volksundemuseum***, (1100'den günümüze Tekstil)

Antwerp: ***Ethnology Museum***, (Afrika, Güney Asya ve Orta-Güney Asya Tekstilleri)

Brecht: ***Kempisch Museum***, (Dantel)

Brugge: ***Gruuthuse Museum***, (Dantel ve Kanaviçeler)

Brussels: ***Musée du Costume et de la Dentelle***, (Kostüm ve Danteller)

<http://www.costumeandlacemuseum.brussels/fr/accueil/>

Brussels: ***Musées Royaux d'Art et d'Histoire***, (Tekstil)

<http://www.kmkg-mrah.be/>

Brussels: ***Musée du Théâtre Royal de la Monnaie,*** (Tiyatro Kostümleri)

<https://www.lamonnaie.be/fr>

Brussels: ***Maison du Roi, Musée de la Ville de Bruxelles,*** (Brüksel Kanaviçeleri, Dantel ve Bijuteri)

<http://www.brusselscitymuseum.brussels/fr>

Gent: ***Museum van Hedendaagse Kunst***, (Güzel Sanatlar Müzesi), (Kanaviçe)

<http://smak.be/>

Gent: ***Museum voor Industriele Archeologie en Textiel***, (1750'den günümüze Tekstil)

<http://www.miat.gent.be/>

Gent: ***Museum voor Sierkunst en Vormgeving,*** (Dekoratif Sanatlar ve Tasarım)

Gent: ***Museum voor Volkskunde,*** (Dokuma Tezgâhları ve Moda)

<http://huis-van-alijn.be/>

Gent: ***Oudheidkundig Museum de Bijloke***, (18. yüzyıl Kanaviçeleri ve Brüksel Halıları)

Izegem: ***Nationaal Schoeiselmuseum,*** (Eski Mısırdan Günümüze Ayakkabı ve Ayakkabı İmalatı)

Hasselt: ***Stedelijk Modemuseum,*** (Belediye Moda Müzesi), (Kostüm ve Tekstil)

<http://www.modemuseumhasselt.be/>

Kortrijk: ***Nationaal Vlasmuseum,*** (Keten İşleme)

<http://www.texturekortrijk.be/>

Mons: ***Vieux Logis (Musées Chanoine Edmond Puissant)***, (Dantel ve Tekstil)

Oelegem-Ranst: ***Vrieselhof, Vrieselhof Museum of Textiles and Costume***, (Kostüm ve Tekstil)

Oudenaarde: ***Municipal Museum of Oudenaarde***, (Kanaviçe)

Ronse, ***Textielmuseum***, (Tekstil)

<https://www.mou-oudenaarde.be/>

Sint Truiden: ***Museum van Hedendaagse Kantwerken***, (Yastık Dantelleri),

Tervuren: ***Musée de l'Afrique Centrale Royal,*** (Kongo Tekstilleri)

<http://www.africamuseum.be/>

Bulgaristan

Sliven: ***Muzeina Textilnata Industria*** (Ulusal Tekstil Sanayi Müzesi)

Sofia: ***National Ethnographic Museum of the Bulgarian Academy of Sciences***, (Bulgaristan Folklorik Kostümleri)

Sofia: ***National Gallery of Decorative and Applied Arts***, (Kanaviçe)

<https://www.nationalartgallerybg.org/ >

Çek Cumhuriyeti

Brno: ***Etnograficke muzeum Moravskeho, muzea v Brne***, (Geleneksel Kostümler ve Elişi)

<http://www.mzm.cz/>

Brno: ***Moravska galerie v Brně***, (Tekstil)

Ceská Skalice: ***Textilní museum TIBA***, (Tekstil)

Jihlava: ***Museum der Wandteppiche***, (Duvar Halıları)

Jindrichuv Hradec: ***Sbirka Tapiserii, UMP Praha***, (Kanaviçe)

Liberec: ***Severoĉeské muzeum*** (Geleneksel Tekstiller)

<http://www.muzeumlb.cz/>

Nový Jicín: ***Okresni vlastivedne muzeum***, (Şapka İmalatı Müzesi)

<https://www.muzeumnj.cz/>

Praha: ***Umeleckoprumyslove Muzeum v Praz***, (Kanaviçe ve Tekstil)

<http://www.upm.cz/>

Praha: ***The Jewish Museum in Prague*** **(Židovské Museum Praha)**, (Tekstil)

<https://www.jewishmuseum.cz/>

Praha: ***Nàprstkoro Muzeum asijskych, africkych a americkych kultur***, (Asya, Afrika ve Amerika Tekstilleri)

<http://www.nm.cz/Hlavni-strana/Navstivte-nas/Naprstkovo-muzeum-asijskych-africkych-a-americkych-kultur.html>

Turnov: ***Expozice historického nábytku a odevu 19. Stoleti, Umeleckoprumyslové Muzeum Praha,*** (19. yüzyıl Kostümleri)

Vamberk: ***Muzeum Krajky Vamberk,*** (Vamberk Dantel Müzesi)

<https://www.muzeumkrajky.cz/>

Estonya

Narva: ***Costume and Municipal Museum of Narva***, (Tekstil Sanayi)

<http://narvamuuseum.ee/eng/narva-castle/services/>

Tallin: ***Museum of Applied Art,*** (Çağdaş Tekstiller)

<http://www.etdm.ee/>

Tartu: ***Estonian National Museum,*** (Etnografik Tekstiller)

<http://www.erm.ee/en>

Fransa

Aix-En-Provence: ***Musée Granet,*** (Kanaviçe)

<http://www.museegranet-aixenprovence.fr/nc/accueil.html>

Aix-En-Provence: ***Musée des Tapisseries***, (17.-18. yüzyıl Kanaviçeleri)

<http://www.museum-aix-en-provence.org/aix-en-provence-tapisseries.htm>

Alençon: ***Musée des Beaux-Arts et de la Dentelle***, (Dantel)

<http://www.alencon.fr/>

Amboise: ***Musèe de Hôtel-de-Ville***, (Aubusson Kanaviçeleri)

Amiens: ***Musée Charles de L'Escalopier***, (Tekstil)

Ancy-Le-Franc: ***Château***, (Kanaviçe)

<http://www.chateau-ancy.com/en/>

Angers: ***Musée de la Tappisserie Contemporaine***, (Apocalypse of Angers, 13. yüzyıl Fransız Kanaviçeleri)

<http://musees.angers.fr/>

Anglards-De-Salers: ***Château- Musée de la Trémolière***, (16. yüzyıl La Marche Kanaviçeleri)

Angoulême: ***Musée des Beaux-Arts,*** (Fas Kostümleri ve Tekstilleri)

<http://www.musee-angouleme.fr/>

Arlanc: ***Musée de la Dentelle***, (Elişi ve Danteller)

<http://arlanc.fr/>

Auxerre: ***Musée LeBlanc-Duvernoy***, (18. yüzyıl Kanaviçeleri)

<https://www.auxerre.fr/>

Azay-le-Rideau: ***Musée National de la Renaissance***, (Flaman Kanaviçeleri)

<http://musee-renaissance.fr/>

Bayeux: ***Musée Baron Gérard***, (Dantel)

<http://www.bayeuxmuseum.com/>

Bayeux: ***Diocésain d'Art Religieux***, (Nakışlı Dini Kıyafetler)

<http://bayeuxlisieux.catholique.fr/mouvements/artisans-de-paix/>

Bayeux: ***Bayeux Lace Conservancy***, (Yastık Dantelleri)

<http://www.bayeuxmuseum.com/en/la_dentelle_de_bayeux_en.html>

Bayeux: ***Musée de la Tapisserie,*** (Kanaviçeler)

<http://www.bayeuxmuseum.com/>

Beaune: ***Hotel-Dieu***, (Kanaviçe)

Beauvais: ***Musée Départemental de l'Oise,*** (15. - 17.yüzyıl Kanaviçeleri)

<http://mudo.oise.fr/>

Beauvais: ***Galerie Nationale de la Tapisserie et de l'Art Textile***, (Kanaviçe)

Besançon: ***Musée du Temps***, (Kanaviçe)

<http://www.mdt.besancon.fr/>

Biot: ***Musée National Fernand Leger***, (Kanaviçe)

<http://en.musees-nationaux-alpesmaritimes.fr/>

Blois: ***Musée des Beaux-Arts***, (Kanaviçe),

<http://www.chateaudeblois.fr/>

Bourgoin-Jallieu: ***Musée Victor Charreton,*** (Tekstil)

Chartres: ***Musée des Beaux-Arts de Chartes***, (Kanaviçe)

<http://www.chartres.fr/sortir-a-chartres/culture/musee-des-beaux-arts/infos-pratiques/>

Châteaudun: ***Château-Musée***, (Kanaviçe)

<http://www.ville-chateaudun.fr/>

Chazelles-sur-Lyon: ***Musée du Chapeau***, (Şapka ve Şapka Yapımı)

<http://www.museeduchapeau.com/>

Clermont-Ferrand: ***Musée du tapis et des arts textiles de Clermont-Ferrand***, (Tekstil)

<https://www.clermontmetropole.eu/bouger-se-divertir/le-dynamisme-culturel/les-musees-de-clermont-auvergne-metropole/musee-bargoin/>

Draguignan: ***Musée des Arts et Traditions Populaires de Moyenne Provence***, (İpek)

Écouen: ***Musée National de la Renaissance***, (Kanaviçe)

<http://musee-renaissance.fr/>

Fontainbleau: ***Musée National du Château de Fontainbleau***, (Kanaviçe)

Fougères: ***Musée de la Chaussure***, (Ayakkabı)

<http://www.museechaussure.fr/>

Fresnay-sur-Sarthe: ***Musée des Coiffes***, (Kostüm ve Saç Modası)

<http://michelletard.wixsite.com/museedelacoife>

Gaillac: ***Musée des Arts et Traditions Populaires***, (Kostüm)

Gap: ***Musée des Hautes-Alpes***, (Dantel ve Saç Modası)

<https://museum.hautes-alpes.fr/>

Granville: Musée du Vieux-Granville, (Saç Modası, Kostüm)

<http://www.ville-granville.fr/museedartetdhistoiregranville.asp>

Grignan: ***Musée-Château***, (Kanaviçe)

<http://www.chateaux-ladrome.fr/fr/>

Hesdin: ***Musée d'Arts et d'Histoire, l'Hôtel-de-Ville***, (17. yüzyıl Flaman Kanaviçeleri)

<http://www.ville-hesdin.fr/l-hotel-de-ville-exterieur.html>

Jouy-en-Josas: ***Musée Municipal de la Toile de Jouy, Château de l'Eglantine***, (Tekstil)

Langeais: ***Château-Musée de Langeais***, (Flaman Kanaviçeleri)

<http://chateau-de-langeais.com/>

Lovagny: ***Musée Léon Marès***, (Kanaviçe ve Danteller)

Lyon: ***La Maison des Canuts***, (Dokuma Tezgâhları, Mostra Kolleksiyonları, İpek İmalatının Tarihçesi)

<http://maisondescanuts.com/>

Lyon: ***Musée des Hospices Civils de Lyon***, (Kanaviçe)

<http://www.chu-lyon.fr/fr/musee-des-hcl>

Lyon: ***Musée Historique des Tissus***, (Avrupa, Yakın Doğu, Doğu Asya, Koptik Mısır Tekstilleri, İran Halıları, Fransız Kostümleri, İpek ve Mostra Kolleksiyonları)

<http://www.mtmad.fr/fr/Pages/default.aspx>

Lyon: ***Musée de la Machine à Coudre*** (Dikiş Makinası Müzesi), (Dikiş Makinesinin Tarihi)

Macon: ***Musée Lamartine***, (Kanaviçe)

Marseille: ***Musée Grobet-Labadié***, (Fransız ve Flemish Kanaviçeleri, İran Halıları)

Maule: ***Musée Victor-Aubert***, (Kostüm)

<http://museeaubertmaule.free.fr/>

Montboucher-sur-Jabron: ***Atelier-Musée de la Soie***, (İpek)

Montpellier: ***Musée des Arts Decoratifs Sabatier-d'Espeyran***, (Goblen ve Kanaviçeler)

Montreuil-Bellay: ***La Soie Vivante***, (Dokuma Tezgâhları, İplik Eğirme Makinaları, Jakar Tezgâhları, İpek Böceği, İpek Eğirme)

Moulins: ***Musée d'Art et d'Archéologie***, (Kanaviçe)

Mulhouse: ***Musée de L'Impression sur L'Etoffes***, (Baskılı Tekstiller ve Tekstil Teknolojisi)

Nantes: ***Musée d'Art Populaire Régional***, (Baskılı Tekstiller)

Nice: ***Musée des Arts Asiatique***, (Çin, Tibet, Hindistan ve Kamboçya Tekstilleri)

<http://www.arts-asiatiques.com/>

Nice: ***Musée des Beaux-Arts***, (Goblen ve Kanaviçeler)

<http://www.musee-beaux-arts-nice.org/>

Nimes: ***Musée du Vieux Nîmes***, (İpek)

<http://www.nimes.fr/ >

Paris: ***Centre pour l'etude et le documentation des Textiles de l'Asie***, (Asya Tekstilleri)

Paris: ***Institut du Monde Arabe***, (Tekstil ve Halı)

<https://www.imarabe.org/fr>

Paris: ***Musée Cluny***, (Koptik, Bizans ve Avrupa Tekstilleri ve Kanaviçeler)

<http://www.musee-moyenage.fr/>

Paris: ***Musée de l'Homme***, (Güneydoğu Asya, Çin, Endonezya, Tayvan Kostüm ve Tekstilleri)

<http://www.museedelhomme.fr/>

Paris: ***Musée de la Mode et du Costume***, (Kostüm ve Ayakkabı)

<http://www.palaisgalliera.paris.fr/>

Paris: ***Musée de la Mode et du Textile, Rohan Wing of the Louvre***, (Kostüm ve Aksesuarlar, Dokümantasyon Merkezi)

<http://www.lesartsdecoratifs.fr/>

Paris: ***Musée des Arts Décoratifs***, (Fransız Tekstilleri ve Halı, Mostra Kolleksiyonu, Kütüphane)

<http://www.lesartsdecoratifs.fr/>

Paris: ***Musée Marmottan***, (Flaman ve Burgunda Kanaviçeleri)

<http://www.marmottan.fr/>

Paris: ***Musée National des Arts Asiatiques Guimet***, (Asya Tekstilleri, Bijuteri, Dekoratif Sanatlar)

<http://www.guimet.fr/>

Paris: ***Musée National des Arts d'Afrique et d'Océanie***, (Kuzey Afrika ve Pasifik Adaları Tekstilleri)

<http://www.palais-portedoree.fr/>

Paris: ***Museum National Histoire Naturelle***, (Avrupa, Asya, Afrika, Amerika ve Pasifik Adaları Tekstil ve Kostümleri)

<http://www.mnhn.fr/>

Paris: ***Museums of the Louvre***, (Kanaviçe, İslami İpekler, Fransız Tekstilleri, Mısır Antikaları: Koptik Mısır Tekstilleri)

<http://www.louvre.fr/>

Paris: ***Musée National des Arts et Traditions Populaires***, (Etnografi, Kostüm, Kırsal Dokuma, Elişi ve Dantel)

Pézenas: ***Musée de Vulliod Saint-Germain***, (Kanaviçe)

<http://www.ville-pezenas.fr/>

Pont-L'Abbe: ***Maison du Pays Bigouden***, (Kostüm ve Nakış)

Rambouillet: ***Château-Musée de Rambouillet***, (Kanaviçe)

<http://www.chateau-rambouillet.fr/>

Romans-Sur-Isère: ***Musée de la Chaussure et d'Ethnographie Régionale***, (Ayakkabının 400 Yılı)

Roubaix: ***Musée d'Art et d'Industrie de Roubaix***, (Tekstil Sanayi, Kumaş Örnekleri, Mostra Kolleksiyonları, Moda Tasarımcıları Giyimleri, Aksesuar, Halı, Çağdaş Mobilya ve Döşemelik Kumaşlar)

<http://www.roubaix-lapiscine.com/>

Rouen: ***Musée des Antiquités***, (Kanaviçe)

<http://museedesantiquites.fr/fr>

Saint-Amarin: ***Musée Serret et de la Vallée***, (Tekstil, Dokuma Gergefleri ve Tekstil Baskıcılığı)

<http://www.museeserret.fr/>

Saint Etienne: ***Musée d'Art et d'Industrie***, (Tekstil, .Kurdela, Dantel Yapımı, Lurçat ve Corbusier Kanaviçeleri)

<http://www.musee-art-industrie.saint-etienne.fr/>

Saint-Etienne-le-Molard: ***Château de la Bastie D'Urfé***, (Kanaviçe)

Saint-Flour: ***Musée Alfred Douêt***, (Kanaviçe)

<http://www.musee-douet.com/>

St. Germain Laval: ***Musée Municipal***, (Kanaviçe)

St. Hippolyte-du-Fort: ***Musée de la Soie***, (İpekçilik Tarihi ve Fransa'da İpek Sanayi)

<http://museedelasoie-cevennes.com/>

Saint-Laurent-de-la-Plaine: ***Musée des Vieux Metiers***, (Düğme İmalatçıları Malzemeleri, Dantel ve Nakış)

<https://musee-metiers.jimdo.com/>

Saumur: ***Musée d'Arts Decoratifs***, (Kanaviçe)

Sceaux: ***Musée de l'Ile-de-France***, (Kanaviçe)

Sens: ***Musée et Trésor de la Cathédrale Saint-Etienne***, (Kanaviçe, Bizans Kefenleri ve Cüppeler)

Strasbourg: ***Musée des Arts Décoratifs***, (Avrupa, Orta Doğu, Doğu Asya ve Koptik Mısır Tekstilleri)

<https://www.musees.strasbourg.eu/>

Sully-sur-Loire, ***Château de Sully,*** (Kostüm)

<http://www.chateausully.fr/>

Talcy: ***Château de Talcy***, (Kanaviçe)

<http://www.chateau-talcy.fr/>

Thônes: ***Musée du Pays de Thônes,*** (İtfayeci Üniformaları)

Torigini-sur-Vire: ***Musée d'Arts,*** (Kanaviçe)

Tournai: ***Musée de la Tapisserie,*** (Kanaviçe)

<http://www.tamat.be/>

Tournus: ***Musée Bourguignon Perrin-de-Puycousin***, (Burgunda Kostümleri)

Tours: ***Musee des Beaux-Arts***, (Fransız İpekleri)

Tours: ***Petit Musée du Costume***, (Kostüm)

Troyes: ***Musée Historique de Troyes et de la Champagne et Musée de la Bonneterie***, (Çorapçılık Sanayi, Dokuma Tezgâhları ve Kadın Çorapları)

Troyes: ***Maison de Outil et de la Pensée Ouvrière***, (Bölgesel Kostümler)

<http://mopo3.com/>

Vannes: ***Museum of Historical Costume***, (Kostüm)

<http://en.mairie-vannes.fr/discoveringvannes/history-and-heritage/the-heritage-educational-department/>

Wesserling: ***Musée du Textile et des Costumes de Haut Alsace***, (Çağdaş Tekstiller ve Tekstil Teknolojisi)

Hollanda

Amersfoort, Utrecht: ***Museum Flehite***, (Dantel)

<https://museumflehite.nl/>

Amstelveen: ***Tassenmuseum Hendrikje***, (El Çantaları)

<https://tassenmuseum.nl/>

Amsterdam: ***Amsterdams Historisches Museum***, (18. yüzyıldan Günümüze Tekstil, Halılar)

<https://www.amsterdammuseum.nl/>

Amsterdam: ***Tropen Museum (Museum of the Royal Tropical Institute)***, (Hint, Endonezya ve Tayland Tekstilleri)

<https://tropenmuseum.nl/>

Amsterdam: ***Rijksmuseum,*** (Kostüm, Kanaviçe, Dantel, Halı ve Tekstil)

<https://www.rijksmuseum.nl/>

Amsterdam: ***Stedlijk Museum***, (Tekstil)

<https://www.stedelijk.nl/en>

Arnhem, Gelderland: ***Het Nederlands Openluchtmuseum***, (Tekstil, Kostüm, Halı, Kanaviçe)

<http://www.openluchtmuseum.nl/>

Assen, Drenthe: ***Provincial Museum van Drenthe***, (Tekstil)

<https://drentsmuseum.nl/>

Borculo, Gelderland: ***Tolboerderij De Lebbenbrugge***, (Dokuma Odası)

<http://www.lebbenbrugge.nl/>

Delft: ***Museum Paul Tétar van Elven***, (18. yüzyıl. Kostümleri)

<http://tetar.nl/>

Delft: ***Museum Nusantara***, (Endonezya Tekstilleri)

<https://nusantara-delft.weebly.com/>

Delft: ***Volkenkundig Museum Nusantara, Museum voor het Indonesisch Cultuurgebied***, (Tekstil)

Denekamp, Overijssel: ***Singraven,*** (Kanaviçe)

<http://www.singraven.nl/>

Dordrecht, Zuid-Holland: ***Museum Mr. Simon van Gijn***, (Brüksel Kanaviçeleri, Kostüm)

<https://www.huisvangijn.nl/>

Eindhoven: ***Museum Kempenland***, (Kostüm, Dokuma, Tahta Kundura İmalatı)

<http://www.museumkempenland.nl/>

Geldrop: ***Weverijmuseum***, (1726-1950 dönemi Tekstil Sanayi)

Grijpskerke: ***Stichting Zijde***, (İpek)

<http://www.weverijmuseum.nl/>

Den Haag: ***Haags Gemeentemuseum***, (Tekstil)

Den Haag: ***Museon*** (Tekstil)

<https://www.gemeentemuseum.nl/>

Haarzuilens: ***Collectie Th. Baron van Zuylen van Nijevelt van de Haar***, (Kanaviçe, Halı)

<https://www.kasteeldehaar.nl/>

Helmond: ***Gemeentemuseum Helmond***, (Tekstil, 1800'den Günümüze Bölgesel Tekstil Sanayi)

<http://www.museumhelmond.nl/>

Hindeloopen: ***Gemeentemuseum de Hidde Nijland Stichting,*** (Avrupa ve Hint Tekstilleri)

<http://www.museumhindeloopen.nl/>

Leiden: ***The Textile Research Center, Rijksmuseum voor Volkenkunde***, (Tekstil)

<https://www.trc-leiden.nl/>

Leeuwarden: ***Fries Museum***, (Avrupa ve Hindistan Tekstilleri)

<https://www.friesmuseum.nl/>

Muiden: ***Rijksmuseum Muiderslot***, (Halı)

<https://www.muiderslot.nl/>

Rotterdam: ***Historisch Museum***, (Kostüm)

<https://museumrotterdam.nl/>

Rotterdam: ***Museum Boymans-van Beuningen***, (Tekstil, Dantel)

<https://www.boijmans.nl/nl>

Rotterdam: ***Museum voor Volkenkunde***, (Etnoloji)

<https://volkenkunde.nl/>

Rotterdam: ***WereldMuseum, Museum of Ethnology***, (Uluslararası Tekstiller) <https://www.wereldmuseum.nl/ >

Tilburg: ***Nederlands Textielmuseum***, (Peru ve İran Tekstilleri, Şam Kumaşı, Kabartma Desenli Kumaşlar, Tekstil Sanayi ve Kostüm)

<http://www.textielmuseum.nl/en/>

Utrecht: ***Centraal Museum Utrecht***, (18. - 20. yüzyıl arası Kostüm ve Aksesuarlar)

<https://centraalmuseum.nl/>

Utrecht: ***Museum Catharijneconvent***, (Kilise Cüppeleri)

<https://www.catharijneconvent.nl/>

Waalwijk: ***Nederlands Leder- en Schoenenmuseum***, (Ayakkabı)

<http://www.schoenenmuseum.nl/>

İngiltere ve İrlanda

Aberystwyth: ***Aberystwyth Yesterday***, (1923 'den 300 Şapka örneği)

Aran Islands, Galway, Ireland: Inis ***Meáin Knitting Co., Ltd, Factory Shop and Museum,*** (Sepet , Kostüm)

Arbroath: ***The Signal Tower Museum***, (Keten İmalatı, Ayakkabı ve Çizme İmalatı)

Ashburton, Devon: ***Ashburton Museum***, (Dönemsel Kostümler, Dantel)

<http://www.ashburton.org/museum.htm>

Bangor: ***Bangor Art Gallery and Museum of Welsh Antiquities***, (Kostüm, Tekstil), Kuzey Wales Üniversitesi

Barnard Castle, County Durham: ***Bowes Museum*** (17. - 18.yüzyıl Fransız Döşeme Tekstilleri, Dantel, Dini Nakışlar ve Kanaviçeler)

<http://www.thebowesmuseum.org.uk/>

Barnet, Greater London: ***Barnet Museum***, (El Çantaları, Para Çantaları)

Bath: ***The American Museum in Britain***, (Tekstil, Yorgan, Halı)

<http://www.barnetmuseum.co.uk/>

Bath: ***The Museum of Costume***, (Amerikan Kostüm ve Aksesuarları)

<https://www.fashionmuseum.co.uk/>

Bath: ***Holburne Museum and Crafts Study Centre***, (20. yüzyıl Baskılı ve Dokuma Tekstilleri)

<http://www.csc.uca.ac.uk/the-history-of-the-crafts-study-centre/>

Bath: ***Museum of Costume and Fashion Research Centre***, (Kostüm)

Batley, West Yorkshire: ***Bagshaw Museum***, (Tekstil Sanayi)

<http://www.kirklees.gov.uk/beta/museums-galleries-history/bagshaw-museum.aspx>

Bedford, Bedfordshire: ***Cecil Higgins Art Gallery and Museum***, (19. yüzyıl sonu - 20. yüzyıl başlarına dair Kostüm ve Danteller)

<http://www.thehigginsbedford.org.uk/>

Belfast: ***Ulster Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

<https://www.nmni.com/>

Biggar, Strathclyde: ***Gladstone Court Museum***, (Terzi Dükkânı)

Birkenhead, Merseyside: ***Williamson Art Gallery and Museum***, (El Baskıcılığı)

<http://www.williamsonartgallery.org/>

Birmingham: ***Birmingham Museum and Art Gallery***, (Tekstil)

<http://www.birminghammuseums.org.uk/bmag>

Blackburn, Lancashire: ***Lewis Textile Museum***, (Mekanik İp Eğirme ve Dokuma Sanayi)

Bolton, Lancashire: ***Textile Machinery Museum***, (Tarihi Tekstil Makinaları)

<http://www.nmes.org/>

Bradford, West Yorkshire: ***Bradford Industrial Museum***, (Tekstil, Halı ve Kanaviçe)

<http://www.bradfordmuseums.org/venues/bradford-industrial-museumindex.php>

Bradford: ***Cartwright Hall Art Gallery***, (Hint ve Pakistan Tekstilleri)

<http://www.bradfordmuseums.org/>

Braintree, Essex: ***The Working Silk Museum***, (İpek Dokuma Sanayi)

<http://www.warnertextilearchive.co.uk/>

Bristol: ***City Museum and Art Gallery***, (Asya, Afrika and Kuzey Amerika Tekstilleri)

<https://www.bristolmuseums.org.uk/bristol-museum-and-art-gallery/>

Cambridge: ***Fitzwilliam Museum***, (Tekstil)

<http://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/>

Cambridge: ***University Museum of Archaeology and Ethnology***, (Etnografik Tekstiller, Güneydoğu Asya ve Peru Ağırlıklı Koleksiyon)

<http://maa.cam.ac.uk/>

Crayford, Kent: ***World of Silk, David Evans & Co.*** (İpek Arşivleri, Makinalar, İpek Baskıcılığı)

<http://swaislands.crayfordhistory.co.uk/online-exhibition/last-london-fabric-printers./>

Cromford, Derbyshire: ***Arkwright's Cromford Mill***, (Pamuk İplikçiliği)

<https://www.cromfordmills.org.uk/>

Dublin: ***National Museum of Ireland***, (Dantel ve Tekstil)

<https://www.museum.ie/>

Dundee, Scotland: ***The Scottish Tartans Society, Broughty Castle Museum***, (İskoçya Ekoseleri ve Kütüphane)

Durham: ***Oriental Museum, University of Durham***, (Uzak Doğu Tekstilleri ve Kostümler)

<https://www.dur.ac.uk/oriental.museum/>

East Molesey: ***Embroiderers' Guild Collection***, (Dünyadan Nakış Örnekleri)

<https://embroiderersguild.com/ >

Edinburgh: ***Royal Museum of Scotland***, (Tekstil, Kostüm, Aksesuar, Orta Doğu Tekstilleri)

<https://www.nms.ac.uk/national-museum-of-scotland/>

Edinburgh: ***Scottish Tartans Museum***, (700 Ekose Örneği)

<http://www.scottishtartans.org/>

Exeter, Devon: ***Costume Gallery, Royal Albert Memorial Museum***, (Kostüm ve Aksesuar ve Şapka)

<http://www.rammuseum.org.uk/>

Farnham, Surrey: ***Farnham Museum,*** (Tekstil)

<https://farnhammaltings.com/museum/>

Finsthwaite, Cumbria: ***Stott Park Bobbin Mill***, (Ahşap Makara Sanayi)

<http://www.english-heritage.org.uk/visit/places/stott-park-bobbin-mill/>

Glasgow: ***Art Gallery and Museum***, (İngiltere ve Avrupa'dan Tekstil ve Kostümler)

<https://beta.glasgowlife.org.uk/museums/venues/kelvingrove-art-gallery-and-museum/>

Glasgow: ***The Burrell Collection***, (Avrupa ve Yakın Doğu'dan Kanaviçe, Halı ve El İşi Örnekleri)

<https://beta.glasgowlife.org.uk/museums/venues/the-burrell-collection>

Glasgow: ***Hunterian Museum*** (Tekstil)

<https://www.gla.ac.uk/hunterian/>

Gloucester, Gloucestershire: ***City Museum and Art Gallery***, (Kostüm)

Golcar, West Yorkshire: ***Colne Valley Museum***, (Ev Dokumacılığı)

<http://www.colnevalleymuseum.org.uk/>

Halifax, West Yorkshire: ***Bankfield Museum***, (Tekstil ve Makinaları, Kostüm, Kabartma Desenli Kumaşlar, Balkan Köy Kostümleri ve Burma Kostümleri)

<http://museums.calderdale.gov.uk/visit/bankfield-museum>

Halifax, West Yorkshire: ***Piece Hall Pre-Industrial Museum***, (Tekstil Ekipmanları ve 17. yüzyıl Nakışları)

<http://www.thepiecehall.co.uk/>

Hatfield, Hertfordshire: ***Mill Green Museum and Mill***, (Dantel)

<http://www.welhat.gov.uk/museum>

Hawick, Borders, Scotland: ***Museum and Art Gallery***, (Örgü ve Çorap Sanayi)

<https://www.scotborders.gov.uk/museums/>

Helmshore, Lancashire: ***Museum of Lancashire County Textile Industry***, (1789'dan bir Tekstil İşletmesi)

<http://www.lancashire.gov.uk/leisure-and-culture/museums.aspx>

Hereford,: ***Hereford City Museum and Art Gallery***, (Kostüm, Nakış veTekstiller)

<https://www.herefordshire.gov.uk/museums>

Holywood, County Down, Northern Ireland: ***Ulster Folk Museum***, (İrlanda Tekstilleri, Kostüm, Yorgan, Dantel ve Nakışlar)

<https://www.nmni.com/our-museums/ulster-folk-and-transport-museum/>

Honiton, Devon: ***Allhallows Museum***, (Honiton Dantelleri)

<http://www.honitonmuseum.co.uk/>

Horsted Keynes: ***The Forge North American Indian Museum***, (Amerikan Yerli Tekstilleri)

Ipswich, Suffolk: ***Museum of Knots and Sailors' Ropework***, (Denizci Halatları ve Düğümleri Müzesi) (17. yüzyıldan Günümüze Halat Yapımı ve Malzemeleri)

<http://www.maritimeheritageeast.org.uk/museums/museum-of-knots-and-sailors-ropework/>

Kilbarchan, Southclyde, Scotland: ***Weaver's Cottage***, (18. yüzyıl Dokumacı Evi)

<https://www.nts.org.uk/Visit/Weavers-Cottage/>

Kingussie, Highland, Scotland: ***Highland Folk Museum***, (Ekose Tekstiller)

<https://www.highlifehighland.com/highlandfolkmuseum/>

Leicester, Leicestershire: ***Leicester City Museums*** Service, (Güney Asya Tekstilleri), New Walk Museum and Art Gallery

Leicester, Leicestershire: ***Newarke Houses Museum***, (Çorap Sanayi)

Leicester, Leicestershire: ***Wygston's House Museum of Costume***, (1769'dan 1924'e Kostümler, Kadın Şapkaları, Tuhafiye, 1920'den Ayakkabı Dükkânı)

Leominster, Herefordshire: ***Snowshill Costume Collection***, (18. ve 19. yüzyıl. Erkek ve Bayan Kostümleri, Aksesuarları)

Lewes, East Sussex: ***Military Heritage Museum***, (Asker Şapkaları)

Lisburn, County Antrim, Northern Ireland: ***Irish Linen Centre and Lisburn Museum***, (Keten)

<https://www.lisburnmuseum.com/>

Liverpool: ***Liverpool Museum***, (Koptik Tekstiller, Kostüm, Afrika Tekstilleri)

<http://www.liverpoolmuseums.org.uk/>

London: ***Bethnel Green Museum, Victoria and Albert Museum***, (Spitalfields İpekleri, Kostüm, Çin Tekstilleri)

<https://www.vam.ac.uk/>

London: ***British Museum***, (Yelpaze, Bijuteri ve Tekstiller)

<http://www.britishmuseum.org/>

London: ***Buckingham Palace***, (Kanaviçe), The Queen's Gallery

<https://www.royalcollection.org.uk/visit/the-state-rooms-buckingham-palace>

London: ***The Constance Howard Textiles Study Collection, Dept. of Visual Arts***, (Tekstil), London Üniversitesi ve Goldsmiths Koleji

<https://www.gold.ac.uk/textile-collection/>

London: ***Court Dress Collection***, (Mahkeme Kostümleri) Kensington Palace

<https://www.hrp.org.uk/about-us/conservation-and-collections/royal-ceremonial-dress-collection/>

London: ***The Fan Museum***, (Yelpaze)

<https://www.thefanmuseum.org.uk/>

London: ***Fashion and Textile Museum***, (***Zandra Rhodes***),(Tekstil)

<http://www.ftmlondon.org/>

London: ***Fenton House***, (17. - 18.yüzyıl El İşi ve Tekstil)

<https://www.nationaltrust.org.uk/fenton-house-and-garden>

London: ***Gunnersbury Park Museum***, (Kostüm, El İşi, Çocuk Kıyafetleri)

London: ***Horniman Museum and Library***, (Asya, Afrika, Avrupa, Yakın Doğu, Pasifik Adaları Etnografik Tekstilleri)

<http://www.horniman.ac.uk/>

London: ***The Museum of London***, (Londra Kazılarında Çıkarılan Arkeolojik Tekstiller, Şapka, Dantel, Seremoni Kostümleri)

<https://www.museumoflondon.org.uk/museum-london>

London: ***Museum of Mankind***, (Etnografik Tekstiller; Tekstil, Halı, Avrupa, Asya, Amerika ve Pasifik Adaları Tekstilleri)

London: ***National Museum of Childhood, Victoria and Albert Museum***, (16. yüzyıl sonrası Çocuk Giysileri ve Aksesuarları)

<http://www.vam.ac.uk/moc/>

London: ***Petrie Museum of Egyptian Archaeology***, (Boncuk ve Bijuteri)

<https://www.ucl.ac.uk/culture/>

London: ***Theatre Museum, National Museum of the Performing Arts***, (Tekstil)

<https://www.vam.ac.uk/collections/theatre-performance/>

London: ***Victoria and Albert Museum***, (Tekstil ve Kostüm, Bijuteri, Kanaviçe)

<https://www.vam.ac.uk/>

London: ***William Morris Gallery***, (William Morris Tekstilleri)

<http://www.wmgallery.org.uk/>

London: ***World Textile Centre, British Museum Study Centre***, (Dünya Tekstil Merkezi)

Luton, Bedfordshire: ***Luton Museum and Art Gallery***, (Hasır Şapka ve Yastık Dantelleri, Kostümler)

<http://www.lutonculture.com/hat-factory/>

Lyme Regis, Dorset: ***The Philpot Museum***, (Eski Danteller)

<http://www.lymeregismuseum.co.uk/>

Macclesfield, Cheshire: ***Macclesfield Silk Museum***, (İpek)

<https://macclesfieldmuseums.co.uk/venues/the-silk-museum>

Macclesfield, Cheshire: ***Paradise Mill Silk Museum, Paradise Mill***, (İpek)

<https://macclesfieldmuseums.co.uk/venues/paradise-mill>

Manchester: ***Gallery of English Costume***, (17. yüzyıldan Günümüze İngiliz Kostümleri)

<http://manchesterartgallery.org/visit/gallery-of-costume/>

Manchester: ***Whitworth Art Gallery***, (Koptik and Peru Tekstilleri, Şam Kumaşları, Kadifeler, Yakın Doğu Nakışları, Çağdaş Kumaşlar), Manchester Üniversitesi

<http://www.whitworth.manchester.ac.uk/>

Mitcham, Surrey: ***The Wandle Industrial Museum***, (William Morris ve Arthur Liberty Sergileri ve Arşivleri)

<http://www.wandle.org/>

New Abbey, Dumfrieshire, Scotland: ***Shambellie House Museum of Costume***, (Kostüm)

<http://www.shambelliehouse.org/>

Newcastle-upon-Tyne: ***Liang Art Gallery***, (Kostümler ve Akdeniz Nakışları)

<https://laingartgallery.org.uk/>

Newtown, Dyfed, Wales: ***Newtown Textile Museum***, (Tekstil Sanayi, Makinaları, El Dokuma Tezgâhları, Kostüm)

<https://newtowntextilemuseum.co.uk/>

Northampton, Northamptonshire: ***Central Museum and Art Gallery***, (Ayakkabı Tarihi)

<https://www.northampton.gov.uk/museums>

Nottingham: ***Lace Centre***, (Kostüm, Nakış ve Dantel)

Nottingham, Nottinghamshire: ***Museum of Costumes and Textiles***, (17. yüzyıldan Günümüze Kadın Kostümleri, Erkek ve Çocuk Kıyafetleri, Nakış, Tekstil, Dantel)

<http://www.nottinghamheritage.org.uk/explore/permanent-collections/>

Nottingham, Nottinghamshire: ***Nottingham Castle Museum and Art Gallery***, (Dantel, İngiltere ve Asya Kostümleri ve Tekstilleri)

<http://www.nottinghamcastle.org.uk/>

Oxford, Oxfordshire: ***The Ashmolean Museum of Art and Arhaeology*** ,(Tekstil)

<https://www.ashmolean.org/>

Oxford, Oxfordshire: ***Pitt Rivers Museum, University of Oxford***, (Püskül İşçiliği, Boncuk İşlemeciliği, Özellikle Avrupa Orijinli Olmayanlar Kostüm ve Aksesuarları)

<https://www.prm.ox.ac.uk/>

Paisley, Strathclyde, Scotland: ***Paisley Museum and Art Gallery***, (Paisley Şalları)

<https://www.renfrewshireleisure.com/paisleymuseum/>

Pitlochry, Perthshire, Scotland: ***Blair Castle***, (El İşi ve Dantel Sergileri)

<http://blair-castle.co.uk/>

Port Sunlight, Merseyside: ***Lady Lever Art Gallery***, (Nakış, Kanaviçe)

<http://www.liverpoolmuseums.org.uk/ladylever/>

Portsmouth, Hampshire: ***The City Museum and Art Gallery***, (Tekstil, El İşi ve Duvar Halıları)

<http://www.portsmouthcitymuseums.co.uk/>

Ross-on-Wye, Herefordshire: ***The Button Museum*** (Düğme)

St. Fagan's, Cardiff, Wales: ***Welsh Folk Museum***, (El İşi ve Yorganlar, Galler Kostümleri)

<https://museum.wales/stfagans/>

Sevenoaks, Kent: ***Knole***, (Halı, Kanaviçe)

Southsea, Hampshire: ***D-Day Museum***, ***(the Overlord embroidery, a Bayeux Tapestry for World War II)***, (Nakış ve Kanaviçeler)

<http://www.ddaymuseum.co.uk/>

Stockport, Cheshire: ***Hat Works, The Museum of Hatting***, (Şapka İmalatı)

<https://www.stockport.gov.uk/topic/hat-works>

Street, Somerset: ***Shoe Museum***, (M.Ö.350'den Günümüze Ayakkabı)

<https://www.the-shoe-museum.org/>

Styal, Cheshire: ***Quarry Bank Mill***, (18. yüzyıldan bir Pamuk İşletmesi)

<https://www.nationaltrust.org.uk/quarry-bank>

East Molesey, Surrey: ***Embroiderers' Guild Museum Collection***, (Tekstil, Kostüm, Elişi)

<https://embroiderersguild.com/>

Uffculme, Cullompton, Devon: ***Coldharbour Mill, Working Wool Museum***, (Tekstil Sanayi)

<https://www.coldharbourmill.org.uk/>

Upper Nothsdale, Dumfries, Scotland: ***Sanquhar Tolbooth Museum***, (Örgü)

Wisbech, Cambridgeshire: ***Wisbech and Fenland Museum***, (Çivid Boyası Sanayi; Madagaskar ve Güney Denizi Adaları Tekstilleri ve Kostümleri)

<http://www.wisbechmuseum.org.uk/>

Wolverhampton, West Midlands: ***Wightwick Manor,*** (William Morris Tekstilleri, DuvarKağıtları)

<https://www.nationaltrust.org.uk/wightwick-manor-and-gardens>

Workington, Cumbria: ***Helena Thompsom Museum***, (Kostüm)

<http://www.helenathompson.org.uk/>

Worthing, West Sussex: ***Worthing Museum and Art Gallery***, (1600'dan Günümüze Tekstil ve Kostümler)

<http://www.worthingmuseum.co.uk/>

İspanya

Aranjuez: ***Palacio Real*** , (İspanyol ve Fransız Tekstilleri)

<http://www.patrimonionacional.es/>

Barcelona: ***Colección Cambo Museu Nacional d'Art de Catalunya***, (Kanaviçe ve Tekstiller)

<http://www.museunacional.cat/ca>

Barcelona: ***Museu d' Arts Decoratives***, (18. - 20. yüzyıl Yelpazeleri)

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/>

Barcelona: ***Museu Tèxtil i d'Indumentaria***, (Tekstil Sanayi, 14. – 20. yüzyıl Tekstilleri, 16. - 20. yüzyıl Kostümleri)

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/>

Barcelona: ***Museum of Textile and Costume***, Palace of the Marquess of Leon (Moda Kolleksiyonu, Danteller ve 19. yüzyıldan günümüze Moda Dergileri Kütüphanesi)

<https://www.barcelona.com/barcelona_directory/museums/textile_museum>

Burgos: ***Real Monasterio de las Huelgas***, (Ortaçağ Kostümleri, Kraliyet Mezarlarından Mücevherler ve İslami Tekstiller)

<http://monasteriodelashuelgas.org/>

Castellón: ***Museo de Bellas Artes de Castellón***, (Tekstil)

<http://www.castellonturismo.com/que-ver/museos/museo-de-belles-arts/>

Córdoba: ***Museo-Tesoro Catedralicio***, (Kanaviçe, Cübbe), Catedral El Escorial, Monasterio de San Lorenzo

Girona: ***Tresor de la Catedral***, (Kanaviçe, Tekstil)

Granada, ***Casa de los Tiros,*** (Kostüm)

<http://www.catedraldegirona.org/visita/cat/tresor/principal/index.html>

Granada: ***Museo Catedralicio***, (Cübbeler ve 16. yüzyıl Kanaviçeleri)

<http://catedraldegranada.com/sala-exposicion/esculturas/>

Igualada: ***Museo de la Piel, Museo de la Ciudad y Comarca***, (Deri Hazırlama ve Kullanımı)

<http://museupelligualada.cat/>

León: ***Real Colegiata de San Isidoro, Panteón, Biblioteca, Tesoro***, (11. - 12. yüzyıl İran ve Arap Tekstilleri)

<http://www.museosanisidorodeleon.com/>

Madrid: ***Colección del Banco de Espana***, (Kanaviçe)

<https://www.bde.es/bde/es/secciones/sobreelbanco/patrimonios/La_coleccion_de_/La_coleccion_de_arte.html>

Madrid: ***Gabinete de Antiqüedades***, (Tekstil), Real Academia de la Historia

<http://www.rah.es/gabineteantiguedades.htm>

Madrid: ***Institutio de Valencia de Don Juan***, (15. - 19. yüzyıl Tekstilleri, 15. –20. yüzyıl Halıları)

Madrid: ***Museo de América de Madrid***, **(Madrid Museum of Latin America)**, (Kolombiya And Tekstilleri, Paracas Mumyaları, Chancay ve İnka Tekstilleri), Ciudad Üniversitesi

<http://www.mecd.gob.es/museodeamerica/ >

Madrid: ***Museo Lazaro Galdiano***, (Tekstil)

<http://www.flg.es/>

Madrid: ***Museo Nacional de Anthropologia***, (Filipinler Tekstilleri)

<http://www.mecd.gob.es/mnantropologia/portada.html>

Madrid: ***Patrimonio Nacional (National Heritage Collection)***, (Ortaçağ Tekstilleri ve Kostümleri, Kastilyan Kostümleri, Hapsburg Kralları Kanaviçeleri, Kilise Objeleri)

<http://www.patrimonionacional.es/>

Madrid: ***Real Fábrica de Tapices***, (18. yüzyıl Kanaviçeleri ve Halılar)

<http://realfabricadetapices.com/>

Oncala: ***Museo del Tapices***, (17. yüzyıl Flaman Kanaviçeleri, 18. yüzyıl Cübbeleri)

Plascencia: ***Museo Etnográfico Textil "Perez Enciso***," (Tekstil Sanayi, Kostüm, Aksesuar, El İşi, Bölgesel Ev Yapımı Ketenler)

<http://www.brocense.com/>

Terrassa: ***Centre de Documentacio I Museu Textil***, (İspanyol Tekstilleri, Dantel ve Kostümler)

<http://cdmt.cat/>

Terrassa: ***Museu de la Ciència I de la Tècnica de Catalunya***, (Tekstil Sanayi)

<http://mnactec.cat/es/>

Toledo: ***Museo Santa Cruz***, (Tekstil)

<http://www.patrimoniohistoricoclm.es/museo-de-santa-cruz/informacion-practica/>

Valencia: ***Museo Nacional de Cerámica y de las Artes Santuarias***, (Valencia İpekleri ve 18. yüzyıl Yelpazeleri)

<https://www.mecd.gob.es/mnceramica/>

Valencia: ***Museo del Tejido Sedero Valenciano***, (Bölgesel İpek Sanayi)

Zaragoza: ***Sección de Etnologia del Museo de Zaragoza***, (Kostüm)

<http://www.museodezaragoza.es/etnologia-la-casa-pirenaica/>

İsviçre

Bankweg: ***Frelämter Strohmuseum***, (Hasır)

Basel: ***Museum für Gestaltung Basel***, (Tekstil, Peru ve Koptik Tekstil Parçaları)

<http://www.museum-gestaltung-basel.ch/>

Basel: ***Museum der Kulturen (Museum of Ethnology)***, (Peru Tekstilleri, Uzak Doğu ve İslami Mısır Tekstilleri)

<http://www.mkb.ch/de/programm.html>

Bern: ***Bernisches Historisches Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

<http://www.bhm.ch/>

Fribourg: ***Musée d'art et d'histoire***, (Kanaviçe)

<http://www.fr.ch/mahf/fr/pub/index.htm>

Geneva: ***Musée Ariana***, (17. yüzyıl Flaman Kanaviçeleri)

<http://institutions.ville-geneve.ch/fr/ariana/>

Lausanne: ***Centre Internationale de la Tapisserie Ancienne et Moderne***, (Avrupa Kanaviçeleri)

Lugano: ***Fondazione Thyssen-Bornemisza***, (Safavid İran ve Kafkasya Halıları, Çin Tekstilleri)

Lugano: ***Museo Civico di Belle Arti***, (Kostüm)

<http://www.adhikara.com/>

Luzern: ***Historisches Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

<https://historischesmuseum.lu.ch/>

Näfels: ***Museum des Landes Glarus***, (Baskılı Tekstiller, 18. yüzyıldan Günümüze Tekstil Sanayi)

Olten: ***Historisches Museum***, (Kostüm)

<http://www.freulerpalast.ch/Aktuell.112.0.html>

Riggisberg, Kanton Bern: ***Abegg-Stiftung***, (Orta Asya Tekstilleri, Avrupa ve Doğu Asya Tekstilleri)

<http://abegg-stiftung.ch/>

Rorschach: ***Museum im Kornhaus***, (1830'dan Günümüze Nakışlar)

<http://www.museum-rorschach.ch/>

St. Gallen: ***Historisches Museum***, (Keten Dokuma, Kostüm, Tekstil)

<http://www.hvmsg.ch/>

St. Gallen: ***Textilmuseum St. Gallen***, (İsviçre ve Avrupa Dantelleri ve Nakışları)

<http://www.textilmuseum.ch/>

Schönenwerd: ***Bally Schuhmuseum***, (Ayakkabı Tarihi ve İmalatı), Haus zum Felsgarten, 5012

Solothurn: ***Historisches Museum Blumenstein***, (Tekstil)

<http://museumblumenstein.ch/>

Steckborn: ***Nähmaschinen-Museum***, (Dikiş Makinesi Tarihi)

<http://www.naehmaschinen-museum.ch/ >

Winterthur, Zurich: ***Gewerbemuseum***, (Tekstil)

<https://www.gewerbemuseum.ch/>

Zürich: ***Schweizerisches Landesmuseum***, (Tekstil, Kostüm, Bayrak ve Üniformalar)

<https://www.nationalmuseum.ch/d/>

İtalya

Alesandria: ***Ghalibaf Gallery, weavers' museum and library (Taher Sabahi)*** (Dokuma ve Tekstil Kütüphanesi)

Alessandria: ***Museo del Cappello Borsalino***, (Şapka)

<http://www.cultural.it/musei/borsalino.asp>

Anangni e Osteria della Fontana, Frosinone: ***Tesoro della Cattedrale***, (Cüppeler, Papa 8. Boniface'in Örtüleri)

<http://www.cattedraledianagni.it/>

Arezzo: ***Lanificio di Soci***

Arezzo: ***Lanificio di Stia***

<http://www.museodellalana.it/>

Bologna: ***Museo di San Domenico***, (Cüppeler)

<http://www.bolognawelcome.com/en/home/discover/places/culture-and-history/museums-and-art-galleries/museo-di-san-domenico/>

Bologna: ***Museo di San Petronio***, (Cüppe)

<http://www.basilicadisanpetronio.org/basilica/museo/>

Bologna: ***Museo Storico-Didattico della Tappezzeria***, (Kabartmalı Kumaşlar, Kadifeler ve Kanaviçeler)

<http://www.museibologna.it/arteantica/luoghi/53004/offset/0/id/88019>

Camaiore, Luca: ***Museo d'Arte Sacra***, (Kanaviçe)

<http://www.museoartesacracamaiore.it/>

Castel Sant'Elia, Viterbo: ***Museo degli Oggetti Sacri***, (Cüppe ve Mitreler)

Chieri, Piedmont: ***Museo del Tessile***, (Tekstil)

<http://www.fondazionetessilchieri.com/>

Como: ***Antonio Ratti Foundation and Textile Museum***, (Tekstil)

<http://www.fondazioneratti.org/page/9/la-fondazione>

Como: ***Silk Museum***, (Avrupa ve İran İpeği)

Florence: ***Galleria degli Uffizi***, (Kanaviçe)

<http://www.museosetacomo.com/>

Florence: ***Galleria del Costume***, (Kostüm)

<http://www.florenceartmuseums.com/pitti-palace/costume-gallery/>

Florence: ***Museo Nazionale del Bargello***, (Asya, Avrupa Ortaçağ ve Rönesans Tekstilleri)

<http://www.bargellomusei.beniculturali.it/musei/1/bargello/>

Florence: ***Museo Bardini***, (İran Halıları)

<http://museicivicifiorentini.comune.fi.it/bardini/>

Florence: ***Museo degli Argenti***, (Arjantin Tekstilleri)

<https://www.uffizi.it/>

Florence: ***Museo Salvatore Ferragamo***, (Tekstil)

<https://www.ferragamo.com/museo/it/ita>

Florence: ***Palazzo Vecchio***, (Floransa Kanaviçeleri)

<http://museicivicifiorentini.comune.fi.it/palazzovecchio>

Forli: ***Museo Etnografico 'Pergoli'***, (Kostüm)

Gandino, Bergamo: ***Museo della Basilica***, (Eski Tekstiller), Palazetto a fianco della Chiesa, Via Loverini, 24024

<http://www.fondazionebernareggi.it/it/rete-dei-musei/museo-della-basilica-gandino>

Genoa: ***Galleria di Palazzo Reale***, (Brüksel Kanaviçeleri)

<http://www.palazzorealegenova.beniculturali.it/>

Ghiffa: ***Museo dell'Arte del Cappello***, (Şapka)

<http://www.museodellartedelcappello.it/>

Gignese, Novara: ***Museo dell'Ombrello e del Parasole***, (Şemsiye)

<http://www.gignese.it/museo/>

Guben: ***Technisches Museum der Hutindustrie***, (Şapka)

Lindenberg/Allgäu: ***Hutmuseum***, (Hasır Şapkalar)

<http://www.deutsches-hutmuseum.de/>

Lucca: ***Filatura Cucirini***

Lucca: ***Palazzo Mansi***

<http://www.luccamuseinazionali.it/>

Milan: ***Bagatti Valsecchi Museum***, (Dekoratif Sanatlar, 16. yüzyıl Flaman Kanaviçeleri)

<https://museobagattivalsecchi.org/>

Milan: ***Museo Poldi Pezzoli***, (İran Halıları, Koptik Tekstiller, Avrupa Kanaviçeleri)

<http://www.museopoldipezzoli.it/>

Milan: ***Museo di Arte Estremo Orientale e di Etnografia***, (Çin Tekstilleri)

<http://www.asiateatro.it/musei/pime-milano/>

Milan: ***Zucchi Museum Collection***, (Tekstil Baskı Kalıpları)

<http://www.zucchicollection.org/>

Nuoro: ***Museo della Vita e delle Tradizioni Popolari Sarde***, (Sardinya Kostümleri)

<http://www.isresardegna.it/>

Orvieto, Terni: ***Museo dell'Opera dell Duomo***, (Tekstil)

<http://www.museomodo.it/it/palazzi_papali_le_stanze.html>

Perugia: ***Galleria Nazionale dell'Umbria***, (Tekstil)

<http://www.gallerianazionaleumbria.it/>

Piacenza: ***Alberoni Galleria***, (Flaman ve İtalyan Kanaviçeleri)

<http://www.collegioalberoni.it/galleria.php>

Prato: ***Museo del Tessuto***, (Tarihi ve Çağdaş Tekstiller)

<http://www.museodeltessuto.it/>

Ravenna: ***Museo Nazionale***, (İran Tekstilleri)

<http://www.polomusealeemiliaromagna.beniculturali.it/>

Rome: ***Museo Nazionale delle Arti e Tradizoni Populare***, (Kostüm)

<http://www.idea.mat.beniculturali.it/museo-civilta-mnatp>

Rome: ***Museo Nazionale Preistorico Etnografico Luigi Pigorini***, (Dünya Etnograik Tekstilleri)

<http://www.pigorini.beniculturali.it/>

Rome: ***Sistine Chapel, Vatican Museum*** (Raphaël'in Kanaviçeleri)

<http://www.museivaticani.va/>

Savona: ***Museo del Santuario di Nostra Signora Misericordia***, (Cüppe)

<http://www.santuariosavona.eu/>

Spoleto: ***Museo del Teatro***, (Kostüm)

Turin: ***Museo Civico d'Arte Antica e Palazzo Madama***, (Deri Ürünler ve Tekstiller)

<http://www.palazzomadamatorino.it/it>

Venice: ***Galleria Accadémia***, (Tekstil)

<http://www.gallerieaccademia.org/>

Venice: ***Galleria Giorgio Franchetti***, (Tekstil)

<http://www.cadoro.org/>

Venice: ***Centro Studi di Storia del Tessuto e del Costume***, (Tekstil)

<http://mocenigo.visitmuve.it/>

Venice: ***Museo Correr*** (Deri Ürünler, Dantel, İran Tekstilleri)

<http://correr.visitmuve.it/>

Venice: ***Museo d'Arte Orientale Marco Polo***, (Tekstil)

<http://www.arteorientale.org/>

Venice: ***Museo del Settecento Veneziano di Ca'Rezzonico*** (Kanaviçe, Kostüm)

<http://carezzonico.visitmuve.it/>

Vigevano, Pavia: ***Museo della Calzatura***, (Ayakkabı)

<http://www.museocalzaturavigevano.it/it/>

Letonya

Riga: ***Latvian Museum of History*** (Tekstil)

<http://lnvm.lv/en/>

Riga: ***Museum of Applied Arts*** (Uygulamalı Sanatlar Müzesi)

<http://www.lnmm.lv/lv/dmdm>

Riga: ***Rundale Palace***: (Tapestry; Tekstil Konzervasyon ve Restorasyon Merkezi)

Litvanya

Kretinga: ***Kretinga Museum***, (Kırsal Sanat ve Dokuma)

<http://www.kretingosmuziejus.lt/>

Vilnius: ***Anastazija and Antanas Tamošaitis Gallery***, (Kanaviçe ve Kostüm)

Macaristan

Budapest: ***Budapesti Történeti Múzeum,*** (Budapeşte Tarih Müzesi)

<http://www.btm.hu/>

Budapest: ***Hopp Ferenc Kelet-Azsiai Müvészeti Múzeum***, (Doğu Sanatları, Çin İpek Kanaviçeleri, Nakışlı Kitap Kapları, Vietnam Nakışları)

<http://hoppmuseum.hu/>

Budapest: ***Iparmüvészeti Múzeum***, (Uygulamalı Sanatlar, Kostüm, Halı, Dantel ve Kanaviçeler)

<http://www.imm.hu/>

Budapest: ***Magyar Nemzeti Múzeum***, (Kostüm)

<https://mnm.hu/>

Budapest: ***Nagytétény Kastélmúzeum***, (İran Halıları)

<http://www.imm.hu/hu/contents/nagytetenyi>

Budapest: ***Néprajzi Muzeum*** (Etnografya Müzesi)

<http://www.neprajz.hu/>

Budapest: ***Textile Museum Óbuda,*** (Tekstil Sanayi)

<http://www.textilmuzeum.hu/>

Debrecen: ***Déri Museum,*** (Etnik Kostümler)

<http://www.derimuzeum.hu/>

Esztergom: ***Keresztény Múzeum,*** (Hristiyanlık Müzesi), (Danteller)

<http://keresztenymuzeum.hu/>

Gödöllö: ***City Museum,*** (Tekstil Sanayi)

Gödöllö: ***The Art Colony,*** (Tekstil Sanayi)

Pápa: ***The Blue Print Factory Museum,*** (Baskı Fabrika Müzesi)

<http://www.museum.hu/museum/702/Museum_of_Blue_Dyeing/>

Szeged: ***Ferenc Móra Muzeum***, (Nakış ve Dokuma)

<http://moramuzeum.hu/>

Szombathely: ***Savaria Múzeum,*** (Tekstil)

<http://www.savariamuseum.hu/>

Szombathely: ***Szombathely Képtár***, (Çağdaş Halı, Dantel ve Tekstiller)

<http://keptar.szombathely.hu/>

Vásárosnamény: ***City Museum***, (Etnik Kostümler)

Veszprém: ***Laczkó Dezsö Museum***, (Etnik Kostümler)

<http://www.vmmuzeum.hu/>

Polonya

Bialystok: ***Podlaski Museum,*** (Folklorik Tekstiller)

<http://muzeum.bialystok.pl/>

Bielsko-Biala: ***Museum of Textile Technology***

<https://muzeum.bielsko.pl/pl/historia-muzeum-stara-fabryka>

Bytom: ***Muzeum Górnoslaskie***, (Tekstil, Kostüm)

<http://muzeum.bytom.pl/>

Czestochowa: ***Muzeum 600-lecia Jasnej Góry,*** (Tekstil)

Krakow: ***Galeria Rzemiosla Artystycznego, Muzem Narodowego w Krakowie,*** (Tekstil, Nakış, Kostüm, Moda Aksesuarları, Kilise Cübbeleri, Halı)

<http://mnk.pl/wystawy/galeria-rzemiosla-artystycznego>

Krakow: ***Panstwowe Zbiory Sztuki na Wawelu (Wawel State Art Collections),*** (Flaman Kanaviçeler, Polonya Halıları, Bayrak, Fars ve Türk Çadırları)

<http://www.wawel.krakow.pl/pl/>

Kwidzyn: ***Museum w Kwidzynie***, (Tekstil Baskıcılığı, El Sanatları)

<http://zamek.kwidzyn.pl/>

Lódz: ***Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne***, (Kostüm, Folklorik Sanatlar)

<http://www.maie.lodz.pl/>

Lódz: ***Centralne Muzeum Wlókienniectwa***, (Tekstil Sanayi Tarihi ve Teknikleri, Mostra Kolleksiyonu)

<http://www.muzeumwlokiennictwa.pl/>

Poznan: ***Muzeum Archidiecezjalne***, (Tekstil)

<http://www.muzeum.poznan.pl/>

Poznan: ***Muzeum Narodowe-Oddzial: Muzeum Sztuk Uzytkowycz, Muzeum Narodowe w Pozaniu***, (Kanaviçe)

<http://www.mnp.art.pl/oddzialy/muzeum-sztuk-uzytkowych/>

Poznan: ***Museum of Applied Art*** (Uygulamalı Sanatlar Müzesi)

<http://www.mnp.art.pl/oddzialy/muzeum-sztuk-uzytkowych/>

Torun: ***Muzeum Okregowe w Toruniu, Oddzial Sztuki Dalekiego Wschodu***, (Tekstil)

<http://www.muzeum.torun.pl/>

Torun: ***Muzeum Etnograficzne***, (Folklorik Sanat, Kostüm)

<http://etnomuzeum.pl/>

Turek: ***Museum of Weaving*** (Dokuma Müzesi)

Warszawa: ***Panstwowe Muzeum Etnograficzne***, (Kostüm ve Etnografya)

<http://www.ethnomuseum.pl/>

Warszawa: ***Muzeum Azji i Pacyfiku*, (Asia and Pacific Museum)**, (Asya Tekstilleri)

<http://www.mnw.art.pl/>

Warszawa: ***Muzeum Narodowe W Warszawie***, (Tekstil)

Warszawa: ***Muzeum Teatralne***, (Tiyatro Kostümleri Tasarımı)

<http://teatrwielki.pl/>

Wroclaw: ***Muzeum Etnograficzne***, (Kostüm)

<http://www.muzeumetnograficzne.pl/>

Portekiz

Alpiarça: ***Casa-Museu dos Patudos***, (17. - 19. yüzyıl Halı ve Kanaviçeleri, Hint-Portekiz İpek Halıları)

<http://www.casadospatudos.com/>

Aveiro: ***Museu de Aveiro***, (Tekstil, Halı ve Kanaviçeler)

<http://www.patrimoniocultural.gov.pt/pt/museus-e-monumentos/rede-portuguesa/m/museu-de-aveiro/>

Bragança: ***Museu Regional Abade de Baçal***, (18. yüzyıl Tekstilleri)

<http://mabadebacal.com/>

Castelo Branco: ***Museu de Francisco Tavares Proença Junior***, (16. - 19. yüzyıl Tekstilleri)

<http://www.cm-castelobranco.pt/visitante/rota-dos-museus/>

Coimbra: ***Museu Nacional de Machado de Castro***, (Tekstiller ve Bijuteri)

<http://www.museumachadocastro.gov.pt/>

Evora: ***Museu de Evora***, (17. - 18. yüzyıl Kilise Cübbeleri)

<http://www.museudevora.pt/>

Guimarães: ***Paco dos Duques de Bracanga***, (Flandre, Goblen, and Aubusson Tapestryleri)

<http://pduques.culturanorte.pt/>

Lamego: ***Museu de Lamego***, (Kanaviçe ve Cübbeler)

<http://www.museudelamego.gov.pt/>

Lisbon: ***Museu de Arte Popular***, (Battaniye, Kostüm, Keten, Dantel, Nakış, Dikiş Malzemeleri)

<http://www.patrimoniocultural.gov.pt/pt/museus-e-monumentos/rede-portuguesa/m/museu-de-arte-popular/>

Lisbon: ***Museu Ethnográfico***, (Hint Tekstilleri)

Lisbon: ***Museu-Escola de Artes Decorativas da Fundação Ricardo do Espirito Santo Silva***, (Halılar)

<http://www.fress.pt/>

Lisbon: ***Museu Calouste Gulbenkian***, (Avrupa ve İran Tekstilleri, Bijuteri)

<https://gulbenkian.pt/museu/>

Lisbon: ***Museu Nacional de Arte Antigua***, (Halı; 14. – 18. yüzyıl Kanaviçeleri)

<http://www.museudearteantiga.pt/>

Lisbon: ***Museu Nacional de Etnologia, Instituto Portugues de Museus***, (19. – 20. yüzyıl Tekstilleri)

<https://mnetnologia.wordpress.com/>

Lisbon: ***Museu Nacional do Traje***, (Ulusal Kostüm Müzesi)

<http://www.museudotraje.gov.pt/>

Lisbon: ***Museu Nacional dos Coches***, (1700 ile 1900 dönemi Tekstil, Halı, Kanaviçe ve Uniformalar)

<http://museudoscoches.gov.pt/pt/>

Romanya

Bucharest: ***Muzeul National de Arta al României***, (Altın ve Gümüş Nakış, Halı ve Kilimler)

<http://www.mnar.arts.ro/>

Bucharest: ***Muzeul Teatrului National***, (Tiyatro Kostümleri)

<http://www.tnb.ro/ro/muzeul-teatrului-national>

Bucharest: ***Muzeul de Arta Feudala D. Minovici***, (Ortaçağ Kanaviçeleri ve İran Halıları)

Bucharest: Muzeul satului, (Tekstil)

<http://muzeul-satului.ro/>

Bucharest: ***The Romanian Peasants' Museum***, (19. yüzyıldan Günümüze Kostümler)

<http://www.muzeultaranuluiroman.ro/>

Cluj-Napoca: ***Muzeul de Arta Cluj-Napoca***, (Halı)

<https://www.macluj.ro/>

Cluj-Napoca: ***Muzeul Etnografic al Transilvaniei***, (Transilvanya Kostümleri ve Tekstilleri)

<http://www.muzeul-etnografic.ro/ro>

Iasi: ***Complexul National Muzeal "Moldova" Iasi***, (Kostüm)

Lupsa: ***Muzeul Etnografic Lupsa***, (Dokuma, Kostüm)

Sibiu: ***Muzeul Brukenthal***, (Kostüm ve Tekstiller)

<http://www.brukenthalmuseum.ro/>

Rusya

Moscow: ***State Armoury, Kremlin***, (Kostüm, Tekstil, Rusya Kraliyet Kostümleri)

<http://armoury-chamber.kreml.ru/en-Us/armoury-chamber-museum/>

St. Petersburg: ***State Russian Ethnographic Museum***, (Türkmen Tekstilleri ve Halıları, Kafkasya Halıları, Rusya Nakışları, Keçe, Süslü Koşum Takımları, Kuzey Batı Kıyısındaki Kuzey Amerika Yerlileri Tekstilleri, "Kuzgun Kuyruğu Battaniyeleri" Kolleksiyonu)

<http://eng.ethnomuseum.ru/>

St. Petersburg: ***The State Hermitage Museum***, (Asya Arkeolojik Tekstiller, Koptik ve İslami Tekstiller)

<http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/>

St. Petersburg: ***Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnography, Russia Academy of Science***, (Asya Tekstilleri, İkat Boyama Tekniği)

<http://www.kunstkamera.ru/>

Sırbistan

Novi Sad: ***Vojvodina Museum***, (Etnografik Kostüm ve Tekstil)

Strojkovac: a department of National Museum in Leskovac, (Tekstil Sanayi)

Slovakya

Bardejov: ***Museum of Saris***, (Saris)

<http://www.muzeumbardejov.sk/>

Bratislava: ***National Museum of Slovakia***, (Kostüm, Kanaviçe ve İçlik)

<http://www.snm.sk/?prirodovedne-muzeum-uvodna-stranka>

Martin: ***Museum of Ethnography***, (Folklorik Kostümler)

Ruzomberok: ***L'udovit Fulla Gallery***, (Kanaviçeler ve L'udovit Fulla 'nın Çalışmaları)

Yunanistan

Agios Nikolaos, Crete: ***Touring Club Collection***, (Yöresel Tekstiller ve Nakış)

Alexandroupolis: ***Philippidis Collection of Alexandroupolis***, (Tekstil, Nakış, Önlük ve Örgüler)

Athens: ***The Benaki Museum***, (Cübbeler, Nakış ve Kostümler)

<https://www.benaki.gr/>

Athens: ***The Museum of the Greek Folklore Society*** (Folklor)

<http://www.melt.gr/en/>

Athens: ***The Museum of Islamic Art at the Benaki Museum***, (İslami Tekstiller, Kostüm ve Süslü Koşum Takımları)

<https://www.benaki.gr/>

Athens: ***Greek Popular Art Museum***, (Kostüm, Tekstil, Dantel ve Nakışlar)

Athens: ***National Historical Museum***, (Kostüm ve Nakış)

http://www.nhmuseum.gr/

Athens: ***Research Centre of Greek Folklore***, (Tekstil, Nakış ve Danteller)

http://www.kentrolaografias.gr/

Chios: ***Ethnological and Folklore Museum of the Admantios Korais Library***, (Kostüm, Tekstil ve Nakışlar)

Dimitsana: ***Archaeological Collection***, (Tekstil ve Dokuma Tezgâhları)

Heraklion, Crete: ***Historical Museum of Crete***, (Kostüm, Tekstil, Dantel ve Nakışlar)

<https://www.historical-museum.gr/>

Kozani: ***Archaeological and Folklore Collection***, (Kostüm)

<http://www.mouseio-kozanis.gr/>

Nauplia: ***Pelopónnesian Folklore Foundation Museum***, (Ev Tekstili ve Bölgesel Kostümler, Yunanistan'da 1835'den Günümüze Doğal Liflerin Üretimi)

<http://www.pli.gr/>

Pyrgos, Thira: ***Nomikos Collection***, (19. yüzyıl Tekstil ve Nakışlar)

Thessaloniki: ***Folklore and Ethnological Museum of Macedonia***, (Kostüm, Tekstil ve Nakışlar)

<http://www.lemmth.gr/>

Kıbrıs Rum Kesimi

Nicosia: ***Folk Art Museum***, (Kıbris Folklorik Kostümleri)

<http://www.cypriotstudies.org/Mouseio.html>

İskandinavya

Danimarka

Aalborg: ***Nordjyllands Kunstmuseum***, (Çağdaş Tekstiller)

<http://www.kunsten.dk/>

Copenhagen: ***Det Danske Kunstindustrimuseum***, (Dekoratif Sanatlar Müzesi; Halı, Kanaviçe, Tekstil, Bijuteri, Asya Folklorik Tekstilleri; Çin, Hint, Endonezya Kolleksiyonları)

<https://designmuseum.dk/>

Copenhagen: ***The National Museum of Denmark, Ethnographic Collection***, (Etnografik Kolleksiyon, Çin, Moğolistan, Filipinler ve Endonezya Tekstilleri)

<https://natmus.dk/>

Copenhagen: ***Rosenborg Castle***, (İran Halıları ve Tekstiller)

<http://www.kongernessamling.dk/rosenborg/>

Esbjerg: ***Esbjerg Museum***, (Kostüm ve Nakışlar)

<http://www.esbjergmuseum.dk/da/>

Gudhjem, Bornholm: ***Bornholms Kunstmuseum***, (Bölgesel Tekstiller)

<http://www.bornholms-kunstmuseum.dk/>

Herning: ***Herning Museum***, (Örgü)

<http://www.heartmus.dk/>

Herning: ***Textile Forum Museum***, (Tekstil Sanayi, Kostüm ve Tekstiller)

Højby: ***Stenstrup Museum***, (Kostüm)

<http://www.museummidtjylland.dk/>

Nordby Fanø: ***Fanikkerdagens Dragtudstilling***, (Yöresel Kostümler)

Odense: ***Montergården, (Odense City Museum)***, (Kostüm)

http://museum.odense.dk/moentergaarden>

Vordingborg: ***Sydsjaellands Museum***, (Şam Tekstilleri)

Finlandiya

Asikkala: ***Urajärven Kartanmuseo,*** (Tekstil)

<https://urajarvenkartanonystavat.fi/>

Espoo: ***Espoo City Museum***,(Kostüm, Tekstil)

Forssa: ***Lounais-Hämeen Museo***, (Kostüm, Tekstil)

Helsinki: ***Helsinki City Museum,*** (Tekstil)

<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi/>

Helsinki: ***Suomen kansallismuseo,*** (National Museum of Finland), (Kostüm, Tekstil)

<http://www.kansallismuseo.fi/fi/kansallismuseo>

Helsinki: ***Teatterimuseo***, (Tiyatro Müzesi), (Kostüm ve Tasarım)

<http://www.teatterimuseo.fi/>

Helsinki: ***Tuomarinkylän museo,*** (Tekstil ve El Sanatları)

Jyväskylä: ***Crafts Museum of Finland***, (El sanatları ve Geleneksel Fin Kostümleri)

<http://www.craftmuseum.fi/>

Kotka: ***Kymenlaakson maakuntamuseo***, (Tekstil)

Tampere: ***Hämeen museo***, (El Halıları ve Kanaviçe)

Turku: ***Luostarimäen Käsityöläismuseo***, (El Sanatları, Eldiven İmalatı ve Peruk)

<http://www.turku.fi/kasityolaismuseo>

Turku: ***Museet Ett Hem***, (Halı)

<http://etthem.fi/>

Uusikaupunki: ***Uudenkaupungin Kultuurihistoriallinen Museo***, (Tekstil)

Vaasa/Vasa: ***Museum Bragegarden***, (Tekstil)

İsveç

Borås: ***Borås Konstmuseum***, (Bölgesel Tekstil Sanayi)

<https://www.boras.se/konstmuseum>

Borås: ***Textilmuseet, (Swedish Museum of Textile History)***, (İsveç Tekstil Tarihi Müzesi)

<http://textilmuseet.se/en/>

Göteborg: ***Historiska Museum***, (Kostüm)

<http://goteborgsstadsmuseum.se/>

Göteborg: ***Etnografiska Museet***, (Arkeolojik ve Etnografik Tekstil)

Göteborg: ***Röhasska Museet, (Museum of Arts and Crafts)***, (El Sanatları Müzesi, Tekstil, Halı, Kanaviçe)

<http://rohsska.se/>

Göteborg: ***Textilia,*** (Çağdaş Tekstiller, İplik Sanatı)

<https://www.textilia.se/>

Frolunda Härnösand: ***Länsmuseet Västernorrland museum***, (Tekstil)

<http://www.murberget.se/>

Karlskrona: ***Belkinge Museum***, (Yöresel Tekstiller)

<http://www.blekingemuseum.se/>

Kalmar: ***Kalmar Konstmuseum***, (Tekstil)

<ttp://www.kalmarkonstmuseum.se/>

Luleå: ***Norbotten Museum***, (Kostüm)

Lund: ***Kulturen***, (Tekstil)

<http://www.norrbotten.se/sv/Kultur/Kulturarv-och-museum/Norrbottens-museum/>

Mariefred: ***Gripsholms Slott***, (Kanaviçe)

<http://www.kungahuset.se/gripsholm>

Mora: ***Zornmuseet,*** (1400 ile 1900 dönemine ait Tekstil, Halı, Kanaviçe)

<http://www.zorn.se/>

Örnsköldsvik: ***Örnsköldsvik Museum***, (Ayakkabıcı Malzemeleri, Dokuma ve Keten İşçiliği Malzemeleri)

Sandviken: ***Textilmuseet Högbo***, (İsveç Tekstilleri)

Sandviken Skara: ***Skaraborgs Länsmuseum***, (Ortaçağ Tekstilleri)

<http://vastergotlandsmuseum.se/>

Skokloster: ***Skokloster Slott***, (Kanaviçe)

<http://skoklostersslott.se/sv>

Stockholm: ***Hallwylska Museet***, (İran Halıları)

<http://hallwylskamuseet.se/sv>

Stockholm: ***Livrustkammaren, (The Royal Armoury)***, (Tekstil)

<http://livrustkammaren.se/sv>

Stockholm: ***National Museum of Ethnography***, (Tekstil, Halı ve Kanaviçeler)

<http://www.varldskulturmuseerna.se/en/etnografiskamuseet/>

Stockholm: ***Ostasiatiska Museet***, ***(Museum of Far Eastern Antiquities)***, (Uzak Doğu Antikaları Müzesi, Çin ve Japon Tekstilleri)

<http://www.varldskulturmuseerna.se/ostasiatiskamuseet/>

Stockholm: ***Nordiska Museet***, (Kostüm)

<https://www.nordiskamuseet.se/>

Stockholm: ***Kungl. Husgerådskammaren med Skattkammaren och Bernadotte-bibliotheket, (The Royal Collections)***, (Tekstil ve Kanaviçe)

Uppsala: ***Upplandsmuseet,*** (Rya yün paspasları ve Halılar)

<http://www.upplandsmuseet.se/>

Norveç

Bergen: ***Vestlandske Kunstindustrimuseum***, (Batı Norveç Uygulama Sanatları, Rönesansdan Günümüze Tekstil)

<http://kodebergen.no/>

Fagernes: ***Valdres Folk Museum***, (Tekstil, Ortaçağ Kanaviçeleri)

<http://valdresmusea.no/>

Nesbyen: ***Hallingdal Folkemuseum***, (Kostüm, Ev Keten Dokumaları ve Kanaviçeler)

<http://www.hallingdal-museum.no/>

Oslo: ***Kunstindustrimuseet i Oslo***, (Tekstil Sanayi)

<http://www.nasjonalmuseet.no/>

Oslo: ***Norsk Folkemuseum-Bygdøy***, (Dokuma Sergileri)

<https://norskfolkemuseum.no/>

Oslo: ***Universitetets Etnografiske Museum***, (Kostüm)

<http://www.khm.uio.no/besok-oss/historisk-museum/>

Råde: ***Råde Bygdetun***, (Keten ve Tekstil)

<https://www.rade.kommune.no/tjenester/kultur-idrett-og-fritid/kultur/rade-bygdetun.148084.aspx>

Salhus: ***Norsk Trikotasjemuseum***, (Örgü Endüstrisi Müzesi)

<http://www.muho.no/salhus-trikotasjefabrikk/>

Trondheim: ***Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, (National Museum of Decorative Arts)***, (Dekoratif Sanatlar Müzesi ve Tekstil)

<https://nkim.no/>

Afrika

Fas

Marrakesh: ***Dar Si Said Museum***, (Kostüm, Bijüteri)

Meknès: ***Dar Jamai Museum***, (Kostüm, Nakış, Bijüteri, Halı)

Rabat: ***Oudaia Müzesi***, (Halı, Nakış, Döşemelik Kumaşlar, Kostüm ve Bijüteri)

< https://www.maroc.net/museums/>

Gana

Accra: ***Ghana National Museum***, (Gana Kente Kumaşları)

<http://www.ghanamuseums.org/>

Güney Afrika

Cape Town: ***South Africa Culture and History Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

Kamerun

Yaounde: ***National Museum, Direction des Affaires Culturelles***, (Kamerun Folklorik Tekstiller)

Kenya

Kinshasa: ***Museum of Ethnology and Archaeology***, (Kostüm, Boncuk, Deri Giyim, Bijuteri, Hasır, Tekstil, İplik Eğirme Aletleri)

Kongo

Kinshasa: ***Museum of Ethnology and Archaeology***, (Etnology ve Arkeoloji Müzesi, Kongo Tekstilleri), Kongo Üniversitesi

Madagaskar

Antananarivo: ***Musée d'Art et d'Archaeologie,*** (Malagazi Tekstilleri)

Tananarive: ***Museum of Folklore,*** (Madagaskar Tekstilleri)

Mısır

Cairo: ***Al-Gawhara Palace Museum,*** (Osmanlı Sarayı, 19.yüzyıl Kostümleri),

The Citadel Cairo: ***Arabic Museum***, (İslami Kostümler)

<http://www.sca-egypt.org/eng/site_citadel.htm>

Cairo: ***Cotton Museum***, (Pamuk Yetiştiriciliği, İplik Eğirme ve Dokuma)

<https://www.thecottonmuseum.com/en>

Cairo: ***Coptic Museum,*** (Tekstil)

<http://www.coptic-cairo.com/>

Cairo: ***The Egyptian Museum***, (Tutankhamun'un Maskesi, Mücevherler ve Takılar)

<http://www.sca-egypt.org/eng/MUS_Egyptian_Museum.htm>

Cairo: ***Museum of Egyptian Civilization***, (Tekstil ve El Sanatları)

<http://www.nmec.gov.eg/>

Tanzanya

Sukuma Museum (Dans Kostümleri)

<http://sukumamuseum.org/>

Orta Doğu

Afganistan

Kabul: ***Kabul Museum***, (Kabil Müzesi, Tekstil) Darul Aman

İran

Mashhad: ***Astane Qods Museum,*** (Safavid Kabartmalı Kumaşları and Halıları)

<https://museum.aqr.ir/>

Qom: ***Astaneh Museum***, (Safavid Halıları)

Tehran: ***Carpet Museum of Iran***, (İran Halıları)

<http://www.carpetmuseum.ir/>

Tehran: ***Ethnological Museum of Iran***, (Qajar Tekstilleri, Örgü, Basma ve Kabartmalı İpek Kumaşlar)

Tehran: ***Iranian Decorative Arts Museum***, (İran Dekoratif Sanatlar Müzesi, Tekstil, Kostüm, Halı)

Tehran: ***Iranian National Museum***

Tehran: ***Islamic Period Museum***, (İslami Tekstiller)

Tehran: ***Malek National Museum***, (Halı)

<http://malekmuseum.org/>

Tehran: ***Traditional Arts Museum and Workshop***, (Tekstil, Halı ve Kilimler)

<http://www.tmoca.com/>

İsrail

Haifa: ***Museum of Ancient Art,*** (Koptik Tekstiller)

<http://www.hma.org.il/eng>

Haifa: ***Tikotin Museum of Japanese Art,*** (Japon Tekstilleri, Kimonolar)

<http://www.tmja.org.il/>

Jerusalem: ***Israel Museum***, (Kostüm)

<http://www.imj.org.il/>

Jerusalem: ***Sir Isaac and Lady Edith Wolfson Museum,*** (Yahudi Tekstilleri)

Suriye

Damascus: ***Musée des Art Populaires et Traditions***, (Kostüm, Halı ve Tekstiller)

Damascus***: Musée National de Damas,*** (Arkeolojik Tekstiller)

Palmyra: ***Musée de Palmyra***, (Arkeolojik Tekstiller)

Güney Amerika

Bolivya

La Paz: ***Museo Nacional***, (Bolivya Kostümleri)

La Paz: ***National Museum of Foklore***, (Bolivya Kostümleri)

<http://www.musef.org.bo/>

Brezilya

Rio de Janeiro: ***Museu do Indio***, (Brezilyalı Yerlilerin Kostümleri)

<http://www.museudoindio.gov.br/>

São Paulo: ***Folklore Museum***, (Brezilya Folklor Kostümleri)

Ekvator

Cuenca: ***Centro Interamericano de Artesanias y Artes Populares (CIDAP)***, (Etnografik Ekvator Tekstilleri)

<http://www.cidap.gob.ec/>

Quito: ***Museo del Banco Centrale***, (Arkeolojik ve Etnografik Ekvator Tekstilleri)

<https://www.bce.fin.ec/>

Kolombiya

Bogotá: ***Museo Etnografico de Columbia***, (Kolombiya Kostümleri)

<http://www.museonacional.gov.co/colecciones/etnografia/ >

Peru

Cuzco: ***Museo de la Universidad***, (Arkeolojik Peru Tekstilleri)

<http://museoinka.unsaac.edu.pe/>

Ica: ***Museo Regional de Ica***, (Arkeolojik Peru Tekstilleri)

Lambayeque: ***Museo Arqueológico Regional Brüning***, (Arkeolojik Tekstiller)

Lima: ***Museo Amano***, (Arkeolojik Peru Tekstiller)

<http://www.museoamano.org/>

Lima: ***Museo Arqueológico Rafael Larco Herrera***, (Arkeolojik Tekstiller)

<http://www.museolarco.org/>

Lima: ***Museo de Arte de Lima***, (Arkeolojik Tekstiller, Kostüm ve Kanaviçeler)

<http://www.mali.pe/>

Lima: ***Museo de Oro del Peru y Armas del Mundo***, (Altın, Arkeolojik Peru Tekstilleri)

<http://www.museoroperu.com.pe/>

Lima: ***Museo di San Francesco el Grande***, (Nakışlı Cüppeler)

<http://museocatacumbas.com/>

Lima: ***Museo del Virreinato***, (Sömürge Dönemi Kostümler)

<http://www.limalaunica.pe/2014/03/el-museo-del-virreynato.html>

Lima: ***Museo Nacional de Antropologia y Arqueologia***, (Arkeolojik Peru Tekstilleri)

<http://mnaahp.cultura.pe/>

Lima: ***Museo Nacionalde la Cultura Peruana***, (Etnografik Peru Tekstilleri)

<http://museos.cultura.pe/museos/museo-nacional-de-la-cultura-peruana>

Şili

Arica: ***Museo Arqueológico San Miguel de Azapa***, (Arkeolojik Şili Tekstilleri), Tarapaca Üniversitesi

<http://masma.uta.cl/>

San Pedro de Atacama: ***Instituto de Investigaciones Arqueológicas R. P. Le Paige, S. J.***, (Arkeolojik Şili Tekstilleri)

<http://iaa.ucn.cl/web/>

Santiago: ***Museo Chileno de Arte Precolombino***, (Arkeolojik Peru Tekstilleri, 20. yüzyıl Mapuche Tekstilleri)

<http://www.precolombino.cl/>

Santiago: ***Museo Arqueológico de Santiago***, (Arkeolojik ve Etnografik Şili Tekstilleri)

<http://www.mavi.cl/>

Santiago: ***Museo Histórico Nacional de Chile***, (Avrupa Stili Kostümler)

<http://www.museohistoriconacional.cl/618/w3-channel.html>

Santiago: ***Museo de la Moda y Textil***, (Tekstil)

<http://www.museodelamoda.cl/>

Santiago: ***Museo Nacional de Historia Natural***, (Cerro El Plomo'da bulunana İnca Mumyası, Arkeolojik Şili Tekstilleri)

<http://www.mnhn.cl/>

Temuco: ***Museo Regional de La Araucanía***, (Mapuche Tekstilleri)

<http://www.museoregionalaraucania.cl/>

Orta Amerika

Meksika

Guadalajara, Jalisco: ***Museo del Estado de Jalisco***, (Kostüm)

Mexico City: ***Franz Meyer Museum***, (Tekstil, Halı ve Kanaviçeler)

<http://www.franzmayer.org.mx/>

Mexico City: ***Museo Nacional de Artes e Industrias Populares – Instituto Nacional Indigenista***, (Etnografik Meksika Tekstilleri)

<https://www.gpsmycity.com/attractions/museo-nacional-de-artes-e-industrias-populares-55941.html>

Mexico City: ***Museo Nacional de Historia***, (Kostüm)

<http://www.mnh.inah.gob.mx/>

Mexico City: ***Nacional de las Culturas***, (Etnografik Tekstiller)

<http://www.museodelasculturas.mx/>

Mexico City: ***The Ruth D. Lechuga Folk Art Museum***, (Tekstil, Kostüm, Elişi)

<http://www.mexicofile.com/ruthdlechugamuseummexicoslittleknowngem.htm>

Oaxaca: ***Museo Regional de Oaxaca***, (Etnografik Meksika Tekstilleri)

<http://www.inah.gob.mx/es/>

Puebla: ***Museo de Arte "José Bello y González,"*** (Cüppe ve Kanaviçeler)

San Louis Potosi: ***Museo Regionale Potosino***, (Tekstil)

<http://www.inah.gob.mx/es/>

Toluca: ***Estado de Mexico, Museo de Arte Popular***, (Popüler Kültür Müzesi)

<http://patrimonioyserviciosc.edomex.gob.mx/>

Guatemala

Antigua: ***Museo Casa del Tejido***, (Guatemala Kostüm ve Tekstilleri)

<https://www.casadeltejido.org/>

Antigua: Nim Po't: ***Center of Traditional Mayan Textiles***, (Maya Kostümleri, Tekstil)

Ciudad de Guatemala: ***Museo Nacional de Artes e Industria Populares***, (Guatemala Folklorik Kostümler)

Guatemala City: ***Museo Ixchel del Traje Indigena***, (Kostüm, Tekstil)

<https://museoixchel.org/>

Guatemala City: ***Museo Nacional de Arqueologia y Etnologia***, (Guatemala Tekstilleri)

<http://www.sic.mcd.gob.gt/ficha.php?table=museo&table_id=1463

Guatemala City: ***Museo Nacional de Artes e Industria Populares***, (Tekstil)

Asya

Bangladeş

Dhaka: ***Bangladesh National Museum***, (Nakışlı Yorganlar, Muslin, Zamdani, Geleneksel Saris, Şal, Kabile Tekstilleri, Geleneksel Kostümler, Halı)

<http://bangladeshmuseum.gov.bd/site/>

Brunay

Bandar Seri Begawan: ***Brunei Arts and Handicrafts Training Centre***, (Malay El Dokuma Tekstilleri)

Bandar Seri Begawan: ***Brunei Museum Department***, (Yöresel Tekstiller, Borneo Etnografik Kolleksiyonu)

Bandar Seri Begawan, (Geleneksel Malay Nakışlı Tekstilleri ve Kostümleri, Düğün Kıyafetleri, Iban El Dokuma Pualar, Malay Dekoratif Farbalalar)

Bhutan

Thimphu: ***The Textile Museum***, (Tekstil ve Kostümler)

<http://www.rtabhutan.org/>

Çin

Beijing: ***Museum of the Cultural Palace of National Minorities***, (Yöresel Tekstiller, Nakış, Batik ve Dokumalar)

<http://www.chinamuseums.com/cultural_palace.htm>

Giuyang, Guizhou: ***Guizhou Provincial Museum***, (Miao, Dong ve Shwe Kabilelerinin Tekstilleri)

<http://www.gzmuseum.com/>

Changsha, Hunan: ***Hunan Provincial Museum***, (Arkeolojik Tekstiller ve Kostümleri)

<http://www.hnmuseum.com/>

Hangzhou: ***Zheijiang Provincial Museum***, (İpekböcekçiliği)

<https://www.zhejiangmuseum.com/zjbwg/index.html>

Hangzhou: ***China National Silk Museum***, (Han Hanedanlığından Günümüze Çin'de İpekböcekçiliği Tarihi)

<http://www.chinasilkmuseum.com/>

Hong Kong: ***Fashion and Design Library HK Trade Development Council***, (Moda Kütüphanesi ve CAD/CAM Sistemleri)

Hong Kong: ***Hong Kong Museum of Art***, (Çin Tekstilleri ve Kostümleri)

<http://hk.art.museum/en_US/web/ma/home.html>

Hong Kong: ***Hong Kong Museum of History***, (19. - 20. yüzyıl Çin Tekstilleri ve Kostümler)

<http://hk.history.museum/>

Hunan: ***Hunan Provincial Museum***, (Arkeolojik Tekstiller, Kostümler ve Nakışlar)

<http://www.hnmuseum.com/>

Kashgar: ***Abakh Hoja Tomb***, (İpek Yolu Tekstilleri)

Kashgar: ***Kashgar Silk Road Museum***, (Arkeolojik Tekstiller, Dokuma ve Boyama Teknikleri)

Kunming, Yunnan: ***Yunnan Provincial Museum***: (Kostüm)

<http://www.ynmuseum.org/>

Lanzhou, Gansu: ***Gansu Provincial Museum***, (İpek)

<http://www.gansumuseum.com/>

Macau: ***The Museum of Macau***, (Tekstil)

<http://www.macaumuseum.gov.mo/ >

Nanjing: ***Nanjing Yung Brocade Research Institute***, (Dokuma Tezgâhları, Arkeolojik Tekstiller ve Etnik Dokumalar)

<http://en.chinaculture.org/focus/2006-10/31/content_357347_2.htm>

Shenyang City: ***Liaoning Provincial Museum***, (Kesi Dokumaları ve Nakışlar)

<http://www.lnmuseum.com.cn/>

Suzhou: ***The Museum of Suzhou Embroidery Art,*** (Tekstil ve Kostüm, Kesi Dokumaları ve Nakışlar)

<http://www.suembroidery.com/articles/suzhou_silk_embroidery_research_institute.htm>

Suzhou: ***Suzhou Silk Museum***, (Han Hanedanlığından Qing Hanedanlığına kadar Tekstil ve Kostümler, İpekböcekçiliği, Kesi Dokumaları, Kabartmalı Kumaşlar ve Desenli Kadifeler)

<http://www.szsilkmuseum.com/>

Turfan: ***The Turfan Museum***, (Arkeolojik Tekstiller)

Urumqi, Xinjiang: ***Xinjiang Uigur Autonomous Region Museum***, (Arkeolojik Tekstiller, Han Hanedanlığından Yuan Hanedanlığına kadar Tekstiller)

<http://www.xjmuseum.com.cn/>

Xinjiang: ***Abakh Hoja Tomb***, (Dokuma Tekstiller)

Endonezya

Ambon, Moluccas: ***Museum Negeri Propinsi Maluku "Siwalima"***, (Moluccas Tekstilleri)

Banjarbaru, Kalsel: ***Museum Negri Propkalsel "Lambung Mangkurat"***, (Tekstil)

Jakarta: ***The National Museum***, (Geleneksel Tekstiller ve Kostümler, Baş Örtüleri ve Şapkaları, Hasır, Sandaletler ve Mücevherler)

<http://www.museumnasional.or.id/>

Jakarta***: Jakarta Textile Museum***, (Tekstil ve Kostüm, Batikler)

Medan: ***The North Sumatra Province State Museum*** (Tekstil, Dokumalar ve Nakışlar, Batak Dokumaları)

<https://medanmuseumblog.wordpress.com/2016/03/10/state-museum-of-north-sumatera/>

Ubud, Bali: ***The Textile Treasury Seniwati Gallery of Art by Women*** (Tekstil)

<http://www.seniwatigallery.com/>

Palembang, Sumatra: ***Municipal Museum*** (Tekstil)

Ermenistan

Yerevan: ***Near East Museum***, (Tekstil)

Fiji

Sufa: ***Fiji Museum*** (Fiji Tapa ve Bark Kumaşları)

<http://fijimuseum.org.fj/>

Filipinler

Bacolod City, Negros Occidental: ***Negros Museum***, (El Dokumaları, Tekstil, Kostüm, Duvar Süsleri)

<http://www.choosephilippines.com/do/history-and-culture/465/negros-museum>

Baguio City: ***Baguio-Mountain Provinces Museum***, (Geleneksel Kostümler, Cordillera Yöresi Kabilelerin Tekstilleri, Çağdaş Tekstiller)

Cagayan de Oro City: ***Xavier University Museum***, Museo de Oro, (Mindanao Halkı Geleneksel Kostümleri), Xavier Üniversite Müzesi

Cebu City: ***University of San Carlos Museum***, (Kostüm ve Yöresel El Sanatları), San Carlos Üniversite Müzesi

<http://www.usc.edu.ph/>

Laguna: ***AERA Museum***, (İspanyol Tekstil, Şapka ve Örtüleri, Kostümler)

Manila: ***Casa Manila Museum***, (17. - 20. yüzyıl Tekstilleri, Pina Kumaşları, Kilise Cüppeleri)

Manila: ***Intramuros Administration Museum***, (Tekstil)

Manila: ***Pambansang Museo*** (National Museum), (20. yüzyıl Filipin Tekstilleri)

<http://www.nationalmuseum.gov.ph/>

Manila: ***San Agustin Museum, San Agustin Church***, (17. - 18. yüzyıl İspanya ve Çin Kilise Cüppeleri)

<http://www.philippines-travel-guide.com/san-agustin-museum-manila.html>

Marawi City, Mindanao: ***Aga Khan Museum***, (Etnografik Tekstiller)

<https://sites.google.com/site/museumsofthephilippines/directory/mindanao-1/aga-khan-museum-of-islamic-arts>

Pasay City: ***Cultural Center of the Philippines, (Sentrong Pangkultura ng Pilipinas),*** (Etnik Dokuma ve Tekstiller)

<http://culturalcenter.gov.ph/>

Pasay City: ***Philippine Museum of Ethnology***, (Etnografik Tekstiller)

Gürcistan

Tbilisi: ***State Museum of Art***, (Dini Tekstiller)

<http://museum.ge/ >

Tbilisi: ***State Museum of Georgia***, (Etnografik Tekstiller, Halı, El İşi, Yatak Örtüsü ve Oyuncak Bebekler)

Tbilisi: ***Tbilisi Silk Museum*** (İpek)

<http://www.silkmuseum.ge/>

Hindistan

Ahmedabad, Gujarat: ***Calico Museum of Textiles*** (17. - 20. yüzyıl. Hint Tekstilleri, Kostüm ve El İşi Tekstiller)

<http://calicomuseum.org/>

Ahmedabad, Gujarat: ***Shreyas Folk Museum of Gujarat***, (Folklorik Tekstiller)

<http://www.shreyasfoundation.in/>

Aligarh, Uttar Pradesh: ***Museum of Science and Culture***, (Tekstil)

Bhavnagar, Gujarat: ***Arts and Crafts Museum***, (Tekstil, Kostüm, Nakış ve Boncuk İşçiliği)

Bhopal, Madhya Pradesh: ***Madhya Pradesh Tribal Research and Development Institute Museum***, (Tekstil)

<http://www.trdi.mp.gov.in/ >

Bhubaneswar, Orssa: ***Orissa State Museum***, (Kostüm)

<http://www.odishamuseum.nic.in/>

Bhuj-Kutch, Gujarat: ***The Kutch Folk Art Museum***, (Tekstil, Hint Göçebelerinin Nakışları)

Bhuj-Kutch, Gujarat: ***Madansinghji Museum,*** (Kraliyet Tekstilleri, Kostüm, Halı, Çadır Duvarları, Perde ve Yelpazeler)

<http://www.gujarattourism.com/destination/details/9/325>

Bombay, Maharashtra: ***Prince of Wales Museum of Western India***, (Tekstil)

<http://www.csmvs.in/>

Calcutta: ***Asutosh Museum of Indian Art,*** (Tekstil), Calcuta Üniversitesi

<http://www.caluniv.ac.in/museum/museum.html>

Calcutta: Crafts Museum: ***Indian Institute of Art and Industry***, (Tekstil)

Calcutta Calcutta: ***Government Industrial and Commercial Museum***, (Tekstil)

Calcutta: ***Indian Museum***, (Hint, Tibet, Burma, Orta Asya ve Orta Doğu Tekstilleri)

Chamba, Himachal Pradesh: ***Buri Singh Museum***, (Kostüm)

<http://bhurisinghmuseumchamba.in/>

Chamba Gauhati: ***Assam State Museum***, (Tekstil)

<http://assam.gov.in/>

Gaya, Bihar: ***Gaya Museum***, (Kostüm, Tekstil)

Gujarat: ***Bharatiya Saskruti Darshan-Kutch Folk Art Museum***, (Kutch Bölgesi Nakışları)

Gujarat: ***Madansihji Museum-Aina Mahal,*** (Hint Tekstilleri, Kostüm, Halı ve Nakışlar)

Hyderabad, Andra Pradesh: ***Jagdish and Kamla Mittal Museum of Indian Art,*** (Tekstil)

<http://www.mittalmuseum.com/>

Hyderabad, Andra Pradesh: ***Salar Jung Museum*** (Kaşmir Şallar, İpek Sâriler (Bayan Giysileri))

<http://www.salarjungmuseum.in/>

Hyderabad, Andra Pradesh: State ***Archaeological Museum***, (Kostüm ve Tekstiller)

<http://telanganamuseums.in/state-museums-hyd.html>

Imphal: ***Manipur State Museum***, (Kostüm)

Jaipur, Rajasthan: ***Maharajah Sawai Man Singh II Museum*** (Tekstil ve Kostüm)

Jammu: ***Dogra Art Gallery***, (Tekstil)

<http://www.discoveredindia.com/jammu-and-kashmir/attractions/museums/dogra-art-museum.htm>

Kohima: ***State Museum***, Directorate of Art and Culture, Government of Nagaland

<http://artandculturenagaland.in/ >

Lucknow, Uttar Pradesh: ***Lucknow College of Arts & Crafts Museum***, (Tekstil Sanatları)

<http://www.lkouniv.ac.in/>

Lucknow, Uttar Pradesh: ***State Museum***, (Kostüm)

Madras: ***Fort St. George Museum***, (Tekstil)

<http://asi.nic.in/asi_museums_chennai.asp>

Mumbai: ***Indian Textiles Museum***, (Halı, Kostüm ve Tekstiller)

New Delhi: ***The National Handicrafts and Handloom Museum***, (İkat, Altın ve Gümüş Kabartmalı Kumaşlar)

<http://nationalcraftsmuseum.nic.in/>

New Delhi: ***National Museum***, (Hint Tekstil ve Kumaşları, 17. - 20. yüzyıl İkatlar, Baskılı ve Boyalı Tekstiller ve Halılar)

<http://www.nationalmuseumindia.gov.in/>

Poona, Maharashtra: ***Raja Dinkar Kelkar Museum***, (18. yüzyıl Tekstil ve Kostümler, Boyalı Tekstiller)

<http://rajakelkarmuseum.com/>

Ranchi: ***Anthropology Museum***, (Antropolojik Tekstiller), Ranchi Üniversitesi

<http://www.statemuseumranchi.in/>

Shillong, Assam: ***Central Museum***, (Kostüm)

Shimla, Himachal Pradesh: ***Himachal State Museum***, (Himalaya Tekstilleri)

<http://www.himachalstatemuseum.in/>

Sringar, Kashmir: ***Sri Pratap Singh Museum***, (Kostüm, Tekstil ve Halılar)

Surat, Gujarat: ***Sardar Vallabhai Patel Museum***, (Kostüm)

Vadodara, Gujarat: ***Museum and Picture Gallery***, (Tekstil ve Sanat Galerisi)

<http://www.baroda.com/sightseeings/PicGallery.html>

Varanasi: ***Bharat Kala Bhavan***, Benares Hindu Üniversitesi

<http://www.bhu.ac.in/>

Japonya

Fukuoka: ***Hakata Machiya Folk Museum***, (Hakata-ori Tekstil Dokumaları)

<http://www.hakatamachiya.com/>

Haebaru: ***Haebaru Town Museum***, (Okinawa, Japonya, Meksika, Endonezya, Hindistan ve Guatemala Tekstilleri)

<http://www.town.haebaru.lg.jp/docs/2013022800327/>

Hiraizumi-Machi: ***Hiraizumi Museum***, (Kostüm, Peçe ve Yelpazeler)

Hiraizumi-Machi: ***Treasure House of the Chusonji Temple***, (Kostüm ve Bijuteri)

Hokkaido: ***Yukara Ori Folkcraft Museum***, (Ainu Tekstilleri)

Iwate Prefecture: ***Chusonji Temple Treasure House***, (Kültürel ve Tarihi Kutsal Emanetler, Budist Sanatı)

Kahoku: ***Benibana Shiryokan (Safflower Museum)***, (Aspur Boyamacılığı, Tekstilleri ve Kostümleri)

<http://www2.lib.yamagata-u.ac.jp/benibana/bunken/book/bmuseum/bmuseum5.html>

Kobe: ***Kobe Fashion Museum***, (18. - 20. yüzyıl Kostüm ve Folklorik Kostümler)

<http://www.fashionmuseum.or.jp/english>

Kurashiki: ***Museum of Folk Craft***, (Tekstil)

<http://kurashiki-mingeikan.com/>

Kyoto: ***Costume Museum***, (Kostüm)

<http://www.iz2.or.jp/>

Kyoto: ***Kyoto National Museum***, (Tekstil)

<http://www.kyohaku.go.jp/ >

Kyoto: ***Kyoto Prefectural Museum***, (Tekstil)

<http://insho-domoto.com/ >

Kyoto: ***Nishijin Textile Centre***, (Dokuma Tezgâhları, Dokuma, Moda)

<http://nishijin.or.jp/>

Nikko-Shi: ***Nokko Treasure-House,*** (Noh Kostümleri)

Okayama-ken: Hayashibara Museum of Art, (Noh Kostümleri)

<http://www.hayashibara-museumofart.jp/>

Okayama: ***Kurashiki Museum of Folk Craft,*** (Folklorik Tekstiller)

<http://kurashiki-mingeikan.com/>

Osaka: ***Kokuritsu Minzokugaku Hakubutsukan***, (Asya ve Okyanus Tekstilleri)

Osaka: ***National Museum of Ethnology***, (Uluslararası Tekstiller)

<http://www.minpaku.ac.jp/english/>

Osaka: ***Municipal Museum of Art***, (Tekstil ve Sanat Galerisi)

<http://www.osaka-art-museum.jp/>

Osaka: ***Museum of Textiles***, (Dünya Etnografik Tekstilleri)

Sapporo: ***The Ainu Museum***, (Ainu ve Gilyak Kostümleri)

Tokyo: ***Bunka Gakuen Costume Museum***, (Japon, Çin, Kore, Hint, Endonezya ve Doğu Asya Kostümleri)

<http://museum.bunka.ac.jp/>

Tokyo: ***Crafts Gallery, National Gallery of Modern Art***, (Tekstil)

<http://www.momat.go.jp/>

Tokyo: ***Hachioji Municipal Museum***, (Yöresel Tekstil Sanayi)

Tokyo: ***Japan Folk Crafts Museum***, (Hasır, Tekstil)

<http://www.mingeikan.or.jp/>

Tokyo: ***The Museum of Fiber Science and Technology***, (Dokuma Tezgâhları, Saç Örgüleri, Tekstil Referans Materyalleri), Tokyo Üniversitesi

Tokyo: ***National Gallery of Modern Art, Tokyo Crafts Gallery,*** (Tarihi Tekstiller ve El Sanatları)

<http://www.momat.go.jp/>

Tokyo: ***Suntory Museum of Art***, (Tekstil)

<https://www.suntory.co.jp/sma/>

Tokyo: ***Temari Museum***, (Temari)

Tokyo: ***Tokyo National Museum***, (Tekstil ve Kostümler)

<http://www.tnm.jp/ >

Tokyo: ***Toyama Museum***, (Hint, Endonesya, İran ve Japon Tekstilleri)

<http://tad-toyama.jp/en/collection/collection>

Yatsugatake: ***Yatsugatake Silk Road Museum***, (Kaşmir Şallar)

<http://www.silkroad-museum.jp/english/>

Kamboçya

Phnom Penh: ***Royal University of Fine Arts***, (İpek Kolleksiyonları)

<http://www.rufa.edu.kh/>

Phnom Penh: ***National Museum***, (Geleneksel Dokuma Tezgâhları, İp Eğirme Tekerleri ve Dokuma Aletleri)

<http://www.cambodiamuseum.info/>

Kırgızistan

Bishkek: ***State Historical Museum***, (Tekstil, Nakış ve Deri İşçiliği)

Bishkek: ***State Museum of Fine Arts/Museum of Applied Art***, (Nakış, Keçe ve Dokumalar)

<http://www.kyrgyzstantravel.info/kyrgyzstan/bishkek/museums.htm>

Kore

Chungbuk: ***Chungbuk National University Museum***, (Arkeolojik Tekstiller ve 16. – 17. yüzyıl Kostümler)

<http://www.cbnu.ac.kr/>

Seoul: ***The Changdeokgung Memorial Gallery***, (Kore Süslemeleri, Kostüm ve Nakışlar), Ewha Womans Universitesi

<http://eng.cdg.go.kr/>

Seoul: ***The Museum of Korean Embroidery***, (Kore Kostüm ve Tekstilleri, Dikiş ve Boyama Çeşitleri)

<http://www.bojagii.com/>

Seoul: ***The Suk Joo-Sun Memorial Museum, Dankook University,*** (Geleneksel Tekstiller ve Kostümler, Dikiş ve Boyama Çeşitleri)

Laos
Vientiane: ***National Museum***, (Laos Dokumaları)

Malezya
Kinabalu: ***Sabah State Museum***, (Dyak Tekstilleri)

<http://www.museum.sabah.gov.my/>

Kuala Lumpu***r: Islamic Arts Museum,*** (Islami Kostüm ve Tekstiller)

<http://www.iamm.org.my/>

Kuala Lumpur: ***Muzium Seni Asia, (Museum of Asian Art)***, (Tekstil ve Malezya Hasırları), Malaya Üniversitesi

<http://www.jmm.gov.my/en/muzium-seni-asia>

Kuala Lumpur: ***Muzium Tekstil Kuala Lumpur***, (Tekstil)

<http://www.muziumtekstilnegara.gov.my/>

Kuala Lumpur: ***National Art Gallery***, (İplik Sanatı, Batik)

<http://www.artgallery.gov.my/>

Kuala Lumpur: ***National Museum, Dept. of Museums and Antiquities***, (18. - 19. yüzyıl Tekstilleri, İkat, Kostümler ve Baş Örtüleri, Malezya, Hint, Çin ve Malezya'daki tüm Etnik Grupların Tekstilleri)

<http://www.jmm.gov.my/en/content/about-department-museums-malaysia>

Kuching: ***Sarawak Museum***, (Tekstil, Boncuk İşlemeciliği, Hasır ve Kostümler)

<http://www.museum.sarawak.gov.my/>

Kuching: ***Tun Jugah Pua Gallery***, (Dokuma, Tekstil ve Etnografi).

<http://tunjugahfoundation.org.my/>

Negeri Sembilan: ***State Museum Negeri Sembilan and Royal Museum Seri Menanti***, (Tekstil, Dokuma)

Penang: ***Penang Museum and Art Gallery***, (Kostüm ve Bijuteri)

<http://www.penangmuseum.gov.my/artgallery/art-gallery/page/about-art-gallery>

Sabah: ***Sabah Museum***, (Sabah Geleneksel Kostümleri)

<http://www.museum.sabah.gov.my/>

Terengganu: ***Terengganu State Museum***, (Tekstil, El Sanatları)

Myanmar (Burma)

Taugdwingyi: ***Cultural Museum***, (Kültür Müzesi, Tekstil, İplik Eğirme ve Dokuma Aletleri)

Moğolistan

Ulaanbator: ***National History Museum***, (Moğolistan Kostümleri)

<http://nationalmuseum.mn/>

Özbekistan

Bukhara: ***The "Ark" Museum***, (Tarihi Kostümlerin Fotoğrafları)

Bukhara: ***Museum of Palace "Sitora-I Mah"***, (Dekoratif ve Uygulamalı Sanatlar)

Karakalpakstan: ***Savitsky Art Museum of the Republic of Karakalpakstan***, (Tekstil, Kostüm, Halı, Dekorasyon ve Halı Atölyesi)

<http://museum.kr.uz/>

Tashkent: ***History Museum***, (Orta Asya Tekstilleri)

<http://www.tashkent.org/uzland/museum.html>

Singapur

Singapore: ***Asian Civilizations Museum, National Heritage Board***, (Asya Tekstilleri, Çin Kostüm ve Tekstilleri)

<http://acm.org.sg/>

Tayland

Amphoe Long: ***Komol Traditional Textiles Museum, Antique Fabrics Collection***, (Kuzey Tayland Tekstilleri, Khun Komol Phanachphant Çalışmaları)

Bangkok: ***Ancient Cloth Museum***, (Tayland, Endonezya, Malezya ve Hindistan Kraliyet Tekstilleri)

Bangkok: ***Jim Thompson Center for Textiles and the Arts***, (Kültürel ve Tekstil Sergileri)

<http://www.jimthompsonartcenter.org/about>

Bangkok: ***National Museum***, (Hindistan, Çin ve Kamboçya Tekstilleri)

<http://www.bangkok.com/attraction-museum/national-museum.htm#>

Bangkok: ***Tilleke and Gibbins Textile Collection***, (Asya Etnik Gruplarının Tekstilleri)

<http://www.tilleke.com/firm/community/textiles>

Chaiya, Surat Thani Province: ***National Museum***, (Güney Tayland Tekstilleri)

Chiang Mai: ***Tribal Museum***, (Kabilelerin Kostümleri ve Süsleri)

<http://www.chiangmainews.co.th/page/archives/565017>

Chiang Mai: ***Chiang Mai National Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

<http://www.chiangmainews.co.th/page/archives/565017>

Chiang Rai: ***Rai Mae Fah Luang***, (Tekstil)

Nakhon Si Thammarat: ***Nakhon Si Thammarat (National Museum)***, (19. - 20. Yüzyıl Tayland Tekstilleri)

Chiang Mai, Chom Thong District: ***Pa-Da Cotton Textile Museum*** (Pamuk ve Tekstil)

Saisatchanalai, Sukhothai: ***Saathon Gold Textiles Museum***, (Thai Puan Halkının Tekstil ve Dokumaları)

Songkhla: ***Matchimawat National Museum, Songkhla National Museum*** (Güney Tayland Pamuk ve İpek Tekstilleri)

<http://thailandforvisitors.com/south/songkhla/songkhla-town/museum.php>

Songkhla: ***Thaksin University, The Institute for Southern Thai Studies***, (Güney Tayland El Dokumaları)

<http://www2.tsu.ac.th/>

Tayvan

Taipei: ***Chinese Textiles and Clothing Culture Center***, (Tayvan, Aborjinler ve Çin Etnik Kostüm ve Tekstilleri), Graduate Institute of Textiles and Clothing

Taipei: ***National Museum of History***, (Tekstil, Nakış, Thangkalar, Kostüm)

Taipei: ***National Palace Museum***, (Tekstil ve El İşi)

<http://www.nmh.gov.tw/zh/index.htm>

Tibet

Lhasa: ***Tibet Museum***, (Nakış, Thangkalar)

<http://www.tibetmuseum.cn/>

Vietnam

Hanoi: ***National Museum of Fine Arts***, (Etnik Kostümler)

<http://vnfam.vn/>

Hanoi: ***Vietnam Museum of Ethnology***, (Vietnam Etnik Tekstiller)

<http://www.vme.org.vn/>

Hanoi: ***Women Museum of Vietnam***, (Vietnam Etnik Tekstiller)

<http://www.womenmuseum.org.vn/>

Ho Chi Minh City: ***The Museum of Vietnamese History***, (Kostüm ve Tekstil)

<http://baotanglichsuvn.com/>

Hoa Binh Province: ***The Lac Village (Ban Lac)***, (Tayland Tekstilleri)

Thai Nguyen City: ***Culture Museum of Nationalities***, (Etnik Kostümler)

Avustralya

Adelaide: ***Art Gallery of South Australia***, (Hint, Güney Doğu Asya, Endonezya, Çin, William Morris Tekstilleri)

<http://www.artgallery.sa.gov.au/agsa/>

Adelaide: ***National Textile Museum of Australia,*** (Avustralya Tekstilleri), Adelaide Üniversitesi

<https://mgnsw.org.au/organisations/australian-museum-clothing-and-textiles/>

Canberra: ***National Gallery of Australia***, (Güney Doğu Asya Tekstilleri)

<https://nga.gov.au/>

Ernabella, South Australia: ***Ernabella Art Studio***, (Aborjin Tekstilleri ve İpek Batik Çalışmalar)

<http://www.ernabellaarts.com.au/>

Katoomba, New South Wales: ***Purse Museum***, (Cüzdan)

<http://www.aumuseums.com/nsw/sydney/purse-museum>

Melbourne: ***Victorian Tapestry Workshop,*** (Viktorya Dönemi Kanaviçeler)

<http://www.austapestry.com.au/>

Sydney, NSW: ***Powerhouse Museum***, (Asya Kostüm ve Tekstilleri)

<https://maas.museum/powerhouse-museum/>

Yeni Zelanda

Auckland: ***Auckland Museum***, (Kabuk Boyamalar ve Bark Kumaşlar)

<http://www.aucklandmuseum.com/>

Christchurch: ***Robert McDougall Art Gallery***, (Tekstil Sanat Galerisi)

<https://christchurchartgallery.org.nz/>

Hamilton: ***Waikato Art and History Museum***, (Tekstil ve Nakış)

<http://waikatomuseum.co.nz/>

Invercargill: ***Southland Museum***, (Tekstil ve Nakış)

<https://www.southlandmuseum.co.nz/>

New Plymouth: ***Taranaki Museum***, (Tekstil ve Nakış)

Wellington: ***Craft Council Galery***, (Yeni Zelanda Çağdaş Sanatları)

The Terrace Wellington: ***National Museum***, (Tekstil ve Nakış)

Wellington: ***Wool House***, (Halı ve Duvar Süsleri)

<http://thewoolstore.co.nz/>

Kuzey Amerika

Kanada

Calgary, Alberta: ***Glenbow Museum***, (Çin Kostümleri, Tekstil, Aksesuar, Opera Kostümleri; Japon, Budist Kıyafetleri ve Silahlar)

<http://www.glenbow.org/>

Edmonton, Alberta: ***Museum of Ukrainian Arts and Culture***, (Kostüm, Dokuma, Nakış ve Boncuk İşçiliği)

<http://ucama.com/>

Edmonton, Alberta: ***University Archives and Collection, Ring House Gallery, University of Alberta***, (Tarihi Kostüm ve Tekstiller)

<https://www.library.ualberta.ca/archives>

Dugald, Manitoba: ***Dugald Costume Museum***, (Kostüm, Aksesuar, Tekstil)

<http://www.mhs.mb.ca/docs/mb_history/06/dugaldmuseum.shtml>

Halifax, Nova Scotia: ***Nova Scotia Museum***, (Yorgan)

<https://museum.novascotia.ca/our-museums>

Hull, Quebec: ***Canadian Museum of Civilization***, (Kanada, İngiliz ve Fransız Kostümleri, Çin Opera Kostümleri, Güney Doğu Asya Kostümleri)

<http://www.historymuseum.ca/>

La Broquerie, Manitoba: ***Musée St. Joachim***, (İp Eğirme, Dokuma ve Kostümler)

Montreal, Quebec: ***McCord Museum of Canadian History***, (Kanada Kostümleri, Yorgan ve Saşeler)

<http://www.musee-mccord.qc.ca/fr/>

Montreal, Quebec: ***Musee des Beaux-Arts de Montreal***, (Avrupa, Koptik, Asya ve Afrika Tekstilleri)

<https://www.mbam.qc.ca/>

Montreal, Quebec: ***Neo –Byzantine Art Museum***, (Neo-Bizans Sanat Müzesi, Tekstil)

Ottowa, Ontario: ***National Museum of Natural Sciences***, (Dünya Etnografik Tekstilleri)

<https://nature.ca/>

St. John, New Brunswick: ***New Brunswick Museum***, (Tekstil ve Kostümler)

<http://www.nbm-mnb.ca/>

Saint Lambert, Quebec: ***Marsil Museum***, (Kostüm, Tekstil, İp Sanatı, Çin ve Japon Kostümleri ve Tekstiller)

Saskatoon, Saskatchewan: ***Museum of Ukrainian Culture***, (Kostüm ve Kanaviçeler)

<http://www.umc.sk.ca/page/index_new>

Surrey, British Columbia: ***Hooser Weaving Centre***, (Tekstil, Dokuma, Ekipmanlar ve Kütüphane)

Toronto, Ontario: ***Bata Shoe Museum***, (M.Ö.2000'den günümüze Ayakkabının Tarihi, Kostüm ve Tekstiller)

<http://www.batashoemuseum.ca/>

Toronto, Ontario: ***Canadian Museum of Carpets and Textiles***, (Orta Asya ve Kanada Tekstilleri)

Toronto, Ontario: ***Royal Ontario Museum***, (Tekstil ve Kostümler)

<https://www.rom.on.ca/en>

Toronto, Ontario: ***The Museum for Textiles***, (Tekstil ve Kostüm, Çin Tekstilleri, Cübbeler ve Çocuk Şapkaları)

<http://www.textilemuseum.ca/>

Toronto, Ontario: ***Ukrainian Museum of Canada: Eastern Canada Branch***, (Ukrayna Tekstilleri, Kostüm ve El Sanatları)

<http://www.umcontario.com/>

Vancouver, British Columbia: ***University of British Columbia Museum of Anthropology***, (Hong Kong, Japon, Kore, Kızılderili, Kuzey Amerika Yerlileri, Orta Amerika, Endonezya, Okyanus, Avrupa ve Kantonlardan Opera Kostümleri ve Tekstilleri)

<http://moa.ubc.ca/>

Victoria, British Columbia: ***Art Gallery of Greater Victoria***, (Çin, Japon ve Kore Kostüm ve Tekstilleri)

<https://aggv.ca/>

Victoria, British Columbia: ***Royal British Columbia Museum: Historical Collections Section***, (Kostüm ve Tekstiller)

<https://www.royalbcmuseum.bc.ca/>

Winnipeg, Manitoba: ***Department of Clothing and Textiles, Faculty of Human Ecology, University of Manitoba***, (Kostüm ve Tekstiller), Manitoba Üniversitesi

Winnepeg, Manitoba: ***Ukrainian Cultural & Educational Center***, (Ukrayna Kültür ve Eğitim Merkezi)

<http://www.ukrainianwinnipeg.ca/oseredok/>

Amerika Birleşik Devletleri

Alabama

Demopolis: ***Bluff Hall Antebellum House and Museum***, (19. yüzyıl Tekstilleri ve Kostümler)

<https://www.ruralswalabama.org/attraction/bluff-hall-at-demopolis-al-1832-modified-1850s/>

Mobile Museum, (Örtüler, El İşi, Kostüm ve İran Tekstilleri)

<http://www.mobilecarnivalmuseum.com/>

Montgomery: ***Alabama Department of Archives and History***, (Kostüm, Dantel ve Nakışlar)

<http://archives.state.al.us/>

Alaska

Anchorage: ***Anchorage Museum of History and Art***, (Etnografik Tekstiller, Çağdaş Kanaviçeler)

<https://www.anchoragemuseum.org/>

Haines: ***Sheldon Museum and Culture Center***, (Chilkat Battaniyeleri ve Bağlama Teknikleri)

<http://www.sheldonmuseum.org/>

Ketchikan: ***Totem Heritage Center***, (Boncuklu Battaniyeler)

<https://www.ktn-ak.us/totem-heritage-center>

Skagway: ***Trail of '98 Museum***, (Yerli Kostümleri ve Hasırlar)

Arizona

Flagstaff: ***Museum of Northern Arizona***, (Navajo Halıları, Hopi and Rio Grande Tekstilleri)

<https://musnaz.org/>

Fort Apache: ***White Mountain Apache Cultural Center***, (Hasırlar)

<http://www.fortapachearizona.org/>

Phoenix: ***Heard Museum***, (Amerikan Yerlileri Halıları, Battaniyeler, Boncuk İşçiliği, Hasırlar)

<http://heard.org/>

Phoenix: ***Phoenix Art Museum***, (Kostüm, Batı Modası)

<http://www.phxart.org/>

Tempe: ***Arizona State University Art Museum***, (Çağdaş Sepetler, Tekstil, İp Sanatı)

<https://asuartmuseum.asu.edu/>

Tucson: ***Arizona State Museum***, (Etnografik, Arkeolojik, Güney Doğu American Yerlileri Tekstilleri), Arizona Üniversitesi

<http://www.statemuseum.arizona.edu/>

Arkansas

Fayetteville: ***University Museum***, (19. ve 20. yüzyıl Tekstilleri, Kostüm, Aksesuar, Yorgan, Bayrak, Hasır; Boyama, Dokuma, İplik Eğirme; Arkeolojik Tekstiller), Arkansas Üniversitesi

<http://www.uncfsu.edu/arts/visual-arts-home>

Little Rock: ***Arkansas Art Center***, (Kostüm, Dekoratif Sanatlar, Çağdaş Hasırlar, İp Sanatı)

<https://www.arkansasartscenter.org/>

Little Rock: ***Arkansas Territorial Restoration***, (19. yüzyıl Arkansas Tekstilleri, Kostüm, Yorgan, El İşi)

<http://www.historicarkansas.org/>

Little Rock: ***The Old State House***, (Arkansas Tekstilleri, Kostüm, Afrika-Amerika Yorganları, İlk Kadın Sabahlıkları, Bayrak ve Pankartlar)

<http://www.oldstatehouse.com/>

Rogers: ***Rogers History Museum***, (19. - 20. yüzyıl Kostümleri, Yorganlar, Örtüler, Ev Ketenleri)

<http://www.rogershistoricalmuseum.org/>

California

Berkeley: ***Judah L. Magnes Memorial Museum***, (19. - 20. yüzyıl Uluslararası Kostüm ve Aksesuarlar, Yahudi Ayin Nesneleri)

<http://magnes.berkeley.edu/>

Berkeley: ***Phoebe Apperson Hearst Museum of Anthropology***, (Arkeolojik ve Etnografik Tekstiller), California Üniversitesi

<https://hearstmuseum.berkeley.edu/>

Carmel: ***Picard Trade Bead Museum***, (Africa Boncukları, Bijuteri ve Sanat)

<http://www.picardbeads.com/>

Claremont: ***Ruth Chandler Williamson Gallery, Scripps College***, (Çin, Japon ve Hint Tekstilleri)

<http://rcwg.scrippscollege.edu/>

Long Beach: ***Rancho Los Cerritos Historic Site***, (Tekstil, El İşi, 19. yüzyıl Bayan Kostümleri)

<https://www.rancholoscerritos.org/>

Los Angeles: ***Craft and Folk Art Museum***, (20. yüzyıl El Sanatları, Doğu Hint Yorganları, Orta Amerika Tekstilleri, Şapka, Maske)

<http://cafam.org/>

Los Angeles: ***Fowler Museum of Cultural History,*** (Kostüm ve Tekstil), Los Angeles'taki California Ünversitesi Bölümü

<https://www.fowler.ucla.edu/>

Los Angeles: ***J. Paul Getty Museum***, (18. yüzyıl Fransız Kanaviçeleri)

<http://www.getty.edu/>

Los Angeles: ***Dept. of Costumes and Textiles, Los Angeles County Museum of Art***, (Tekstil, Kostüm, Kanaviçe, İran Tekstilleri, Doris Stein Araştırma Merkezi)

<http://www.lacma.org/>

Los Angeles: ***Southwest Museum***, (Hasır)

<https://theautry.org/visit/mt-washington-campus>

Pasadena: ***Pacific Asia Museum***, (18.- 20. yüzyıl Çin Kostümleri)

<http://pacificasiamuseum.usc.edu/>

Redlands: ***San Bernardino County Museum***, (Mary Meigs Atwater Etnik Tekstil Kolleksiyonu)

<http://www.sbcounty.gov/museum/>

Sacramento: ***American River College Library Textile Collection***, (20. yüzyıl ve daha eski Tekstiller)

San Diego: ***Mingei International Museum of Folk Art***, (Folklor)

<http://www.mingei.org/>

San Diego: ***San Diego Historical Society***, (Kostüm)

<http://sandiegohistory.org/>

San Diego: ***San Diego Museum of Art***, (Kanaviçe, Koptik Tekstiller, Çağdaş Dokumacılık)

<https://www.sdmart.org/>

San Francisco: ***Asian Art Museum of San Francisco, Avery Brundage Collection*** (Güney Doğu Asya Tekstilleri, Asya Sanat ve Kültürü)

<http://www.asianart.org/>

San Francisco: ***Fine Arts Museum of San Francisco: M. H. De Young Memorial Museum***, (Brüksel Kanaviçeleri, Halı ve Tekstiller)

<http://www.famsf.org/>

San Francisco: ***Mexican Museum***, (Tekstil)

<http://mexicanmuseum.org/>

San Francisco: ***San Francisco Craft and Folk Art Museum***, (Tekstil)

<https://sfmcd.org/>

San Jose: ***San Jose Museum of Quilts and Textiles***, (Yorgan ve Tekstil)

<https://www.sjquiltmuseum.org/>

Santa Ana: ***Bowers Museum of Cultural Art***, (19. - 20.yüzyıl. Çin ve Japon Kostümleri, Yorgan, Dantel, El İşi ve Örtüler)

<http://www.bowers.org/>

Santa Barbara: ***Santa Barbara Art Museum***, (Çin Kostüm ve Tekstilleri, Japon Fukusa Kolleksiyonu)

<https://www.sbma.net/>

Stanford: ***Stanford University Museum and Art Galery***, (Kızılderili Kilim ve Battaniyeleri, Guatemala ve Peru Tekstilleri, Avrupa Dantelleri ve 19. yüzyıl Fransız kostümleri), Stanford Üniversitesi

<https://museum.stanford.edu/>

Sunnyvale: ***Lace Museum***, (Dantel ve Kostüm)

<http://www.thelacemuseum.org/>

Yreka: ***Siskiyou Country Museum***, (Kostüm, Örtü, Yorgan ve Tekstiller)

<http://www.co.siskiyou.ca.us/page/siskiyou-county-museum>

Colorado

Boulder: ***Boulder History Museum***, (300'den fazla Tarihi Kostüm)

<https://museumofboulder.org/>

Denver: ***Denver Art Museum*** , (Kostüm, Tekstil, Kızılderili Kilimleri)

<https://denverartmuseum.org/>

Fort Collins: ***Gustafson Gallery, Colorado State University***, (10,000'den fazla Tarihi Kostüm, Dantel ve Tekstiller), Colorado Üniversitesi

<http://avenir.colostate.edu/gustafson-gallery.aspx>

Golden: ***Rocky Mountain Quilt Museum***, (Yorgan)

<http://www.rmqm.org/>

Connecticut

Bloomfield: ***Handweavers Guild of America***, (El Dokuma Örnekleri)

<https://www.weavespindye.org/>

Danbury: ***Danbury Scott-Fanton Museum and Historical Society***, (Çocuk Kostümleri, Şapkalar)

<https://danburymuseum.org/>

Darien: ***Bates-Schofield Homestead, The Darien Historical Society***, (19. - 20. yüzyıl Kostüm ve Yorgan)

<http://www.darienhistorical.org/>

Fairfield: ***Fairfield Historical Society***, (18. yüzyıldan günümüze Tekstil, Kostüm, Yorgan, Örtü ve Örnekler)

<https://www.fairfieldhistory.org/>

Greenwich: ***The Bruce Museum***, (Kostüm, American Yerlileri Tekstilleri)

<https://brucemuseum.org/>

Guilford: ***Henry Whitfield State Historical Museum***, (Amerikan Örtüleri ve Ev Mobilyaları)

<http://www.ct.gov/cct/cwp/view.asp?a=2127&q=302248>

Hartford: ***Connecticut Historical Society***, (Kostüm)

<https://chs.org/>

Hartford: ***Wadsworth Atheneum***, (Kanaviçe, Avrupa ve Amerikan Kostüm ve Tekstilleri, Bale Kostümleri, Peru Tekstilleri ve Koptik Tekstiller)

<https://thewadsworth.org/>

Litchfield: ***Litchfield Historical Society and Museum***, (18. - 20. yüzyıl Kostümleri, Örnekler, El İşi, Dantel, Yorgan, Örtü ve Baskılı Tekstiller)

<http://www.litchfieldhistoricalsociety.org/>

Mashantucket: ***Mashantucket Pequot Museum and Research Center***, (Amerikan Tarihi, Malzeme Kültürü)

<http://www.pequotmuseum.org/>

Middletown: ***The Mansfield Freeman Center for East Asian Studies, Wesleyan University***, (Japonya'dan ve Çin'den 19. ve 20. yüzyıl. Kostümleri ve Tekstiller)

New Haven: ***Yale University Art Gallery***, (Tekstil)

<https://artgallery.yale.edu/>

Norwich: ***Faith Trumbull Chapter, D.A.R***., (Tekstil, El İşi)

Norwich: ***Slater Memorial Museum***, (İran Tekstilleri, Dantel, Bijuteri ve Kostümler)

<http://www.slatermuseum.org/>

Old Lyme: ***Florence Griswold Museum***, (Kostüm, Aksesuar, Ayakkabı, Yorgan ve Örtüler)

<http://florencegriswoldmuseum.org/>

Putnam: ***Lithuanian Catholic Academy of Science, Inc., ALKA*** **(American Lithuanian Cultural Archives),** (Tekstil Malzemeleri, Dokuma Tezgâhları, Pamuk, Keten ve Yün Tekstiller)

<http://www.lkma.org/e-index.htm>

Stamford: ***Stamford Historical Society***, (1815 - 1920 dönemi Kostümler, Dantel, Yorgan, Örtü ve Örnekler)

<http://stamfordhistory.org/>

Wethersfield: ***The Webb-Deane-Stevens Museum***, (18. - 19. yüzyıl El İşi ve Tekstiller)

<https://webb-deane-stevens.org/>

Delaware

Dover: ***Meeting House Galleries, Delaware State Museum***, (Tekstil, Dokuma, İp Eğirme Düzenekleri)

<http://dspmuseum.com/>

Wilmington: ***Delaware Art Museum***, (Tekstil)

<http://www.delart.org/>

Winterthur (Wilminton): ***Henry Francis Du Pont Winterthur Museum***, (İngiliz ve İran Halıları, Amerikan ve Avrupa Kostümleri ve Tekstilleri)

<http://www.winterthur.org/>

District of Columbia (Washington, D.C.)

Anderson House Museum, (16. - 17. yüzyıl Flaman Kanaviçeleri)

<http://www.societyofthecincinnati.org/>

The Black Fashion Museum, (Tanınmış Afrikalı Amerikalıların Kostümleri)

Corcoran Gallery of Art, (Kanaviçe)

<https://corcoran.gwu.edu/>

Daughters of the American Revolution Museum, (Kostüm, Yorgan, Tekstil)

Freer Gallery of Art, (13. - 20. yüzyıl döneme ait Çin, Hint, Japon, Orta Doğu ve Avrupa Tekstilleri), Smithsonian Institution

<https://www.freersackler.si.edu/>

Hillwood Museum and Gardens, (Dantel, Navajo Yerlileri Tekstilleri)

<https://www.hillwoodmuseum.org/>

National Museum of African Art, (Kostüm, Saç Modası)

<https://africa.si.edu/>

National Museum of American History, Division of Textiles and Division of Costumes and Furnishings, (Örtü, Devlet Başkanı Eşlerinin Giysileri, Yorgan, Dokuma Tezgâhları, Bijuteri ve Dokümanlar), Smithsonian Enstitüsü

<http://americanhistory.si.edu/collections/subjects/textiles>

National Museum of Natural History, (Etnik Kostüm), Smithsonian Enstitüsü

<http://naturalhistory.si.edu/>

The Textile Museum, (Halı, Etnografik Tekstiller ve Kostüm, Arkeolojik Tekstiller)

<https://museum.gwu.edu/>

Arthur M. Sackler Gallery, (Asya ve Orta Doğu Tekstilleri, Tekstil), Smithsonian Enstitüsü

<https://www.freersackler.si.edu/>

Woodrow Wilson House, (Kostüm ve Döşemelik Kumaşlar)

<http://www.woodrowwilsonhouse.org/>

Florida

Fort Lauderdale: ***Ah-Tha-Thi-Ki Museum, Big Cypress Seminole Reservation***, (Seminole Kostümleri ve Malzemeleri)

<https://www.ahtahthiki.com/>

Jacksonville: ***Cummer Museum of Art and Gardens***, (Kanaviçe)

<http://www.cummermuseum.org/>

Miami Beach: ***Bass Museum of Art***, (Cüppe, Kostüm ve Bijuteri)

<https://thebass.org/>

Pensacola: ***Pensacola Historical Museum***, (Kostüm ve Aksesuar, 1860-1930)

St. Augustine: ***Lightner Museum***, (Kostüm)

<http://lightnermuseum.org/>

Georgia

Atlanta: ***Columbus Museum***, (19. - 20.yüzyıl Kostüm, Aksesuar ve Danteller)

<http://www.columbusmuseum.com/>

Atlanta: ***Fernbank Museum of Natural History***, (Kostüm, Tekstil ve Bijuteri)

<http://fernbankmuseum.org/>

Atlanta: ***High Museum of Art***, (Yorgan, Örtü, Kanaviçe ve Duvar Süsleri)

<https://www.high.org/>

Atlanta: ***Robert C. Williams American Museum of Papermaking***, (El Yapımı Kâğıtlar, Kâğıt Yapma Aletleri, Kâğıt Yapma Tarihi)

<http://paper.gatech.edu/>

Augusta: ***Augusta Richmond County Museum***, (Kostüm)

<http://www.augustamuseum.org/>

Columbus: ***Columbus Museum***, (Yorgan, Tekstil)

<http://www.columbusmuseum.com/>

Savannah: ***The Savannah History Museum***, (19. - 20. yüzyıl Yöresel Kostümler)

<http://www.chsgeorgia.org/>

Hawaii

Honolulu: ***Honolulu Academy of Arts***, (Tekstil)

<https://honolulumuseum.org/>

Honolulu: ***Queen Emma Summer Palace***, (Hawai Yorganları)

<http://daughtersofhawaii.org/>

Kailua-Kona: ***Hulihee Palace***, (Tapalar ve Hawai Yorganları)

<http://daughtersofhawaii.org/>

Idaho

Moscow: ***University of Idaho Museum***, (Arap Kostümleri), Idaho Üniversitesi

Pocatello: ***Idaho State University Museum***, (Navajo Yerlileri, Anadolu ve Polonya Halıları; Battaniye, Kostüm), Idaho Eyalet Üniversitesi

<https://www.isu.edu/imnh/>

Spalding: ***Nez Perce National Historical Park***, (Dokuma, Boncuk Sanatı, Deri İşçiliği; Nez Perce El Sanatları)

<https://www.nps.gov/nepe/index.htm>

Illinois

Champaign: ***Krannert Art Museum***, (Tekstil)

<https://kam.illinois.edu/>

Chicago: ***Art Institute of Chicago***, (Doğu ve Batı Tekstilleri)

<http://www.artic.edu/>

Chicago: ***Balzekas Museum of Lithuanian Culture***, (Lithuanian Kostümleri ve Tekstilleri)

<https://www.chicagohistory.org/>

Chicago: ***Chicago Historical Society***, (Kostüm)

<https://www.chicagohistory.org/>

Chicago: ***The Field Museum of Natural History***, (Etnografik Tekstiller ve Aletler)

<https://www.fieldmuseum.org/>

Chicago: ***Mexican Fine Arts Center Museum***, (Meksika ve Guatemala Tekstilleri)

<http://nationalmuseumofmexicanart.org/>

Chicago: ***Sisters of Saint Casimir Lithuanian Culture Museum***, (Tekstil ve Kostüm, Ev Ketenleri, Almanya 'daki Litvanya DPW kamplarından Tekstiller)

<http://www.lithaz.org/museums/ssc/>

Chicago: ***Spertus Museum of Judaica***, (Yahudi Tekstilleri)

<https://spertus.edu/>

Clinton: ***The Dewitt County Museum***, (Yorgan)

<http://www.chmoorehomestead.org/>

Elsah: ***School of Nations Museum***, (Tekstil, Kostüm)

<http://www.principiacollege.edu/principia-history>

Evanston: ***The Mitchell Indian Museum at Kendall College***, (Navajo ve Hopi Yerlileri Dokumaları, Sepetler)

<http://www.mitchellmuseum.org/>

Springfield: ***Illinois State Museum***, (Tekstil, Amerikan Örtüleri, Yorgan)

<http://www.illinoisstatemuseum.org/>

Union: ***McHenry County Museum and Historical Society***, (19. - 20. yüzyıl Yorgan ve Örtüleri)

<https://mchenrycountyhistory.org/>

Indiana

Bloomington: ***Elizabeth Sage Historic Costume Collection***, (19. - 20. yüzyıl Kostümleri)

<http://www.indiana.edu/~sagecoll/>

Evansville: ***Evansville Museum of Arts and Science***, (Kostüm, Aksesuar, Dokuma ve El İşi)

<https://evansvillemuseum.org/>

Indianapolis: ***Children's Museum of Indianapolis***, (Yorgan, Örtü, Dantel, El İşi ve Tekstil Aletleri)

<https://www.childrensmuseum.org/>

Indianapolis: ***Indianapolis Museum of Art***, (Asya, Avrupa, Afrika ve Amerika Kostüm ve Tekstilleri)

<https://discovernewfields.org/>

Lafayette: ***Tippecanoe County Historical Museum***, (Kostüm, Örtü, Yorgan ve Halılar)

<https://www.tippecanoehistory.org/>

Terre Haute: ***Historical Museum of the Wabash Valley***, (Tekstil ve Kostümler)

<http://www.vchsmuseum.org/>

Iowa

Ames: ***Iowa State University, Dept. of Textiles and Clothing***, (Uluslararası Tekstil)

<http://www.aeshm.hs.iastate.edu/tc-museum/>

Cedar Rapids: ***National Czech and Slovak Museum and Library***, (Çek Cumhuriyeti ve Slovakya Ulusal Kostüm ve Folklorik Sanatları)

<http://www.ncsml.org/>

Decorah: ***Vesterheim Norwegian-American Museum***, (Tekstil, Kostüm ve El İşi)

<http://vesterheim.org/>

Kansas

Lawrence: ***Spencer Museum of Art, University of Kansas Museum of Art***, (Tekstil), Kansas Üniversitesi

<https://www.spencerart.ku.edu/>

Topeka: ***Kansas State Historical Society Museum***, (Tekstil ve Kostüm)

<https://www.kshs.org/museum>

Wichita: ***Old Cowtown Museum***, (Bölgesel Kostümleri, Tekstil, Dokuma Tezgâhları ve İp Eğirme Düzenekleri)

<http://oldcowtown.org/>

Kentucky

Louisville: ***J.B. Speed Art Museum***, (Kanaviçe, Kilise Cüppeleri, İran Halıları ve Dekoratif Sanatlar)

<http://www.speedmuseum.org/>

Owensboro: ***Owensboro Museum of Fine Art***, (Yorgan, Örtü ve American Yerlileri Tekstilleri)

<http://www.omfa.us/>

Paducah: ***Museum of the American Quilter's Society***, (Yorgan)

<https://quiltmuseum.org/>

Louisiana

Baton Rouge: ***Historic Textile and Costume Collection, School of Human Ecology, Louisiana State University***, (Tarihi ve Etnografik Tekstiller, Kostüm ve Aksesuarlar; Örtü)

<http://textilemuseum.lsu.edu/>

Baton Rouge: ***Louisiana Arts and Science Center***, (Navajo Yerlileri Halıları, Amerikan Yorganları, El İşi, Kanaviçe)

<http://lasm.org/>

Baton Rouge: ***Rural Life Museum***, (Tekstil, Kostüm, Akad Tekstilleri)

<http://www.lsu.edu/rurallife/>

New Orleans: ***Louisiana State Museum***, (Tekstil, Kostüm, El İşi; Akad Yorganları; Mardi Gras Kostümleri)

<http://louisianastatemuseum.org/>

Port Allen: ***West Baton Rouge Museum***, (19. - 20. yüzyıl Bölgesel Kostüm ve Tekstiller, 19. yüzyıl Kilise Cüppeleri)

http://westbatonrougemuseum.com/home/>

Ruston: ***Museum of Fashion and Textiles, College of Home Economics, Louisiana Tech University***, (19. -.20. yüzyıl Kostüm ve Aksesuarları; Dantel, Ev Ketenleri)

Maine

Augusta: ***Maine State Museum***, (Kostüm, Bayrak, 18. - 20. yüzyıl Ev Ketenleri)

<http://mainestatemuseum.org/>

Ellsworth: ***The Colonial Black Mansion***, (Türk Havluları)

<https://woodlawnmuseum.com/>

Pleasant Point: ***Waponahki Museum and Resource Center***, (Passamaquoddy Kızılderili Hasırları)

<http://www.wabanaki.com/wabanaki_new/Museum.html>

Maryland

Annapolis: ***U.S. Naval Academy Museum***, (Askeri Üniformalar ve Tarihi El Yapımı Bayraklar)

<https://www.usna.edu/Museum/>

Baltimore: ***Baltimore Museum of Art***, (Uluslararası Tekstiller, Aubusson Kanaviçeleri ve Amerikan Yorganları)

<https://artbma.org/>

Baltimore: ***Museum of Maryland Historical Society***, (Tekstil, Kostüm, Askeri Uniformalar, Yorgan, Örtü, Örnekler, Bayrak ve Halılar)

<http://www.mdhs.org/>

Baltimore: ***Walters Art Gallery***, (13. - 19. yüzyıl. Tekstilleri, El İşi Örnekleri)

<https://thewalters.org/

St. Michaels: ***Museum of Costume***, (19. yüzyıldan 1960'a kadar Kostüm ve Aksesuarlar)

<http://www.stmichaelsmd.org/maritime-museum/>

Massachusetts

Beverly: ***John Balch House, Beverly Historical Society and Museum***, (Dokuma ve İp Eğirme Ekipmanları)

<https://www.historicbeverly.net/>

Boston: ***Isabella Stewart Gardener Museum***, (15. yüzyıl - 18. yüzyıl AvrupaTekstilleri, Kanaviçe, Halı, Dantel ve Kilise Cüppeleri)

<https://www.gardnermuseum.org/>

Boston: ***Museum of Fine Arts***, (Koptik, Japon, Endonezya, Amerikan Yerlileri, Avrupa ve Amerikan Tekstilleri, Kostüm, Dantel, El İşi ve Baskılı Tekstiller)

<http://www.mfa.org/>

Boston: ***Society for the Preservation of New England Antiquities***, (Tekstil)

<https://www.historicnewengland.org/property/otis-house/>

Cambridge: ***Busch-Reisinger Museum***, (Bauhaus Tekstilleri)

<https://www.harvardartmuseums.org/>

Cambridge: ***Peabody Museum of Archaeology and Ethnology***, (Etnografik Kostümler)

<https://www.peabody.harvard.edu/>

Deerfield: ***Historic Deerfield, Inc, Helen Geier Flynt Textile Museum***, (Kostüm, Tekstil)

<http://www.historic-deerfield.org/exhibitions/>

Lowell: ***American Textile History Museum***, (17. yüzyıldan Günümüze Ekipmanlar ve Tekstiller)

<http://www.athm.org/>

Lowell: ***Boott Cotton Mills Museum and Tsongas Industrial History Center***, (Amerikan Tekstil Sanayi)

<https://www.uml.edu/tsongas/>

Lowell: ***New England Quilt Museum***, (Yorgan)

<http://www.nequiltmuseum.org/index.html>

Milton: ***Captain Forbes House Museum***, (Asya Tekstilleri)

<http://www.forbeshousemuseum.org/>

Pittsfield: ***Hancock Shaker Village***, (Shaker Tekstil Sanatları)

<https://hancockshakervillage.org/>

Plymouth: ***Howland House***, (17. - 18. yüzyıl Ev Tekstilleri, Örtü ve Tüy Yataklar)

<http://www.pilgrimjohnhowlandsociety.org/howland-house>

Plymouth: ***Museum of Plymouth Plantation***, (Kostüm),

<http://www.plimoth.org/>

Plymouth: ***Spooner House, Plymouth Antiquarian Society***, (Bölgesel El İşi, Örnekler, Dantel, Örtü ve Yorganlar)

<http://www.plymouthantiquariansociety.org/>

Salem: ***Peabody Essex Museum***, (Kore, Çin, Japon, Butan ve Güney Doğu Asya Tekstilleri ve Kostümleri)

<https://www.pem.org/>

Springfield: ***George Walter Vincent Smith Art Museum***, (Çin Cüppeleri, Avrupa Tekstilleri, İslami Halılar ve Yakın Batı Nakışları)

<https://springfieldmuseums.org/about/smith-art-museum/>

Springfield: ***Museum of Fine Arts***, (Amerikan, Avrupa ve İran Halıları ve Kanaviçeleri)

<https://springfieldmuseums.org/about/museum-of-fine-arts/>

Sturbridge: ***Old Sturbridge Village,*** (Kostüm, El Sanatları, Tarak Tesisleri, Tekstil ve Deri Ürünler)

<https://www.osv.org/>

Waltham: ***Charles River Museum***, (Tekstil Sanayi)

<https://www.charlesrivermuseum.org/>

Worcester: ***Worcester Art Museum***, (Norveç Kanaviçeleri)

<http://www.worcesterart.org/>

Michigan

Ann Arbor: ***Kelsey Museum of Archaeology, University of Michigan***, (Koptik ve İslami Tekstiller)

<https://lsa.umich.edu/kelsey/>

Ann Arbor: ***University of Michigan Museum of Art***, (Kostüm ve Uluslararası Tekstiller), Michigan Üniversitesi

<http://umma.umich.edu/>

Bloomfield Hills: ***Cranbrook Academy of Art Museum***, (Tekstil)

<https://cranbrookartmuseum.org/>

Dearborn: ***Arab Folk Heritage Museum***, (Hasır, Nakış ve Tekstiller)

<http://www.arabamericanmuseum.org/>

Detroit: ***Children's Museum***, (Uluslararası Tekstil ve Kostümler)

<http://detroitk12.org/childrens_museum/>

Detroit: ***Detroit Historical Museum***, (Ev Ketenleri, Halı, Yorgan ve Örtüler)

<https://detroithistorical.org/>

Detroit: ***Detroit Institute of Arts***, (Tekstil, Kostüm ve Flaman Kanaviçeleri)

<https://www.dia.org/>

East Lansing: ***Great Lakes Quilt Center***, (Yorgan ve Tekstiller), Michigan Eyalet Üniversitesi

<http://museum.msu.edu/>

East Lansing: ***Museum, Michigan State University***, (Kostüm, Yorgan, Örtü, Battaniye, Halı ve Ev Ketenleri), Michigan Eyalet Üniversitesi

<http://museum.msu.edu/>

Flint: ***Flint Institute of Arts***, (Tekstil ve Kanaviçeler)

<https://www.flintarts.org/>

Grand Rapids: ***Grand Rapids Art Museum***, (Tekstil, Kanaviçe ve El İşi)

<http://www.artmuseumgr.org/>

Minnesota

Duluth: ***The St. Louis County Historical Society***, (Yorgan, Kostüm, Kanaviçe ve Halılar)

<https://www.thehistorypeople.org/>

Minneapolis: ***Museum of American Swedish Institute***, (İsveç-Amerikan Tekstilleri ve Gelin Taçları)

<https://www.asimn.org/>

Minneapolis: ***Minneapolis Institute of Arts***, (Çin Teksilleri, Kaşmir Şalları ve Türk Nakışları)

<https://new.artsmia.org/>

Saint Paul: ***Goldstein Gallery***, (Kostüm ve Tekstiller), Minnesota Üniversitesi

<http://goldstein.design.umn.edu/>

Saint Paul: ***Minnesota Historical Society***, (Tarihi Tekstiller)

<http://www.mnhs.org/>

Waseca: ***Waseca County Historical Society***, (Kostüm ve Tekstiller)

<http://www.historical.waseca.mn.us/>

Mississippi

Laurel: ***Lauren Rogers Museum of Art, Catherine Marshall Basket Collection***, (American Yerlilerinin Hasırları)

<https://www.lrma.org/collections/native-american/>

Missouri

Jefferson City: ***Missouri State Museum***, (Kostüm)

<https://mostateparks.com/park/missouri-state-museum>

Kansas City: ***Kansas City Museum***, (Kostüm)

<http://kansascitymuseum.org/>

Kansas City: ***The Nelson-Atkins Museum of Art,*** (Asya Sanatları, Tekstilleri, Halı, Kanaviçe ve Kapsamlı bir Çin Koleksiyonu)

<https://www.nelson-atkins.org/>

Lawson: ***Watkins Woolen Mill State Historic Site***, (19. yüzyıl ortalarına ait bir Yün Tesisi ve Makinaları)

<https://mostateparks.com/park/watkins-mill-state-park>

Point Lookout: ***Ralph Foster Museum***, (Tekstil, Kanaviçe, Dantel, Halı, DokumaTezgahları ve İp Eğirme Düzenekleri), College of the Ozarks

<https://www.rfostermuseum.com/>

St. Louis: ***Campbell House Museum,*** (19. - 20. yüzyıl. Kadın Kostümleri ve Aksesuarları)

<http://www.campbellhousemuseum.org/>

St. Louis: ***Concordia Historical Institute,*** (19. yüzyıl Amerikan Tekstilleri, Kostüm ve Ev Ketenleri)

<https://concordiahistoricalinstitute.org/>

St. Louis: ***St. Louis Art Museum***, (Yunan, Türk ve İngiliz Nakışları, 19. yüzyıl Amerikan Yorganları, Türk Halıları, 16.- 19. yüzyıl Dantelleri ve Etnografik Tekstiller)

<http://www.slam.org/>

Montana

Bozeman: ***Haynes Fine Arts Gallery,*** (Uluslararası Tekstiller), Montana Eyalet Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü

<http://art.montana.edu/>

Bozeman: ***Montana State University,*** (1850-1950 Kostümleri), Montana Eyalet Üniversitesi

<http://www.montana.edu/>

Havre: ***Northern Montana College Collections***, (Yerli Kostüm ve El Sanatları), Kuzey Montana Koleji

Shelby: ***Marias Museum of History and Art***, (Kostüm, Amerikan Yerlileri El Sanatları)

<http://toolecountymt.gov/museum.html>

Nebraska

Lincoln: ***International Quilt Study Center***, (Yorgan), Nebraska-Lincoln Üniversitesi

<http://www.quiltstudy.org/>

Lincoln: ***The Lentz Center for Asian Culture***, (Asya Tekstilleri, Asya Sanatları), Nebraska-Lincoln Üniversitesi

<https://www.unl.edu/lentz/welcome-lentz-collection-asian-culture>

Lincoln: ***The Robert Hillestad Textiles Gallery***, (Tekstil ve Kostüm), Nebraska-Lincoln Üniversitesi

<https://cehs.unl.edu/textilegallery/>

Lincoln: ***Sheldon Memorial Art Gallery and Sculpture Garden,*** (Tekstil ve Kostüm), Nebraska Üniversitesi

<https://www.sheldonartgallery.org/>

Nevada

Fallon: ***Churchill County Museum and Archives***, (Kostüm, Tekstil ve Yorganlar)

<http://ccmuseum.org/>

Reno: ***Nevada Historical Society Museum***, (Kostüm, Tekstil ve Amerikan Yerli Hasırları)

<http://nvculture.org/museums/>

New Hampshire

Manchester: ***Currier Art Gallery***, (Amerikan ve Amerikan Halıları, Dantel, Örtü ve Yorganlar)

<http://currier.org/>

Manchester: ***Manchester Historic Association***, (Tekstil Sanayi, Kostüm ve Yorganlar)

<https://www.manchesterhistoric.org/>

Portsmouth: ***Strawberry Banke, Inc***. (Baskılı Tekstiller: Baskı Bakır Klişeleri, Baskı Merdaneleri; Yorgan, Örtü ve Kostümler)

<http://www.strawberybanke.org/>

New Jersey

Freehold: ***Monmouth County Historical Association***, (18. yüzyıl Amerikan Nakışları, Yorgan)

<http://monmouthhistory.org/>

Montclair: ***Montclair Art Museum,*** (Kanaviçe, El İşi ve Danteller)

<https://www.montclairartmuseum.org/>

Newark: ***New Jersey Historical Society***, (Tekstil, Kostüm, Yorgan ve Ev Ketenleri)

<http://www.jerseyhistory.org/>

Newark: ***The Newark Museum***, (Uzak Doğu, Orta Doğu Kostümleri ve Tekstilleri)

<https://www.newarkmuseum.org/>

Paterson: ***Passaic County Historical Society,*** (1860-1930 Paterson Tesislerinden İpek Örnekleri, İpek Sanayi, İpek Tekstilleri)

<https://lambertcastleweb.wordpress.com/>

Trenton: ***New Jersey State Museum,*** (19. - 20. yüzyıl Kostümleri, Örtü ve Yorganlar)

<http://www.state.nj.us/state/museum/>

New Mexico

Albuquerque: ***Albuquerque Museum***, (Kostüm)

<http://www.cabq.gov/culturalservices/albuquerque-museum>

Santa Fe: ***Museum of International Folk Art,*** (Asya, Meksika, Guatemala, Hispanik Yeni Meksika ve Dünya Geneli Etnografik Kolleksiyonları, Neutrogena Kolleksiyonları)

<http://www.internationalfolkart.org/>

Santa Fe: ***Wheelwright Museum of the American Indian***, (19. yüzyıldan Günümüze Navajo ve Pueblo Tekstilleri)

<https://wheelwright.org/>

Taos: ***Millicent Rogers Museum,*** (Amerikan Yerlileri Halı ve Tekstilleri)

<http://www.millicentrogers.org/>

Tohatchi: ***Two Grey Hills Weaving Museum***, (Navajo Halıları)

<http://www.twogreyhills.com/>

New York

Albany: ***Albany Institute of History and Art***, (1790 - 1960 Kostümleri)

<http://www.albanyinstitute.org/>

Albany: ***New York State Museum***, (New York Eyaleti Kostümleri)

<http://www.nysm.nysed.gov/>

Auburn: ***Cayuga Museum of History and Art***, (İspanyol Dokumaları)

<http://cayugamuseum.org/>

Clayton: ***American Handweaving Museum and Thousand Islands Craft School***, (20. yüzyıl Tekstilleri, Dokuma Aletleri ve El İşleri)

<https://www.tiartscenter.org/>

Cooperstown: ***New York State Historical Association/Fenimore House Museum***, (Kostüm)

<https://www.fenimoreartmuseum.org/>

East Hampton: ***Home Sweet Home Museum***, (Yorgan ve Örtüler, El İşi ve Tekstiller)

<http://www.easthampton.com/homesweethome/>

Ithaca: ***Cornell Costume and Textile Collection, School of Human Ecology, Department of Textiles and Apparel,*** (Kostüm, Tekstil), Cornell Üniversitesi

<https://www.human.cornell.edu/fsad/about/costume/home>

New York: ***American Craft Museum***, (20. yüzyıl İplik Sanatı, Halı ve Kanaviçeler)

<http://madmuseum.org/>

New York: ***American Folk Art Museum***, (18. - 20. yüzyıl Amerikan Tekstilleri)

<https://folkartmuseum.org/>

New York: ***American Museum of Natural History***, (Asya Kostümleri, Tekstil Aletleri, Peru Arkeolojik Tekstilleri ve Kuzey Amerika Yerlileri Tekstilleri)

<https://www.amnh.org/>

New York: ***The Bard Graduate Center for Studies in the Decorative Arts, Design, and Culture*** (Güzel Sanatlar ve Tekstil)

<https://www.bgc.bard.edu/>

New York: ***The Brooklyn Müzesi***, (Tekstil ve Halılar, Eski Kolumbiya Tekstilleri),

<https://www.brooklynmuseum.org/>

New York: ***China Institute Gallery, China Institute in America***, (Çin Tekstilleri)

<https://www.chinainstitute.org/gallery-exhibitions/>

New York: ***The Cloisters***, (Ortaçağ Kanaviçeleri, Nakış ve Kilise Cüppeleri)

<https://www.metmuseum.org/visit/met-cloisters>

New York: ***Cooper-Hewitt National Design Museum***, (Fransız Tekstil Tasarımları, Asya, Orta Doğu ve Avrupa Tekstilleri)

<https://www.cooperhewitt.org/>

New York: ***Fashion Institute of Technology***, (17. yüzyıldan Günümüze Kostüm – Antik ve Modern Tekstiller)

<http://www.fitnyc.edu/>

New York: ***The Glove Museum***, LaCrasia Gloves, (Eldiven and Eldivenle Alakalı İmalatlar)

<http://lacrasiagloves.com/>

New York: ***Grey Art Gallery and Study Center***, (Koptik Tekstiller)

<https://greyartgallery.nyu.edu/>

New York: ***The Jewish Museum***, (Tekstil)

<http://thejewishmuseum.org/>

New York: ***Metropolitan Museum of Art***, (Kostüm Enstitüsü, Antonio Ratti Tekstil Merkezi)

<https://www.metmuseum.org/>

New York: ***Museum of the American Indian, Heye Foundation***, (Tekstil)

<http://nmai.si.edu/>

New York: ***Museum of Chinese in the Americas***, (Kanton Opera Kostümlerini içeren Kolleksiyonlar)

<http://www.mocanyc.org/>

New York: ***Museum of Modern Art***, (Bauhaus, Wiener Werkstatte, Çağdaş Tekstil Artistleri)

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/2735>

New York: ***Ukrainian Museum***, (Ukrayna Kostüm ve Tekstilleri)

<http://www.ukrainianmuseum.org/>

Old Bethpage: ***Old Bethpage Village Restoration***, (19. yüzyıl Yaşayan Tarih Müzesi; Tekstil ve Halılar)

<https://www.obvrnassau.com/>

Old Chatham: ***The Shaker Museum***, (Dokuma Tezgâhları)

<https://www.shakerml.org/>

Syracuse: ***Syracuse University Art Collection***, (Tekstil), Syracuse Üniversitesi

<http://suart.syr.edu/>

North Carolina

Asheville: ***Folk Art Center, Southern Highland Handicraft Guild***, (Çağdaş El Sanatları ve İp Sanatları)

<http://www.southernhighlandguild.org/>

Asheville: ***Biltmore Estate***, (İran Halıları, Avrupa Kanaviçeleri ve Ev Ketenleri)

<http://www.biltmore.com/>

Black Mountain***: Black Mountain College Museum and Art Center***, (Tekstil)

<http://www.blackmountaincollege.org/>

Charlotte: ***Mint Art Museum***, (Kostüm ve Etnografik Tekstiller)

<http://www.mintmuseum.org/>

Charlotte: ***Mint Museum of Craft and Design***, (Çağdaş Sanatlar, Yorgan ve İp Sanatı)

<https://www.mintmuseum.org/art/collections/craft-design/>

Franklin: ***Scottish Tartans Museum***, (Ekoseler ve diğer İskoçya Kostümleri veTarihi)

<http://www.scottishtartans.org/>

High Point: ***High Point Museum and Historical Park***, (18. - 19. yüzyıl ip Eğirme ve Dokuma Ekipmanları; Örgü Sanayisi; Örtü ve Yorganlar, 18. yüzyıldan bir Dokuma Evinde Sergilenmektedir.)

<https://www.highpointnc.gov/694/Museum/>

Raleigh: ***North Carolina Division of Archives and History***, (Kostüm, Üniforma, Bayrak, El İşi ve Tekstiller)

<https://archives.ncdcr.gov/>

Raleigh: ***North Carolina Museum of Art***, (Kanaviçe)

<http://ncartmuseum.org/>

Winston-Salem: ***Museum of Early Southern Decorative Arts***, (Tekstil)

<http://mesda.org/>

North Dakota

Fargo: ***Emily Reynolds Kostüm Kolleksiyonu,*** (Tarihi Bölgesel Kostümler), Kuzey Dakota Eyalet Üniversitesi

<https://www.ndsu.edu/erhcc/about/3.biography-of-emily-reynolds/>

Ohio

Akron: ***Stan Hywet Hall and Gardens, Inc***. (Tekstil ve Kanaviçeler)

<http://www.stanhywet.org/>

Cincinnati: ***Cincinnati Art Museum***, (Uluslararası Tekstil ve Kostüm)

<http://www.cincinnatiartmuseum.org/>

Cincinnati: ***Contemporary Arts Center***, (Tekstil)

<http://www.contemporaryartscenter.org/>

Cincinnati: ***Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion Skirball Museum***, (Tekstil)

<http://huc.edu/research/museums/skirball-museum-cincinnati>

Cleveland: ***Cleveland Museum of Art, Department of Textiles***, (Asya, Avrupa, Amerika, Mısır ve İslami Tekstilleri ve Kostümler)

<http://www.clevelandart.org/>

Columbus: ***Columbus Museum of Art***, (Tekstil)

<http://www.columbusmuseum.org/>

Columbus: ***The Historic Costume and Textiles Collection, Dept. of Textiles and Clothing, Ohio State University***, (Moda, Etnik Kostüm ve Tekstiller)

<http://costume.osu.edu/>

Granville: ***Denison University***, (Burma Tekstilleri), Denison Üniversitesi

<https://denison.edu/>

Kent: ***Kent State University Museum***, (Kostüm, Tekstil), Kent Eyalet Üniversitesi

<https://www.kent.edu/museum>

Oberlin: ***Allen Memorial Art Museum***, (Kostüm, Tekstil, Dantel, Kanaviçe, Dokuma, İslami Halılar, El İşi), Oberlin Koleji

<http://www2.oberlin.edu/amam/>

Oxford: ***Miami University Art Museum, International Folk Art Collection***, (Orta Asya ve Orta Doğu, Orta ve Doğu Avrupa Kostüm ve Tekstilleri), Miami Üniversitesi

<http://www.miamioh.edu/cca/art-museum/>

Zoar: ***Zoar State Memorial***, (Kostüm, Örtü, İpek, 19. yüzyıl Alman Dini Kesiminin Tekstilleri), Ohio Tarih Topluluğu

<https://historiczoarvillage.com/>

Oklahoma

Norman: ***Oklahoma Museum of Natural History***, (Kostüm, Yorgan; Navajo Dokumaları, Güney Amerika Kostümleri; Spiro Dağı Bölgesi Arkeolojik Tekstilleri, Uluslararası Hasır Kolleksiyonu, Navajo Dokumaları), Oklahoma Üniversitesi

<http://samnoblemuseum.ou.edu/>

Tulsa: ***Gilcrease Museum***, (Amerikan Yerlileri Tekstilleri, Kostüm ve Hasırlar)

Tulsa, ***Philbrook Museum of Art***, (Amerikan Yerlileri Etnografik Tekstilleri, Hasırlar, Çağdaş ip Sanatı)

<https://gilcrease.org/>

Tulsa: ***The International Linen Registry Museum and Gift Shop***, (Tarihi ve Çağdaş Tekstiller ve El İşleri)

Oregon

Eugene: ***Oregon University Art Museum***, (Çin, Japon ve Kore Kostümleri, İran Halıları), Oregon Üniversitesi

<http://jsma.uoregon.edu/>

Portland: ***Portland Art Museum***, (İran Halıları, Amerikan Yerlileri Tekstilleri, Eski-Kolombiya ve Afrika Tekstilleri)

<https://portlandartmuseum.org/>

Salem: ***Mission Mill Museum***, (Tekstil Makinaları ve Yün Festivalleri)

<https://www.willametteheritage.org/>

Tillamonk: ***Latimer Quilt and Textile Center***, (Yorgan ve İp Sanatı)

<https://www.latimerquiltandtextile.com/>

Pennsylvania

Allentown: ***Allentown Art Museum***, (Asya, Orta Doğu, Afrika, Avrupa ve Güney Amerika Tekstilleri ve Kostümler)

<http://www.allentownartmuseum.org/>

Ambridge: ***Harmonie Associates, Inc***., (19. yüzyıl Harmonie Halkının İpek, Pamuk ve Yün Tekstilleri)

Lancaster: ***Landis Valley Museum***, (Tekstil, Örtü, Yorgan, Ev Ketenleri ve Conestoga Vagon Örtüsü)

<http://www.landisvalleymuseum.org/>

Orwell: ***The Home Textile Tool Museum,*** (Dokuma Tezgâhları ve İp Eğirme Düzenekleri)

<http://www.httm.org/>

Philadelphia: ***Barnes Collection,*** (Amerikan Yerli Hasırları ve Navajo Halıları).

<https://www.barnesfoundation.org/>

Philadelphia: ***Drexel Museum Collection, Drexel University***, (Kostüm ve Danteller, Koptik ve DoğuTekstilleri, 19. yüzyıl Hint Tekstilleri)

<http://drexel.edu/DrexelCollection/>

Philadelphia: ***Fabric Workshop and Museum***, (Tekstil ve Kostümler)

<http://fabricworkshopandmuseum.org/>

Philadelphia: ***The Goldie Paley Gallery at Moore College of Art and Design***, (Dekoratif Sanatlar ve Tekstiller)

<https://moore.edu/the-galleries-at-moore>

Philadelphia: ***Germantown Historical Society***, (Kostüm ve Tekstiller)

<http://www.germantownhistory.org/>

Philadelphia: ***Philadelphia Museum of Art***, (Tekstil, Kostüm, Arkeolojik Fragmanlar ve Sutra Örtüleri)

<http://www.philamuseum.org/>

Philadelphia: ***Universtiy Museum, Pennsylvania Museum*** , (Tekstil)

<https://www.penn.museum/>

Pittsburgh: ***Carnegie Art Museum***, (Kanaviçe, Avrupa Tekstilleri, Yorgan, Dantel, Çin Kraliyet Cübbeleri)

<https://cmoa.org/>

Pittsburgh: ***Frick Sanat Müzesi***, (Kanaviçe)

<http://www.thefrickpittsburgh.org/>

Reading: ***Reading Public Museum and Art Gallery***, (Uluslararası Tekstiller)

<http://www.readingpublicmuseum.org/>

Rhode Island

Bristol: ***Haffenreffer Anthropology Museum,*** (Etnografik Tekstiller), Brown Üniversitesi

<https://www.brown.edu/research/facilities/haffenreffer-museum/>

Pawtucket: ***Slater Mill Historic Site***, (1793'da kurulmuş olan bir Pamuk İşletmesi, Yorgan ve Keten Ev Tekstilleri)

<http://www.slatermill.org/>

Providence: ***Museum of Art, Rhode Island School of Design***, (Uluslararası Kostüm ve Tekstiller)

<https://risdmuseum.org/>

Providence: ***Rhode Island Historical Society***, (İran Halıları, Kostüm, Yorgan, Bayrak ve Ev Ketenleri)

<http://www.rihs.org/>

South Carolina

Charleston: ***Charleston Museum***, (18. - 19. yüzyıl. Yorganları ve Örtüleri, Kostüm, Asya, Güney Amerika Tekstilleri)

<http://www.charlestonmuseum.org/>

Florence: ***Florence Museum of Art, Science and History***, (18. - 19. yüzyıl Çin Kostümleri ve Savaş Öncesi Kuzey ve Güney Amerikan Kostümleri ile Tekstilleri)

<http://www.flocomuseum.org/>

South Dakota

Brookings: ***Marghab Linen Collection, Marghab Gallery, South Dakota Art Museum,*** (Madiera Adası El Nakışları ve Ketenleri), Güney Dakota Eyalet Müzesi

<https://www.sdstate.edu/south-dakota-art-museum/marghab-linen-collection>

Huron: ***Dakotaland Museum***, (Amerikan Yerlileri El Sanatları, Boncuk İşçiliği, Mokasenler, Hasırlar ve 19.yüzyıl Yöresel Kostümleri)

Tennessee

Knoxville: ***Confederate Memorial Hall-Bleak House***, (Kostüm)

<https://www.bleakhouseknoxville.org/>

Memphis: ***Memphis Brooks Museum of Art***, (Tekstil, Dantel, El İşi)

<http://www.brooksmuseum.org/>

Memphis: ***Clough-Hanson Gallery***, (Japon Tekstilleri), Rhodes Koleji

<https://www.rhodes.edu/content/clough-hanson-gallery>

Texas

Austin: ***Daughters of the Republic of Texas Museum***, (Tarihi Kostüm ve Tekstilleri),

<http://www.drtinfo.org/>

Elisabet Ney Museum, (Kostüm)

<http://www.austintexas.gov/Elisabetney>

Dallas: ***Dallas Museum of Art***, (Peru Tekstilleri)

<https://www.dma.org/>

Denton: ***DAR Museum-First Ladies of Texas Historic Costumes Collection***, (Teksas Başkanları ve Valileri'nin Eşlerinin Açılış Töreni Cübbeleri), Texas Women's Üniversitesi

<https://twu.edu/gown-collection/>

Houston: ***Museum of Fine Arts***, (Kostüm, Doğu Tekstilleri, Avrupa Dantelleri)

<https://www.mfah.org/>

Lubbock: ***Museum of Texas Tech University***, (Tekstil, Meksika Yerlileri Kostümleri, 1880-1910 Kostümleri)

<http://www.depts.ttu.edu/museumttu/>

San Angelo: ***Fort Concho National Historic Landmark***, (Tekstil, Kostüm ve Yorganlar)

<http://www.fortconcho.com/>

San Antonio: ***The Witte Museum***, (Bayram Kostümleri)

<https://www.wittemuseum.org/>

Waco: ***Historic Waco Foundation***, (Pamuktan Saray Cübbeleri)

<http://www.historicwaco.org/>

Utah

Salt Lake City: ***Daughters of Utah Pioneers Museum***, (Yorgan, Şal Desenli Yünlü Kumaşlar, Tekstil ve Antik Tekstil Aletleri)

<http://www.dupinternational.org/>

Salt Lake City: ***Utah Museum of Fine Arts***, (Fransız Kanaviçeleri, Arkeolojik Tekstiller, Dantel), Utah Üniversitesi

<https://umfa.utah.edu/>

Vermont

Montpelier: ***Vermont Historical Society Museum***, (18. - 20. yüzyıl Kostümleri, Yorgan, Örtü ve Ev Ketenleri)

<http://vermonthistory.org/>

Shelburne: ***The Shelburne Museum***, (Örtü, Halı, Tekstil, Dantel, El İşi ve Kostümler)

<https://shelburnemuseum.org/>

Virginia

Hampton: ***Hampton University Museum***, (Afrika Tekstilleri ve Amerikan Folklorik Tekstilleri), Hampton Üniversitesi

<http://museum.hamptonu.edu/>

Harrisonburg: ***Virginia Quilt Museum***, (Yorgan)

<http://vaquiltmuseum.business.site/>

Richmond: ***Valentine Museum-Textile Center***, (Kostüm, Dantel, El işi, Yorgan ve Tekstiller)

<https://thevalentine.org/collections/costume-textiles/>

Richmond: ***Virginia Museum of Fine Arts***, (Kanaviçe ve Fabergé Takıları)

<https://www.vmfa.museum/>

Williamsburg: ***Abby Aldrich Rockefeller Folk Art Center, Colonial Williamsburg***, (Tekstil, Kostüm, Halı ve Yorganlar)

<https://www.colonialwilliamsburg.com/art-museums/rockefeller-museum>

Washington

Anacortes: ***Samish Cultural Center, Samish Indian Tribe***, (Tekstil, Dokuma ve Hasır)

<https://www.samishtribe.nsn.us/>

Olympia: ***Washington State Capital Museum***, (Batı Kıyısı Amerikan Yerlileri Boncuk İşçiliği ve Hasırlar ve Kostümler)

<http://www.washingtonhistory.org/visit/scm/>

Redmond: ***Marymoor Museum of Eastside History***, (Yöresel Kostümler, Yorgan, Dantel, El İşi, Batı Kıyısı Amerikan Yerlileri Hasırları ve Navajo Halıları)

Seattle: ***Henry Art Galery, Washington University, Costume and Textile Center***, (Tekstil, Balkan Nakışları, İtalyan Kabartmalı Kumaşları, Kadife, Şam Kumaşı ve Çağdaş İskandinav Tekstilleri)

<https://henryart.org/>

Seattle: ***History and Industry Museum***, (Kuzey Batı Amerikan Yerlileri Hasırları; 1860'dan günümüze Balkan Kostümleri; Yorgan, Örtü ve Ev Ketenleri)

<http://mohai.org/>

Seattle: ***Seattle Art Museum***, (Uluslararası Tekstiller)

<http://www.seattleartmuseum.org/>

Seattle: ***Wing Luke Asia Museum***, (Asya Tekstilleri ve Kostümler)

<http://www.wingluke.org/>

Suquamish: ***Suquamish Museum***, (Hasır)

<http://suquamishmuseum.org/>

Tacoma: ***Tacoma Art Museum***, (Çin Tekstilleri)

<http://www.tacomaartmuseum.org/>

Wellpinit: ***Spokane Tribal Museum***, (Hasır, Boncuk İşçiliği ve Kostümler)

<http://www.spokanetribe.com/>

West Virginia

Huntington: ***The Huntington Art Museum***, (Türk Seccadeleri)

<https://www.hmoa.org/>

Wisconsin

Elkhorn: ***Webster House Museum***, (19. yüzyıl Kostüm ve Tekstilleri)

<https://walcohistory.com/>

Madison: ***Helen Allen Textile Collection***, (Tekstil Tarihi), Wisconsin Üniversitesi

<https://sohe.wisc.edu/research-development/centers-of-excellence/cdmc/textile-collection/>

Madison: ***The Ruth Ketterer Harris Costume and Textile Collection***, State Historical Society of Washington, (Kostüm, Tekstil, El Sanatları)

Madison: ***State Historical Museum of Wisconsin***, (1800-1930 dönemi Yorgan, Örtü, El İşi, Ev Ketenleri ve Kostümler)

<https://historicalmuseum.wisconsinhistory.org/>

Racine: ***Charles A. Wustum Museum of Fine Arts***, (Çağdaş İp Sanatları, Hasır ve Yorganlar)

<https://www.ramart.org/>

Sheboygen: ***John Michael Kohler Arts Center***, (Çağdaş İp Sanatları)

<https://www.jmkac.org/>

Wyoming

Cody: The ***Plains Indian Museum, The Buffalo Bill Historical Center***, (Boncuk İşçiliği, Yorgan ve Kostümler)

https://centerofthewest.org/explore/plains-indians/

Colter Bay Village: ***Colter Bay Indian Arts Museum***, (Dokuma, Boncuk İşçiliği ve Kuzey Amerika Yerlileri El Sanatları), Grand Teton Ulusal Parkı

Fort Laramie: ***Fort Laramie National Historic Site***, (19. yüzyıl Askeri Üniformaları, Kostüm, Yorgan ve Ev Ketenleri)

<https://www.nps.gov/fola/index.htm>

LEVHALAR DİZİNİ

Levha 1a: Dokuma Tezgâhı Çalışma Prensibi ……..……...…...…272

Levha 1b: İplik Üretimi …….…….……..……272

Levha 2a: Kente Kumaşı Dokuyan Dogonlu …….……..…..…...….273

Levha 2b: Kente Kumaşlarında Adinkra Sembolleri ……..……...……..……273

Levha 3: Louvre Müzesinde Sergilenen Pileli Keten Tunik …….……..…..…….274

Levha 4: Alman Arkeoloji Enstitüsünde Sergilenen Pantolon …….……274

Levha 5a: Ermenistan'da Fort Rock havzasında bulunan Sandaletler…….…….....…..274

Levha 5b: Ermenistan'da Areni-1 Mağarasında Bulunan Ayakkabılar ……...….....275

Levha 6: Almanya'da Leipzig 'de Bir Mezarda Bulunan Köpek Dişi Kaplı Çanta)……...…….275

Levha 7: Hermitage Müzesi'nde sergilen Pazyryk Halısı …….....…...…..275

Levha 8: Norveç'te Bulunan Yün Kazak…..…….……...…..276

Levha 9: Ermenistan'da Areni-1 Mağarasında Bulunan Etek …….……..…….…. 276

Levha 10: Victoria Albert Müzesi'nde Sergilenen Çoraplar ….……276

Levha 11: Victoria Albert Müzesi'nde sergilenen Tarkhan Elbisesi ….…….…….....277

Levha 12: Danimarka Ulusal Müzesi'nde Sergilenen Egtved'li Kız……...…..….277

Levha 13: Danimarka Ulusal Müzesi'ndeki Huldromose Kadını …….…….....…277

Levha 14: Gotenburg Tarih Müzesi'ndeki Parakas Tekstilleri……...….278

Levha 15: Hunan Eyalet Müzesi'nde Sergilenen Lady Dai'nin Boyalı İpek Mezar Bayrağı ……..…….....278

Levha 16: Sicilya'nın Norman Kralı 2. Roger'ın Mantosu (1130-1154) 278

Levha 17: Metropolitan Sanat Müzesi'nde Sergilenen Pre-Inka Dönemine ait Tekstiller …….…...……...…279

Levha 18a: Yazılıkaya Midas Anıtı …….…….…….....……..…….....279

Levha 18b: Gordion'da Bulunan Kumaş Örneği ……...……...……..... 279

Levha 19a: M.Ö. 800'a ait Gordion'daki Megaron 2 Yapısının Mozaikleri …….....280

Levha 19b: Tekstil Motiflerini İçeren Megaron 2 Yapısı Mozaiklerinin Çizimi …….…..…....280

Levha 20: Friglerin Kullandığı M.Ö. 800' e Tarihlenen İğneler .....……....281

Levha 21: Metropolitan Sanat Müzesi, Amerika ……...…..…..... 281

Levha 22: MFIT Moda Teknoloji Enstitüsü, Amerika..... 281
Levha 23: George Washington Üniversitesi Tekstil Müzesi, Amerika ……..…282
Levha 24: Brooklyn Müzesi, Amerika…….……..……..…….....282
Levha 25: Boston Güzel Sanatlar Müzesi, Amerika …….…….……..…282
Levha 26: Chicago Tarih Müzesi, Amerika ……..…….……..... 283
Levha 27: Tarihi Giyim ve Tekstil Müzesi, Georgia, Amerika …….…….…..…283
Levha 28: FIDM Müzesi, Los Angeles, Amerika ……...……..…….....283
Levha 29: de Young Müzesi ……..……..…….……..284
Levha 30: Kuzey Teksas Üniversitesi, Amerika ……..…...284
Levha 31: Ontario Kraliyet Müzesi, Toronto, Kanada ……...…….……284
Levha 32: Bata Ayakkabı Müzesi, Toronto, Kanada …….……...…..….285
Levha 33: Londra Victoria & Albert Müzesi ……..…….……..…..…285
Levha 34: Bath Moda Müzesi, İngiltere …….……..…..…..…285
Levha 35: Museo Balenciaga, Getaria, İspanya ……...…….…..…286
Levha 36: Barcelona Tasarım Müzesi, İspanya 286
Levha 37: Ferragamo Müzesi, Floransa, Fransa ……..……...…..…286
Levha 38: Musee de Galliera, Paris, Fransa…….…….....287
Levha 39: Lyon Dekoratif Sanatlar Müzesi, Fransa ……..……..287
Levha 40: Brüksel Dantel ve Kostüm Müzesi, Brüksel, Belçika …….....…..... 287
Levha 41a: Momu Antwerp Moda Müzesi, Belçika …….……...……288
Levha 41b: Momu Antwerp Moda Müzesi, Belçika ……..…….....…. 288
Levha 42: Alman Tarihi Müzesi, Berlin, Almanya……...……..….……...….288
Levha 43: Berlin Dekoratif Sanatlar Müzesi, Almanya ……..……...289
Levha 44: Dresden Sanat Müzesi, Almanya …….....….……289
Levha 45: Alman Ulusal Müzesi, Nuremberg, Almanya …….…..……...……..289
Levha 46: Bavyara Ulusal Müzesi, Münich, Almanya……...……290
Levha 47: Mindelheim Tekstil Müzesi, Almanya ……..……..…..290
Levha 48a: Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Avusturya…….290
Levha 48b: Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Avusturya…….291
Levha 49: Abegg Vakıf Müzesi, Riggsberg, İsviçre …….……..…291
Levha 50: Boras Tekstil Müzesi, İsveç …….……...……...……291
Levha 51: Dalarnas Müzesi, Falun, İsveç ……..…..292
Levha 52: Ceska Skalica Tekstil Müzesi, Çek Cumh…….....…292

Levha 53: Prag Dekoratif Sanatlar Müzesi, Çek Cumh……...……...…292
Levha 54: Ixchel Yerli Giysileri ve Tekstil Giysileri Guatemela ……..…..…..…....293
Levha 55: Antigua Eski Tekstiller Müzesi, Guatemala ……..…….....….293
Levha 56: Buenos Aires Ulusal Kostüm ve Tarih Müzesi, Brezilya …….…..293
Levha 57: Moda Müzesi, Canelas, Brezilya …….……...…….…...… 294
Levha 58a: Santiago Moda Müzesi, Şili …….……..……...…...…....294
Levha 58b: Santiago Moda Müzesi, Şili ……..……..…..……294
Levha 59: Mindalae Tekstil Müzesi, Quito, Ekvator ……..…...….....…295
Levha 60: Kobe Moda Müzesi, Rokko Adası, Japonya ……..……...295
Levha 61: Kyoto Kostüm Müzesi, Japonya …….…….....295
Levha 62: Yokohama İpek Müzesi, Japonya …….……..…296
Levha 63a: Simone Çanta Müzesi, Seoul, Güney Kore …..……..……..…..296
Levha 63b: Simone Çanta Müzesi, Seoul, Güney Kore…….....296
Levha 64: Chojun Tekstil ve Yorgan Müzesi, Seoul, Güney Kore……...…..……..…297
Levha 65: Ulusal Tekstil Müzesi, Kuala Lumpur, Malezya …….…….…….....297
Levha 66: Suzhou İpek Müzesi, Çin ……...……..……..……297
Levha 67: Azerbeycan Halı Müzesi …….....298
Levha 68: Lübnan Bsous İpek Müzesi …….…..…...….298
Levha 69: Tahran Halı Müzes.....298
Levha 70: İslami Sanatlar Müzesi, Doha, Katar ……...……..…..…….299
Levha 71: Türkmen Halı Müzesi, Aşkabat, Türkmenistan …….…...……299
Levha 72: Woonsocket İş ve Çalışma Müzesi, Amerika …….……..……299
Levha 73: Slater Değirmeni ve İşletmesi, Amerika ……...……..……300
Levha 74: Memphis Pamuk Müzesi, Amerika ……..…..…300
Levha 75: Helmshore Tekstil İşletmesi ve Müzesi, Lancashire, İngiltere ……..…... 300
Levha 76: Queen Street Tekstil İşletmesi ve Müzesi, Burnley, İngiltere ..……..…..….301
Levha 77: Uluslararası Yorgan Araştırma Merkezi ve Müzesi, Amerika …….…….....301
Levha 78: Shelburn Müzesi, Vermont, Amerika…….…….……301
Levha 79: Victoria & Albert Müzesindeki Trisdan Yorganı…….……..302
Levha 80: Alman Ayakkabı Müzesi, Hauenstein …….……..……302
Levha 81: SONS Ayakkabı Müzesi, Kruishoutem, Belçika ……..…….…….....302
Levha 82: Somerset Ayakkabı Müzesi, İngiltere ……..……..….…...303
Levha 83: (TUSPM) Temple Üniversite Ayakkabı Müzesi, Amerika .....…..303

Levha 84: Vaprikki Ayakkabı Müzesi, Finlandiya ……..…….…….303
Levha 85: Lindenberg Şapka Müzesi, Almanya ...……..…….…….304
Levha 86: Stockport Şapkacılık Müzesi, İngiltere ……..……..304
Levha 87: Amsterdam Çanta Müzesi, Hollanda…….……...…..304
Levha 88: Yelpaze Müzesi, Londra, İngiltere ……..…… 305
Levha 89: Fransa'dan Angers Şatosundaki Kıyamet Gobleni……..……..…….....…305
Levha 90: Mattatuck Düğme Müzesi, Waterbury, Amerika ……...…….…….…….....305
Levha 91: Stott Park Makara Müzesi, Lancashire, İngiltere …….……...…...306
Levha 92: Nantucket Lightship Sepet Müzesi, Amerika …….……..…..……306
Levha 93: Kahire Papirüs İmalatı İzlenimi…….……..…….……...306
Levha 94: Des Pawson Denizcilik ve Düğümleri Müzesi, İngiltere…….…...…....307
Levha 95: Merinos Tekstil ve Sanayi Müzesi, Bursa.....……..……..…….....307
Levha 96: Vakıflar Halı Müzesi, İstanbul……...……..…….…….....307
Levha 97: Kastamonu Vedat Tek Şapka Müzesi…...……...……..……308
Levha 98: Bursa Türk ve İslam Eserleri Müzesi……....……...…….....308
Levha 99: Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul...…….....….....308
Levha 100: Hırka-yı Şerif, Topkapı Sarayı, Kutsal Emanetler, İstanbul…….....309
Levha 101: İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi…….....…….... 309
Levha 102: Ortahisar Etnografya Müzesi……...……...……..……... 309
Levha 103: Ivriz'deki Frig Kralı Warpalawas'ın Kıyafetindeki Detaylar…...…….....310
Levha 104: Bayındır Elmalı Tümülüsünde bulunan Frig Dönemine ait Çocuklu Kadın Heykelciği ……...……..……..310
Levha 105: Kültepe'de bulunan ayakkabı şeklindeki şarap kadehleri...…….…….....311
Levha 106: M.Ö.300 ile M.S. 100 arası İpek Yolu……..……..……....311
Levha 107a: Mısır'daki Khufu Müzesinden Khufu Gemisinin Maketi……...…….....311
Levha 107b: Mısır'daki Khufu Müzesinden Khufu Gemisinden Kalan İp Parçaları ……...……..…...312
Levha 108: 3 boyutlu Gordion Düğümü Canlandırma Örneği …….....……..……..…...312
Levha 109: Gustave Dore'nin Dante'nin İlahi Komedyasındaki Arache İllüstrasyonu……..…...……..…...…….....312
Levha 110: Ermenistan'ın En Eski Arkeolojik Nesnelerini Tanıtımı …….…….....313
Levha 111: Baksı Müzesi …...……..…….....……313
Levha 112: MFA Boston Müzesi Tekstil Konservasyon Bölümü …….……..…….....313

LEVHALAR

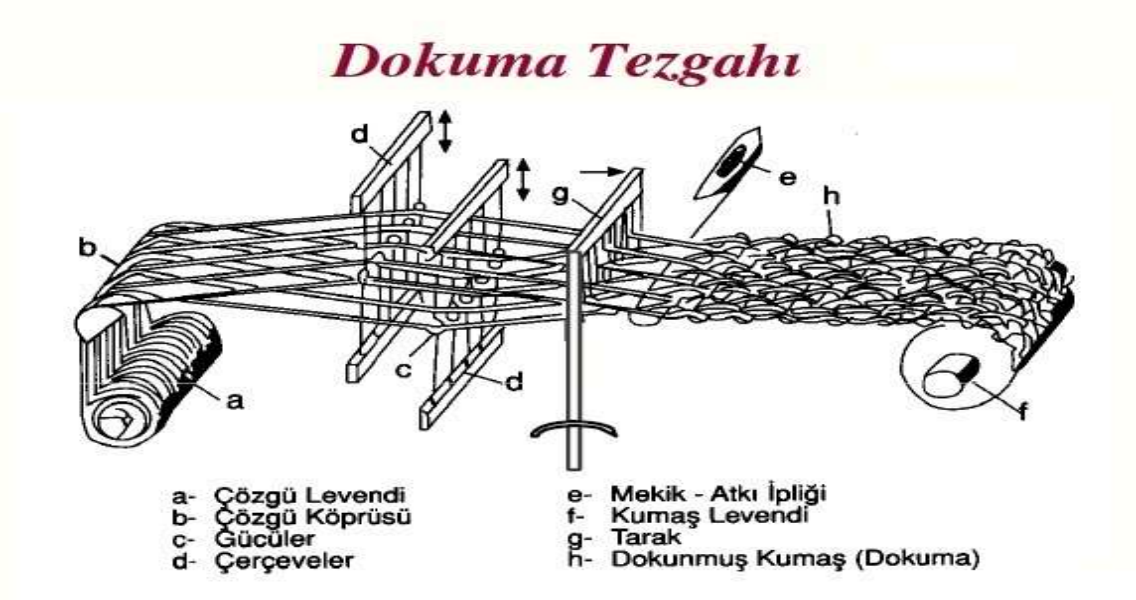

Levha 1a. Dokuma Tezgâhı ve Dokuma Prensibi (Başer, 1998)

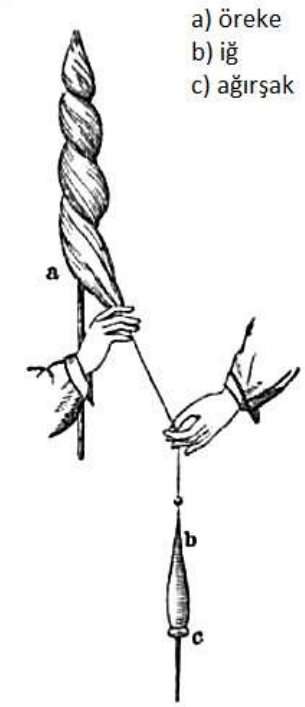

Levha 1b. İğ çekimi ve İplik Oluşum (Başer, 1998)

Levha 2a. Afrika'da Kente Kumaşı Dokuyan bir Ganalı (Anonim)

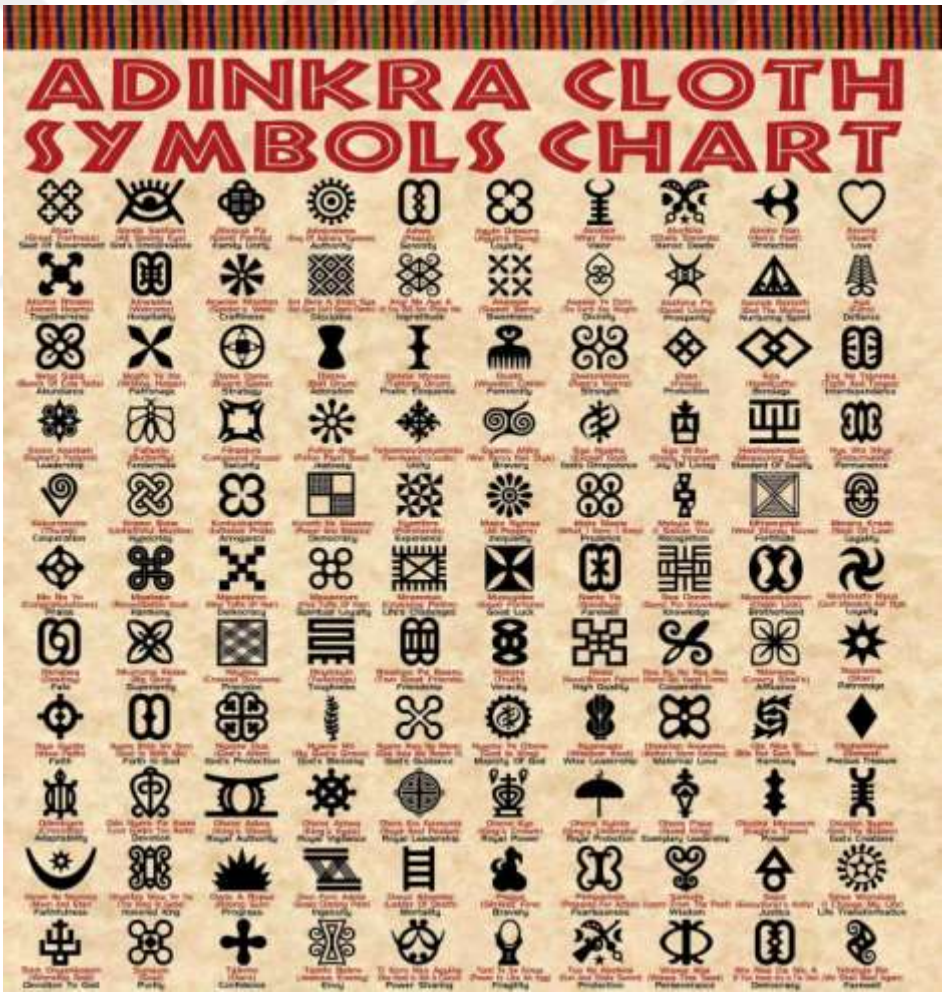

Levha 2b. Afrika'da Kente Kumaşlarında Kullanılan Adinkra Sembolleri (Anonim)

Levha 3. Louvre Müzesinde Sergilenen Pileli Keten Tunik

(louvre.fr , erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 4. Alman Arkeoloji Enstitüsünde Sergilenen Dünyanın En Eski Pantolonu (ifa.de, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 5a. Ermenistan'da Fort Rock havzasında bulunan Sandaletler

(Foto. Brian Lanker 2011)

Levha 5b. Ermenistan'da Areni-1 Mağarasında Bulunan Ayakkabılar

(Foto. Gregory Areshian 2010)

Levha 6. Almanya'da Leipzig 'de Bir Mezarda Bulunan Köpek Dişi Kaplı Çanta

(Foto. Klaus Bentele 2012)

Levha 7. Hermitage Müzesi'nde sergilen Pazyryk Halısı

(hermitagemuseum.org, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 8. Norveç'te Bulunan Yün Kazak (Foto. Marianne Vedeler 2013)

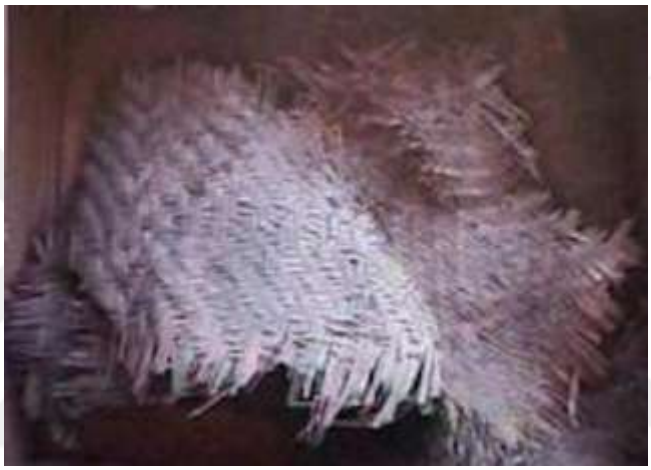

Levha 9. Ermenistan'da Areni-1 Mağarasında Bulunan Etek

(Foto. Gregory Areshian 2010)

Levha 10. Victoria Albert Müzesi'nde Sergilenen Çoraplar

(vam.ac.uk, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 11. Victoria Albert Müzesi'nde sergilenen Tarkhan Elbisesi

(vam.ac.uk, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 12. Danimarka Ulusal Müzesi'nde Sergilenen Egtved'li Kız

(en.natmus.dk, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 13. Danimarka Ulusal Müzesi'ndeki Huldromose Kadını

(en.natmus.dk, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 14. Gotenburg Tarih Müzesi'ndeki Parakas Tekstilleri

(goteborgskonstmuseum.se, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 15. Hunan Eyalet Müzesi'nde Sergilenen Lady Dai'nin Boyalı İpek Mezar Bayrağı
(hnmuseum.com, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 16. Sicilya'nın Norman Kralı 2. Roger'ın Mantosu
(wikipedia.org/wiki/Roger_II_of_Sicily, erişim tarihi: 19.12.2017)

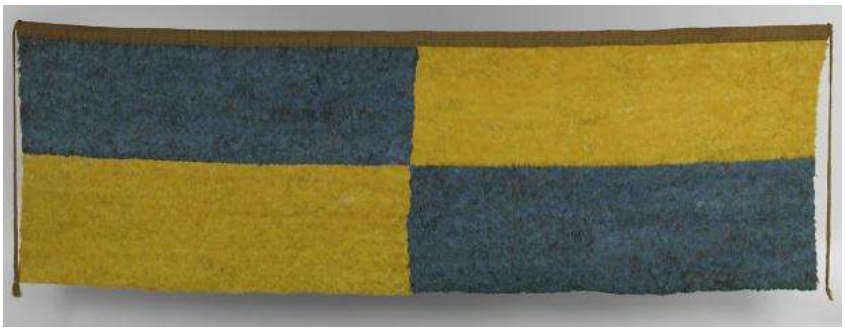

Levha 17. Metropolitan Sanat Müzesi'nde Sergilenen Pre-Inka Dönemine ait Tekstiller (metmuseum.org, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 18a. Yazılıkaya Midas Anıtı (Foto. Alper F. Abidin 2016)

Levha 18b.Gordion'da Bulunan Kumaş Örneği (Burke, 2010: 114)

Levha 19a. M.Ö. 800'a ait Gordion'daki Megaron 2 Yapısının Mozaikleri

(Burke, 2010: 114)

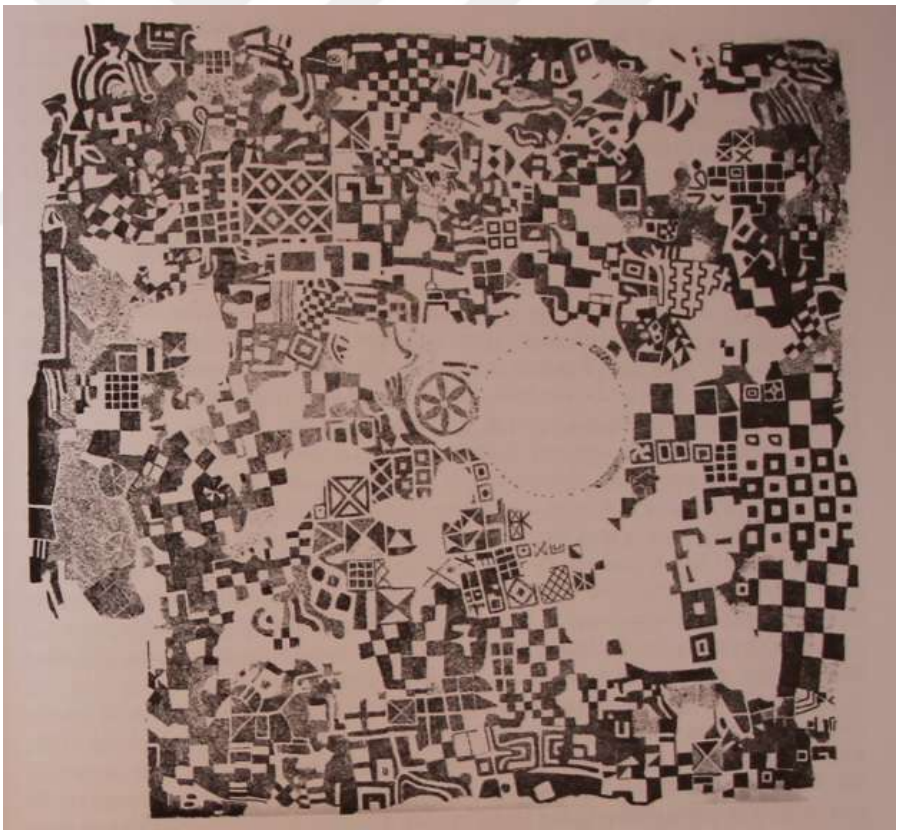

Levha 19b. Tekstil Motiflerini İçeren Megaron 2 Yapısı Mozaiklerinin Çizimi, Young 1965

(Burke, 2010: 115)

Levha 20. Friglerin Kullandığı M.Ö. 800 ‘e Tarihlenen İğneler (Burke 2010, 119)

Levha 21. Metropolitan Sanat Müzesi, Amerika (Foto. Wilson Santiago 2014)

Levha 22. MFIT Moda Teknoloji Enstitüsü, Amerika

(fitnyc.edu/museum, erişim tarihi: 07.07.2017)

Levha 23. George Washington Üniversitesi Tekstil Müzesi, Amerika

(museum,gwu.edu, erişim tarihi: 27.07.2017)

Levha 24. Brooklyn Müzesi, Amerika

(newyorklatinculture.com/brooklyn-museum, erişim tarihi: 07.07.2017)

Levha 25. Boston Güzel Sanatlar Müzesi, Amerika (mfa.org, erişim tarihi: 10.07.2017)

Levha 26. Chicago Tarih Müzesi, Amerika (chicagohistory.org, erişim tarihi: 09.07.2017)

Levha 27. Tarihi Giyim ve Tekstil Müzesi, Georgia, Amerika

(fcs.uga.edu, erişim tarihi: 09.07.2017)

Levha 28. FIDM Müzesi, Los Angeles, Amerika (fidm.edu, erişim tarihi: 09.07.2017)

Levha 29. de Young Müzesi (deyoungmuseum.org, erişim tarihi: 09.07.2017)

Levha 30. Kuzey Teksas Üniversitesi, Amerika
(wikipedia.org/wiki/University_of_North_Texas_Libraries, erişim tarihi: 08.07.2017)

Levha 31. Ontario Kraliyet Müzesi, Toronto, Kanada
(wikipedia.org/wiki/Royal_Ontario_Museum, erişim tarihi: 23.07.2017)

Levha 32. Bata Ayakkabı Müzesi, Toronto, Kanada

(batashoemuseum.ca, erişim tarihi: 23.07.2017)

Levha 33. Londra Victoria & Albert Müzesi (vam.ac.uk, erişim tarihi: 11.07.2017)

Levha 34. Bath Moda Müzesi, İngiltere

(wikipedia.org/wiki/Fashion_Museum,_Bath, erişim tarihi: 11.07.2017)

Levha 35. Museo Balenciaga, Getaria, İspanya

(cristobalbalenciagamuseoa.com, erişim tarihi: 15.07.2017)

Levha 36. Barcelona Tasarım Müzesi, İspanya

(wikipedia.org/wiki/Design_Museum_of_Barcelona, erişim tarihi: 15.07.2017)

Levha 37. Ferragamo Müzesi, Floransa, Fransa (Foto. Katie Hillier 2015)

Levha 38. Musee de Galliera, Paris, Fransa

(palaisgalliera.paris.fr, erişim tarihi: 03.08.2017)

Levha 39. Lyon Dekoratif Sanatlar Müzesi, Fransa (mtmad.fr, erişim tarihi: 19.07.2017)

Levha 40. Brüksel Dantel ve Kostüm Müzesi, Brüksel, Belçika

(costumeandlacemuseum.brussels, erişim tarihi:19.07.2017)

Levha 41a. Momu Antwerp Moda Müzesi, Belçika (momu.be, erişim tarihi: 19.07.2017)

Levha 41b. Momu Antwerp Moda Müzesi, Belçika (momu.be, erişim tarihi: 19.07.2017)

Levha 42. Alman Tarihi Müzesi, Berlin, Almanya (dhm.de, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 43. Berlin Dekoratif Sanatlar Müzesi, Almanya

(smb.museum, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 44. Dresden Sanat Müzesi, Almanya (skd.museum, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 45. Alman Ulusal Müzesi, Nuremberg, Almanya

(gnm.de, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 46. Bavyara Ulusal Müzesi, Münich, Almanya

(bayerisches-nationalmuseum.de, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 47. Mindelheim Tekstil Müzesi, Almanya

(mindelheim.de, erişim tarihi: 20.07.2017)

Levha 48a. Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Avusturya (Foto. Alper F. Abidin 2014)

Levha 48b. Viyana Sanat Tarihi Müzesi, Avusturya (Foto. Alper F. Abidin 2014)

Levha 49. Abegg Vakıf Müzesi, Riggsberg, İsviçre (oap.ch, erişim tarihi: 21.07.2017)

Levha 50. Boras Tekstil Müzesi, İseç (textilmuseet.se, erişim tarihi: 21.07.2017)

Levha 51. Dalarnas Müzesi, Falun, İsveç (dalarnasmuseum.se, erişim tarihi: 21.07.2017)

Levha 52. Ceska Skalica Tekstil Müzesi, Çek Cumh. (Foto. Alper F.Abidin 2009)

Levha 53. Prag Dekoratif Sanatlar Müzesi, Çek Cumh. (Foto. Alper F.Abidin 2009)

Levha 54. Ixchel Yerli Giysileri ve Tekstil Giysileri Guatemela
(museoixchel.org, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 55. Antigua Eski Tekstiller Müzesi, Guatemala

(casadeltejido.org, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 56. Buenos Aires Ulusal Kostüm ve Tarih Müzesi, Brezilya
(museodeltraje.cultura.gob.ar, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 57. Moda Müzesi, Canelas, Brezilya

(museudamodadecanela.com.br, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 58a. Santiago Moda Müzesi, Şili

(museodelamoda.com, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 58b. Santiago Moda Müzesi, Şili

(museodelamoda.com, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 59. Mindalae Tekstil Müzesi, Quito, Ekvator

(mindalae.com.ec, erişim tarihi: 24.07.2017)

Levha 60. Kobe Moda Müzesi, Rokko Adası, Japonya
(fashionmuseum.or.jp, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 61. Kyoto Kostüm Müzesi, Japonya (kci.or.jp, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 62. Yokohama İpek Müzesi, Japonya
(yokohamajapan.com, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 63a. Simone Çanta Müzesi, Seoul, Güney Kore
(simonehandbagmuseum.com, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 63b. Simone Çanta Müzesi, Seoul, Güney Kore

(simonehandbagmuseum.com, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 64. Chojun Tekstil ve Yorgan Müzesi, Seoul, Güney Kore

(jculture.co.uk/museum, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 65. Ulusal Tekstil Müzesi, Kuala Lumpur, Malezya
(wikipedia.org/wiki/National_Textile_Museum, erişim tarihi: 29.07.2017)

Levha 66. Suzhou İpek Müzesi, Çin (szsilkmuseum.com, erişim tarihi: 25.07.2017)

Levha 67. Azerbeycan Halı Müzesi
(wikipedia.org/wiki/Azerbaijan_Carpet_Museum, erişim tarihi: 26.07.2017)

Levha 68. Lübnan Bsous İpek Müzesi (thesilkmusuem.com, erişim tarihi: 26.07.2017)

Levha 69. Tahran Halı Müzesi
(wikipedia.org/wiki/Carpet_Museum_of_Iran, erişim tarihi: 26.07.2017)

Levha 70. İslami Sanatlar Müzesi, Doha, Katar

(wikipedia.org/wiki/Museum_of_Islamic_Art,_Doha, erişim tarihi: 26.07.2017)

Levha 71. Türkmen Halı Müzesi, Aşkabat, Türkmenistan

(ashgabat-infos.com, erişim tarihi: 29.07.2017)

Levha 72. Woonsocket İş ve Çalışma Müzesi, Amerika

(rihs.org/museums/museum-of-work-and-culture, erişim tarihi: 27.07.2017)

Levha 73. Slater Değirmeni ve İşletmesi, Amerika
(slatermill.org, erişim tarihi: 27.07.2017)

Levha 74. Memphis Pamuk Müzesi, Amerika
(memphiscottonmuseum.org, erişim tarihi: 27.07.2017)

Levha 75. Helmshore Tekstil İşletmesi ve Müzesi, Lancashire, İngiltere
(https://en.wikipedia.org/wiki/Helmshore_Mills_Textile_Museum, erişim tarihi: 30.07.2017)

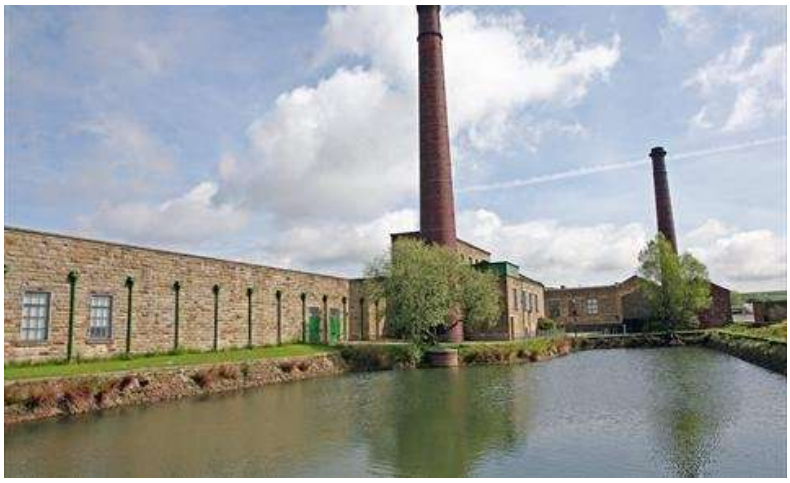

Levha 76. Queen Street Tekstil İşletmesi ve Müzesi, Burnley, İngiltere
(wikipedia.org/wiki/Queen_Street_Mill, erişim tarihi: 30.07.2017**)**

Levha 77. Uluslararası Yorgan Araştırma Merkezi ve Müzesi, Amerika

(quiltstudy.org, erişim tarihi: 03.08.2017)

Levha 78. Shelburn Müzesi, Vermont, Amerika
(shelburnmuseum.org, erişim tarihi: 03.08.2017)

Levha 79. Victoria & Albert Müzesindeki Trisdan Yorganı
(collections.vam.ac.uk/item/O98183, erişim tarihi: 03.08.2017)

Levha 80. Alman Ayakkabı Müzesi, Hauenstein
(museum-hauenstein.de/schuh_museum, erişim tarihi: 04.08.2017)

Levha 81. SONS Ayakkabı Müzesi, Kruishoutem, Belçika
(shoesomoshoes.com, erişim tarihi: 04.08.2017)

Levha 82. Somerset Ayakkabı Müzesi, İngiltere
(the-shoe-museum.org, erişim tarihi: 04.08.2017)

Levha 83. (TUSPM) Temple Üniversite Ayakkabı Müzesi, Amerika
(Foto. Lauren Mc. Grath 2015)

Levha 84. Vaprikki Ayakkabı Müzesi, Finlandiya
(vapriikki.fi, erişim tarihi: 04.08.2017)

Levha 85. Lindenberg Şapka Müzesi, Almanya
(deutsches-hutmuseum.de, erişim tarihi: 06.08.2017)

Levha 86. Stockport Şapkacılık Müzesi, İngiltere
(stockport.gov.uk/topic/hat-works, erişim tarihi: 06.08.2017)

Levha 87. Amsterdam Çanta Müzesi, Hollanda
(tassenmuseum.nl, erişim tarihi: 06.08.2017)

Levha 88. Yelpaze Müzesi, Londra, İngiltere
(thefanmuseum.org.uk, erişim tarihi: 05.08.2017)

Levha 89. Fransa'dan Angers Şatosundaki Kıyamet Gobleni
(wikipedia.org/wiki/Apocalypse_Tapestry, erişim tarihi: 21.12.2017)

Levha 90. Mattatuck Düğme Müzesi, Waterbury, Amerika

(mattmuseum.org, erişim tarihi: 25.12.2017)

Levha 91. Stott Park Makara Müzesi, Lancashire, İngiltere
(english-heritage.org.uk, erişim tarihi: 25.12.2017)

Levha 92. Nantucket Lightship Sepet Müzesi, Amerika
(nantucketlightshipbasketmuseum.org, erişim tarihi: 10.01.2018)

Levha 93. Kahire Papirüs İmalatı İzlenimi (Foto. Alper F. Abidin 2016)

Levha 94. Des Pawson Denizcilik ve Düğümleri Müzesi, İngiltere
(despawson.com, erişim tarihi: 10.01.2018)

Levha 95. Merinos Tekstil ve Sanayi Müzesi, Bursa
(tekstilmuzesi.bursa.bel.tr, erişim tarihi: 06.11.2017)

Levha 96. Vakıflar Halı Müzesi, İstanbul (halimuzesi.com, erişim tarihi: 04.11.2017)

Levha 97. Kastamonu Vedat Tek Şapka Müzesi (kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu, erişim tarihi: 12.11.2017)

Levha 98. Bursa Türk ve İslam Eserleri Müzesi (bursa.bel.tr, erişim tarihi: 15.07.2017)

Levha 99. Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul

(sadberkhanimmuzesi.org.tr , erişim tarihi: 04.11.2017)

Levha 100. Hırka-yı Şerif, Topkapı Sarayı, Kutsal Emanetler, İstanbul

(topkapisarayi.gov.tr, erişim tarihi: 15.07.2017)

Levha 101. İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi

(tiem.gov.tr, erişim tarihi: 15.07.2017)

Levha 102. Ortahisar Etnografya Müzesi

(Foto. Alper F. Abidin 2013)

Levha 103. Ivriz'deki Frig Kralı Warpalawas'ın Kıyafetindeki Detaylar
(Burke, 2010:159)

Levha 104. Antalya Müzesinde Sergilenen Frig Dönemine Tarihlenen Çocuklu Kadın Heykeli
(aktuelarkeoloji.com.tr, erişim tarihi: 25.12.2017)

Kültepe'de bulunmuş çarık biçimli seramik içki kapları. M.Ö. 19. yy.
(Kayseri Müzesi)

Levha 105. Kültepe'de Bulunmuş M.Ö. 19. yy. Çarık biçimli Seramik İçki Kapları

(Önder, 1945: 153)

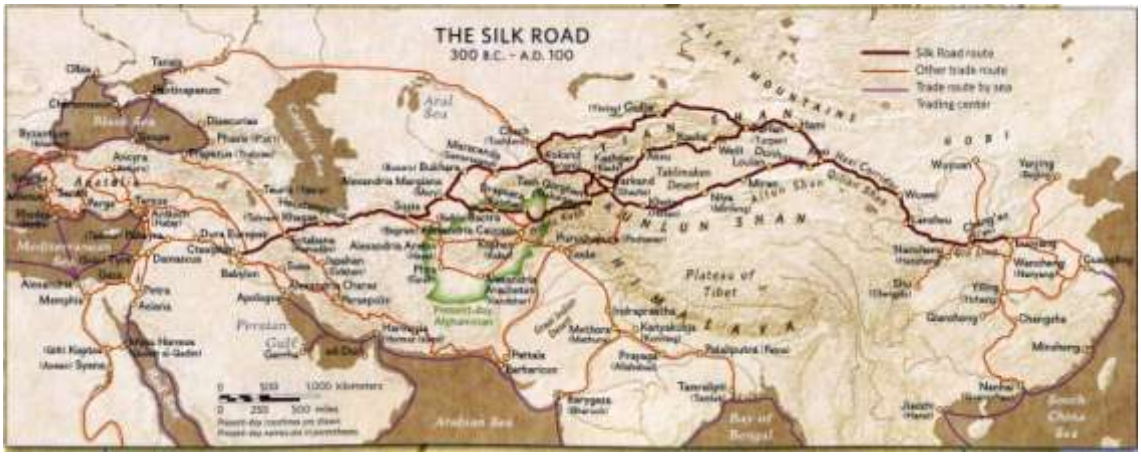

Levha 106. M.Ö.300 ile M.S. 100 arası İpek Yolu

(wikipedia.org/wiki/Silk_Road, erişim tarihi: 19.12.2017)

Levha 107a. Mısır'daki Khufu Müzesinden Khufu Gemisinin Maketi

(Foto. Alper F. Abidin 2010)

Levha 107b. Mısır'daki Khufu Müzesinden Khufu Gemisinden Kalan İp Parçaları

(Foto. Alper F. Abidin 2010)

Levha 108. Gordion Düğümü (Anonim)

Levha 109. Gustave Dore'nin Dante'nin İlahi Komedyasındaki Arache İllüstrasyonu

(wikipedia.org/wiki/Gustave_Doré, erişim tarihi: 19.01.2017)

Levha 110. Ermenistan'ın En Eski Arkeolojik Nesnelerini Tanıtımı (peopleofar.com, erişim tarihi: 19.01.2017)

Levha 111. Baksı Müzesi (en.baksi.org, erişim tarihi: 19.01.2017)

Levha 112. MFA Boston Müzesi Tekstil Konservasyon Bölümü (mfa.org, erişim tarihi: 10.07.2017)